

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

III) Kungl. Majts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 6.

ÅREN

1881—1885.

ÖSTERGÖTLANDS LÄN.

1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet i allmänhet.

Länet är *beläget* mellan 57° 41' och 59° 2' nordlig bredd samt 32° 11' och 34° 41' östlig längd från Ferro och håller *i längd* från nordligaste punkten af Skedevi socken till den sydligaste inom Rumskulla socken omkring 14 mil och *i bredd* från Hamnskär i Skällviks socken till Vetterns strand vid Omberg, något mera än 13 mil.

I länets *gränser* har under perioden icke inträffat någon förändring; och utgör dess *areal*, hvarom Ekonomiska Kartverket numera lemnat noggrannare upplysning, enligt detsamma, vattenandelarne i Vettern och Östersjön oberäknade, 12,553,405 qv.-ref (= 96·86 qv.-mil), deraf 1,214,738 qv.-ref (= 9·38 qv.-mil) upptagas af mindre sjöar och vattendrag. Af fasta marken anses omkring 20 proc. utgöra åker och 10 proc. naturlig äng.

Efter det *Motala* köping, som genom kungl. brefvet den 25 oktober 1880 erhållit stadsrättigheter, och dessa från och med den 1 april 1881, då borgmästare för den nya staden utnämndes, vunnit tillämpning, då skilts från Aska härad i både judicielt och administrativt afseende, har länet numera *sex städer*: Linköping, Norrköping, Vadstena, Motala, Söderköping och Skeninge samt en *köping* Valdemarsvik.

Genom Motala köpings förvandling till stad och inrättande af särskild polis derstädes blef länsmannen i Motala, till största delen af den forna köpingen bestående, polisdistrikt öfverflödig

och, sedan genom kungl. brefvet den 14 juli 1882 erhållits nådig tillåtelse att använda den sålunda lediga länsmanlönen för en ny länsman i Hammarkinds härad, förlades den del af Motala landförsamling, som förut tillhört köpingens polisdistrikt, till Aska härads norra länsmansdistrikt och delades Hammarkinds härad med Stegeborgs skärgård i tre länsmansdistrikt, nemligen det vestra, östra och södra, hvilket sistnämnda från det gamla östra erhöll hela Gryts socken samt från det gamla vestra hemmanen Byngsbo, Frörum, Lilla Gusum, Krogersbo, Läckersbo, Rullerum, Lättersbo, Fastebo, Vikarebo, Ällebråta och Ödjersbo med tillhörande torp och lägenheter, verk och inrättningar samt utjordarne Barnebo och Svinsbo. Sedan kronolänsmannen i Motala gamla länsmansdistrikt den 23 juni 1883 förflyttats till Aska härads södra länsmansdistrikt, tillsattes den 27 i samma månad länsman i Hammarkinds härads södra länsmansdistrikt. För öfrigt har under perioden ingen ändring i länets *administrativa* indelning egt rum; utan är detsamma fortfarande fördeladt i 8 *fögderier* med tillsammans 29 *länsmansdistrikt*. Af det anslag, Riksdagen årligen anvisat till anordnande af särskild polisbevakning å landsbygden, der sådan af förhållandena påkallats, samt till brottslingars efterspanande och belöningar för deras upptäckande, har länet under perioden årligen bekommit 3,500 kronor, som användts till aflönande af polismän vid Mjölby jernvägsstation och Mjölby

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetat och utgivet af Statistiska centralbyrån – Stockholm, 1863-1912.

Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kungl. Maj:ts befallninghavande i Stockholms stad och i rikets 24 län avger underdåniga femårsberättelser av statistiskt innehåll.

Berättelserna består av två avdelningar.

Första avdelning består av följande rubriker:

- 1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet**
- 2. Innevånare**
- 3. Näringar**
- 4. Kommunikationsanstalter och varubyten**
- 5. Kameralförhållanden**
- 6. Politi.**

Andra avdelning är en tabellbilaga.

Statistiska centralbyrån samlar in och utger ett sammandrag för hela riket av samtliga femårsberättelsernas huvudsakliga innehåll.

Föregångare:

Kongl. maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Underdånig berättelse	1-44.
1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet i allmänhet.....	1.
2. Invånare.....	4.
3. Näringar.....	6.
4. Kommunikationsanstalter och varubyten.....	18.
5. Kameralförhållanden.....	29.
6. Politi.....	33.
Tabellbilagor	45-67.
Tab N:o 1. Folkmängden i Östergötlands län åren 1881-1885.....	45.
Tab N:o 2. Allmänna vägar och skjutsning i Östergötlands län åren 1881-1885	46.
Tab N:o 3. Hemman och lägenheter samt stadsjordar m.m. i Östergötlands län år 1885.....	47.
Tab N:o 4. Egendomar af fideikommissnatur i Östergötlands län år 1885.....	47-49.
Tab N:o 5. Egendomar tillhörande inhemska aktiebolag i Östergötlands län år 1885.....	50-53.
Tab N:o 6. Egendomar tillhörande främmande magters undersåtar i Östergötlands län år 1885.....	54.
Tab N:o 7. Brandförsäkrings-inrättningarnes verksamhet i Östergötlands län åren 1881-1885	54.
Tab N:o 8. Fromma stiftelser, stipendiifonder, pensionsanstalter, sjukkassor och dermed jämförliga inrättningar i Östergötlands län år 1885.....	55-67.

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

III) Kungl. Majts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 6.

ÅREN

1881—1885.

ÖSTERGÖTLANDS LÄN.

1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet i allmänhet.

Länet är *beläget* mellan 57° 41' och 59° 2' nordlig bredd samt 32° 11' och 34° 41' östlig längd från Ferro och håller *i längd* från nordligaste punkten af Skedevi socken till den sydligaste inom Rumskulla socken omkring 14 mil och *i bredd* från Hamnskär i Skällviks socken till Vetterns strand vid Omberg, något mera än 13 mil.

I länets *gränser* har under perioden icke inträffat någon förändring; och utgör dess *areal*, hvarom Ekonomiska Kartverket numera lemnat noggrannare upplysning, enligt detsamma, vattenandelarne i Vettern och Östersjön oberäknade, 12,553,405 qv.-ref (= 96·86 qv.-mil), deraf 1,214,738 qv.-ref (= 9·38 qv.-mil) upptagas af mindre sjöar och vattendrag. Af fasta marken anses omkring 20 proc. utgöra åker och 10 proc. naturlig äng.

Efter det *Motala* köping, som genom kungl. brefvet den 25 oktober 1880 erhållit stadsrättigheter, och dessa från och med den 1 april 1881, då borgmästare för den nya staden utnämndes, vunnit tillämpning, då skilts från Aska härad i både judiciellt och administrativt afseende, har länet numera *sex städer*: Linköping, Norrköping, Vadstena, Motala, Söderköping och Skeninge samt en *köping* Valdemarsvik.

Genom Motala köpings förvandling till stad och inrättande af särskild polis derstädes blef länsmannen i Motala, till största delen af den forna köpingen bestående, polisdistrikt öfverflödig

och, sedan genom kungl. brefvet den 14 juli 1882 erhållits nådig tillåtelse att använda den sålunda lediga länsmanlönen för en ny länsman i Hammarkinds härad, förlades den del af Motala landförsamling, som förut tillhört köpingens polisdistrikt, till Aska härads norra länsmansdistrikt och delades Hammarkinds härad med Stegeborgs skärgård i tre länsmansdistrikt, nemligen det vestra, östra och södra, hvilket sistnämnda från det gamla östra erhöll hela Gryts socken samt från det gamla vestra hemmanen Byngsbo, Frörum, Lilla Gusum, Krogersbo, Läckersbo, Rullerum, Lättersbo, Fastebo, Vikarebo, Ällebråta och Ödjersbo med tillhörande torp och lägenheter, verk och inrättningar samt utjordarne Barnebo och Svinsbo. Sedan kronolänsmannen i Motala gamla länsmansdistrikt den 23 juni 1883 förflyttats till Aska härads södra länsmansdistrikt, tillsattes den 27 i samma månad länsman i Hammarkinds härads södra länsmansdistrikt. För öfrigt har under perioden ingen ändring i länets *administrativa* indelning egt rum; utan är detsamma fortfarande fördeladt i 8 *fögderier* med tillsammans 29 *länsmansdistrikt*. Af det anslag, Riksdagen årligen anvisat till anordnande af särskild polisbevakning å landsbygden, der sådan af förhållandena påkallats, samt till brottslingars efterspanande och belöningar för deras upptäckande, har länet under perioden årligen bekommit 3,500 kronor, som användts till aflönande af polismän vid Mjölby jernvägsstation och Mjölby

numera till storlek och folkmängd mången köping öfverstigande stora qvarnby, vid Motala Verkstad med kanalområdet till Borens hult, vid Finspångs, Boxholms och Åtvidabergs jernvägsstationer, bruk och torgplatser, vid Norrköpings s. k. norra förstäder inom Ö. Eneby socken, och vid Linköpings vestra förstad, den s. k. Ladugårdsbacken i S:t Lars socken, alla under hela året, samt vid Åby jernvägsstation å söndagarne under sommarmånaderna samt lägerplatsen Malmen under der pågående möten med 1:sta och 2:dra Lif-Grenadierernes stamtrupp och beväring.

I *judicielt* hänseende är länet fortfarande indeladt i 8 domsagor, fördelade i 19 tingslag. På derom af vederbörande gjord framställning förordnades visserligen genom nådiga brefvet den 21 december 1883, att Åkerbo, Bankekinds och Hanekinds härad skulle förenas till ett tingslag med tingsställe i Linköping, och att detta borde taga sin början med 1886, men på ansökning af Bankekinds häradsbor föreskref Kungl. Maj:t i nådigt bref den 17 april 1885, att beslutet om nämnda förening tillsvidare icke skulle träda i verkställighet.

I *Riksdagens andra kammare* utser länet jemte Grenna stad, som blifvit lagd till samma valkrets, som städerna Vadstena, Motala, Söderköping och Skeninge, 12 ledamöter. Till *första kammaren* valde länet till och med 1872 tillsammans 8 ledamöter, men sedan med år 1873 Norrköpings stad utträdde ur landstinget och dermed fått välja egen riksdagsman i denna kammare, minskades det öfriga länets representanter der till 7. År 1878 hade folkmängden stigit så, att länet åter fick, utom Norrköping, utse 8 ledamöter, hvilka i anseende till minskad folkmängd dock med 1885 åter nedgingo till 7. Likasom Stockholms stad samt Uppsala, Södermanlands, Hallands och Skaraborgs län har Östergötlands landstingsområde tagit samtliga sina representanter från egen valkrets. Med afseende å valen till andra kammaren på landsbygden, inträffar det egna förhållande, att den till yttinnehållet minsta valkretsen, Aska, Dals och Bobergs härad, blott 7.55 qv.-mil, består af ej mindre än 25 kommuner och 7 kommundelar; de flesta i någon valkrets; då den till yttinnehållet näst största valkretsen, Finspångs län, som omfattar 16.34 qv.-mil, består blott af 7 kommuner och 4 kommundelar. För öfrigt är i detta afseende att märka, hurusom Östergötland, hvilket näst Södermanland på landsbygden har det i förhållande till folkmängden minsta procentantalet valberättigade, eller för 1872 blott 3.8 procent och för 1884 4.3 procent, i Finspångs län domsaga har det i riket minsta antal valberättigade i förhållande till folkmängden eller blott 2.9 procent, samt af städerna Norrköping den näst minsta i hela riket, eller blott 4.9 procent. Också skulle, enligt den af Statistiska Centralbyrån utarbetade beräkning, på landsbygden här i länet mot 100 nu röstberättigade af hvarje klass svara 26 fastighetsegare, 133 arrendatorer af jordbruksfastighet och 156 inkomstegare, som nu icke äro röstberättigade, men skulle blifva det om rösträtten utvidgades till alla i kommunens angelägenheter röstberättigade män, samt i Norrköpings stad mot 100 nu röstberättigade inkomstegare ej mindre än 161 icke röstberättigade inkomstegare erhålla rösträtt genom densammas utsträckning.

Det *medelbara* valsättet är från hela länet utträngdt, så att till andra kammaren i alla både lands- och stadsvalkretsar valen äro *omedelbara*; och synes detta äfven hafva åstadkommit mera intresse för deltagande i valen, ty, då vid medelbara val år 1872 blott 16.9 procent och 1875 blott 16.2 procent af valmännen i

valen deltagit, har detta deltagande ökat sig 1878 till 30.2 proc., 1881 till 35.2 procent och 1884 till 45.1 procent.

I fråga om *helse- och sjukvården* är länet fortfarande indeladt i sex *provinsialläkaredistrikt* och sex *lasarettsdistrikt*, hvarjemte sex *distriktsläkare* äro der tienstgörande.

Med afseende å *bergshandteringen* tillhör länet östra bergmästaredistriktet och beträffande *skogsvården* östra skogsdistriktet.

Tillika med Kalmar och Jönköpings län bildar Östergötland *andra militärdistriktet* och äro här förlagda hela första och största delen af andra Lif-Grenadierregementet, hvilka hafva sin mötesplats Malmen i närheten af Linköping, äfvensom ett *båtsmanskompani*, som hör till Karlskrona station.

I *eklesiastiskt* hänseende tillhör endast Qvarsebo församling Strengnäs stift. Länet i öfrigt hör till Linköpings stift. Det är indeladt i 15 prostrier och, sedan under perioden den åldriga komministern i Krokek 1883 afidit samt i följd deraf den i förra berättelser omförmälda genom kungl. brefvet den 31 mars 1837 meddelade föreskrift om Krokeks skiljande från Dagsberg för att jemte de norr om Bråviken liggande delar af Konungunds och Ö. Stenby församlingar bilda eget pastorat vunnit tillämpning, 109 pastorat utom Qvarsebo, samt, efter det bestämmelsen i kungl. brefvet den 19 februari 1864 om Norrköpings stads fördelning i 3 territoriella församlingar, S:t Olai, S:t Hedvigs och Norra från och med den 1 maj 1885 blifvit genomförd, 158 församlingar.

Genom kungl. bref den 16 oktober 1885 har, på sätt komittén för afhjelpande af oregelbundenheter i rikets administrativa, judiciella, ecklesiastiska och kommunala indelningar föreslagit, bestämts:

att skattelägenheten Sundet N:o 1, hvilken tillhört Kimstad, men är belägen inom Borgs socken, skulle från och med den 1 januari 1887 öfverflyttas från Kimstad till Borg;

att de till hemmanet Hvilkhyttan N:o 1 i Tjällmo socken lydande, förut till Godegård hörande torplägenheterna Gölstorp, Isfallstugan och Kilkärret, skulle från och med 1887 års början i kyrkligt och kommunalt afseende öfverföras från Godegård till Tjällmo; och

att till Törnevalla socken förr räknade $\frac{1}{2}$ mantal Källtorp N:o 1, som i jordeboken upptages inom Askeby socken, skulle från och med den 1 januari 1887 jemväl i kyrkligt afseende förläggas till Askeby.

Med afseende å *tullförhållanden*, bildar länet östra tull-distriktet.

Under perioden hafva *mätningar* fortfarande pågått af Generalstabens Topografiska Afdelning, hvarjemte Ekonomiska Kartverket, som år 1881 lemnat Valkebo, Göstrings, Vifolka, Dals och Lysings häradskartor med beskrifningar, samt påföljande år sådana för Ydre härad, beträffande länet fullständigt utkommit.

Med undantag af adresskalendrar för städerna Norrköping och Linköping samt uppgifterna i Statistiska Centralbyråns bidrag till Sveriges officiella statistik äfvensom Kungl. Hushållningssällskapets handlingar, hafva om länets förhållanden under perioden inga *arbeten från trycket* utkommit.

Beträffande länets *naturbeskaffenhet*, tillåter sig Konungens Befallningshafvande att här anföra hvad derom förekommer om Östergötland i den år 1875 af lektor Magnus Höjer påbörjade topografisk-statistiska beskrifning öfver "Konungariket Sverige", der i sådant afseende yttras:

Östergötland upptages till sin mellersta del af en ganska vid dalgång, i norr och söder begränsad af stora, ehuru icke synnerligen höga bergs- och skogstrakter samt genomfluten af det betydande vattendrag, som från sjön Vettern genom sjöarne Boren, Roxen och Glan söker sig väg till Bråviken. Denna del utgör i det hela en fruktbar slätt, som i terrasser sluttar mot öster och bildar likasom ett bälte af 1 till 3 mils bredd midt öfver länet. Den utbreder sig nästan oafbrutet söder om vattendraget med dess sjöar, går åt öster fram ända till Slätbaken och hafvet samt fortsätter åt nordost upptagande den halfö, som under namn af Vikbolandet sträcker sig fram mellan de bägge hafsfjärdarne Bråviken och Slätbaken. Åt detta håll möter likväl en berg- eller skogsås kallad Ludden, skiljande Vikbolandets slättbygd från slätten söderut samt utgörande en östlig fortsättning af den temligen höga och branta ås, som bildar sjelfva den norra stranden af landskapets stora vattendrag. Slättens höjd öfver hafvet vexlar i vester mellan 300 och 400 fot, den är vid midten utmed sjön Roxen 150 till 200 fot samt sjunker längst i öster nedanom 50 fot. Den största sänkningen skönjes vid Roxens vestra strand. Söderut tilltager slätten småningom i höjd, dels mot den låga landtrygg, som begränsar Vetterns och sjön Borens vattenområden, dels mot de långa mot öster branta skogshöjder, hvilka utgå från Holaveden på gränsen mot Småland, och mellan hvilka sträcka sig dalgångar, genomflutna af Svartån, Stångån och andra mindre tillflöden till Motala ström. Hela detta från 2 till 4 mil breda skogiga terrassland, med en höjd öfver hafvet, vexlande mellan 500 och 200 fot, öfvergår efter hand till de rent bergiga gränstrakterna i landskapets sydligaste del, hvilka med sina runda, afplattade bergklumpar, sina åsar, dalar, smärre slätter och sjöar intaga en rymd af omkring 5 mils bredd och 6 mils längd. Trakten omkring Sommen är den mest högländta och uppstiger till mer än 800 fot öfver hafvet. Slättens norra gräns åter utgöres af den nyssnämnda bergåsen, som bildar det stora vattnets norra strand och brant stupar ned mot dalgången nedanför. Norrut från denna ås, hvilken genombytes af Motala ström strax efter dess utflöde ur sjön Roxen, gå andra förgreningar, mellan hvilka finnas mindre terrasser sluttande åt öster samt dalgångar med bäckar och åar, förenande sig till slut i Finspångselfvens hufvuddal, som i riktning mot öster och sydost utmynnar i sjön Glan. Från Tylöskogen och Kolmården utgå äfven bergåsar i sydlig och sydostlig riktning och mellan dem stora åar, hvilka utrinna antingen i sjön Glan eller i Bråviken. I det hela får detta länets norra högländ en skålförmig bildning med affall mot öster och med en medelhöjd, som i de vestliga trakterna uppgår till 400 och i de nordliga till 300 fot. Af länets särskilda härad hör Finspång län samt större delen af Bråbo härad till den norra skogsbygden; Memmings härad, liggande söder om Glan, bildar en öfvergång till Vikbolandsslätten, som för öfrigt innefattar Lösings, Björkekinds och Östkindis härad; Aska, Boberg och Gullberg höra dels till norra skogsbygden, dels till stora slätten, till hvilken äfven räknas hela Dals härad invid Vettern, hela Åkerbo härad söder om Roxen samt de norra delarne af Lysing och Göstring, Vifolka, Valkebo, Hanekind, Bankekind, Skärkind och Hammarkind; andra delar af sistnämnda 6 härad jemte en del af Kinda utgöra södra öfvergångsbygden, under det att provinsens egentliga högländ innefattar det mesta af Kinda samt hela Ydre härad. Sjelfva

den stora mellersta slätten plägar delas i Vestanstang och Östanstang, allt efter belägenheten i förhållande till Stångån.

Den allrastörsta delen af Östergötland tillhör Vetterns och Motala ströms vattenområden. Sjelfva Vettern hör hit med ungefär 8 mil af sin kust och bildar på denna sin sträckning en vik af 1 mils längd och 1 mils bredd, kallad Vadstena- eller Motalabugten. Denna sjö, den näst största af alla svenska insjöar, ligger med sin yta 296 fot öfver hafvet på den östra sluttningen af den svenska landtryggen. Den utmärker sig genom sitt betydliga djup, uppgående på flere ställen till mera än 400 fot, sina raka kuster, sin fattigdom på öar, samt sitt genomskinliga och ytterst lätttröliga vatten. Den afbördar sig detta vatten genom Motala ström, hvilken först rinner i östlig riktning genom Boren (245 fot) och Roxen (109 fot) samt derpå vänder sig mot norr för att slutligen efter att hafva genomströmmat sjön Glan (78 fot) utmynna i den innersta ändan af Bråviken. Af dess sydliga tillflöden märkas Svartån och Stångån, af hvilka den förra genomflyter Sommen och den senare Åsunden med flere mindre sjöar. Båda utrinna de helt nära hvarandra i sjön Roxen. Från den norra skogsbygden kommer den betydliga Finspångselfven samt den inom Nerike upprinnande Haddebo- eller Ysundaån, båda utfallande i Glan. Kustsluttningen vid Östersjön, som i vester har till naturlig gräns mot Motala ströms vattenområde en ås fortlöpande i nordlig riktning från Vimmerby öfver Åtvidaberg mot Norrköping, eger flere mindre vattendrag, af hvilka det förnämsta är Gusumsån, uttrinnande vid Mem i Slätbaken.

Med denna omvexling af slätt, berg, sjö och rinnande vatten, bjuder Östergötland en stor rikedom på skiftande naturtaflor, visserligen sällan storartade, men så mycket oftare utmärkta genom en intagande och leende skönhet. Ydre härad är väl den vackraste bygden och stränderna kring Sommen med sina tätt sammanträngda resliga bergshöjder och sina inskurna trånga dalgångar kunna på många ställen tala om skönhet och vildhet på en gång. En annan nejd, bekant för sin fägring, är Motalabygden med utsigterna vid kanalen, Borenhult och Krigsbergs kyrka. Äfven inom landskapets norra del finnas vackra punkter och särskildt omtalad är den vidsträckta tafla, hvilken möter den, som från Kolmårdsbackarne ser ned öfver Bråviken, Norrköping och den rika bygden der bakom.

Berggrunden utgöres inom Östergötland, likasom inom Sveriges flesta öfriga landskap, af urberg, d. v. s. granit och gneis med bergarter, hörande under dem. Så uppträder inom de södra och sydvestra delarne en större sammanhängande bildning af röd, grofkornig granit, under det att den röda gneissen är den afgjordt förhärskande bergarten inom länets östra, norra och nordvestra delar alltintill gränsen af Örebro och Södermanlands län. Betydliga lager af kornig kalksten eller urkalk anträffas på flere ställen inom landskapets östra och norra trakter, alla inkilade i den nyssnämnda röda gneissen. Det förnämsta af dessa lager ligger inom Krokeks socken på den norra stranden af Bråviken och lemna den allmänt kända kolmårdsarmorn, hvilken, förarbetad till åtskilliga prydnader och husgerådssaker, sprides kring hela vårt land. I geologiskt afseende märkvärdig är äfven den vestra delen af slättbygden, eller trakten mellan Vettern samt sjöarne Tåkern och Roxen. Urberget är der nemligen betäckt med bäddar af kalksten, alunskiffer och sandsten, alla tillhörande den s. k.

äldre siluriska formationen och således innehållande de första spåren af organiskt lif. Denna öfvergångsbildning framträder under mycket egendomliga förhållanden i det bekanta Omberget, en fristående bergkam, som utmed Vetterns strand intager en rymd af ungefär 1 mils längd och $\frac{1}{4}$ mils bredd och höjer sin hjessa ända till ungefär 570 fot öfver den närliggande sjöns yta.

Malmfyndigheter, som inom länet förekomma, äro jernmalmer, kopparmalmer och zinkmalmer. De förra hafva i forna dagar varit viktigare än nu. De begge senare lemna ett jemförelsevis rikare utbyte. Kopparen brytes i grufvor, hörande till Åtvidaberg och belägna inom Bankekinds härad, zinken åter

fås ur flere inom Godegårds socken belägna grufvor, tillhörande Belgiska bolaget La vieille Montagne och bearbetade jemte zinkfyndigheter inom Hammars och Lerbäckes socknar af Örebro län.

Östergötland har med rätta länge räknats till landets rikaste provinser. Ej nog dermed att en fruktbar jord, i förening med ett mildt klimat, gjort det till ett af våra bästa sädesländer; med hjälp af sina strömmar samt sina söners drift och arbetsamhet, har det äfven ammat upp en icke föraktlig industri och ett lyckligt läge tillsammans med goda samfärdsmedel underlättar den fördelaktiga afsättningen af dess produkter”.

2. Invånare.

På sätt af bifogade **tabell N:o 1** närmare inhemtas, har folkmängden, som vid slutet af år 1880 utgjorde enligt presterskapets uppgifter 267,133, men efter mantalslängderna 269,132 personer, under perioden enligt de förra stigit till 267,842 men efter mantalslängderna minskats till 267,902 personer. Största minskningen egde rum under år 1881, vid hvars slut folkmängden nedgått enligt presterskapets uppgifter till 265,260 och efter mantalslängderna till 265,704 personer. Minskningen gäller landsbygden; ty städernas folkmängd har, ehuru i Vadstena och Skeninge varit någon minskning, sammanlagd alltjemt ökats och mest *Linnköpings*, som stigit enligt presterskapets uppgifter från 8,752 till 11,284 personer och efter mantalslängderna från 8,741 till 11,302 personer eller med nära 30 %. Denna tillväxt har uppkommit hufvudsakligen genom inflyttningar, dels och till största delen af arbetare, hvilka i saknad af bostad på landet tagit sin tillflykt till staden, der ett stort antal billigare bostadslägenheter stått dem till buds i den massa nya byggnader, som under senare åren blifvit på till bebyggande af enskilda personer upplåtna platser utom stadens planlagda område, men i dess närhet, uppförde, och dels äfven andra, som den under periodens första år tilltagande rörelsen hitfört. Största tillökningen egde rum 1884 då staden växte med 779 personer enligt presterskapets anteckningar och 772 efter mantalslängderna.

I *Norrköping* har invånarnes antal varit i jemnt, om än sakta stigande, i det folkmängden under perioden ökats med omkring 1,300 personer; men den skulle antagligen tillväxt ännu mera, om icke en stor del af den arbetande befolkningen nödgats söka sig bostäder i de oregelbundna byggnadskomplexer i brynet af den norrut till staden gränsande landsbygd, der synnerligen i närheten af jernvägen, på sätt i senaste femårsberättelsen blifvit omförmäldt, uppväxt ett samhälle, som, under den gemensamma benämningen *Norrköpings norra förstäder*, numera har en folkmängd mellan 3 och 4,000 personer, som nästan samtliga hafva sitt arbete i den närgränsande staden.

Genom stadens underlåtenhet att i rättan tid förvärfva sig de jordområden, hvarå dessa förstäder äro uppförda, har staden der fått ett grannskap, som, utom andra olägenheter, i sanitärt afseende medför det obehag, att allt spillvatten och flytande orenlighet från de högre belägna norra förstäderna, i saknad af regelrätt aflopp, fritt löper in på stadens område och stadnar i den numera igenvallade, staden tillgränsande Lillån.

För att i någon mån motverka förstädernas fortsatta bebyggande, hafva emellertid Stadsfullmäktige 1884 beslutat, att till

ett pris af 20 öre kvadratfoten försälja tomter i stadens nya kvadrater, med vilkor att de få bebyggas blott med hus, inredda till arbetarebostäder samt med ett, två, högst tre rum med kök i hvarje lägenhet; och hafva på så sätt alla tomterna i kvadraten Aspen och åtskilliga tomter i kvadraten Granen blifvit försålda och delvis bebygda.

I *Söderköping* har folkmängden, ehuru den år 1884 minskades med 13 personer, dock under perioden ökats enligt presterskapets uppgifter med 126 och efter mantalslängderna med 132 personer. Denna tillökning lär der hufvudsakligen haft sin grund i inflyttningar af hufvudsakligen arbetsfolk från landsbygden, men äfven deraf att antalet födde öfverstigit de dödas.

I *Motala* har folkmängden äfven varit i jemn tillväxt och ökats med omkring 150 personer, beroende dels på inflyttningar och dels på nativitetsöfverskott. Den jemförelsevis betydliga tillökningen under 1885 lär hufvudsakligen berott derpå, att ett antal vid Motala mekaniska verkstad anställda och förut i Motala landsförsamling kyrko- och mantalsskrifna personer då blifvit med sina familjer öfverförda till staden såsom der boende.

Vadstena och *Skeninge* hafva deremot under perioden sett folkmängden minskas, den förra med omkring 150 och den senare med omkring 30 personer, hvilket på båda ställena lär härledt sig från utflyttningar, i Vadstena förorsakade förnämligast af de ekonomiska svårigheter, hvarmed samhället sedan 1879 haft att kämpa i följd af sockerbruks-aktiebolagets obestånd och Vadstena enskilda banks deraf till stor del förorsakade ställande under utredning.

I hela länet har under alla åren de föddes antal icke obetydligt öfverstigit de dödes, i det år 1881 föddes 7,034 levande barn och dogo 4,379 personer; år 1882 föddes 7,259 levande barn och dogo 4,296 personer; 1883 föddes 7,040 och dogo 3,936 personer; 1884 föddes 7,166 och dogo 4,089 personer samt 1885 föddes 7,159 och dogo 4,292 personer.

Hufvudorsaken till minskningen i länets folkmängd, som under år 1881 uppgick till 1,873 och 1882 till 935 personer, och att den derefter ej stigit mera är således *utflyttning*, som uppgick 1881 till 3,903, 1882 till 3,030, 1883 till 1,750, 1884 till 1,294 och 1885 till 1,481 personer, deraf till Amerika år 1881 3,818, år 1882 2,963, år 1883 1,681, år 1884 1,225 och 1885 1,421 personer.

Till denna utvandring hafva anledningarna varit flere, men de fleste och isynnerhet alla äldre hafva af i Amerika bosatte anhörige inbjudits och ofta äfven erhållit respengar eller biljetter för resan dit. Vidare hafva yngre män och qvinnor, som antingen saknat arbetsförtjenst eller hoppats på högre betalning eller

i allmänhet trott sig der böra söka lyckan, begifvit sig dit. Det minsta antalet torde hafva utgjorts af personer, hvilka såsom landtbrukare, handlande eller näringsidkare här hemma misslyckats och hoppats på bättre framgång i främmande land, eller som genom försvinnande ur landet velat undandraga sig följderna af begångna brott eller felsteg. Lockelser af utvandrareagenter hafva under sednare åren alltmera aftagit och ej heller kunnat så mycket verka, då befolkningen genom återkomna emigranter, bref från anhöriga och vänner i Amerika samt läsning af numera icke så sällsynta amerikanska tidningar på svenska språket fått tillfälle att skaffa sig kännedom om dervarande förhållanden.

Den *frireligiösa rörelsen* har under perioden fortgått och de senaste åren ökats genom den vrångbild af metodismen, som under namn af "Frälsningsarmén" hittills förnämligast i städerna Norrköping och Linköping uppträdt och uti för ändamålet särskildt förhyrda större lokaler nästan hvarje afton haft sammanträden, som nästan ständigt varit till trängsel besökta. Visserligen torde den hafva vunnit icke så få anhängare bland den okunnigaste och därför mest lättleda del af befolkningen, men förnämligast orsaken till de talrika besöken torde dock vara att söka i det uppseendeväckande sätt, hvarpå dess "officerare" och underbefäl uppträda, som i förening med sången och stundom mer eller mindre bullrande musik göra deras sammanträden till ett slags aftonunderhållningar, till hvilka jemväl tages entréafgift, vanligen till belopp af 10 öre. På detta sätt samlas för "arméns" behof icke litet penningar till bestridande af de med uppträdandet förenade kostnader och för insamling af medel till byggande af sammanträdeslokaler.

Utträdande ur statskyrkan för öfvergång till hufvudsakligen baptister och metodister har förnämligast egt rum i Norrköping, Motala, Valdemarsvik, Risinge, Hällestads och Ekeby socknar. Genom kungl. resolution den 16 mars 1883 hafva metodisterna i Risinge och Hällestads socknar erhållit tillåtelse att bilda egen församling under namn af Metodist-Episkopalförsamlingen i Risinge och Hällestad. Vid Boxholms bruk i Ekeby socken har jemväl en metodistförsamling med eget kapell och särskild prest under perioden bildats; och jemväl i Lysings härad lära metodisterna vunnit flere anhängare; hvarjemte såväl der som i Fin-spånga läns härad uppförandet af flere nya böne- eller s. k. missionshus fortgått för hållandet af föredrag, synnerligen af kolportörer från Evangeliska Fosterlandsstiftelsen och andra kringresande lekmanapredikanter.

Den i Motala bildade metodistförsamlingen, som år 1881 räknade 168 medlemmar, hade 1883 högsta antalet med 203, som 1885 nedgått till 199; och i Valdemarsvik uppgifves församlingen, i brist på medel, gå sin upplösning till mötes. I anseende till olika trosbekännelser uppgifvas i Göstrings och Lysings fögderi 3 samt i Dals, Bobergs och Aska fögderi 4 äktenskap hafva inför vederbörande kronofogdar under perioden afslutats.

Endast i Norrköping uppgifvas *mormonerne* ännu hafva anhängare, uppgående blott inom Olai församling till 38 vid periodens slut.

Byggnadsverksamheten har synnerligen i städerna Norrköping och Linköping varit ganska liflig, i det ej mindre än 84 nya hus blifvit i Linköping uppförda och på gatornas omläggning med trottoarer af tuktad sten och gångbanor deri af kalksten bekostats omkring 90,000 kronor. Jemväl i *Mjölby* sig alltmera utvecklande kyrkoby, med ett invånareantal större än i flere af landets minsta städer, hafva en mängd nya bostadsbyggnader jemte tre större qvarnirättningar blifvit under perioden uppförda.

I *Söderköping* hafva under perioden 5 nya hus blifvit uppförda, deribland för en kostnad af omkring 40,000 kronor åt stadens arbetareförening en särskild större byggnad, inrymmande utom rum för föreningens behof och ett par mindre bostadslägenheter äfven teater. Tillkomsten af denna byggnad har äfven föranlett utsträckning af den s. k. Norra Ågatan till och förbi arbetareföreningens hus.

I *Skeninge* har blott en byggnad blifvit uppförd, nemligen stadens nya, temligen prydliga och med nutidens fordringar öfverensstämmande hotell, för en kostnad af omkring 65,600 kronor, innehållande, jemte rum för resande, societets- och restaurationslokaler.

Den förut rådande *bostadsbristen* isynnerhet för de större städernas arbetarebefolkning har numera alldeles upphört och nära nog förbytt i öfverflöd på rum, som jemte de alltmera tryckta konjunkturerna vållat icke obetydlig nedsättning i de förut temligen uppdrifna hyrorna. De nyuppförda husen visa, synnerligen de inom städernas planlagda område belägna, såväl förökad prydlighet till det yttre som bekvämare och dyrbara inredningar i det inre.

Bland mera *monumentala* nybyggnader äro att märka: i *Linköping* det nya gymnastikhuset för högre elementarläroverkets ungdom, med en sal bekvämt rymmande 1,000 personer; det af ett särskildt bolag uppförda skolhuset åt elementarläroverket för flickor, med samlingssal, flere lärosalar, stor gymnastiksal och bostadsrum för föreståndarinnan och tjänarpersonal; samt i den af Linköpings läns och stifts trädgårdsförening innehafvande trädgård och park till storlek af omkring 25 tunnland, utsigtstorn af jern och sten samt restaurationsbyggnader och musikpaviljong i mohrisk stil, för en kostnad af omkring 45,000 kronor;

i *Norrköping* södra folkskolehuset för en kostnad af 133,000 kronor, uppfördt utmed den s. k. sydvestra promenaden, innehållande femton lärosalar jemte slöjdsal och gymnastik; John Lennings väfskola, uppförd invid samma promenad af de medel, som till belopp af 300,000 kronor utredningsmännen af Fabrikören John Lennings sterbhus på grund af dem i testamentet gifvet bemyndigande öfverlemnadt till Norrköpings fabriksförening för inrättande af en skola, der grundlig undervisning i textilindustrien skulle lemnas; samt ett större tvätthus eller öfverbygd klappbrygga, till hvars anläggande 15,000 kronor blifvit skänkta af Konsul John Philipson, som äfven latit på sin bekostnad anbringa transparenta urtaflor i tornet till S:t Olai kyrka.

Det i senaste femårsberättelsen omförmälda storartade *nya sjukhuset* i Norrköping med 126 sjuksängar har den 15 juli 1881 blifvit till begagnande upplåtet, och det tidens fordringar fullt motsvarande *nya länslasarettet invid Söderköping* har jemväl under perioden blifvit färdigt.

Sedan Kungl. Maj:t den 19 september 1879 medgifvit öfverbyggandet af kungsådran i Motala ström, för vinnande af betydligt ökad vattenkraft till Bergs bolags, Ströms bolags öfre och nedre, f. d. aktiebolaget Schultz', numera af Holmens bruks- och fabriksaktiebolag egda, samt Bergsbro bolags öfre och nedre verk, hafva dessa bolags intressenter på initiativ af Bergsbro bolags energiske disponent H. Wahren under åren 1882—1885 uppfört en prydlig och solid stendam öfver hela strömmen, för en kostnad af 144,900 kronor, fördelade med 77 procent på de verk, som ligga på strömmens södra sida och 23 procent på norra sidans.

Af *kyrkobyggnader* och större reparationer under perioden äro att märka:

den 1886 fullbordade nya *tornbyggnaden å Linköpings domkyrka*, som åt denna kyrkas förut restaurerade yttre gifvit ett med dess ursprungliga storartade skönhet någorlunda öfverensstämmande utseende; kostnaden därför uppgår till omkring 230,000 kronor, deraf nära 100,000 kronor af enskilda personer tecknades vid Konung Oscar II:s första besök såsom landets konung i sitt forna hertigdöme år 1873;

Åtvids på bekostnad af innehafvaren till Åtvidabergs fideikommiss i gotisk stil uppförda, år 1885 fullbordade synnerligen prydliga kyrka;

Malexanders eller Malgesanda med det grannaste läge på en höjd vid Sommens strand uppförda nya kyrka, äfvensom Appuna och Ö. Tollstads nya prydliga kyrkor, jemte ny tornbyggnad å Ö. Hargs, ny tornspira å Borgs kyrka samt grundliga reparationer af Söderköpings och Skinberga kyrkor.

Värmeledning, förmåligast genom anbringande af s. k. Gurneyska ugnar, uppgifvas hafva blifvit anbragta i alla Vikbo-landets och flere andra landskyrkor.

För Skärkinds härad har *nytt tingshus* blifvit på det gamla plats vid Kumla gästgifvaregård uppfördt för en kostnad af omkring 11,000 kronor.

Synnerligen vid uppförandet af nya ladugårdsbyggnader, hafva på landet anspråken på större rymlighet, mera ljus och äfven yttre prydlighet blifvit alltmera tillgodosedda samt de forna halmtaken alldeles bortlagda och utbytta mot tak af spån.

Å bostadsbyggnader såväl i städerna som på landet har, dels i följd af jernets prisbillighet, dels på grund af kostnaden för asfaltpappens tjärbestrykning, detta taktäckningsämne blifvit alltmera utbytt mot plåt.

För beredande af ymnigare tillgång på tjenligt dricksvatten hafva i Söderköping tre s. k. artesiska brunnar blifvit upptagna, af hvilka två jemväl äro afsedde för spolning af de öppna i stadsplanens gränser befintliga diken, hvilka i följd af den flytande orenlighet, som i dem samlas och det ringa aflopp, ogynnsamma lutningsförhållande erbjuda, synnerligen under sommar-månaderne, före brunnarnes anbringande varit besvärande. Jemväl i flere enskilda gårdar derstädes, hafva dylika brunnar till ett djup af 65 å 120 fot blifvit upptagna och uppgifvits alla lemna ett rent och godt dricksvatten af outtömlig tillgång.

Hvad *klädedrägten* angår, så är ingen förändring deruti att omtala. Visserligen uppgifves från ett och annat håll, att lyxen, synnerligen bland den qvinliga delen af tjenstehjonsklassen, är i tilltagande, och att de fördenskull icke äro i tillfälle att af sina på senare tid icke obetydligt ökade löner göra några besparingar, men då äfven de, med sitt qvinnan medfödda sinne för snygghet och prydlighet, måste känna tillfredsställelse att i sin

mån skatta deråt, torde vara mindre att säga derom, än att hemslöjd och hemväfnad alltmera komma ur bruk genom de förment billiga pris, den uppdrifna fabriksindustrien anses betingta, och som äfven nödvändiggöra kontanta utgifter, hvilka kanske skulle kunna till icke ringa del undvikas.

Bruket af spritdrycker har, efter hvad från alla håll uppgifves, fortfarande aftagit. Till detta lyckliga förhållande har icke allenast tidsandan jemte svårigheten att på landet komma åt sådana drycker, utan framför allt den sig alltmera utbredande Good-Templarordens välsignelserika verksamhet bidragit. Äfven i andra afseenden har denna orden genom beredande af billiga och förädlande nöjen vid sina sammankomster verkat höjande på sina till den kroppsarbetande klassen vanligtvis hörande medlemmar.

Om befolkningens *sedlighet* och *laglydnad* ingå från alla håll sammanstående de utmärktaste vitsord. Så uppgifves från Söderköping och Motala, att ingen varit der för något egentligt brott tilltalad eller häktad, och i länets cellfångelse här i Linköping, som har 104 celler, har fångantalet numera så nedgått att, ehuru från andra fångelser flere personer blifvit hit försända för aftjenande af der påbörjad bestraffning, det på länge icke öfverstigit 30 stycken, transportfångar, som här öfverligga från tisdagsafton till torsdagsmorgon, dock oberäknade.

Folkskolebildningen och det alltmera aftagande bruket af rusdrycker torde vara hufvudsakliga orsaken till detta lyckliga förhållande, hvartill dock äfven bidragit tillfällena till en temligen jemn arbetsförtjenst och de förädlande samqvämen inom alltmera ökade föreningar till inbördes bistånd, liksom ock tidsandans äfven på de mindre lyckligt lottade inverkan, mera humana rigtning med afseende på behandling af både menniskor och djur.

Arbetareföreningarna jemte i sammanhang dermed inrättade sjuk- och begravningskassor hafva fortfarande verkat fördelaktigt och ingenstädes gifvit anledning till klagomål eller olägenheter. Fortfarande hafva de äfven, såväl i städerna, som der de på landet varit inrättade, omfattats med intresse och deltagande. Deremot har ifvern för folkbeväpningen nästan alldeles upphört och skarpskyttekärerna på de flesta ställen blifvit utbytta mot *skyttekillen*, som, för att kunna bereda rätt åt deras medlemmar att deltaga i de allmänna täfflingsskjutningarna för året, sökt Konungens Befallningshafvandes fastställelse å sina reglementen och åtminstone till en början utöfvat en ganska liflig verksamhet.

Anlitandet af *sockenbiblioteken* uppgifves från nästan alla hall hafva nära nog upphört, men deremot läsning af *tidningar* och *illustrerad godtköpstryck* öfverallt hafva betydligt tilltagit, hvartill det synnerligen billiga priset på isynnerhet åtskilliga för stor spridning afsedda veckotidningar bidragit.

3. Näringar.

A) **Jordbruk** och B) **Boskapsskötsel**. Oaktadt allt som äfven under nu ifrågavarande period blifvit för dessa länets *hufvudnärningar* gjordt, såväl från det allmännas sida genom anslag och åtgärder i öfrigt från Hushållningssällskapet, som af de enskilde jordbrukarne, hvilka måst uppjuda hela sin kraft för att, så länge möjligt varit, kämpa mot alltmera missgynnande konjunkturen och följaktligen nödgats till stor del för sjelfva sin existens anstränga sig till det yttersta, och ehuru de förhållanden, som

vanligen betingta ett lyckligare resultat, fortfarande tagit icke obetydliga steg framåt på sätt nedan i detalj närmare omförmäles, torde dock intet femårsskifte i mannaminne hafva så nedtryckt dem, som egnat sig åt dessa näringar, och efter sig lemnat så otillfredsställande, att icke säga ruinerande följder.

Vid periodens slut började nemligen visa sig, att synnerligen i de trakter, hvilkas invånare förut ansetts höra till de mest lyckligt lottade och der förmögenheten bland allmogen för 30 å 40

år tillbaka var både stor och solid, den ekonomiska ställningen var alldeles undergräfd. Cessioner och exekutiva egendomsförsäljningar, till en bland landbrukare oerhörd mängd, hafva der- efter äfven inträffat och länge torde det komma att dröja, innan länets jordbruksförhållanden åter inträda i det skede, att de i någon mån kunna motsvara de tider, då hufvudsakligen denna näring förskaffade provinsen det då icke så origtiga namnet "det rika Östergötland".

Visserligen hafva orsakerna till betrycket varit flere, i det icke allenast mängden af konkurrerande penningeinträttningar gjort det möjligt, att uppehålla en undergräfd ställning längre än veder- bort, utan äfven det deraf till stor del framkallade anlita- det af borgenssystemet till en förut icke vanlig grad utbredt ruinen till allt vidare kretsar; men förnämligast hafva dock olyckorna kommit af, dels dåliga skördar under åren 1885, 1883 och 1881, hvilket sistnämndas förderfliga väderleksförhållanden åstadkom nära nog *missvärt* både till mängd och isynnerhet beskaffenhet, dels och kanske mest af de under senare åren alltmera ned- gångna spanmåls- och mjölkprisen, som minskats nära nog till hälften af hvad under forna gynsamma förhållanden erhållits.

De jemförelsevis goda åren hafva fördenskull icke såsom fordom lemnat godtgörelse att ersätta hvad under de dåliga för- lorats. Då nu dertill kommit att egendomspris och arrenden, på grund af icke allenast lätt afsättning af och högre priser på jordbruksprodukterna utan äfven den möjlighet, lån i hypoteks- inträttningar och banker, beredt personer utan egentlig förmögen- het att spekulera i jordegendom, stigit till en höjd, som icke på något sätt stått i förhållande till den afkastning, de alltmera vikande spanmåls- och mjölkprisen kunnat bereda, måste natur- ligtvis följden blifva den som inträffat.

Oaktadt således jordbrukets idkare till stor del måst gå från hus och hem, har dock, på sätt ofvan är berördt, såväl jordbruk som boskapsskötsel fortfarande gått framåt.

Så hafva *nyodlats* under år 1881 omkring 10,800; år 1882 mer än 7,600; år 1883 omkring 8,500; år 1884 omkring 5,400 och år 1885 omkring 11,700 qvadratref, hvarjemte under samma tid, enligt till Hushållningssällskapet inkomna uppgifter, *under- dikats* 86,698 qvadratref och genom *vattenaftappningar* blifvit torrlagda 19,864 qvadratref.

Af vattenaftappningar äro att märka: under 1881 sänkning af sjön Bjärsen samt rensning af Fettjestad- och Krångestad-åarna i Gammalkils samt rensning af Lillån i Rappestads socken; äfvensom odlingsaflopp vid Vistena i Allhelgona samt Grönlund och Boxholm i Åsbo socken;

under 1882 sänkning af Lillsjön och upptagande af större afloppsgrafvar vid Brokind i Vårdnäs socken; vid Nyckelby i V. Stenby socken, der genom afloppsdiken omkring 400 tunnland blifvit odlingsbara; fördjupning af den genom Häradshammars och Ö. Husby socknar löpande Varaån samt större vattenafledning genom Gäddestads och Jernvalla egor i sistnämnda socken;

under år 1883 reglering af Skenaån i Göstrings härad samt större vattenafledning vid Kungssätran i Aska härad genom ut- vidgning af ett 7,754 fot långt afloppsdike, hvarigenom 125 tunn- land blifvit odlingsbara; sänkning af sjön Flaten i Häradsham- mar och upprensning af afloppet till Mönnerum i Jonsbergs socken; fortsättning af arbetet med rätning och fördjupning af Varaån samt vattenafledningar genom Gåsätters, Skälfsätters, Ugglö, Vånga och Lundby egor i Häradshammar samt genom

Högstads, Korttorps, Stensätters, Vefö, Orrevalla, Illkärrs, By- lingstads, Mauritzbergs och Örbäcks egor i Ö. Husby, äfvensom genom Svällerstads, Höckerstads, Björklunds och Videby egor i Kuddby socken; samt vattenaftappningen i Risinge, hvarigenom omkring 100 tunnland ypperlig odlingsmark vunnits för Kexelviks komministerboställe samt hemmanen Backetorp, Danstorp, Häfla och Råd;

under år 1884 större afdikning vid Visshult och närliggande hemman i Norra Vi, hvarigenom omkring 43 tunnland mosse blifvit torrlagd; sjösänkning och torrläggning af vattendränkt mark vid Germundarp samt på Boxholms aktiebolags egendomar i Göstrings härad, hvarigenom mera än 400 tunnland blifvit torr- lagda; större afloppsdike till ungefär $\frac{3}{4}$ mils längd genom Hageby- höga, Fifvelstads, Orlunda, Allhelgona och Bjälbo socknar, hvari- genom omkring 600 tunnland det mesta åkerjord beräknats blifva torrlagda; sänkning af Lickasjön i Ljungs socken till fördel för Bölnorps egendom, samt ett stort dikningsföretag i denna och Flistads socken, hvarigenom för en kostnad af omkring 12,000 kronor 1,265 tunnland blifvit torrlagda; afdikningsföretag på Kullstads, Mörby m. fl. hemmans egor i Skeda socken, hvari- genom 50 tunnland mossjord kunnat odlas; hvarjemte under detta år fullbordats och afsynats det i förra berättelsen omför- mällda arbetet med sänkning af sjön Strålängen och rensning af den s. k. Tvärån i Ringarums socken, hvarigenom omkring 700 tunnland jord blifvit torrlagda för en kostnad af 91,500 kronor, deraf 49,000 kronor erhållits såsom statslån; deruti inberäknadt kostnaden för inköp af en qvarn och två sågar samt ombyggnad af en qvarn och en såg jemte en större stenbro; och

under år 1885 större afdikning å förut vattensjuka marker till en areal af 200 tunnland på Bjärka-Säby och Sturefors egendomar i Vists socken samt fortsättning af afdikningarna på Kullstads, Mörby och Normstorps egendomar i Skeda och Slaka socknar; äfvensom sänkning af den s. k. Öbosjön i Svinstads socken.

Dessa vattenafledningars genomförande hafva icke obetydligt påverkats af de menliga följder, den stora nederbörden under åren 1881, 1883 och 1885 haft på skördeförhållandena under dessa år. Värst i sådant afseende voro augusti och september måna- der 1881 med ända till 19 regnvädersdagar i hvardera månaden samt i september en medelnederbörd af i medeltal 120 millimeter (i Skeningeorten ända till 144 m.m.), då 56.5 m.m. utgjorde normal nederbörd; juli och september månader 1883 med ända till 24 regnvädersdagar och 170 m.m. nederbörd mot 72.9 m.m. normalt i den förra samt ända till 21 regnvädersdagar med 139.9 m.m. nederbörd mot 56.10 m.m. normalt under den senare månaden; samt augusti månad 1885 med ända till 21 regn- vädersdagar och 177.6 m.m. nederbörd mot 68.2 m.m. normal sådan. Till 1881 års missväxtförhållanden bidrog äfven den sena våren efter en stark vinter, som gjort isarne ända till 3 fot tjocka och så fasta att Sommen ej under två månaders tid hade någon s. k. råk och dess is ännu i början af maj var körbar.

Under ifrågavarande tidskifte har riktigheten af det gamla ordspråket att "torkåren ej behöfva låna något af våtåren" i detta län fullt besannats, ty de ofördelaktiga skördeförhållandena hafva uteslutande förorsakats af för mycken nederbörd under sänings- och skördetid, hvaremot de gynsamma åren 1882 och 1884, med jemförelsevis liten nederbörd under skördemånaderna augusti och september, hade i medeltal 155.5 m.m. nederbörd

under förra och 113⁸ m.m. under senare året i juli månad. Med afseende å väderleksförhållandena, torde här särskildt böra omförmälas en i våra luftstreck mindre vanlig naturföreteelse den 8 juni 1882, då under i öfrigt lugnt och godt väder inom Norra Vedbo härad af Jönköpings län plötsligt uppstod en stormil, som, med hela kraften hos en i de tropiska länderna icke så ovanlig cyklon, rusade fram i ett smalt bälte från vester till öster på flere ställen bortsoptande de i dess väg befintliga byggnader, samt uppräckande de gröfsta träd med deras rötter och kringströende desamma. Värsta skadan deraf åstadkoms vid Trane-ryds säteri i Säby socken, der trädgård, park och de flesta byggnaderna ödelades, men äfven vid Säby pastorsboställe, Tranås säteri samt flere deremellan liggande torp och andra mindre lägenheter, visade den större och mindre prof på sin förhärjande kraft under sin väg från Tranås öfver Sommen, förbi Torpön inåt Blåviks kapell och Ekeby socken inom detta län, der den med allt mera aftagande styrka dock här och der aflyfte tak och kullstörtade träd.

Bland af Hushållningssällskapet vidtagna nya åtgärder för jordbruksnäringens befordrande, äro först att märka de *geologiska undersökningar*, som efter att Sällskapet för hvarje af åren 1883, 1884 och 1885 till sådant ändamål anslagit 1,500 kronor, pågått för vinnande af noggrann käunedom om inom provinsen befintliga mergellager jemte andra såsom jordförbättringsmedel för jordbruket nyttiga jordarter. Efter aftal med Geologiska Byrån i Stockholm, hafva sådana undersökningar genom dess föranstaltande verkstälts under aktuarien M. Stolpes ledning af geologerne doktorerne G. A. Carlson och J. O. Lundberg samt kandidat J. Jönsson, som funnit mergellagren mest utbredda i trakterna af Mjölby, Stora Åby, Vadstena, Skeninge, Motala, Elfvestad och Vreta Kloster, i hvilka delar af länet fördenskull under sommaren 1885 föreläsningar rörande mergelns nytta och tillgodogörandet af detta jordförbättringsmedel varit anordnade och de föredrag, som dervid af kandidat Jönsson hållits, blifvit till trycket befordrade och bland länets jordbrukande befolkning kostnadsfritt spridda. Vid dessa undersökningar, som slutat med år 1886, hafva, utom lagren af hvarfvig *mergel*, anträffats *snäckgyttja*, i temligen mäktigt lager under Värö mosse i Kärna socken, på Mjölby kyrkoherdeboställes egor vester om Svartån, nordost om Boxholm i Åsbo socken, samt i mindre mängd jemväl vid Slattefors i Landeryds socken. Derjemte har på flere ställen uppborrats s. k. *glacialsand*, som med fördel kan användas på närliggande mossodlingar, och det *krosstensgrus*, som anträffats i de på flere ställen genom länet löpande sandåsarne, har funnits rikt på stycken och smärre block af den på *kalksten* och *skiffer* rika bergformation, af hvilken spår i fast klyft anträffats på flere ställen i trakten af Vreta Kloster och Vadstena.

För uppgörande af planer till och utöfvande af förmanskap vid verkställande af *täckdikningar* hafva jemte länets ordinarie landbruksingeniör, som år 1881 var för agronomiska förrättningar så anlitad att två biträden åt honom erfordrades, varit anstälde 15 ordinarie och erforderligt antal extra täckdikningsförmän, som årligen medfört en kostnad för Hushållningssällskapet af 3 å 4,000 kronor.

För *utsädets* förbättring och främjande har alltsedan 1878 varit af Hushållningssällskapet inrättad en *frökontrollstation* för undersökning af fröprof och utfärdande af attester derom, hvilken under hela nu ifrågavarande period varit i verksamhet och för

Sällskapet medfört en kostnad år 1881 af 821 kronor 6 öre; 1882 af 713 kr. 31 öre; 1883 af 1,038 kr. 65 öre; 1884 af 1,031 kr. 24 öre och 1885 af 1,000 kronor, hvarjemte Sällskapet med ett anslag af 1,500 kronor under hvarje af åren 1881, 1882 och 1883 samt 2,500 kronor under hvardera af åren 1884 och 1885 understödt en här bildad *Förening för inhemsk fröodling*. Genom dessa åtgärder lærer äfven fröodlingen inom länet hafva på senare åren antagit en lika anmärkningsvärd som glädjande omfattning, i det nemligen, då under de tre första åren af kontrollstationens verksamhet flertalet af till undersökning inlemnade prof utgjordes af *utländska*, deribland mycket *amerikanska* frön, som hit importerats, derefter ett motsatt förhållande egt rum, så att, med undantag för 1882, då föregående års missväxtförhållanden nödvändiggjorde införsel utifrån till sådan mängd att blott 28³ % af till undersökning inlemnadt frö var inländskt under det öfriga 71⁷ % voro utifrån importerade, förhållandet varit omkring 75 % svenskt och 25 % utländskt samt 1885 blott 11 % utländskt mot 89 % svenskt. På senaste åren lära i följd deraf högst betydande kvantiteter frö kunnat från länet försäljas icke allenast till andra provinser utan äfven till utlandet, hvarjemte Fröodlingsföreningen vid utställningar å större landbruksmöten såväl i Sverige som på flere utländska platser vunnit pris och ej sällan de högsta.

Synnerligen hvad rotfruktsfrön beträffar lærer fröodlingen, som bedrifves nästan uteslutande af mindre jordlottsegare, såsom torpare, grenadierer och backstugusittare, vunnit alltmera utbredning, så att t. ex. år 1885 ej mindre än omkring 2,300 skålpund diverse kålrots-, rof- och hufvudkålsfrö blifvit till föreningen insände och af densamma till åtskilliga af rikets förnämsta fröhandelsfirmor bortslutade. Genom sådan odling uppgifvas 2 grenadierer samma år hafva haft en inkomst, den ene af 70 kronor på 1¹/₂ och den andre af 100 kronor på 2 kappland jord.

Äfven för *kreatursbesättningarna* och *ladugårdsskötsel*n, som i så väsentlig mån inverkar på jordbruksnäringens framgång, har under perioden mycket blifvit gjordt såväl af Hushållningssällskapet som de enskilde jordbrukarne, hvilka alltmera lägga sig vinning både om erhållande af förbättrad kreatursstam och djurens rikligare utfodring.

För *hästafvels* befrämjande anslog Hushållningssällskapet, på sätt i senaste femårsberättelsen omförmäles, 1878 en summa af 5,000 kronor till inköp af två engelska fullblodshingstar, som varit så anlitade, att Sällskapet numera återfått de för dem utlagda medel på samma gång uppfödandet af unghästar till remonter och andra, högre pris betingande ändamål tagit en förut icke anad fart.

Derjemte har för åstadkommande af en *för jordbruksarbetena lämplig hästras* Hushållningssällskapet till inköp af unghingstar och stoföl af ren ardenerras och deras försäljning på auktion till länets jordbrukare anslagit, år 1881 6,000 kronor, år 1883 8,000 kronor och år 1884 samma summa.

Till den af staten anordnade årliga premieringen af hingstar och afvelston har Sällskapet äfven bidragit.

Särskilda *hästmarknader* hafva äfven blifvit af Sällskapet i dess kreatursutställningslokal vid Linköping anordnade i första hälften af september månad och varit ganska besökta, hvarjemte Sällskapet årligen anslagit medel för utbildande af såväl duglige hästkötare som skicklige hofslagare. För befordrande af *nöt-kreatursafveln*, har Hushållningssällskapet år 1881 ställt till

Förvaltningsutskottets förfogande 10,000 kronor för inköp af ungtjurar och qvigor af Ayrshireras, hvilka sedermera å auktion blifvit bland länets jordbrukare försålda med en förlust af sammanlagt 3,526 kronor 43 öre; år 1883 för enahanda inköp jemväl stält 10,000 kr. till Förvaltningsutskottets disposition, derför 6 ungtjurar och 16 qvigor blifvit inköpta och sedermera å auktion försålda med en förlust af 1,145 kr. 13 öre; år 1884 dels anslagit 5,000 kronor för premiering af väl skötta mindre ladugårdar samt 8,000 kronor till inköp af 2 tjurar och 20 qvigor af Ayrshireras för bildande af ett stamholländeri inom länet, som blifvit uppställt vid Karlslund i Skärkinds socken, under det sällskapets ostfriesiska stamholländeri fortfarande varit uppställt vid Haddorp.

Enligt uppgifterna till jordbruksstatistiken från Hushållningssällskapet har antalet kor i länet stigit från 85,426 vid 1880 års slut till 92,455 vid slutet af år 1885.

Åt *mejerihandteringen* har under perioden fortfarande egnats mycken omsorg och har tillverkningen af dess produkter gått högst betydligt framåt. Så funnos vid 1884 års slut ej mindre än 153 större mejerier spridda i länet, hvilka uppsamlade mjölken från kringliggande trakt och uppgifvas på sådant sätt hafva emottagit 10,908,762 kannor mjölk, deraf tillverkats 2,033,012 π smör, af hvilka 1,916,128 π blifvit exporterade. Denna mjölk har erhållits från omkring 1,500 större och mindre egendomar samt påstås representera ett värde af 2,181,752 kr. 40 öre. För undervisning i mejerihandteringen har Hushållningssällskapet bekostat icke allenast en mejeriinstruktör, som 1884 för vidare utbildning fick företaga en längre utrikes resa, utan äfven från och med 1885 en länsmejerinna, samt på sin bekostnad hållit 5 elever vid Bjärka-Säby samt 1 vid hvarje af Svensksunds, Åkerstads och Refva mejerier.

Äfven *gödskreatursutställningar* hafva under perioden fortfarande varit af Hushållningssällskapet anordnade, såväl i Linköping som äfven sedan år 1882 i Skeninge. Genom dessa utställningar påstås, att länet kommit på väg att småningom intaga en hedersplats bland landets gödboskapsproducerande provinser, och hafva hitlockats en mängd såväl svenske exportörer som utländske uppköpare. I premier dervid har Hushållningssällskapet, utom utdelade medaljer, utbetalt: år 1881 vid 4 utställningar tillsammans 1,385 kronor; år 1882 vid likaledes 4 utställningar 1,280 kronor; år 1883 vid 5 utställningar 1,921 kr. 98 öre; år 1884 vid 6 utställningar tillsammans 2,450 kr. och år 1885 vid 6 utställningar 2,120 kronor.

Sedan egaren af Bjärka-Säby, der under eget bruk häfdas omkring 900 tunnland åker af alla jordarter, från styf lera till sand- och mossjord, med 135 tunnland äng och 873 tunnland hagmark samt 4,852 tunnland skogsmark, och finnes en kreatursbesättning af omkring 200 kor, 60 å 70 ungnöt, 6 tjurar, 9 par oxar, 40 hästar, 22 unghästar, 500 får och 100 svin samt qvarn, såg, tegelbruk, ångtröskverk och alla nu för tiden brukliga redskap och maskiner, den 10 februari 1882 derstädes erbjudit plats för *länets landbruksskola* och att upprätthålla skolan i enlighet med nådiga reglementet för landbruksskolorna i riket, och Hushållningssällskapet i anledning deraf vid extra sammanträde den 22 i samma månad uppdragit åt förstärkt Förvaltningsutskott att utarrendera sällskapets egendomar Haddorp, Greby och Frösle, der skolan förut varit förlagd och hvilka på senare tiden visat sig vara ett alltför dyrt experimentalfält, samt

uppgöra aftal om förflyttande af såväl landbruksskolan som den dermed förenade mejeriskolan till Säby, egde denna förflyttning rum den 1 november samma år, till stor båtad för både Sällskapets ekonomi och skolan sjelf, som vid ett så stortadt landbruk med dertill hörande skogsskötsel och andra hinäringar kom i tillfälle att förskaffa sina lärjungar en praktisk undervisning, som på få ställen torde hafva sitt motstycke.

Offentligt understöd i följd af missväxt eller hagelskada har under perioden icke ens varit ifrågasatt.

Handelsprisen å spannmål, som under periodens första år bibehöllo sig temligen höga, hafva derefter så nedgått, att man förut icke tänkt sig möjligheten deraf.

Markegångsprisen, som dock i vanligaste fall stått högre än de i verkliga marknaden, hafva för de särskilda sädeslagen per kubikfot utgjort:

	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.
Hvete	3'89.	3'50.	3'40.	2'66.	2'40.
Råg	2'97.	2'40.	2'30.	2'10.	1'85.
Korn	2'28.	1'90.	1'90.	1'90.	1'75.
Hafre	1'30.	1'15.	1'15.	1'20.	1'13.
Blandsäd	1'63.	1'40.	1'40.	1'43.	1'34.
Ärter	3'39.	2'87.	3'00.	2'75.	2'45.

Hafre har fortfarande varit den hufvudsakliga och nästan enda *exportsäden*, hvaraf utförseln dock icke motsvarat den sig alltmera ökande importen af hvete och isynnerhet rag, af hvilka sädeslag den utländska varan, isynnerhet efter 1881 års hufvudsakligen på missgynnande bergningsförhållanden beroende missväxt, som gjorde den inländska säden nästan oanvändbar till brödföda, tagit allt större fart. Några *nya* rotfrukter eller sädeslag hafva icke förekommit, men användande af *vårhvete* alltmera tilltagit.

Användandet af *artificiella gödningsämnen*, synnerligen på de derigenom alltmera värderika mossodlingarna, har icke obetydligt ökat och ett nytt billigare sådant erhållits i s. k. Thomaslagg, som på sista åren nästan utträngt superfosfaten.

Den 26 och 27 juli 1883 hade Hushållningssällskapet i Linköping anordnat ett *landbruksmöte* i förening med utställning af kreatur, redskap, maskiner och slöjdföremål. Det var utan jemförelse det största provinsmöte, som hittills egt rum, såväl med afseende å utställda föremål som utdelade pris och besökandes antal. Det var nemligen besökt af 8,766 personer, som löst inträdesbiljetter, utdelade pris till belopp af 3,600 kronor och 116 medaljer samt hade en utställning af 274 nötkreatur, 72 hästar, 8 får, 34 svin, 18 fjäderfä, 274 maskiner och redskap, 38 produkter af biskötsel och 313 slöjdföremål. Inkomsterna af mötet uppgingo till 7,559 kronor 87 öre, så att, då totalomkostnaden utgjorde 9,746 kronor 21 öre, sällskapet af de 4,000 kronor, som för mötet anslagits, ej behöfde använda mera än 2,186 kr. 34 öre.

Användandet af *maskiner* och *nyare tidens redskap* för jordbruksarbetet har blifvit alltmera utbredd och förbättringar af sådana fortgått, men tillkomst af *nya* sådana är, med undantag för den s. k. *separatorn* vid mejerihandteringen, icke att omförmåla. Denna, som numera nästan helt och hållet utträngt den för gräddans skiljande från skummjölken förut allmänt använda s. k. *ismetoden*, användes numera vid alla större mejerier. Genom den mängd danskar, som på de flesta ställen i södra och meller-

sta Sverige tagit mejerihandteringen om hand, hafva separatorer af Burmeister & Wains i Köpenhamn system blifvit till en början använda, men sedan de De Lavalska separatorerna vunnit alltmera fulländning, hafva de blifvit så allmänna, att de torde finnas nästan öfverallt, der smörberedning till afsalu i någon större mängd bedrifves.

Trädgårdsskötseln och *fruktodlingen* hafva fortfarande gjort stora framsteg inom länet och de, på sätt i förra berättelsen omförmäles, af Hushållningssällskapet antagne och aflönade båda *länsträdgårdsmästarna* hafva såväl för nya trädgårdars anläggning som gamlas omläggning samt okulering, beskärning och gallring af frukträd, park- och prydnadsväxter, äfvensom jordarbeten, planteringar och ympningar varit synnerligen anlitade och ständigt upptagne under årstiden för deras arbeten. Så hafva de år 1881 haft 401 förrättningar på 376 dagar; år 1882 397 förrättningar på 361 ställen under 395 dagar; år 1883, från och med hvilket år anslaget till resekostnader indragits och måst af rekvirenterne sjelfve godtgöras, 271 förrättningar på 259 ställen under 300 dagar; år 1884 324 förrättningar på 307 ställen under 348 dagar, samt år 1885 342 förrättningar på 304 ställen under 347 dagar.

Linköpings läns och stifts trädgårdsförening, som, på sätt i förra berättelsen blifvit antydt, genom sitt exempel och utbildande af trädgårdsmästare samt tillhandahållande af frön, skolträd och växter väsentligen bidragit till trädgårdsskötselns utvidgning inom länet, har jemväl fortfarande utvecklats sig så, att dess öfverskjutande tillgångar, som vid 1880 års slut uppgingo till ett belopp af 63,085 kronor 58 öre, vid utgången af år 1885 beräknades till ej mindre än 86,877 kronor 75 öre, utan att deruti ingingo planteringar, växter i två orangerier, hvaraf det ena ganska stort, och vidlyftiga trädskolor, hvilkas värde dock anses uppgå till minst 50,000 kronor.

Dagsverkspris och *tjenstehjonslöner* hafva fortfarande under perioden i någon mån sjunkit, de förra för jordbruksarbetare på egen kost från högst 2 kronor för mans- och 1 kr. 50 öre för qvinsdagsverken om sommaren samt från 1 kr. 25 öre för mans- och 1 kr. för qvinsdagsverke under vintern till högst 1 kr. 50 öre för mans- och 80 öre qvinsdagsverke under sommaren samt 90 öre för mans- och 50 öre för qvinsdagsverke under vintermånaderna.

Värdet af stat och lön för statfolk har nedgått från 400 à 270 kronor för man och 250 à 230 kronor för kvinna till 337 kronor för man och 201 kronor för kvinna; hvarjemte årslönen för tjenstehjon i husbondens kost nedgått från 100 à 150 kronor för dräng och 50 à 75 kronor för piga, till högst 140 kronor för dräng och 70 kronor för piga.

Hvad slutligen *biskötseln* beträffar har Hushållningssällskapet fortfarande intill år 1883 bekostat en biskötareskola vid Grimsmålen, der under ett par veckor af sommaren en synnerligen skicklig person lemnat till största delen kostnadsfri undervisning till 10 à 12 elever, hvarjemte föreståndaren för skolan på requisition år 1881 besökte 56 olika personer och höll föredrag på flere ställen i länet. Vid femtonde allmänna landtbruksmötet i Malmö samma år erhöill äfven den der då från Grimsmålen utställda s. k. »Östgötakupan» mötets bronsmedalj. År 1883 upphörde dock skolan vid Grimsmålen och Hushållningssällskapet lemnade derefter ett årligt bidrag af 500 kronor till en i länet bildad *biskötareförening*, som då fick sig upplåten

en lämplig plats i Trädgårdsföreningens lokal i Linköping, der då inrättades en bigård, som under försommaren hölls tillgänglig för personer, som önskade erhålla råd och undervisning i biskötseln. Derjemte anordnade biskötareföreningen en förlags-expedition för tillhandahållande af biboningar och annan ändamålsenlig materiel för nyare biskötaremetoder, såsom konstgjorda vaxkakor, centrifugalmaskiner för honungens uppsamlande m. m. År 1885 lemnades vid denna anstalt kostnadsfri undervisning åt 43 elever.

C) *Skogshushållning, jagt och fiske*. *Skogarnes ytvidd* i länet beräknades vid periodens början utgöra 8,317,000 qvadratref. deraf 5,806,886⁴⁰ var skogbärande mark. Af hela ytvidden ansågs 570,920¹⁴ qvadratref eller 6⁹ procent vara publika skogar och återstoden, 7,746,000 qvadratref eller 93¹ procent, tillhöra enskilde.

Kronoparkerna i länet, som vid periodens början voro 5, nemligen Kungs-Norrbys, Ombergs, Malmskogen, Ycke och Gaddstigen, med en areal af 25,964⁶¹ qvadratref, hafva ökats till 6 derigenom att f. d. skogsstatbostället Upsalatorp i Kinda revir år 1885 blifvit till kronopark med en rymd af 107⁹⁰ hektar utlagdt; och utgjorde i följd deraf vid periodens slut kronoparkernas ytvidd sammanlagdt 2,411⁶⁰ hektar, hvaraf 232⁶² hektar dock bestod af impediment. Störst var Ombergs kronopark med en ytvidd af 1,284⁴⁴ hektar. Från kronoparkerna och öfriga under skogsstatens förvaltning ställda skogar hafva *försålts* år 1881 6,350⁴⁶ kubikmeter, år 1882 10,395⁷⁴ kubikmeter, år 1883 8,479²¹ kubikmeter, år 1884 9,170³⁵ kubikmeter och år 1885 8,152¹ kubikmeter.

Inkomsterna för betning och höslätter derstädes hafva uppgått: år 1881, med en hägnadskostnad af 2,189 kr. 17 öre, för 315 hästar och 2,090 nötkreatur och får till 11,387 kr. 90 öre; år 1882, med en hägnadskostnad af 3,444 kr. 54 öre, för 302 hästar samt 1,838 nötkreatur och får till 9,882 kr. 86 öre; år 1883 för 134 hästar samt 1,346 nötkreatur och får till 6,708 kr.; år 1884 för 118 hästar samt 1,559 nötkreatur och får till 7,882 kronor 75 öre, och år 1885 för 133 hästar samt 1,611 nötkreatur och får till sammanlagdt 8,163 kronor 6 öre.

Väganläggningar hafva derå egt rum, år 1881: södra utfartsvägen från Ombergs kronopark för borttagande af en större backe, omlagd på en längd af 1,485 meter; vägars å Bobergs häradsallmanning förbättrande till en längd af 2,078 meter; å Lysings häradsallmanning en utfartsväg om 1,040 meter uppbruten och å Göstrings häradsallmanning nya vägar till en längd af 800 meter anlagda; år 1882: å Ombergs kronopark ny väg om 700 meter anlagd och å Dals häradsallmanning 590 meters ny väg uppbruten; år 1883: på Ombergs kronopark 1,400 meters nya vägar anlagda, samt å Göstrings och Lysings häradsallmanningar 1,380 meters nya vägar uppbrutna; år 1884: ny vinterväg anlagd å Åkerbo häradsallmännings andra block, samt å Göstrings och Lysings häradsallmanningar 2,800 meters nya vägar brutna, äfvensom å Ombergs kronopark den s. k. Strandvägen fortsatt 1,700 meter; samt år 1885 å Ombergs kronopark nya strandvägar upptagits till en längd af 900 meter.

Af *häradsallmanningarne* stodo under skogsstatens värd och förvaltning år 1881 och 1882 9 härads 22 allmanningar med en rymd af 17,422⁴⁷ hektar; år 1883, då till Bobergs härads södra allmanning utlades 13⁷¹ hektar från allmanningens skog-

vaktareboställe och häradsborne sjelfve öfvertogo förvaltningen af denna allmänning, blott 22 allmänningar, samt år 1885 7 härads 19 allmänningar med en rymd af 16,123·21 hektar. Under *delegarnes egen bevakning och skötsel* stodo deremot åren 1881, 1882, 1883 och 1884 4 härads 6 allmänningar om tillsammans 6,459·04 hektar, men år 1885 5 härads 9 allmänningar om sammanlagdt 7,838·19 hektar.

Från under skogsstatens vård stående allmänningar hafva utlemnats år 1881 till delegarnes omedelbara disposition 28,640·24 kubikmeter och till andra ändamål 359·34 kubikmeter; år 1882 till delegarnes omedelbara disposition 31,235·83 kubikmeter och till andra ändamål 351·10 kubikmeter; år 1883 till delegarnes omedelbara disposition 18,957·99 kubikmeter och till andra ändamål 135·90 kubikmeter; år 1884 till delegarnes omedelbara disposition 23,040·38 kubikmeter samt till andra ändamål 156·98 kubikmeter, och år 1885 till delegarnes omedelbara disposition 20,498·6 kubikmeter och till andra ändamål 766·4 kubikmeter.

Kungsgårdars och andra för kronans räkning utarrenderade egendomars till ordnad hushållning indelade skogar omfattade vid slutet af år 1881 137 stycken om 11,805·34 hektar; år 1882 och 1883 139 stycken om 11,848·64 hektar; år 1884 141 st. om 12,405·31 hektar, och år 1885 158 st. om 12,544·66 hektar. Af civile och militieboställens skogar voro till ordnad hushållning indelade år 1881 17 st. med en sammanlagd areal af 912·30 hektar, men år 1885 20 st. med en areal af 1,042·29 hektar.

Ecklesiastika boställenas till ordnad hushållning indelade skogar, som år 1881 voro 104 st. med 8,179·70 hektar, uppgingo vid periodens slut till 141 st. med 9,587·75 hektars areal, deraf 1 stäld under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning, men de öfriga under boställsinnehafvarnes bevakning och skötsel. Derifrån hafva till presterskapets löneregleringsfond utgått år 1882 kr. 4,234·39; år 1883 kr. 596·84; år 1884 kr. 2,775·80, och år 1885 kr. 1,106·35.

Ekar hafva utsynats: år 1881 å 36 ställen 1,607 st. till innehåll af 1,712·11 kubikmeter; år 1882 å 16 gårdar 873 st. med 1,314 kubikmeter; år 1883 å 20 ställen 811 st. innehållande 1,194·71 kubikmeter; år 1884 å 13 ställen 491 st. med 276·49 kubikmeter och år 1885 å 13 ställen 498 st., utgörande 432·1 kubikmeter.

De *enskilda skogarna*, som år 1881 ansågos utgöra 633,826 hektar och upptaga 92·5 procent af all utmark i länet, hafva fortfarande såtillvida varit föremål för Hushållningssällskapets omsorg, som detta icke allenast aflönat 3 skogsplantörer för att utan annan ersättning af de enskilde skogsegarne än fri kost och husrum biträda desse med kulturers verkställande och plantskolors anläggande, dervid jemväl skogsfrö kostnadsfritt tillhandahålles, utan äfven år 1881 antagit en länsskogsman för att mot en aflöning, utom reseersättning, af 600 kr. för tienstgöring under april—november meddela råd och upplysningar rörande skogens rätta skötsel och vård, anordna hjälpgallringar och utsätta hyggen m. m.

Vid periodens slut voro af *enskildes skogar till ordnad hushållning* indelade eller under indelning å 87 egendomar tillsammans 87,386·49 hektar, deraf omkring 48,000 hektar tillhörde *Finspångs gods* och omkring 8,000 hektar *Åtridabergs fideikommiss*.

Några *skogseldar* af betydighet hafva icke under perioden förekommit hvarken å allmänna eller enskilda skogar, men deremot uppgifvas stormar så väl år 1881 som isynnerhet 1882, då i februari och mars rasade stormar, hvars motstycke man ej haft sedan 1863 och som, der marken ej var underfrusen, gjorde stor skada derigenom att vindriktningen var en annan än den, för hvilken man genom hyggenas riktning och följd sökt skydda skogsbestånden. Skogarne inom Ombergs, Finspångs och Östkindens revir ledo dervid mest.

Åtal för skogsåverkan har inom detta län jemförelsevis sällan egt rum. År 1881 anhängiggjordes visserligen 23, men 1882 intet, 1883 och 1884 blott 2 hvardera året och 1885 7.

Svedjande är numera alldeles bortlagdt och *tjärubräkning* är äfven sällsynt inom länet, *kolning* eger rum hufvudsakligen i bruksdistrikten; och har Jernkontoret under större delen af perioden haft inrättad en kolareskola vid Ekeberg i Kinda härad.

Jagten bedrifves fortfarande hufvudsakligen för nöjes skull och sällan såsom näringsfång. Synnerligen stränga och svåra vintrar hafva, med undantag för 1881, då den dock var mera långvarig än sträng, under perioden icke inträffat, och särskilda åtgärder för jagtens vårdande i allmänhet eller anskaffande af föda åt raphönsen hafva derfor icke vidtagits på annat sätt än genom premier för rofdjurs utödande. Landstinget, som fortfarande beviljat anslag till belöning med 3 kronor för dödad räf och 2 kronor för hönhök, dufhök, berguf eller örn, beviljade 1881 anslag jemväl till skottpremier för dödade kråkor med 10 öre för hvarje och ökade 1882 premien för räf dödad mellan den 1 april och 1 oktober till 4 kronor, men nedsatte den 1884 till hälften eller 2 kronor för räf dödad under nyssnämnde månader och 1 krona under öfriga delen af året. Derjemte har det numera upplösta *Östgöta jägarförbund* användt sin kassabehållning till premier för upptäckande och lagförande af förbrytelser mot jagtlagarne och *Svenska jägarförbundet* i Norrköping utbetalat till den, som upptäckte brott mot jagtlagarne, 6 kronor och, om lagöfverträdaren blef fäld, 10 kronor.

Antagligen i följd af de sålunda utfästa belöningarna för rofdjurs dödande utbetalades, synnerligen under periodens 4 första år, icke obetydliga belopp, eller:

år 1881 för	1,151 räfvar,	1,240 roffoglar och	240 kråkor	7,050·50 kronor.
år 1882 "	993 "	2,066 "	6,654 "	7,863·10 "
år 1883 "	1,397 "	2,619 "	10,167 "	10,722 "
år 1884 "	1,590 "	2,479 "	15,281 "	12,428·28 "
år 1885 "	851 "	1,068 "	8,348 "	2,794·75 "

För bedömande af betydelsen deraf torde få anföras att under de 4 första åren stod Östergötland i sådant afseende högst i riket, under det närmast kommo år 1881 Dalarne med 972 räfvar, 979 roffoglar och 1,551 kråkor samt 4,192 kronor skottpenningar; år 1882 Kronobergs län med 597 räfvar, 548 roffoglar och 3,438 kråkor samt 4,522 kronor 55 öre skottpenningar; år 1883 Kalmar län med 1,868 räfvar, 3,640 roffoglar och 6,252 kråkor samt 10,158 kronor 30 öre i skottpenningar; och år 1884 likaledes Kalmar län med 1,195 räfvar, 2,640 roffoglar och 4,573 kråkor samt 6,873 kr. 10 öre skottpenningar.

Till följd af detta rofdjurens efterhållande har äfven värdet af husdjur, dödade af rofdjur, varit jemförelsevis ringa i detta

län och ej uppgått till mera än omkring $\frac{1}{3}$ af hvad det i ett par andra län i södra Sverige utgjort.

Skallgång efter rofdjur har icke ifrågakommit och varg har icke sedan början af 1850-talet varit synlig inom länet.

Tillgången på matnyttigt villebråd, äfvensom af sjöfögel, har jemväl stigit, och ej mindre *elgarne* utan äfven *rådjur* hafva icke obetydligt ökat sig, de senare isynnerhet inom Ombergs revir samt Lysings och Gustrings härad.

Af skogspersonalen hafva högst få *förbrytelser mot jagt-lagarne* behöft under perioden åtalas. Under åren 1881 och 1882 inga. Under 1883 två mål, deri 40 kronors böter blifvit ådömda, samt under 1884 två mål och 1885 ett mål.

För invånarne å flere öar i yttre hafsbandet uppgifves från de båda östligaste fögderien *sälfångsten* vara en rätt lönnande inkomstkälla och tillgången på sälar vara rätt betydlig.

Saltsjöfisket, som för skärgården är en ganska vigtig näringsgren och som bedrifves om vintern med not, men under sommaren med skötar och mindre redskap, uppgifves hafva varit medelmåttigt. Blott på Vikbolandet hafva omkring 50 hushåll deraf uteslutande sin bergning, mera än dubbelt så många idka det såsom binäring och 10 å 15 personer hafva sitt uppehälle genom uppköpande och återförsäljning deraf. Ensamt vinterfisket mellan Qvarsebo och Näfveqvarn i Bråviken lär årigen inbringa mera än 10,000 kronor brutto.

Insjöfisket påstås deremot vara i aftagande. År 1881 lærer det dock i södra delen af länet hafva varit mycket gifvande och fångsten af »sicklöja» eller s. k. »sommarrömming» i sjön Sommen skall på hösten samma år hafva varit större än något af de föregående 40 åren. En enda fiskare lærer då deraf hafva upptagit mera än 600 lispund. Lax- och ålfisket uppgifves år 1885 hafva i Motala ström varit synnerligen rikt, och hafva arrendatorerne af Motala kungsfiske under perioden der anlagt en laxodlingsanstalt, der 12 å 15,000 st. laxyngel årigen utkläckas och i maj månad årigen utsläppas i strömmen. Laxrom afsändes derifrån äfven till andra orter.

Till insjöfiskets försämrande har i icke ringa mån bidragit ej mindre senare årens sjösänkningar och vattenaftappningsföretag, hvarigenom fiskens gamla lekplatser ofta rubbats, utan äfven den på alla vattendrag, der sådan kan ifrågakomma, utsträckta trafiken med mindre ångbåtar.

Under nu ifrågavarande period hafva inga särskilda åtgärder af Hushållningssällskapet till insjöfiskets upphjelpande vidtagits; men i fråga om *kräftfisket* har, efter framställning af Landstinget och, sedan länets fiskvattensägare blifvit fögderivis hörde, Konungens Befallningshafvande den 4 juni 1881 utfärdat förbud för sådant fiske mellan den 1 maj och den 10 augusti, hvilket förbud nu är ifrågasatt att ytterligare utsträckas, så att kräftor skulle få fångas endast mellan den 10 augusti och den 31 december samt kräftor, som ej hålla ett visst minimimått, icke försäljas eller användas, utan, om de fångas, genast återutkastas.

D) Bergs- och brukshandtering. Beträffande denna får Konungens Befallningshafvande hufvudsakligen åberopa följande, af bergmästaren J. Nyberg hit afgifna:

Fiske. Bergs- och brukshandtering.

Berättelse om bruks- och bergverksrörelsens tillstånd i Östergötlands län åren 1881—1885.

Arbetade jerngrufvor.

År.	Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
		Centner.	℔.
Kalenderåret 1881.....	7	32,302	—
D:o 1882.....	7	119,325	—
D:o 1883.....	7	121,756	—
D:o 1884.....	1	115,128	—
D:o 1885.....	2	112,248	—
Summa	—	500,759	—
Medeltal under 5 år	—	100,151	80

Tackjernstillverkningen.

År.	Antal begagnade masugnar.	Erhållet tackjern.		Erhållet gjutgods.		Summa.	
		Centner.	℔.	Centner.	℔.	Centner.	℔.
Kalenderåret 1881.....	4	315,673	04	25,547	81	341,220	85
D:o 1882.....	4	315,289	94	16,401	87	331,691	81
D:o 1883.....	4	282,695	87	22,405	62	305,101	49
D:o 1884.....	6	366,618	80	7,550	96	374,169	76
D:o 1885.....	4	360,622	—	2,891	—	363,513	—
Summa	—	1,640,899	65	74,797	26	1,715,696	91
Medeltal under 5 år	—	328,179	93	14,959	45	343,139	38

Tillverkningen af gjutgods genom tackjerns omsmältning.

År.	Antal begagnade gjuterier.	Erhållet gjutgods.	
		Centner.	℔.
Kalenderåret 1881.....	3	25,910	52
D:o 1882.....	3	32,634	05
D:o 1883.....	3	33,639	10
D:o 1884.....	3	36,340	21
D:o 1885.....	3	36,022	46
Summa	—	164,546	34
Medeltal under 5 år	—	32,909	27

Tillverkningen af stång- och ämnesjern.

År.	Antal begagnade härdar.	Erhållet smidesjern.	
		Centner.	℔.
Kalenderåret 1881.....	54	615,851	39
D:o 1882.....	55	621,640	62
D:o 1883.....	52	628,082	—
D:o 1884.....	49	634,927	61
D:o 1885.....	46	619,658	32
Summa	—	3,120,159	94
Medeltal under 5 år	—	624,031	99

Ståltillverkningen.

År.	Begagnade verk.	Erhållet stål.	
		Centner.	℔.
Kalenderåret 1881.....	1	15	60
D:o 1882.....	1	160	21
D:o 1883.....	—	—	—
D:o 1884.....	—	—	—
D:o 1885.....	1	28,568	—
Summa	—	28,743	81
Medeltal under 5 år	—	5,748	76

Jern- och stålmanufaktur-tillverkningen.

År.	Begagnade verk.	Erhållet manufaktur- eråd järn.	
		Centner.	℔.
Kalenderåret 1881.....	19	239,950	47
D:o 1882.....	18	284,437	05
D:o 1883.....	16	304,779	97
D:o 1884.....	14	268,055	16
D:o 1885.....	18	232,965	78
Summa	—	1,330,188	43
Medeltal under 5 år	—	266,037	69

Arbetade koppargrufvor.

År.	Antal grufvor.	Erhållet kopparmalm.	
		Centner.	℔.
Kalenderåret 1881.....	5	173,455	—
D:o 1882.....	6	124,616	—
D:o 1883.....	3	104,738	—
D:o 1884.....	3	117,015	—
D:o 1885.....	4	62,605	—
Summa	—	582,429	—
Medeltal under 5 år	—	116,485	80

Koppertillverkningen.

År.	Erhållet raffinerad och garkoppar.	
	Centner.	℔.
Kalenderåret 1881.....	7,340	—
D:o 1882.....	5,279	48
D:o 1883.....	2,109	46
D:o 1884.....	2,259	25
D:o 1885.....	1,665	66
Summa	18,653	85
Medeltal under 5 år	3,730	77

Zinkmalm. Vid de bolaget »La vieille Montagne» tillhöriga zinkgrufvorna inom Ämmebergs malmfält, beläget till större delen i Lerbäck och Hammars socknar af Örebro län, samt till

en mindre del i Godegårds socken af Östergötlands län, hafva för tillverkning af metallisk zink i främmande land

Kalenderåret 1881.....	uppfordrats	906,331 ⁸⁶	centner zinkmalm,
D:o 1882.....	»	1,042,919 ²²	»
D:o 1883.....	»	1,050,093 ⁸¹	»
D:o 1884.....	»	1,030,992 ⁰⁰	»
D:o 1885.....	»	1,096,791 ³⁸	»

Summa 5,127,128²⁷ centner zinkmalm.

Medeltal under 5 år 1,025,425⁶⁵ »

Messing. Vid Gusums messingsbruk har tillverkats:

Kalenderåret 1881.....	1,582 ⁴⁸	centner,
D:o 1882.....	1,858 ⁰⁸	»
D:o 1883.....	1,671 ¹⁶	»
D:o 1884.....	2,139 ¹⁸	»
D:o 1885.....	1,957 ⁶⁷	»

Summa 9,208⁵⁷ centner.

Medeltal under 5 år 1,841⁷¹ »

Guld- och silvertillverkningen vid Åtvidaberg.

År.	Guld.			Silfver.		
	℔.	ort.	korn.	℔.	ort.	korn.
Kalenderåret 1881.....	—	—	—	—	—	—
D:o 1882.....	—	—	—	—	—	—
D:o 1883.....	—	9	—	65	21	—
D:o 1884.....	—	64	—	108	70	—
D:o 1885.....	—	70	—	124	90	—
Summa	1	43	—	298	81	—
Medeltal under 3-årsperioden	—	47	67	99	60	33

Gjutgods af annan metall än jern. Tillverkning af sådant gods uppgifves vara åstadkommen vid Motala mekaniska verkstad till följande belopp:

Kalenderåret 1881.....	751 ²⁶	centner,
D:o 1882.....	1,053 ⁸⁶	»
D:o 1883.....	1,122 ²⁸	»
D:o 1884.....	1,077 ⁹⁵	»
D:o 1885.....	977 ⁵⁴	»

Summa 4,982⁸⁹ centner.

Medeltal under 5 år 996⁵⁸ »

Marmor. Vid Kolmårdens marmorbruk hafva arbeten blifvit förfärdigade:

	Till ett värde af	Rå marmor har afyttrats till värde af
Kalenderåret 1881.....	3,439 ⁶⁵ kr. ¹⁾	348 ⁹⁴ kr.
D:o 1882.....	3,654 ⁰³ » ¹⁾	—
D:o 1883.....	4,698 ⁰² »	—
D:o 1884.....	3,856 ¹⁵ »	—
D:o 1885.....	5,599 ⁵⁰ »	166 ⁸⁰ »
Summa ²⁾	47,247 ³⁵ kr.	515 ⁷⁴ »
Medeltal under 5 år	9,449 ⁴⁷ »	103 ¹⁵ »

¹⁾ Förutom en större beställning för Uppsala universitetsbyggnad.

²⁾ Inbegripet marmorarbeten för Uppsala universitetsbyggnad till ett värde af 26,000 kronor.

Antalet för bergshandteringen använde arbetare har utgjort:

År.	Vid jerngrufvorna.	Vid jernverken.	Vid andra verk med tillhörande grufvor.	Summa.
Kalenderåret 1881.....	41	1,138	1,142	2,321
D:o 1882.....	42	1,350	627	2,019
D:o 1883.....	35	1,323	566	1,924
D:o 1884.....	36	1,438	962	2,436
D:o 1885.....	43	969	752	1,764
Summa	197	6,218	4,049	10,464
Medeltal under 5 år	39	1,244	810	2,093

Inmutningar af fyndigheter.

	Jernmalm i berg.	Guld-, silver- o. blymalmer.	Kopparmalm.	Nickelmalm.	Koboltmalm.	Zinkmalm.	Svafvelkis.	Summa.
1:o) Å nyupptäckta fyndigheter:								
Kalenderåret 1881.....	—	—	—	—	—	2	—	2
D:o 1882.....	—	—	—	—	—	—	—	—
D:o 1883.....	—	—	—	—	—	—	—	—
D:o 1884.....	—	—	—	—	—	—	—	—
D:o 1885.....	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	2	—	2
2:o) Å förut inmutade fyndigheter:								
Kalenderåret 1881.....	5	—	5	—	—	1	—	11
D:o 1882.....	5	—	11	1	—	1	—	18
D:o 1883.....	1	—	2	—	—	1	2	6
D:o 1884.....	—	—	3	—	—	—	—	3
D:o 1885.....	1	—	3	—	—	5	—	9
Summa	12	—	24	1	—	8	2	47
Summa summarum	12	—	24	1	—	10	2	49

I öfrigt torde få meddelas att:

år 1881 stångjernstillverkningen vid det greffe J. O. Mörner tillhöriga Sonstorps bruk blifvit på så sätt förändrad, att densamma hädanefter kommer att bedrivas med 3 lancashireårdar, ånghammare samt en franche-comtéhard och ett s. k. universalverk af Zweigbergks patent;

år 1884 utfärdades af Kungl. Maj:ts och Rikets Kommerkollegium resolutioner rörande nedläggandet af 5 manufakturverk, nemligen: Anna-Stinefors i Hällestads, Blommendals i Vestra Ny, Eriksholms i Tjärstads, Ornnäs i Ödeshögs och Tannefors i S:t Lars socken, samt 4 bruk, nemligen: Karlströms i Kristbergs, Danielshammars eller Långtorps i Malgesanda, Lemneå i Tjällmo socken och Holmens i Norrköpings stad;

år 1885 utfärdades af Kungl. Maj:ts och Rikets Kommerkollegium resolution angående återupptagande af Karlströms nedlagda stångjernsbruk i Kristbergs socken.

Under femårsperioden har en ändring i tillverkningsbeloppet, mot hvad detsamma utgjort under nästföregående femårsperiod, egt rum i afseende å:

	Ökning, centner.	Minskning, centner.
Erhållen jernmalm.....	—	386,793·00
Tackjernstillverkning.....	148,075·61	—
Tillverkning af gjutgods genom tackjerns omsmältning.....	—	68,464·77
Tillverkningen af stång- och ämnesjern.....	1,108,526·29	—
Ståltillverkningen.....	14,516·84	—
Jern- och stålmanufakturstillverkningen.....	439,426·63	—
Erhållen kopparmalm.....	—	91,503·50
Koppartillverkningen.....	—	9,931·00
Zinkmalm.....	319,545·09	—
Messing.....	1,914·64	—
Gjutgods af annan metall än jern.....	1,151·30	—

Hvarförutom värdet af arbetad marmor, deri inberäknadt 26,000 kronor för marmorarbeten till Uppsala universitetsbyggnad, ökats med kronor 9,182·81.

Vidare har under periodens 3 sista år tillverkats:

af guld.....	1	40	ort.
af silfver.....	2	98	81 "

Till hvad denna berättelse innehåller anser sig Konungens Befallningshafvande böra mera i detalj meddela:

att af *jerngrufvorna* det hufvudsakligen varit *Nartorpsgrufvorna* i Skällviks socken, som bearbetats, enär från de grufvor å *Tybblefältet* i Godegårds socken, der jemväl under periodens 3 första år malm brytning antagligen blott för inmutningsrättens bibehållande på ej mindre än 5 ställen egde rum, upptagits så litet malm, att der brötos 1881 blott 670 centner och år 1882 320 centner, men år 1885 4,000 centner; hvaremot vid Nartorp erhöles år 1881 31,632 centner, år 1882 119,005 centner, år 1883 121,756 centner, år 1884 115,128 centner och år 1885 108,248 centner. Från Nartorpsgrufvorna har malmen förts till masugnarna vid Finspångs och Grafversfors bruk i Östergötland samt Eds bruk i Kalmar län;

att *tackjernstillverkningen* inom länet bedrifvits hufvudsakligen vid Finspångs, Grafversfors, Boxholms och Skönnarbo masugnar med högst 1,454 och minst 1,284 blåsningsdygn om året;

att *gjutgodstillverkningen*, utom vid de flesta, vanligen i förening med mekaniska verkstäder drifna mindre gjuterierna, hufvudsakligen egt rum vid *Finspång*, der den var störst 1885 med 17,047 centner, vid *Motala mekaniska verkstad*, der den var störst 1883 med 17,436·55 centner och vid *Hults bruk* i Qvillinge socken, der den var störst 1884 med 4,657·36 centner;

att *stångjernstillverkningen*, som vid de större bruken bedrifves genom valsverk, under periodens första år varit störst vid *Motala mekaniska verkstad*, der tillverkningen uppgick år 1881 till 231,245·30 centner, näst *Uddeholmsverken* med 235,065·50 den största i riket för samma år, år 1882 till 186,930·72 centner och år 1883 till 165,718·42 centner; men var störst vid Finspångs och dertill hörande *Lotorps bruk* år 1884 med 173,690·03 centner och år 1885 med 148,553 centner;

att *jern- och stålmanufakturstillverkningen* åter i detta län varit utan all jemförelse störst i hela riket, synnerligen af plåt och spik, i det den uppgått år 1881 till 239,950·47 centner, då närmast kom Gefleborgs län med 112,783·34 centner; år 1882 till

284,437·05, under det Gefleborgs län såsom närmast hade blott 146,957·18 centner; år 1883 till 304,779·97 centner, då Kopparbergs län kom närmast med 127,121·71 centner; år 1884 till 268,055·16 centner, under det Kopparbergs län hade såsom närmast blott 136,251·03 centner, och 1885 till 232,965·78 centner, på samma gång närmast kom Kopparbergs län med 129,901·62 centner;

att vid *Boxholms bruk valsverket* blifvit ombygdt och utvidgadt, öfriga verkstäder förbättrade och *klippspikfabriken* betydligt förstorad, tillverkningen af tackjern, smältstycken, valsjern och plåt ökad samt skolhus och arbetarebostäder uppförda, hvarjemte genom inköp af betydliga skogsegendomar samt odlingar i stor skala Boxholms aktiebolags fastigheter så ökats, att desamma nu, näst Finspång med underlydande, omfatta den största egorymden för fastigheter på en hand i länet;

att *Motala mekaniska verkstads* aktiebolag äfven under nu ifrågavarande period ytterligare utvidgat sitt storartade etablissement genom anläggande af:

ett nytt *martinsverk* med tillhörande skorsten, ventiler och gaskanaler, inrymmande en större martinsugn, skänk, götkran och hiss, de båda senare drifna med hydraulisk kraft, för hvars frambringande en turbin med tre pumpar och trycksamlare blifvit uppsatt;

en större *cirkelsåg*, drifven med ånga, för afsågning af varmt jern;

en större *lyftkran* å upplagstorget vid Motala ström;

hvarjemte *modellförrådshuset* utvidgats genom påbyggnad å hela husets längdsträcka;

äfvansom *vattenledning* med vattenkastare, vattentorn med cistern samt pumphus med pump och vadhjul i Motala ström anbringats;

och hafva der utförda *arbeten*, som hufvudsakligen bestått i nybyggnad och reparationer af ångbåtar, maskinerier, ångpannor, lokomotiv med tenders, kanonband, lavettsidor, jernvägs- och landsvägsbroar, plåtarbeten m. m., haft största värdet 1882 med 5,043,900 kr. och minsta 1885 med 3,313,000 kr. samt sysselsatt högsta antalet arbetare, 1,185, år 1883 samt minsta, 991, år 1881;

att *kopparmalmen*, som upptagits nästan uteslutande vid de till *Åtvidabergs* kopparverk hörande grufvor i Värna och Björsätters socknar, hemtats 1881 från Bersbo-, Oscars-, Hag-, Steffenburgs och Grönhögsgrufvorna, till ojemförligt största delen eller 35,169 centner vid de båda sista; år 1882 vid de båda sistnämnda med 97,557 centner, men jemväl vid två nya grufvor, nemligen Södra Björkolidsgrufvan i Björsäter med 228 centner och Qvillinge grufva i Qvillinge socken med 60 centner; år 1883 deremot blott vid Bersbo-, Steffenburgs- och Grönhögsgrufvan med 104,738 centner; år 1884 vid sistnämnda tre grufvor med 117,015 centner; och år 1885 vid dessa tre jemte Storgrufvan med 62,605 centner;

att vid *Åtvidabergs* kopparverk nedsmälts 206,359 centner kopparhaltigt gods år 1881, deraf under 190 blåsningsdygn erhållits 8,638 centner råkoppar; år 1882 nedsmälts 154,754 centner kopparhaltigt gods, deraf under 147 blåsningsdygn tillverkats 5,449 centner råkoppar; år 1883 nedsmälts 32,405·60 centner

kopparhaltigt gods, deraf under 42 blåsningsdygn erhållits 950·97 centner råkoppar, hvarjemte på den våta vägen behandlats 59,194·40 centner kopparmalm, som, jemte 195 centner sylt- och plockmalm från den öfvergifna Mormorsgrufvan, lemnat 3,402·73 centner cementkoppar, deraf jemte 23·52 centner råkoppar tillverkats 885·53 centner garkoppar och 1,208 centner raffinerad koppar; år 1884 nedsmälts 9,789·70 centner kopparhaltigt gods, deraf erhållits 1,830·90 centner skärsten, som, jemte 1,849·90 centner gammal sådan sten och 982·87 centner garkrats, under 28 blåsningsdygn lemnat 640·98 centner råkoppar, hvarjemte på våta vägen behandlats 106,147·60 centner kopparmalm, som gifvit 4,123 centner cementkoppar, deraf jemte 252 centner cementkoppar från föregående år åstadkommits 850·80 centner garkoppar och 2,107·70 centner raffinerad koppar; och år 1885, då på våta vägen behandlats 45,684 centner kopparmalm från Bersbo gruffält och 235 centner från Norbergs malmfält i Vestmanlands län, hvarvid erhållits 1,701·05 centner cementkoppar, hvarjemte genom nedsmältning i schaktugn af 4,284·75 centner kopparmalm och 2,267·38 centner krats, som erhållits vid garnning och raffinering af cementkoppar, tillverkats 1,152·74 centner rik skärsten. Af denna cementkoppar och skärsten samt genom nedsmältning af 246·97 centner skrotkoppar åstadkoms 728·98 centner garkoppar och 936·68 centner raffinerad koppar eller tillsammans 1,665·66 centner koppar;

att den såväl af den nybrutna kopparmalmens mindre gifvande beskaffenhet som af dåliga konjunkturen för kopparen förorsakade minskning i tillverkningen jemväl föranledt en nedsättning i arbetarepersonalen, hvilken år 1881 utgjorde 638 personer, till 428 personer år 1884 och 230 personer år 1885, och kanske skulle förorsakat hela tillverkningens inställande, om icke egaren af familjeintresse för det urgamla verket och omsorg för sina arbetare, bland hvilka en stor mängd numera utvandrat till Amerika, ansett sig böra fortsätta rörelsen;

att vid *Kolmårdens marmorbruk*, utom hvad å s. 13 häröfvan angifvits, tillverkats:

		Kalk.			
1881	51,168 k.-fot släckt	till värde af kr.	7,675·20		
1882	68,682 " "	"	10,302·30		
1883	59,658 " "	och 486 k.-fot osläckt	9,143·10		
1884	65,100 " "	" 9,862 " "	12,723·60		
1885	68,064 " "	" 6,345 " "	12,430·35	52,274	55
		Kalksten.			
1881	Sålides 29,210 ctr för	"	1,460·50		
1882	" 19,120 " "	"	956·00		
1883	" 12,210 " "	"	610·50		
1884	" 17,000 " "	"	850·00		
1885	" 21,200 " "	"	941·00	4,818	—
		Tegetillverkningen.			
	Martegel.	Taktegel.	Dikesrör.		
1881	650,325 st.	25,200 st.	—	23,895·38	
1882	959,150 st.	16,300 st.	—	29,508·00	
1883	815,250 st.	15,350 st.	—	29,224·56	
1884	936,300 st.	28,300 st.	21,000 st.	37,230·90	
1885	1,009,620 st.	34,395 st.	110,500 st.	39,177·08	159,035 86

samt att några *svårare olycksfall* bland gruf- och bruksarbetare icke under perioden blifvit anmälda, utan inskränka sig till att år 1882 2 personer skadats af ett vådaskott i Nartorps gruffält, men blifvit återställda, och att vid Åmmebergs zinkgrufvor, som till en del äro belägna i Godegårds socken af detta län, år 1884 en person genom fall från en hiss afbrutit ena benet, som måst amputeras, och år 1885 en person nedstörtat i Nartorps jerngrufva och dervid skadat sig så illa, att han i följd deraf affidit.

E) Fabriker, manufakturor och handverk. Dessa industrigrenar, som efter de svåra åren 1878 och 1879 i början af perioden åter höjde sig, hafva deremot under senare åren åter betydligt nedgått i följd af dels den i allmänhet tryckta ställningen, dels ock det särskilda betryck, de förnämste afnämarna, den stora jordbrukande befolkningen, på sätt ofvan är berördt, under senaste åren lidit. Följden deraf har varit en trögare förbrukning med deraf förorsakade fallande varuvärden och ökad osäkerhet med afseende å köparens betalningsförmåga.

I Norrköping, länets förnämsta fabriksort, hafva dock icke arbetare behöft afskedas eller arbetstiden i allmänhet inskränkas och vid dess 3 största fabriksinrättningar, Drags klädesfabrik, Norrköpings bomullsväveri och Holmens aktiebolags pappersbruk och spinnerier, har icke rörelsen förminskats.

Norrköpings *klädesfabriker*, som år 1881 hade ett tillverkningsvärde af 6,454,559⁰⁷ kronor, uppdrefvo detsamma år 1883 till 7,456,822⁰⁹ kronor, men sänkte detsamma åter år 1885 till 6,958,381⁰¹ kronor.

Tillverkningen vid dess *bomullsfabriker*, som år 1881 hade ett värde af 5,145,510⁶⁸ kr., nedgick sedermera, så att det år 1885 utgjorde 4,416,874⁷¹ kronor.

Dess *quarnrörelse*, som år 1881 uppgick till 1,958,259⁶⁵, höjde sig år 1883 till 2,965,734³⁵, men nedgick åter år 1885 till 2,588,013⁰⁸ kronor.

Dess *sockerbrukstillverkning*, som år 1881 utgjorde 1,394,941⁶³ kr. och 1882 höjde sig till 1,646,855⁰³ kr., hade 1885 sänkt sig till 1,096,980⁶⁰ kronor.

Dess *pappers- och trämassetillverkning*, som 1881 uppgick till värde af 1,025,869⁵⁵ kronor, men sedermera något nedgick, höjde sig deremot år 1885 till 1,044,094¹³ kronor.

Dess *litografiska anstalter*, som år 1881 hade ett tillverkningsvärde af 991,325⁴⁰ kronor, som påföljande år höjdes till 1,032,549³³, fingo det år 1885 sänkt till 988,352⁴² kronor.

Dess *trikotfabriker*, som år 1881 tillverkade gods för 390,957⁵⁵ kronor och år 1884 hade höjt tillverkningen till 422,338⁵⁵ kr., sänkte den åter år 1885 till 371,380³⁰ kronor.

Dess *ölbryggerier*, som år 1881 hade ett tillverkningsvärde af 214,027⁵⁰ kronor, hafva deremot oupphörligt höjt detsamma, som år 1885 uppgick till 205,185 kronor.

Dess *ullgarnsspinnerier*, som år 1881 hade blott 37,642⁸⁰ kr. tillverkning, hafva sedermera höjt detsamma så, att det år 1885 utgjorde 205,185 kronor.

Den gamla ansedda *Swartz'ska snusfabriken*, som år 1881 hade ett tillverkningsvärde af 399,512 kronor, har deremot sedermera nedgått, så att detsamma år 1885 utgjorde 289,264 kr.

Gaslysningsbolaget, som år 1882 öfvertogs af staden sjelf och föregående år haft en tillverkning af 190,880²⁹ kronor, ökade densamma sedermera så att den år 1885 uppgick till 235,163⁵⁴ kronor.

Såpfabriken, som år 1881 hade en tillverkning af 254,400 kronors värde, har deremot sedermera förminskat densamma, så att den år 1885 uppgick till blott 210,000 kronor.

Dervarande mekaniska verkstüder, som år 1881 tillverkade gods till värde af 201,261 kr. och år 1883 fingo detta ökad till 329,717 kronor, nedgingo år 1885 till blott 66,655⁵⁴ kronor.

Vaddfabriken, som år 1881 hade ett tillverkningsvärde af 45,510⁶⁸ kr., nedgick småningom, så att det år 1885 utgjorde 34,605⁴⁵ kronor.

Mineralvattenfabriken, som år 1881 tillverkade vatten för 15,300 kronors värde och fick detta år 1882 stegradt till 24,000 kronor, nedgick år 1885 till 21,000 kronor.

Korkfabrikerna, som år 1881 hade 44,504⁴³ kronors tillverkningsvärde, fingo detta år 1885 nedsatt till 32,390 kr.; och

Stärkelsefabriken, som år 1881 hade ett tillverkningsvärde af 30,004⁶⁰ kr., såg detta år 1885 nedgå till 16,311⁶⁵ kronor.

Tillverkningsvärdet vid stadens samtliga fabriker, som år 1881 voro 72, deraf 43 drefvos med vattenkraft och 40 med ånga eller varmluft om 2,600 beräknade hästkrafter, utgjorde samma år 15,936,971 kronor, men uppgick år 1885 vid 86 fabriker, deraf 45 drefvos med vatten, men 40 med ånga eller varmluft, beräknade till 2,747 hästkrafter, till ej mindre än 17,053,721 kronor. Dessa fabriker, som år 1881 egdes af 30 enskilda personer och 28 bolag, egdes år 1885 af 36 enskilda personer och 33 bolag. De sysselsatte år 1881 5,145 arbetare, deraf 833 under 18 år, men år 1885 5,877 arbetare, deraf 935 under 18 år.

Hela länets fabriksrörelse, som under år 1881 vid 162 fabriker med tillsammans 7,546 arbetare, deribland 1,287 under 18 år, hade ett uppgifvet sammanlagdt tillverkningsvärde af 22,232,105 kronor, hade 1885 vid 194 fabriker med tillsammans 8,610 arbetare, deraf 1,378 under 18 år, ökat tillverkningsvärdet till 23,977,308 kronor.

Af fabriker på landet äro såsom under perioden nyanlagda hufvudsakligen att märka:

Borggård i Hällestads socken för tillverkning af jordbruks-handredskap efter amerikanska modeller, såsom spadar, skyfflar, jernräfsor, grepar och dylikt, hvilken ganska mycket utvecklats och der tillverkningsvärdet år 1885 var 34,500 kronor;

Grytgöl, likaledes i Hällestad, för tillverkning på kall väg efter amerikansk metod af alla sorters jern- och ståltråd, med ett tillverkningsvärde år 1885 af 75,000 kronor;

Hult i Qvillinge socken, för tillverkning af amerikanska yxor, klöfvernötare och gjutgoods; med ett tillverkningsvärde år 1885 af 25,000 kronor;

Grafversfors granitpolerverk, stensliperi och mekaniska stenhuggeri i Qvillinge socken;

John Fröbergs litografiska anstalt och visitkortfabrik vid Lotorp i Risinge socken med ett tillverkningsvärde år 1885 af ej mindre än 63,220 kronor;

Lindåkers kemiska fabrik i Ö. Eneby socken, för beredande af tjära, beck, olja, fernissor och färgämnen, till ett uppgifvet tillverkningsvärde år 1885 af 16,780 kronor;

Åbylunds fabrik i Qvillinge, för tillgodogörande af bomulls- bals- och andra bandjern, hvaraf tillverkas trädgårdsstaket, portar, dörrmattor, buteljorgar m. m., till angifvet värde år 1885 af 8,000 kronor; jemte en i sammanhang dermed vid Torshags bomullsspinneri inrättad tätlistfabrik, hvars tillverkningsvärde för år 1885 uppgifvits till 25,500 kronor;

Aktiebolaget Vulcans mekaniska verkstad i Ö. Eneby socken straxt utanför Norrköping, hvars maskin- och gjutgodstillverkning år 1885 uppgifves hafva ett värde af 200,000 kronor;

Nybble år 1884 färdigblifna *klädesfabrik* och *ullspinneri* i Drothems socken, som då hade ett tillverkningsvärde af 6,995 kronor, fick detta år 1885 ökad till 16,930 kronor och hade då 10 arbetare;

Borkhults nya cellulosa-fabrik i Yxnerums socken, som år 1885 sysselsatt 52 arbetare och haft en tillverkning af kemisk trämassa till värde af 130,000 kronor.

Bland *äldre fabriker* på landet äro hufvudsakligen att märka:

Fiskeby fabriksaktiebolags pappersbruk i Ö. Eneby socken för tillverkning hufvudsakligen af tjärad takpapp och förhyningspapp, hvarest för åstadkommande af större drifkraft i och för fabriken utvidgande för tillverkning jemväl af tryckpapper, en kanal blifvit gräfd och en ny turbin uppställd med en kostnad, som anses icke understiga 100,000 kronor. Tillverkningsvärdet, som år 1880 uppgafs till 324,912 kronor 10 öre, uppgick år 1885 till 514,000 kronor;

Skärblacka bruks aktiebolags fabrik i Kullerstads socken för tillverkning af träpappersmassa och tryckpapper, som tillverkade sådant år 1885 för ett värde af 340,793 kronor;

Reijmyre glasbruk i Skedevi socken, som år 1881 hade en tillverkning af 186,148 kronors värde, stod högst år 1882 med 211,227 kronors och år 1885 med 194,059 kronors värde;

Stockholms bomullsväveri- och spinneriaktiebolags spinneri-fabrik vid Torshag i Qvillinge socken, som arbetat med ett tillverkningsvärde år 1881 af 549,589 kronor och år 1885 af 519,202 kronor;

Motala-Hälla tändsticksfabrik, som år 1881 hade ett tillverkningsvärde af 43,522 kronor och år 1882 fick det ökad till 113,000 kronor, hade det år 1885 till 104,309 kronor;

Trikotfabriken vid Tannefors, med ett tillverkningsvärde år 1881 af 43,522 kronor, hade år 1885 ökat detta till 55,000 kr.;

Råby aktiebolag, som vid Råby i Ljungs socken länge idkat oljeslageri och i sammanhang dermed tillverkat foderkakor, har under senare år utsträckt denna tillverkning jemväl till artificiella gödningsämnen, dock utan att något betydligare tillverkningsvärde derigenom för fabriken ännu åstadkommits;

Gusums knappålsfabrik och *messingsbruk* i Ringarums socken hade år 1885 ett tillverkningsvärde af 135,635 kronor och sysselsatte 65 arbetare;

vid *Norrbo tegelbruk* i V. Husby socken och *Ljungs tegelbruk* i socknen med samma namn hafva under perioden icke obetydliga utvidgningar egt rum och fabrikationen, för hvilken den synnerligen i städerna under perioden uppjagade byggnadslusten varit förmånlig, mycket uppdrifvits.

Handverkerierna i städerna hafva, trängde ej mindre af konkurrensen med s. k. sjelfförsörjare och på landet boende handt-

verkare, som å torgdagar och kreatursmöten införa sina för billigare kostnader tillverkade varor, än ock af i allmänhet tryckta konjunkturen, fortfarande fört ett tynande lif, som nog icke torde kunna, utan en numera otänkbar återgång till forna tidens med skräförhållandena förenade privilegier, någonsin upphjelpas.

Uppgifna *antalet handverkare* i länets *städer* utgjorde år 1881: 462 män och 15 kvinnor med 1,355 manliga och 85 kvinnliga arbetare; år 1882: 449 män och 20 kvinnor med 1,330 manliga och 78 kvinnliga arbetare; år 1883: 456 män och 16 kvinnor med 1,327 manliga och 76 kvinnliga arbetare; år 1884: 449 män och 11 kvinnor med 1,307 manliga och 72 kvinnliga arbetare, samt år 1885: 473 män och 12 kvinnor med 1,348 manliga och 64 kvinnliga arbetare.

Några väsentliga *förändringar i fabriks- och handverksarbetarnes* sedliga och ekonomiska ställning äro icke att omnämna. Ordnung och laglydnad hafva öfverallt utmärkt dem och ingenstädes har ordningsmakten behöft inskrida. På ett eller annat ställe, såsom vid Motala verkstad och några större bruk, hafva de sjelfva bildat handelsföreningar för inköp i större parti och till billigare pris af nödvändighetsvaror, som sedermera blifvit bland medlemmarne utsålda.

Arbetareföreningarna, såväl i städerna som vid Mjölby och några andra ställen på landsbygden, hafva fortfarande utöfvat en välgörande verkan samt genom den sammanhållning och de förädlade tidsfördrif, de åstadkommit, haft ett helsosamt inflytande på samma gång de genom sjuk- och understödkassor, som oftast äro med dem förenade, kunnat bidraga till afhjelpande af bekymmer och nöd.

På landsbygden, inberäknad Valdemarsviks köping, funnos år 1885 696 manliga och 2 kvinnliga handverkare med 383 manliga och 3 kvinnliga biträden.

Såsom *binärningar* på landet i någon betydligare skala bedrifves i Viby och Veta socknar af Vifolka härad *bleckslageri*, i V. Harg, Sya och Mjölby socknar inom samma härad *skomakeri* och i skogsbygden af Lysings härad *möbelfabrikation*. 15 å 20 lass färdiggjorda möbler uppgifvas derifrån hvarje månad föras till kreatursmötena i Skeninge och vinna der rask afsättning för afsändning till andra orter i riket.

Insamling af *medicinalväxter* har på en och annan ort äfven varit en inkomstkälla, som t. ex. från Linköpings apotek år 1882 uppgifves hafva för insamlade 75,647 skålpund inbragt insamlarne 638 kronor.

Bränneriernas antal inom länet har visserligen minskats från 49, som de utgjorde år 1881, till 32 år 1885, men tillverkningsbeloppet har varit ungefär detsamma eller 1881—1882 på 3,104 tillverkningsdygn 913,470⁵ kannor af 50 % alkoholhalt, hvartill åtgått 42,542⁰¹ centner spanmål, 478,522 kub.-fot rotfrukter och 5,624² kub.-fot ved jemte 330 kub.-fot torf; året 1882—1883 på 3,431 tillverkningsdygn 291,387 liter af 50 % alkoholhalt, hvartill åtgått 3,836,076 kilogram spanmål, 94,380 hektoliter rotfrukter, 15,789 kub.-meter ved, 235 kub.-meter kol och 2 kub.-meter stenkol; året 1883—1884 på 3,387 tillverkningsdygn 2,657,475 liter af 50 % alkoholhalt, hvartill åtgått 2,096,693 kilogram spanmål, 80,478 kilogram ris och 119,714 hektoliter rotfrukter, 16,046 kub.-meter ved och 52 kub.-meter torf; året 1884—1885 på 3,107 tillverkningsdygn 2,803,317 liter af 50 % alkoholhalt, hvartill åtgått 3,426,659 kilogram span-

mål, 71,641 hektoliter rotfrukter, 50,717 kilogram ris och 1,062 kilogram ärter jemte 14,004 kub.-meter ved och 28 kub.-meter torf; samt året 1885—1886 på 3,056 tillverkningsdygn 2,969,725 liter om 50 % alkoholhalt, hvartill åtgått 2,875,026 kilogram

spannmål, 107,953 hektoliter rotfrukter och 14,808 kub.-meter ved.

I öfrigt åberopas derom följande på grund af Landskontorets räkenskaper för kalenderår uppgjorda tabell:

Uppgifter rörande brännvinstillverkningen inom länet.

År	Antal brännri-er.	Tillverknings- belopp i liter.	Medel- tillverkning per brän- neri.	Under- tillverkning. Liter.	Tillverknings- avgifter.		Nederlags- avgifter.		Afgift för under- tillverkning.		Summa avgifter.		Kontroll- kostnader.		Kontroll- kostnader i % mot avgifterna.
					—	—	—	—	—	—	—	—			
År 1881	49	3,498,999·7	71,408·1	571·6	1,337,027	—	6,030	—	54	60	1,343,111	60	61,269	41	4·56 %
» 1882	47	2,671,401·7	56,838·3	1,119·3	1,020,787	80	4,050	—	106	98	1,024,944	78	53,631	17	5·23 »
» 1883	40	2,779,356·7	69,483·9	24,468·9	1,111,742	68	3,547	50	2,673	23	1,117,963	41	58,310	75	5·21 »
» 1884	33	2,611,736·4	79,143·5	11,311·3	1,044,694	56	3,988	75	1,131	13	1,049,814	44	58,776	48	5·59 »
» 1885	32	2,694,686·5	84,208·9	891·3	1,077,874	60	4,772	50	89	13	1,082,736	28	53,266	36	4·92 »
Summa	201	14,256,181·0	—	38,363·4	5,502,126	64	22,388	75	4,055	12	5,618,570	51	285,254	17	—
Medeltal per år	40	2,851,236·2	71,280·9	7,672·7	1,118,425	33	4,477	75	811	02	1,123,714	10	57,050	33	5·07 %
D:o under förra femårsperioden...	61	5,093,106·7	83,493·5	—	1,026,285	61	6,762	—	43	22	1,633,000	84	71,493	32	4·37 »

4. Kommunikationsanstalter och varubyten.

A) Landtkommunikationer. Hvad härvid beträffar det förnämsta kommunikationsmedlet eller *jernvägarne*, och deribland först *statens*, så har deras längd inom länet icke under perioden ökats, utan utgjorde fortfarande vid dess slut 194 kilometer eller 7·267 kilometer på 10,000 invånare och 1·753 kilometer på 100 kvadratkilometer af länets yta.

Med afseende å banornas *underhåll* och *byggnader* är att anteckna, hurusom

år 1881 blifvit nedlagda å bandelen Katrineholm—Norrköping nya stålråler på en sträcka af 46,450 meter och å Mjölby—Hallsbergsbanan stålråler på en sträcka af 138 och nya jernråler på 1,638 meter;

år 1882 dels till förebyggande af befarad skada å banvallen upptagits ett afloppsdikey ofvanför den å en bergslutning mellan Grafversfors och Åby stationer utfyllda banken och inlagts långbjelkar under spåret af samma bank, dels å bandelen Norrköping—Linköping nedlagts nya stålråler på en sträcka af 19,384 meter, dels ock godsmagasinet vid Åby tillbygts för en kostnad af 1,095·54 kronor, samt vid Linköpings station anbragts en vagnvåg för 2,880·36 kr. och vid Mjölby station en vattenkran för 4,987·28 kronor;

år 1883 dels nedlagts nya stålråler å Mjölby—Hallsbergsbanan på en sträcka af 23,971 meter, samt på en längd af 10,880 meter å bandelen Boxholm—Nässjö, 26,992 meter mellan Boxholm och Linköping samt 54,634 meter å bandelen Linköping—Norsholm, dels telegrafledning blifvit ombygd mellan Karlsby och Hallsberg, dels ock lokomotivstallet vid Linköping blifvit tillbyggt för en kostnad af 10,386·99 kronor, samt en betjeningsbyggnad vid Fogelsta station, uppförd för 1,215·20 kronor;

år 1884 dels nya stålråler blifvit nedlagda på en sträcka af 36,250 meter å bandelen Linköping—Boxholm, dels ock vid

Malmslatts station spåret utvidgadt och ny lastkaj anlagd för 10,687·87 kr. samt stationshuset ändradt, godsmagasin och en betjeningsbyggnad uppförd för tillsammans 7,778·18 kr.; äfvensom vid Boxholm föreningsspår utlagdt för 1,133·90 kronor, vid Godegård stationskarlsstuga uppförd för 1,900 kr. och vid Fogelsta den under förra året påbörjade betjeningsbyggnad fullbordad för 2,900 kr.; hvarjemte vid Grafversfors spårsystemet utvidgats för 16,037·09 kronor; och

år 1885 dels nya stålråler utlagts på sträckor af Katrineholm—Norrköpingsbandelen 1,308, Linköping—Boxholm 20,248 och Boxholm—Nässjö 15,896 meter, dels ock utvidgningen af spårsystemet vid Grafversfors fullbordats för 2,271·53 kronor samt vattenstationen vid Mjölby tillbygts för 5,127·76 kronor.

Beträffande banornas *trafik* torde böra omförmålas:

att afsändningen af *spannmål*, med undantag för år 1882, då Göteborg var störst med 18,000 tons, under perioden i hela riket varit störst från Norrköping, der den år 1881 uppgick till 16,000 tons, år 1883 till 23,000 tons, år 1884 till 23,000 tons och år 1885 till 21,000 tons, under det närmast kommo år 1881 Stockholm med 12,000 tons, år 1883 Göteborg med 20,000 tons, år 1884 Stockholm med 16,000 tons och år 1885 Stockholm med 19,000 tons; och att jemväl med afseende å *anländ spannmål* Norrköping stått främst i riket år 1884 med 21,000 tons och år 1885 med 23,000 tons, under det närmast kommit Göteborg år 1884 med 20,000 tons och år 1885 med 22,000 tons;

att under hela perioden *afsändningen af större boskapsdjur* inom hela riket deremot varit störst från Linköpings station med mesta antalet, 3,875, år 1882, och minsta år 1881 med 3,178 stycken, och att näst derefter vanligen kommit Skeninge med största antalet, 3,289 st., år 1883 och minsta, 2,191, år 1881; samt att med afseende å såväl *person-* och *godstrafik* som

inkomster inom länet Norrköpings station stått främst, och der-
 efter kommit uti inkomster Linköpings station, som dock år 1881
 i persontrafik öfverträffats af Malmslätt station och under hela
 perioden med afseende å ankomsten och afgången gods betydligt
 öfvergått af Boxholms station, som i sådant afseende varit un-

der hela perioden den andra i länet och år 1884 den 17:de i
 hela riket, allt på sätt af nedanstående jemförande tablå öfver
 trafikförhållandena vid länets samtliga jernvägsstationer närmare
 inhemtas:

Summarisk tablå öfver statens jernvägsstationer inom Östergötlands län, ordnade efter storleken af trafik och inkomster
 femårsperioden 1881—1885.

Stationens namn.	Efter antalet resande.		Efter kilogram- talet gods.		Summa inkomst af anlåd och afgången trafik.	
	Ordningssnummer inom hela riket.	De re- sandes antal.	Inkomst af försålda person- biljetter.	Ordningssnummer inom hela riket.	Vigten.	Influtna avgifter för gods- och person- trafiken.
<i>Norrköping.</i>						
År 1881	7	154,052	151,789·12	7	100,559,714	5 946,038·29
» 1882	6	173,652	160,919·72	7	112,898,810	5 983,455·04
» 1883	6	175,279	163,251·32	5	130,066,529	4 1,095,883·27
» 1884	5	205,487	173,089·50	5	131,015,104	4 1,070,922·91
» 1885	5	215,119	176,254·45	4	131,750,556	4 1,092,158·70
<i>Linköping.</i>						
År 1881	8	141,945	142,493·44	37	22,116,996	12 487,395·16
» 1882	7	148,150	142,655·05	44	23,043,405	11 504,155·52
» 1883	7	157,754	150,239·75	37	27,289,763	10 548,197·42
» 1884	7	178,500	157,428·38	32	30,267,617	9 560,491·26
» 1885	7	191,074	157,914·85	31	28,867,286	10 565,342·76
<i>Boxholm.</i>						
År 1881	105	14,914	10,144·57	25	31,855,251	38 190,700·78
» 1882	113	15,317	9,768·21	22	37,537,196	34 217,816·82
» 1883	109	16,238	10,112·99	22	42,137,462	34 224,726·86
» 1884	103	18,517	10,671·08	17	44,226,208	34 226,668·33
» 1885	108	18,628	9,944·12	23	43,118,926	39 212,289·44
<i>Mjölby.</i>						
År 1881	26	47,886	40,100·75	75	12,430,934	47 156,347·30
» 1882	27	51,655	40,626·86	90	11,495,699	51 161,577·72
» 1883	27	53,323	42,191·37	73	15,360,850	52 168,143·94
» 1884	28	55,193	42,662·63	69	15,526,332	52 159,934·76
» 1885	27	56,352	42,462·82	55	20,472,141	45 185,673·32
<i>Motala verkstad.</i>						
År 1881	166	8,581	10,432·17	32	23,588,348	50 152,936·13
» 1882	166	9,431	9,988·95	38	24,916,578	61 149,995·70
» 1883	157	10,329	11,499·64	42	25,183,347	57 161,333·40
» 1884	169	10,093	10,896·26	58	18,886,559	69 125,475·51
» 1885	166	11,076	11,011·60	63	17,200,241	78 108,360·17
<i>Motala.</i>						
År 1881	38	37,287	34,529·75	73	12,984,129	58 145,534·41
» 1882	37	41,244	34,795·43	84	12,518,329	62 145,891·42
» 1883	35	42,137	37,658·01	71	15,484,470	53 166,117·32
» 1884	37	44,165	38,382·05	85	12,877,273	50 161,982·26
» 1885	41	43,165	38,095·29	92	12,226,508	51 159,604·94
<i>Malmslätt.</i>						
År 1881	6	164,715	51,936·85	211	2,462,526	68 125,224·63
» 1882	8	136,467	32,049·04	244	1,312,436	95 82,533·85
» 1883	10	127,950	30,771·55	252	1,030,225	103 77,505·25
» 1884	14	92,054	20,130·66	264	928,676	154 48,913·52
» 1885	39	44,407	10,802·16	277	975,111	205 29,767·92
<i>Skeninge.</i>						
År 1881	42	34,748	17,238·30	133	6,902,416	80 91,852·92
» 1882	40	38,436	18,214·54	139	6,721,322	80 102,565·88
» 1883	45	37,618	17,589·84	143	7,592,053	80 105,043·97
» 1884	45	38,448	17,391·51	147	7,354,087	83 100,685·75
» 1885	50	38,771	16,754·81	156	6,679,409	92 94,186·28
<i>Norsholm.</i>						
År 1881	67	23,501	25,164·54	148	5,663,581	101 75,431·99
» 1882	56	30,389	27,120·20	137	7,042,159	93 85,116·53
» 1883	57	29,632	25,662·20	104	10,762,571	81 103,977·87
» 1884	44	38,796	29,947·19	117	8,788,028	88 96,500·95
» 1885	55	34,179	27,204·75	62	17,516,036	75 110,024·97
<i>Åby.</i>						
År 1881	25	49,739	12,741·09	101	9,504,746	108 68,892·35
» 1882	26	52,662	13,132·45	136	7,091,205	124 56,767·33
» 1883	26	54,701	13,168·03	147	6,451,666	134 56,025·36
» 1884	23	65,151	14,638·33	144	7,542,474	123 60,745·42
» 1885	23	66,925	14,153·01	112	10,241,023	121 64,191·95
<i>Okna.</i>						
År 1881	124	12,063	5,877·53	132	6,961,182	134 48,564·05
» 1882	123	13,559	5,803·19	132	7,497,406	142 47,921·04
» 1883	115	15,162	5,875·24	131	8,408,342	145 49,579·78
» 1884	105	17,720	6,093·72	145	7,418,613	155 48,479·23
» 1885	115	17,278	5,280·50	180	4,926,466	186 36,721·84
<i>Grafversfors.</i>						
År 1881	158	9,056	2,474·05	55	17,644,117	142 44,995·50
» 1882	160	9,810	2,701·05	52	20,713,173	141 48,440·67
» 1883	166	9,919	2,958·80	100	11,199,847	180 32,933·82
» 1884	100	18,801	4,268·26	25	38,064,851	96 84,045·33
» 1885	95	20,988	4,535·56	21	44,869,214	90 94,333·98

Stationens namn.	Efter antalet resande.		Efter kilogram- talet gods.		Summa inkomst af anländ och afgången trafik.	
	Ordningnummer inom hela riket.	De re- sandes antal.	Inkomst af försålda person- biljetter.	Ordningnummer inom hela riket.	Vigten.	Inkomst af anländ och afgången trafik.
<i>Mantorp.</i>						
År 1881.....	78	20,620	11,224·07	196	3,185,793	148 42,232·90
» 1882.....	83	20,991	11,292·22	188	3,403,330	146 46,852·73
» 1883.....	82	21,210	10,437·12	203	3,083,910	151 46,168·89
» 1884.....	80	21,977	10,051·12	220	2,621,881	172 39,523·53
» 1885.....	84	22,647	9,614·09	224	2,884,781	181 37,607·29
<i>Bankeberg.</i>						
År 1881.....	87	19,076	8,949·16	208	2,548,538	169 35,955·36
» 1882.....	80	21,077	8,584·49	191	3,298,248	161 38,060·30
» 1883.....	74	23,832	8,753·77	192	3,662,812	153 44,823·25
» 1884.....	71	26,411	9,354·25	196	4,139,043	167 42,409·04
» 1885.....	72	26,863	8,302·73	208	3,724,965	185 36,810·96
<i>Simonstorp.</i>						
År 1881.....	136	10,676	5,806·93	130	7,023,705	171 34,250·99
» 1882.....	135	11,985	6,649·11	122	8,138,649	157 42,138·49
» 1883.....	136	12,180	6,528·44	138	7,873,394	164 41,590·41
» 1884.....	135	13,342	6,697·41	114	8,968,370	170 40,566·12
» 1885.....	148	12,871	6,480·76	110	10,473,009	163 43,709·95
<i>Godegård.</i>						
År 1881.....	190	7,166	5,030·47	178	3,791,944	181 27,872·41
» 1882.....	210	6,586	4,780·89	185	3,609,283	193 26,554·85
» 1883.....	212	6,782	4,419·30	200	3,187,933	210 25,040·29
» 1884.....	207	7,357	4,556·73	217	2,760,061	217 24,016·06
» 1885.....	222	7,084	4,444·24	188	4,468,800	193 33,962·60
<i>Strålnäs.</i>						
År 1881.....	150	9,666	5,869·29	176	3,863,253	183 27,677·99
» 1882.....	170	9,241	5,276·72	186	3,591,181	208 24,120·04
» 1883.....	172	9,704	5,047·66	171	4,982,412	203 26,351·99
» 1884.....	178	9,550	4,555·51	193	4,250,818	219 23,820·90
» 1885.....	170	10,486	4,587·86	203	4,054,599	225 23,088·12
<i>Fogelsta.</i>						
År 1881.....	114	13,507	8,516·70	240	1,281,133	188 25,752·78
» 1882.....	118	13,991	8,914·82	237	1,587,564	204 24,701·04
» 1883.....	117	14,766	8,522·90	226	2,021,364	194 28,792·58
» 1884.....	120	15,591	9,155·15	231	2,249,423	205 27,799·03
» 1885.....	123	16,280	8,848·20	233	2,447,251	206 29,754·86
<i>Degerön.</i>						
År 1881.....	238	2,998	2,223·98	164	4,589,331	192 24,803·00
» 1882.....	239	3,871	2,326·76	156	5,445,288	190 27,298·75
<i>År 1883.....</i>	238	4,386	2,403·57	160	5,704,740	190 30,437·08
» 1884.....	245	4,034	2,092·19	158	6,052,952	210 25,783·58
» 1885.....	263	3,473	1,407·91	205	4,022,278	236 20,341·62
<i>Gistad.</i>						
År 1881.....	103	15,209	6,224·25	206	2,754,799	201 22,310·38
» 1882.....	104	16,903	6,539·08	170	4,716,947	186 28,065·43
» 1883.....	99	18,778	7,194·32	181	4,158,530	200 27,058·59
» 1884.....	91	20,167	7,190·89	182	4,753,143	194 30,882·79
» 1885.....	100	20,396	6,916·16	177	5,045,711	202 30,863·47
<i>Linghem.</i>						
År 1881.....	79	20,561	6,072·43	232	1,473,046	204 20,994·77
» 1882.....	82	21,049	6,064·69	205	2,878,668	196 25,837·88
» 1883.....	71	24,531	6,785·91	202	3,126,616	199 27,317·43
» 1884.....	67	28,100	7,291·12	213	2,991,802	200 28,270·41
» 1885.....	63	29,740	7,578·59	222	3,004,313	211 28,413·43
<i>Fiskeby.</i>						
År 1881.....	205	6,012	2,253·58	169	4,337,017	205 20,836·67
» 1882.....	201	6,960	2,689·32	167	4,827,512	205 24,381·86
» 1883.....	217	6,572	2,776·47	154	5,949,935	208 25,137·99
» 1884.....	208	7,350	2,843·59	164	5,645,556	224 21,688·77
» 1885.....	191	8,889	3,042·99	162	6,427,377	219 25,277·05
<i>Sya.</i>						
År 1881.....	162	8,958	4,695·37	233	1,444,237	225 16,548·54
» 1882.....	167	9,383	5,011·31	242	1,340,121	229 17,171·02
» 1883.....	168	9,868	5,257·47	253	894,224	232 16,951·81
» 1884.....	168	10,154	4,876·53	254	1,296,995	241 17,464·19
» 1885.....	169	10,764	4,938·69	257	1,565,956	239 19,537·53
<i>Karlsby.</i>						
År 1881.....	228	4,087	2,265·98	212	2,419,042	233 12,407·42
» 1882.....	224	5,178	2,383·35	206	2,843,161	236 15,150·22
» 1883.....	227	5,427	2,454·93	207	2,989,766	240 14,779·29
» 1884.....	240	4,927	2,352·73	227	2,484,036	257 12,902·47
» 1885.....	239	5,728	2,687·21	225	2,831,259	256 15,406·17
<i>Eksund.</i>						
År 1881.....	193	6,793	2,655·75	243	882,970	246 7,278·77
» 1882.....	191	7,539	2,474·68	236	1,624,566	245 11,598·11
» 1883.....	188	8,143	2,858·30	249	1,142,797	254 9,297·89
» 1884.....	182	9,140	3,058·71	191	4,282,074	250 15,245·28
» 1885.....	203	8,398	2,704·02	271	1,158,313	275 9,366·66

Med afseende å de *enskilda jernvägarne*, som vid periodens början inom länet hade en längd af 85 kilometer, är först och främst att omnämna tillkomsten af den under år 1884 påbörjade *Finspång—Norsholmsbanan*, som till en längd af 27 kilometer den 1 oktober 1885 öppnades för allmän trafik. Den eges

af Finspång—Norsholms jernvägsaktiebolag, deruti egaren till Finspång, som jemväl öfvertog banans byggande på entreprenad, har mera än $\frac{5}{6}$ och har bygts med ett inbetaldt aktiekapital af 594,000 kronor och med låneunderstöd af staten till belopp af 500,000 kronor, som löpa med $4\frac{1}{2}$ procent årlig ränta

och en annuitet af 5 procent. Bolagsordningen erhöill nådig stadfästelse den 1 september 1882. Jernvägen, som är smalspårig, sammanbinder Pålsboda—Finspångs jemväl smalspåriga jernväg med de samma spårvidd egande Norsholm—Bersbo—Åtvid—Vesterviks- samt Hultsfred—Vimmerby-banorna och påbörjades den 1 oktober 1883 samt fullbordades under sommaren 1885. Stationer äro inrättade vid Finspång och Skärblacka, hvarförutom finnas hållplatser vid Dofverstorp i Risinge och Ljusfors i Kullerstads socken. Vid den samtidigt på statens östra stambana nyanlagda *Kimstads station* skär banan statsbanan och löper derefter vid sidan af densamma till Norsholm, der den förenas med Norsholm—Bersbo—Vesterviksbanan. Af Kungl. Maj:t fastställd taxa tillämpas från och med år 1886 och är samtrafik aftalad med såväl statsbanorna som de flesta enskilda jernvägar i riket. Redan för år 1886 kunde den till aktieegarne utdela 5 procent.

Mot periodens slut hafva jemväl vidtagits så kraftiga åtgärder för utsträckande af Fogelsta—Vadstena enskilda jernväg genom Dals och en del af Lysings härad till Ödeshög, att för sådant ändamål bildats ett aktiebolag under namn af Fogelsta—Vadstena—Ödeshögs jernväg med ett aktiekapital af minst 350,000 kronor, som jemte nådig fastställelse på sin bolagsordning erhöillt koncession för byggande af jernväg mellan Ödeshög och Vadstena och understöd dertill i form af statslån. Detta bolag har af Vadstena stad för 300,000 kronor i bolagets aktier inköpt Fogelsta—Vadstena jernväg och så bedrifvit arbetena å sträckningen Vadstena—Ödeshög att den torde redan mot slutet af år 1888 kunna för allmän trafik öppnas. Hela jernvägen blifver då 42 kilometer lång.

De nu trafikerade enskilda jernvägarne i länet hafva en längd af 112 kilometer, motsvarande 11.42 kilometer på 10,000 invånare och 2.77 på 100 kvadratkilometer. Af dem hafva:

	Inkomst per bankilo- meter.	Drifkostnad per bankilo- meter.	Öfverskott i förhållande till byggnadskost- naden.
	Kronor.	Kronor.	%.
<i>Pålsboda—Finspångsbanan</i> , med en längd af 57.7 kilometer och en byggnadskostnad af 36,926 kronor per bankilometer, haft			
år 1881	3,846	1,297	6.93
» 1882	3,968	1,489	6.73
» 1883	3,716	1,595	5.99
» 1884	3,195	1,418	4.81
» 1885	2,635	1,289	3.65
<i>Finspång—Norsholmsbanan</i> , med en byggnadskostnad af 42,780 kronor per bankilometer, haft			
år 1885	3,228	1,266	4.59
<i>Vadstena—Fogelstabanen</i> , med en längd af 10.7 kilometer och en byggnadskostnad af 37,598 kronor per bankilometer, haft			
år 1881	1,917	1,600	0.84
» 1882	2,120	1,813	0.82
» 1883	2,303	1,898	1.08
» 1884	2,045	1,624	1.12
» 1885	2,190	1,835	0.94
och <i>Norsholm—Vestervik—Hultsfredbanan</i> , med en längd af 190.3 kilometer och en byggnadskostnad af 40,751 kronor per bankilometer, haft			
år 1881	2,202	1,232	2.39
» 1882	2,416	1,166	3.07

år 1883	2,570	1,170	3.43
» 1884	2,681	1,171	3.70
» 1885	2,516	1,226	3.17.

Utom vanliga reparations- och underhållsarbeten med utbyte af skenor och syllar, har under perioden på de äldre bland dessa banor hufvudsakligen utförts följande arbeten:

år 1881 har på Norsholm—Bersbobanan spårsystemet vid Norsholms bangård tillökats med 1,100 fots spår samt å Bersbo—Åtvidaberg—Vesterviksbanan sidospår å Forssaströms, Öfverums och Vesterviks bangårdar tillökats med tillsammans 1,264 fots längd;

år 1882 på Fogelsta—Vadstena banan nedlagts 152 stycken stålskenor;

år 1883 å Bersbo—Åtvidaberg—Vesterviksbanan en ny vägbro med landfästen af sten samt pelare och broreglar af skenor blifvit vid Vestervik uppförd, och bispåret från Gamleby station dragits öfver ån till köpingens hamnområde samt öfver två vändskifvor fortsatt till och på lastbryggan, för hvilket ändamål 741 fot spår blifvit utlagda; å Norsholm—Bersbo jernväg ett rundspår blifvit inlagdt på Höfversby station, hvarvid tre vaxlar blifvit använda och bispåret till sjön Höfvern förlängts med 667 fot; samt å Pålsboda—Finspångs jernväg 11,972 fot nya stålskenor blifvit i stället för förslitna jernskenor nedlagda, samt lokomotivstallet vid Finspång jemte stationshusen vid Sonstorp och Prestköp blifvit tillbygda; och

år 1885 å Vestervik—Åtvidaberg—Bersbo jernväg 4,513 fot nya stålskenor blifvit nedlagda i stället för förut befintliga jernskenor, samt nya spår å bangårdar och till hamnplatser blifvit utlagda till en längd af 4,336 fot, deraf 1,856 fot jemte en vändskifva vid Åtvidaberg, 266 fot vid Finntorp, 1,118 fot vid Gamleby och 1,096 fot vid Vestervik; å Norsholm—Bersbobanan spårsystemet vid Norsholms bangård utvidgadt i och för Finspång—Norsholmsbanans anslutning samt å Pålsboda—Finspångs jernväg 11,967 fot stålskenor utlagda, och vid Sonstorps station ett 236 fot långt sidospår utlagdt till ett träkolmagasin.

Med afseende å *lands-, härads- och sockenvägar*, för hvilkas längd m. m. härefter intagna **Tabellen N:o 2** närmare redogör, torde här få särskildt omförmälas:

att år 1881 af Kungl. Maj:t anvisats ett statsbidrag af 12,900 kronor för den till en kostnad af 23,400 kronor beräknade *onläggningsvägen af den s. k. Bergslagsvägen* genom Vänga och Kullerstads socknar ut till landsvägen mellan Linköping och Norrköping vid Borg och Löt, hvilket arbete jemväl under året blifvit i det närmaste fullbordadt; hvarjemte den i förra berättelsen omförmälda *väganläggning från Sillstads bro* i Horns socken förbi Hycklinge till Locknevi sockengräns blifvit på en längd af 13.3 kilometer, med undantag af några mindre stycken vid Sillstad och Kila by, till sjelfva vägbanken fullbordad och vägplanet till största delen halfgrusadt;

att år 1882 statsbidrag blifvit i nåder anvisade dels med 6,540 kronor för den till en kostnad af 9,860 kronor beräknade omläggning af allmänna landsvägen mellan Norrköping och Söderköping på en sträcka af 2.67 kilometer, dels ock med 17,800 kronor för den till en kostnad af 26,800 kronor beräknade omläggningen på en sträcka af 9.41 kilometer af den svåra och backiga vägen mellan Björndal nära Kisa och Örsebo i samma socken, hvarjemte ej mindre ofvanomförmälda omläggning af den

s. k. Bergslagsvägen än äfven väganläggningen från Sillstads bro till Locknevi sockengräns blifvit i sin helhet under året utförda; att år 1883 i nåder anvisats statsbidrag af dels 16,000 kronor för den till en kostnad af 25,000 kronor beräknade omläggningen på en sträcka om 9.71 kilometer af allmänna landsvägen från Kisa till Vadstugan, der vägen från Vimmerby tillstötter, dels ock 2,400 kronor för ytterligare förbättring af den s. k. Bergslagsvägen mellan Bonnorps gästgifvaregård och Borgs kyrka; hvarjemte sistnämnda arbete blifvit fullbordadt samt vägomläggningen mellan Norrköping och Söderköping påbörjats, men jemväl för erhållande af bifall till förändring af planen instäldt; hvaremot vägomläggningen mellan Björndal och Örsebo på en sträcka af 3,000 meter fortgått;

att år 1884 erhållits statsbidrag dels med 8,330 kronor för den till en kostnad af 12,500 kronor beräknade omläggningen af vägen från Reijmyre glasbruk i Skedevi socken till Simonstorps jernvägsstation på en sträcka af 0.36 kilometer; dels med 8,600 kronor för den till en kostnad af 12,900 kronor beräknade anläggningen af ny väg från Örsebo i Kisa socken till Måla i Ulrika socken med en längd af 0.72 kilometer; dels ock med 10,000 kronor för den till 15,000 kronor beräknade anläggning af ny väg från Örsebo till Håredal vid sjön Sommen; hvarjemte arbetet på dessa och öfriga ännu ofullbordade vägstycken, hvar-till anslag erhållits, under året fortgått; samt

att år 1885 i nåder anvisats statsbidrag af dels 17,300 kr. för den till en kostnad af ytterligare 26,121 kronor beräknade omläggningen af 1.02 kilometer på allmänna landsvägen från Vadstugan till Horn; dels ock 7,200 kronor för den till 11,100 kronor beräknade omläggning af allmänna landsvägen mellan Flarka och Vårdslunda gästgifvaregårdar i Horns och Hycklinge socknar på en sträcka af 0.42 kilometer; hvarjemte väganläggningen mellan Örsebo och Måla blifvit i det närmaste fullbordad och öfriga ofullbordade arbeten, hvartill anslag anvisats, under året pågått;

att från och med år 1841 till och med år 1885 vägar om tillsammans 24.42 mil blifvit inom länet omlagda för en beräknad kostnad af 807,228 kronor, deraf såsom statsbidrag erhållits 516,727 kronor 25 öre;

samt att under perioden utan statsbidrag dels fullbordats två till en del nya sockenvägar med en längd af 5.3 mil inom Tjärstads socken af Kinda härad, för hvilka af kommunen med nådigt tillstånd upptagits ett amorteringslån å 17,000 kronor; dels blifvit iståndsatt och till allmänt underhåll såsom sockenväg på vederbörande hemmansinnehafvare inom Bjälbo och Hofs socknar indelad vägen mellan dessa socknars kyrkor, som förr varit häradsväg, men för omkring 40 år sedan undantogs från allmänt underhåll; dels såsom sockenvägar till allmänt underhåll indelats förutvarande enskilda vägar från Orlanda till landsvägen mellan Vadstena och Hof inom Dals härad, från Borghamns kalkstensbrott till landsvägen mellan Vadstena och Nyby gästgifvaregård i samma härad samt en väg inom Vinnerstads socken i Aska härad, som utgör fortsättning af en genom Hvarfs socken ledande, förut till allmänt underhåll indelad väg.

Derjemte hafva på enskild bekostnad blifvit omlagda: år 1883 genom egarne till Nora, Bonäs, Brenäs, Tisenhult och Sila i Skedevi socken samt Forsa bruk i Södermanland en vägsträcka, hvarigenom två backar blifvit borttagna; samt inom Ydre härad, dels Sandlidens backe å Graby egor i Sunds socken, dels ock

backarne Edstorpsliden, Glasnålsliden och Lillängsliden inom Asby socken blifvit genom vägomläggningar derstädes borttagna; hvarförutom år 1885 inom Sunds socken anlagts ny skjutsväg från Joelstorp till gränsen af Svinhults socken och under året inom Asby socken ytterligare tre backar borttagits på vägen från Asby till Kalfsved; äfvensom å allmänna vägen vid Tomtaholm inom Hammarkinds härad två större backar blifvit genom vägomläggning borttagna.

Slutligen har inom Motala socken fattats beslut att förlägga allmänna landsvägen mellan Borenhult och Motala, som gått mellan Göta kanal och Motala ström förbi Motala verkstad, norr om kanalen och Hallsberg—Motala—Mjölby jernvägsspår, hvarest den äfven numera blifvit anlagd och redan är färdig.

I *Norrköpings* stad har en *ny gata* om 36 fots bredd upptagits från Tyska torget till Trädgårdsgatan, och makadamiserade gator anlagts omkring de nya kvarteren Trasten, Aspen och Granen; och i *Söderköping* har Norra Ågatan blifvit utlagd till och förbi Arbetareföreningens nya hus.

Vägpennningar eller *broafgifter* förekomma icke i länet med undantag blott för den i förra berättelsen omförmälda afgift, som egaren till Folkströms bruk i Hällestads socken tillåtits att under den tid, då marken icke är frusen, upptaga för begagnande af en bruket tillhörig enskild väg till Hjortqvarn i Nerike.

Färjpenningar erläggas deremot fortfarande vid Ulfvesund i Åsunden inom Kinda härad samt vid Färjestaden på Bråvikens södra strand, vid Stegeborg i Slätbaken samt vid Fredrikstorp öfver Svartån i Gullbergs härad.

Nästan öfverallt på de stora landsvägarna samt i de flesta delarne af länet äfven på häradsvägarna äro numera *grindarna* borttagna, så att högst få, som icke ingått i gällande hägnadsdelningar och stå i egoskildnader, finnas kvar.

Vägarna befinna sig i allmänhet uti godt skick och i de trakter, som sakna vanlig grustillgång, användes nästan öfverallt makadamiseringsgrus, hvilket, pålagdt under lämplig årstid och slaget till finare beskaffenhet, temligen ersätter groft vanligt grus. Öfverallt i länet äro *skjutsanstalterna* ordnade i enlighet med nådiga skjutsstadgans föreskrifter om entreprenadafval och har skjutslegan, som för detta län blifvit bestämd till 1 krona 80 öre per häst och mil, der skjutsen besörjes genom entreprenad, men 1 krona 20 öre, der sådan icke kunnat åstadkommas, följaktligen, och då vid de år 1883 förrättade entreprenadauktionerna, för den femårsperiod, som började 1884, lägre anbud ingenstädes erhöles, med förstnämnda belopp utgått; hvaremot Landstingets bidrag till entreprenaderna under samma tid sänktes till sammanlagdt 16,245 kronor, deraf största beloppet för Linköpings skjutsstation bestämdes till 2,600 kronor och det minsta 75 kronor vid Hästholtens gästgifvaregård. Nästan allestädes har *antalet utgångna skjutshästar* förminskats, beroende på ej mindre den jemförelsevis höga skjutslegan utan äfven och mest på de utsträckta jernvägskommunikationerna. En skjutsstation nemligen Häggebo eller Mikaelssdal i Ringarums socken har, enär skjutsningen efter fullbordandet af jernvägen mellan Norsholm och Vestervik nästan upphörde, blifvit såsom obehöflig *indragen* genom Konungens Befallningshafvandes utslag den 27 september 1883.

Kungsskjuts har under perioden icke alls förekommit och de få *kronoskjutsar*, som utgått, lära till största delen hafva på-

kallats för forslandet af sjukt beväringssmanskap. Någon *diligens-fart* har ej heller inom länet någonstädes varit inrättad.

Med afseende å *telegrafförhållandena* är för perioden hufvudsakligen att omförmåla, hurusom:

den till länsresidenset i Linköping hörande s. k. Slottsflygeln genom kungl. brevet den 13 maj 1881 blifvit till telegrafverket upplåten och Linköpings station derefter samma år dityttad, jemte det ombyggnad af linien deremellan och östra stambanan egt rum;

telegrafstationernas antal, sedan statsstationerna Borensberg och Medevi *indragits*, men jernvägsstationerna Kimstad och Skärblacka på Finspång—Norsholmsbanan *tillkommit*, vid periodens slut utgjorde 13 statsstationer och 43 jernvägsstationer mot 15 statsstationer och 41 jernvägsstationer vid dess början; samt

både *telegramväxling* och *inkomst* ökats vid Norrköpings station från 26,471 kronor 17 öre för 33,171 telegram år 1881 till 29,693 kronor 99 öre för 38,191 telegram år 1885 och vid Finspångs station från 820 kronor 35 öre för 1,837 telegram år 1881 till 972 kronor 41 öre för 1,968 telegram år 1885; men vid de öfriga stationerna minskats, vid de flesta icke obetydligt.

Deremot har ett *nytt kommunikationsmedel* under perioden kommit till stånd genom *telefonen*, hvilken i detta län, der telegrafverket icke tagit den om hand, utan den blott genom enskilda föreningar och till ett synnerligt billigt pris kommit till stånd, med ovanlig fart utvecklats. Centralstationer, som förmedla samtal icke allenast mellan de särskilda föreningsmedlemmarne vid samma station, utan äfven med öfriga centralstationer och dess medlemmar, finnas nu vid Åby, Norrköping, Söderköping, Norsholm, Linköping, Mjölby, Motala, Berg, Vadstena, Öringe och Boxholm. Från nästan alla dessa stationer är tillfälle till omedelbara samtal med telefonabonnenter i Arboga och mellanliggande stationer i Nerike mot norr, till Vestervik och mellanliggande stationer i sydost samt Tranås med mellanliggande stationer i sydvest.

Sedan Kungl. Maj:t på derom gjord framställning medgifvit, att telefonapparat finge uppsättas å Landskansliet och Konungens Befallningshafvande för densamma ingå i Linköpings telefonförening, är möjlighet beredd att nästan ögonblickligen meddela sig med magistraterne i länets sex städer samt med flere kronofogdar och länsmän, hvilket visat sig medföra betydande fördelar, synnerligen i polishänseende.

Beträffande *postförhållandena*, så hade länet, som vid periodens början egde 93 postanstalter, deraf 15 postkontor och expeditioner samt 78 poststationer, vid dess slut 96 postanstalter eller 15 postkontor och 81 stationer. Derunder hafva *indragits* Vists poststation, men *tillkommit* Nykils, Skärblacka, Kimstads och Blåviks stationer.

Postutväxlingen, som år 1881, då länet hade 267,133 invånare, omfattade 2,189,120 försändelser eller 8 per person, hade år 1885, då invånarnes antal uppgick till 267,842 personer stigit till 3,705,877 försändelser eller 14 på hvarje invånare.

Postutgårderna, som år 1881 utgjorde: vid postkontoren i Norrköping 81,528⁶⁶ kronor med 1,755⁵ reqvirerade tidningar och 764,464 andra försändelser; i Linköping 62,793⁵⁴ kronor med 2,388 reqvirerade tidningar och 689,490 andra försändelser; i Söderköping 17,266⁶¹ kronor med 1,894 reqvirerade tidningar och 121,377 andra försändelser; i Motala 15,945⁵⁰ kronor med 543 reqvirerade tidningar och 169,130 andra försändelser; i Vadstena

12,702³⁰ kronor med 543 reqvirerade tidningar och 122,522 andra försändelser; och i Skeninge 8,591²⁰ kronor med 366 reqvirerade tidningar och 49,642 andra försändelser, hade 1885 stigit: i Norrköping till 96,792¹² kronor för 2,617 reqvirerade tidningar och 956,258 andra försändelser; i Linköping till 69,110⁹⁴ kronor för 2,839 reqvirerade tidningar och 967,271 andra försändelser; i Söderköping till 20,172⁴⁴ kronor för 2,219 reqvirerade tidningar och 211,508 andra försändelser; i Motala till 16,566⁷³ kronor för 702 reqvirerade tidningar och 178,855 andra försändelser; och i Vadstena till 12,805⁷⁴ kronor för 784 reqvirerade tidningar och 18,326 andra försändelser, men i Skeninge minskats till 7,247⁷⁹ kronor för 487 reqvirerade tidningar och 60,674 andra försändelser.

B) Sjökommunikationer. Hvad härvid först *kanalerna* angår, så har

Göta kanal med en längd af 189⁷¹⁹ kilometer eller 17 mil 27,000 fot, deraf ungefär hälften inom detta län, en till kanal bearbetad sträckning af 86²²⁰ kilometer eller 8 mil 2,400 fot, ett djup af 2⁹⁷ meter eller 10 fot under lägsta vattenytan, en bottenbredd af 14²⁵ meter eller 48 fot, och 58 slussar, bygd under åren 1809—1832 med en kostnad af 15,690,000 kronor, deraf 7,943,001 såsom anslag, samt sammanbindande sjöarne Venern, Viken, Vettern, Boren, Roxen och Asplängen med Östersjön;

år 1881 mellan den 14 maj och den 31 december passerats 2,662 gånger af segelfartyg och 1,483 gånger af ångfartyg med en trafikinkomst af 159,460⁸² kronor;

år 1882 mellan den 20 mars och den 3 december passerats 3,272 gånger af segelfartyg och 2,039 af ångfartyg med en trafikinkomst af 213,287⁹¹ kronor;

år 1883 mellan den 26 april och den 16 december passerats 3,340 gånger af segelfartyg och 1,782 af ångfartyg med en trafikinkomst af 218,410⁴⁹ kronor;

år 1884 mellan den 1 april och den 27 november passerats 3,624 gånger af segelfartyg och 1,459 af ångfartyg med en trafikinkomst af 212,091⁰⁴ kronor;

samt år 1885 mellan den 12 april och den 13 november passerats 3,201 gånger af segelfartyg och 1,574 af ångfartyg med en trafikinkomst af 219,192⁶⁵ kronor.

Vid denna kanal har för öfrigt: år 1881 upptagits en ny och mera rak inseglingrännan till Motala hamn; kanalens djup i allmänhet, der detsamma varit genom afslamning förminskadt, blifvit återställt eller förbättradt genom muddring; mindre arbeten vid Bergs och Mems hamnar egt rum samt en reservfärja vid Stegeborg anskaffats;

år 1882 den nya inseglingrännan till Motala hamn öppnats för allmän trafik och försetts med ledfyr, som tillsammans med hamnfyren angifver rännans riktning; samt förberedelser vidtagits för ombyggnad af slussbroarna vid Stång och Brunneby;

år 1883 Heda bro ombygts och kanalen från Husbyfjöl österut uppmuddrats; hvarjemte den 12 september detta år 6,736 fot öster om Motala inträffat ett genombrott å kanalbanken, så att under fem dygn trafiken på sträckan Vettern-Boren måst inställas. Kanalbanken led dervid dock ej någon svårare skada, utan åstadkoms den största skadan genom de utskärningar, vatt-net på sin väg till den nedanför liggande Motala ström förorsakade.

Kinda kanal med en farledslängd af 80·163 kilometer eller 7 mil 18,000 fot, en bearbetad kanalsträcka af 26·914 kilometer eller 2 mil 18,650 fot, djup af minst 1·48 meter eller 5 fot under lägsta vattenytan, en bottenbredd af 5·34 meter eller 18 fot, 15 slussar om 98 fots längd och 16·5 fots bredd, bygd 1865—1871 för en kostnad af 1,293,822 kronor, deraf 437,500 såsom statsanslag och 462,500 såsom amorteringslån, samt sammanbindande sjöarne Åsunden, Jernlunden, Rengen och Erlången med Roxen och sedermera genom Göta kanal med Östersjön;

år 1881 mellan den 16 maj och den 24 december passerats 1,139 gånger af segelfartyg och båtar samt 1,237 af ångfartyg och 40 timmerflottor med en trafikinkomst af 25,347·75 kronor;

år 1882 mellan den 1 april och den 29 november passerats 1,246 gånger af segelfartyg och båtar samt 1,271 af ångfartyg och 4 timmerflottor med en trafikinkomst af 28,796·90 kronor;

år 1883 mellan den 1 maj och den 21 december passerats 1,610 gånger af segelfartyg och båtar samt 1,443 af ångfartyg och 392 timmerflottor med en trafikinkomst af 34,598·85 kronor;

år 1884 mellan den 9 april och den 22 november passerats 1,176 gånger af segelfartyg och båtar samt 1,541 af ångfartyg och 281 timmerflottor med en trafikinkomst af 37,640 kronor; och

år 1885 mellan den 16 april och den 26 november passerats 1,341 gånger af segelfartyg och båtar samt 1,457 af ångfartyg och 396 timmerflottor med en trafikinkomst af 37,258 kronor;

och har å den rätade delen af Stångån mellan Nyqvarns hamn och Roxen, hvars hållande i vederbörligt skick numera tillhör Kinda kanal, år 1884 muddring verkstälts, dels på en uppgrundad mindre sträcka i den rätade ån, dels i sjelfva kanalen nära Nyqvarns sluss.

Bland öfriga *farleder*, derå större arbeten under perioden egt rum, är att märka *inloppet till Norrköping*, som genom betydliga muddringar nästan öfverallt fördjupats till 18 fot, på samma gång bredden i segelrännans botten fördubblats och 2 ledfyror blifvit der anbragta;

äfvensom att sedan Stadsfullmäktige i Söderköping år 1879 beslutat vidtaga åtgärder för uppmuddring af den s. k. Storån mellan Slätbaken och staden, hvilken å under tidernas lopp så igenslammats att på flere ställen icke ens en roddbåt kunde vid lågt vattenstånd framkomma, sådan till djup af minst 5 fot under lägsta vattenståndet företagits och år 1885 fullbordats för en kostnad af 13,544 kronor 45 öre, hvilken drabbat staden ensam; hvarjemte i sammanhang dermed stadens fiskkaj vid Storån blifvit ombygd med påverk och plank samt betydligt förlängd, allt för en kostnad af 2,300 kronor.

Beträffande *hamnarna* i länet torde här böra omförmälas, hurusom:

Norrköpings hamn, der dyrbara kajbyggnader af sten å norra sidan af inre hamnen pågått och lära komma att utsträckas ända till det ställe, der en rak linea dragen från Norra promenaden skär strömmen, i hamnafgifter erlagts:

år 1881 för 2,496 fartyg om tillsammans 241,282 tons 22,252·24 kronor och för varor 39,800·47 kronor;

år 1882 för 2,731 fartyg om tillsammans 297,397 tons 25,171·93 kronor samt för varor 39,214·13 kronor;

år 1883 för 2,843 fartyg om tillsammans 330,328 tons 29,762·05 kronor och för varor 47,868·05 kronor;

år 1884 för 2,815 fartyg om tillsammans 347,091 tons 29,714·01 kronor och för varor 48,575·05 kronor;

och år 1885 för 3,043 fartyg om tillsammans 388,589 tons 33,831·66 kronor och för varor 55,592·03 kronor;

Linköpings hamn, som under perioden efter en af Chefen i Östra Väg- och Vattenbyggnadsdistriktet uppgjord plan, dels genom muddrings- och stenuptagningsarbeten, dels genom kajbyggnader af trä, som dock blott varit provisoriska, och sten betydligt utvidgats, i hamnafgifter erhållit:

år 1881 för 2,072 fartyg och båtar om tillsammans 101,720 tons 3,557·89 kronor och för varor 9,027·89 kronor;

år 1882 för 2,403 fartyg och båtar om tillsammans 122,706 tons 3,737·78 kronor och för varor 8,040·54 kronor;

år 1883 för 2,423 fartyg och båtar om tillsammans 118,089 tons 3,253·45 kronor och för varor 11,669·06 kronor;

år 1884 för 2,383 fartyg och båtar om 125,401 tons 3,081·86 kronor samt för varor 11,378·98 kronor;

och år 1885 för 2,158 fartyg om tillsammans 116,426 tons 3,207·80 kronor samt för varor 11,974 kronor;

Vadstena hamn, som jemväl under perioden undergått betydligare reparationer, haft inkomst:

år 1881 för 1,268 fartyg om tillsammans 90,098 tons 5,405·76 kronor och för varor 4,815·67 kronor;

år 1882 för 1,472 fartyg om tillsammans 145,670 tons 8,740·20 kronor samt för varor 5,696·25 kronor;

år 1883 för 1,381 fartyg om tillsammans 116,848 tons 5,842·36 kronor samt för varor 5,096·57 kronor;

år 1884 för 1,570 fartyg om tillsammans 135,360 tons 2,222·98 kronor samt för varor 5,103·83 kronor;

och år 1885 för 1,574 fartyg om tillsammans 126,582 tons 6,329·14 kronor samt för varor 5,873·62 kronor;

Söderköpings hamn haft i inkomst:

år 1881 för 117 fartyg om tillsammans 19,101 tons 1,073·56 kronor och för varor 1,167·93 kronor;

år 1882 för 119 fartyg om tillsammans 22,322 tons 1,263·02 kronor och för varor 1,043·20 kronor;

år 1883 för 131 fartyg om tillsammans 25,731 tons 1,447·43 kronor och för varor 1,134·49 kronor;

år 1884 för 175 fartyg om tillsammans 34,994 tons 2,012·25 kronor samt för varor 1,545·16 kronor;

och år 1885 för 146 fartyg om tillsammans 29,023 tons 1,600·99 kronor samt för varor 1,588·56 kronor;

Valdemarsviks hamn haft inkomster:

år 1881 för 683 fartyg om 67,105 tons 2,266·80 kronor och för varor 1,211·24 kronor;

år 1882 för 723 fartyg om 83,053 tons 2,831·34 kronor och för varor 1,525·51 kronor;

år 1883 för 665 fartyg om tillsammans 79,677 tons 2,638·84 kronor och för varor 1,237·50 kronor;

år 1884 för 783 fartyg om tillsammans 89,444 tons 2,865·67 kronor och för varor 1,206·25 kronor;

och år 1885 för 760 fartyg om tillsammans 83,298 tons 2,532·54 kronor samt för varor 1,119·70 kronor.

Hästholmens hamn vid Vettern, der hamndjupet är 10 fot under sjöns lägsta vattenyta och hvarå år 1883 genom åverkan af fartyg flere stenar i hamnarmen blifvit bräckta och intryckta i vattenlinien samt i följd deraf ofvan liggande skift starkt förskjutits, hvilket nödvändiggjorde en samma år verkställd större reparation, har haft inkomst:

år 1881 för 660 fartyg om tillsammans 46,806 tons 609⁹⁸ kronor;

år 1882 för 836 fartyg om tillsammans 56,979 tons 730⁶⁸ kronor;

år 1883 för 696 fartyg om tillsammans 58,284 tons 667⁸⁰ kronor;

år 1884 för 812 fartyg om tillsammans 66,544 tons 673⁰⁸ kronor; och

år 1885 för 742 fartyg om tillsammans 62,138 tons 742⁸⁴ kronor.

Under året hafva hufvudsakligen följande brobyggnader, som förtjena att här omförmälas, förekommit:

i *Norrköping* beslöto den 17 maj 1883 Stadsfullmäktige att ombygga den s. k. Oscar Fredriks bro öfver strömmen vid Carl Johans torg och der uppföra en jernbro. Efter det en provisionel bro att under byggnadstiden användas blifvit uppförd, började arbetet våren 1884 och den 23 augusti 1885 uppläts den nya bron, som helt och hållet af jern, tillverkad vid Motala verkstad, hvilat på 2 i strömmen anbragta stenpelare, för trafiken och hade kostat 174,114 kronor 34 öre; och

i *Söderköping* har i stället för den förut varande träbron, som förband Lind- och Nybrogatan, på detta ställe öfver Storån uppförts en tidsenlig bro af jern för en kostnad af omkring 13,000 kronor.

Tolagsersättningarna hafva under perioden till länets stapelstäder, hvilka varit dertill berättigade utgått med:

	till Norrköping.	till Linköping.	till Söderköping.
år 1881.....	Kr. 72,208 ⁰¹	Kr. 6,349 ⁴⁹	Kr. 671 ⁸³
» 1882.....	» 78,550 ²⁸	» 6,214 ¹⁸	ingen
» 1883.....	» 76,294 ⁰³	» 6,915 ³¹	» 1,359 ⁸³
» 1884.....	» 83,877 ⁴⁸	» 6,067 ⁵⁹	» 1,415 ⁷⁵
» 1885.....	» 85,833 ⁴⁴	» 5,796 ³⁶	» 1,246 ⁶⁶ .

Enligt inkomna statistiska uppgifter hafva af länets stapelstäder:

Norrköping haft år 1881: 4 segelfartyg om tillsammans 214 tons och 10 ångfartyg om tillsammans 937 tons och 315 hästkrafter med å sjömanshuset inskrifne och påmönstrade 5 skeppare samt 7 sjömän, maskinister och eldare;

år 1882 4 segelfartyg om 342 tons och 11 ångfartyg om tillsammans 1,200 tons och 375 hästkrafter med å sjömanshuset inskrifne och påmönstrade 6 skeppare samt 28 sjömän, maskinister och eldare;

år 1883 2 segelfartyg om 98 tons och 9 ångfartyg om tillsammans 899 tons och 285 hästkrafter med å sjömanshuset inskrifne och påmönstrade 5 skeppare samt 30 sjömän, maskinister och eldare;

år 1884 4 segelfartyg om 346 tons och 12 ångfartyg om 1,264 tons och 400 hästkrafter med å sjömanshuset inskrifne och påmönstrade 6 skeppare samt 34 sjömän, maskinister och eldare;

samt år 1885 4 segelfartyg om 346 tons samt 10 ångfartyg om 1,095 tons och 355 hästkrafter med å sjömanshuset inskrifne och påmönstrade 4 skeppare samt 43 sjömän, maskinister och eldare;

Linköping haft:

år 1881 3 segelfartyg om 106 tons och 2 ångfartyg om 45 tons och 27 hästkrafter samt å sjömanshuset inskrifne och påmönstrade 2 skeppare och 12 sjömän, maskinister och eldare;

år 1882 3 segelfartyg om 106 tons och 1 ångfartyg om 47 tons och 15 hästkrafter samt å sjömanshuset inskrifne och påmönstrade 3 skeppare samt 8 sjömän, maskinister och eldare;

år 1883 3 segelfartyg om 106 tons samt 2 ångfartyg om 47 tons och 27 hästkrafter samt å sjömanshuset inskrifne och påmönstrade 5 skeppare samt 21 sjömän, maskinister och eldare;

år 1884 3 segelfartyg om 106 tons samt 5 ångfartyg om 404 tons och 152 hästkrafter samt å sjömanshuset inskrifne och påmönstrade 5 skeppare samt 21 sjömän, maskinister och eldare;

och år 1885 2 segelfartyg om 67 tons samt 6 ångfartyg om 537 tons och 202 hästkrafter samt å sjömanshuset inskrifne och påmönstrade 4 skeppare jemte 4 sjömän, maskinister och eldare;

Vadstena och *Söderköping* hafva blott haft ett å 2 fartyg hvardera, men af *uppstäderna*, *Motala* haft:

år 1881 2 segelfartyg om 52 tons samt 6 ångfartyg om 833 tons och 200 hästkrafter;

år 1882 4 ångfartyg om 578 tons och 115 hästkrafter;

år 1883 2 segelfartyg om 101 tons samt 6 ångfartyg om 752 tons och 159 hästkrafter;

år 1884 3 segelfartyg om 256 tons samt 5 ångfartyg om 640 tons och 134 hästkrafter; och

år 1885 2 segelfartyg om 230 tons samt 6 ångfartyg om 930 tons och 190 hästkrafter;

hvarjemte på *landsbygden* inom länet funnits:

år 1881 104 segelfartyg om 5,471 tons samt 11 ångfartyg om 137 tons och 183 hästkrafter;

år 1882 113 segelfartyg om 6,200 tons och 16 ångfartyg om 40 tons och 142 hästkrafter;

år 1883 87 segelfartyg om 4,410 tons och 17 ångfartyg om 179 tons och 104 hästkrafter;

år 1884 51 segelfartyg om 2,608 tons och 18 ångfartyg om 225 tons och 204 hästkrafter; samt

år 1885 48 segelfartyg om 2,461 tons och 18 ångfartyg om 236 tons och 198 hästkrafter.

Af ångbåtarna på landsbygden, hafva de flesta varit mindre bogserbåtar för, synnerligen Kinda kanal trafikerande, sågverksbolagen.

Någon ny *sjötrafikled* har icke under perioden blifvit öppnad, om icke dertill må räknas den på framställning af Boxholms aktiebolag år 1884 tillvägabragta *Ydre* flottled, den första och hittills enda allmänna flottled i länet. Den sammanbinder medelst flottrännor och den s. k. Bulsjöån sjöarne Vestra och Östra Lögaren jemte några mindre mellanliggande sjöar med Sommen i närheten af Norra Vi. Efter vidlyftiga undersökningar i orten och vederbörandes hörande inför Konungens Befallningshafvande den 8 juni 1883 förklarades den genom utslag den 29 påföljande september för allmän flottled och stadfästes reglemente för flottningen derå.

Med afseende å *lots- och fyrväsendet* är att omförmäla, hurusom, sedan genom nådiga brevet den 15 februari 1881 och tjänstgöringsreglementet för lotsverket samma dag rikets kuster och närliggande farvatten i afseende å lots- och fyrplatser samt räddningsanstalter för skeppsbrutne från och med den 1 påföljande april indelats i 8 områden benämnda *lotsfördelningar*, hvarje under chefskap af en *Lotskapten* med en *Öfverlots* af 1:a grad såsom närmaste man och ställföreträdare, *Norrköpings lotsfördelning* bestämts omfatta kusten från norra gränsen af Södermanlands län till gränsen mellan Tunaläns och Stranda härad

af Kalmar län med 15 lotsplatser och upppassningsställen, 7 fyrplatser, 2 lotsåldermän, 2 fyrmästare, 64 kronolotsar, 24 lotslärlingar, 6 fyrvaktare och 1 fyrbiträde.

År 1881 inträffade inom länet 6 grundstötningar och strandningar, deraf dock endast 2, den 28 oktober, försakade af svår nordoststorm med snöbyar, som dref de för ankar liggande fartygen, åstadkommo betydligare skada.

År 1882 inträffade 8 strandningar, deraf 2 i Motala ström, men endast 1, dervid fartyget en slup, som tagit pricken på orätt sida och fördenskull blef läck samt måste sättas på grund, med betydligare skada.

Samma år uppsattes vid Håldämman i farleden Oxelösund—Arkö ett 4½ meter högt *stång-sjömärke*; vid djupgående grundet i närheten af Fläsköarne i farleden Näfvevarn—Arkö en svart och röd tunnpyramidboj; i farleden Arkö—Håskö vid AspöjagrunDET en röd, vid Rotsundsgrundet en svart, vid södra Finnfjärdgrundet en röd och vid södra Eskskärsgrundet en vanlig tunnpyramidboj samt i farleden Håskö—Bokö två tunnpyramidbojar, en vid södra Gropfjärdgrundet och en vid Östra Portgrundet; hvarjemte vid Häradsskärs lotsplats uppfördes ett upppassningshus. Detta år började jemväl att användas och på de flesta nya ställen anbringas de nya blänkfyrar, som drifvas af den genom värmen från gasoljelampans låga upphettade luften såsom motor.

År 1883 uppsattes i farleden från Arkö till sjös vid södra inloppet en röd tunnpyramidboj och i farleden från Arkö till Aspöfjärden dels vid Lilla Kaggens och dels vid Gråskärsbådan en svart tunnpyramidboj, hvarjemte vid Arkö uppfördes en vågbrytare, en båtupphalningsbädd och ett bojskjul; samt vid Bokö en ny brygga och ett lotsupppassningshus.

Under detta år inträffade i länet 6 grundsättningar och strandningar, deraf 1 präm med en man ombord den 23 april totalt förlorades, derigenom att under storm och snötjocka något nordost om Häradsskärs fyr bogserkabeln sprang och prämen, som icke hade segel, derpå ej kunde manövreras, samt 4 ledo betydligare skada, deribland *Monitorn Thordön*, som vid Rimö flaggrund emellan Mem och Arkö tog pricken på orätt sida den 23 juli och fastnade, men slutligen med hjälp af dykeribolagets ångare kom loss.

År 1884 uppsattes: på Svartviksbergen vid södra delen af Arkö en gasoljefyr med linsapparat af 6:te ordningen och på Kopparholmen söder om Arkö en dylik blänkfyr med omvexlande hvitt och rött sken, hvilka fyrar öfverallt leda fritt öfver Aspöfjärden; vid Ettersundet i Slätbaken en linsfyrlykta på hvardera af två närstående duc d'alber, en på hvardera sidan om segelrännan, lysande med fast hvitt sken; samt vid Stegeborg å en stenkista vid södra sidan af farleden i närheten af slottsruinen en lanternan med linsapparat, visande fast hvitt sken; hvarjemte å norra Gropfjärdgrundet anbragtes en fast prick med två topptecken, samt vid Häradsskärs lotsplats påbörjats en vågbrytare.

Under året inträffade 5 grundstötningar eller strandningar, deraf dock ingen medförde betydligare skada; deraf 3 med kronolots ombord, dock utan någon af dem kunnat fällas till ansvar.

År 1885 uppfördes på bekostnad af Norrköpings stad vid inloppet till denna, mindre vitmålade fyrhus med gasoljelampa och linsapparat, dels å Hvitskärshällan norr om Hvitskär och dels å Lösingsskär, den förra med hvit enklipp och den senare

med omvexlande hvitt och rött sken, hvilka båda fyrar underhållas af Norrköpings stad; hvarjemte vid Bokö fyrplats nybyggdes ett förrådshus samt vid Häradsskärs lotsplats anbragtes hamn- och båtupphalningsbädd.

Under samma år, då under perioden lotsplatserna och upppassningsställena minskats till 14, kronolotsarne till 63 och lärlingarne till 19, men fyrplatserna ökats till 24, fyrmästarne till 3, och fyrvaktarne till 23, uppgingo grundstötningars och strandningars antal till 7, dock utan någon betydligare skada. Vid tre af dessa var kronolots ombord, dock utan att någon blifvit till ansvar fäld.

C) **Varubyten.** Utom hvad härofvän vid redogörelsen för hamntrafiken i länet finnes med afseende härå anfördt, torde beträffande export- och importförhållandena vid länets förnämsta handels- och hamnplats Norrköping få åberopas följande derifrån hit inkomna uppgift:

Importen till Norrköping.

	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.
Bomull	569,645	660,676	1,047,933	688,497	1,510,419
Bränvin och sprit. "	44,749	33,416	50,752	43,031	36,163
Fisk, saltad.....	7,419	539	794	680	kg. 315,020
" torkad	127,437	52,072	8,483	75,310	32,119
Frö, gräs- och klöf- ver.....	11,652	4,554	726	2,200	4,277
Garn, bomulls-	60,420	34,386	62,861	56,409	14,977
" ull-	25,548	53,550	40,165	43,009	53,578
Gryu, ris-	289,934	337,074	273,190	517,022	458,970
Hampa	81,771	133,684	235,321	178,903	59,427
Hudar, oberedda ..	99,492	134,779	146,517	105,823	165,109
Jern, gjutet: tack- "	349,900	524,158	443,077	71,118	710,350
Kaffe	642,167	760,598	442,672	679,011	683,812
Majs	—	—	—	—	838,500
Oljor	475,182	328,230	597,661	884,083	868,210
Redskap o. maski- nerier, värde	kr. 176,792	364,512	197,186	323,638	266,812
Salt, kok-	kbm. 2,343	2,431	3,405	3,020	hl. 24,155
Sirup	kg. 586,859	704,772	583,199	721,199	541,702
Socker, oraffineradt "	1,458,748	1,653,790	1,649,800	1,548,878	2,019,550
" raffineradt. "	67,988	144,542	278,012	592,696	564,034
Soda	991,500	815,467	981,712	1,200,391	827,706
Spanmål, omalen:					
Hvete	kg. 7,655	2,736	4,369	2,451	kg. 3,983,902
Korn	" 2,976	1,360	3,704	3,786	" 1,362,905
Råg	" 23,407	20,517	38,775	31,392	" 20,926,999
Ärter	" 10	—	62	178	—
Spanmål, malen:					
Hvetemjöl	kg. 159,307	46,789	107,950	359,649	" 229,843
Rågmjöl	" 2,983	600	51,113	576,149	" 604,980
Stenkol och kokes	kbm. 32,471	44,535	43,806	47,645	hl. 588,165
Tobak, oarbetad ...	kg. 92,353	125,178	94,857	100,918	112,862
Ull och konstull ...	" 229,995	65,716	125,026	814,615	810,336
Vin, på fat	" 37,421	23,225	19,519	33,533	35,503
" på buteljer ..	l:r 6,273	5,138	5,096	4,980	5,565
Vitriol	kg. 14,758	198,076	227,027	28,128	238,890

Exporten från Norrköping.

	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.
Jern, tack-..... kg.	854,394	389,355	239,627	110,002	4,636
skrot-..... " "	—	—	30,732	66,326	—
stång- och knipp- samt smältstycken..... " "	3,755,485	3,208,873	4,459,165	3,838,831	3,709,420
spik..... " "	31,906	34,289	34,223	24,688	26,777
Koppar, garad..... " "	—	38,627	—	1,016	—
Kummin..... " "	35,313	16,848	13,427	18,854	15,852
Spanmål, omalen: hafre..... kbm.	33,039	47,216	49,748	42,431	kg. 25,261,950
Redskap och maskinerier, värde..... kr.	5,800	370	1,300	2,547	2,718
Sten, arbetad..... " "	600	7,214	4,470	250	2,020
Trävaror: bräder och plankor..... kbm.	9,398	5,867	8,631	12,307	15,371
Tändstickor..... kg.	248,740	229,551	85,960	77,891	92,923
Väfnader: halfsidan-..... " "	145	193	231	57	28
ylle-..... " "	4,963	10,844	14,030	4,596	6,482
bomulls-..... " "	90,896	65,056	40,249	35,254	32,301
Öl, på buteljer..... lr	6,514	—	—	—	—
Tulluppbörden i Norrköping..... kr.	1,066,492 ⁷⁴	1,191,709 ⁶⁵	1,152,018 ³¹	1,299,544 ⁵³	1,345,649 ³⁹

Antalet af in- och utklarerade fartyg till och från utrikes orter utgjorde i Norrköping:

år 1881.....	642 stycken om	118,000 reg.-tons
» 1882.....	665 » »	135,000 »
» 1883.....	680 » »	153,000 »
» 1884.....	633 » »	166,000 »
» 1885.....	674 » »	186,000 »

Oaktadt den allmänna och, på sätt ofvan är berördt, ingalunda oberättigade klagan öfver de tryckta konjunkturerna, har således i Norrköping såväl importen af de flesta artiklar som äfven i följd deraf tulluppbörden, fastän denna icke beröres af den så betydligt stegrade införseln af såväl omalen som i synnerhet malen spanmål, varit i jemnt stigande, på samma gång utförseln af de flesta artiklar, synnerligen under de tre senaste åren, högst betydligt nedgått; och måste naturligtvis fortsättningen af ett sådant förhållande alltmera tära på landets kraft och, om icke ändring deruti kan åstadkommas, slutligen förvandla betrycket till ruin.

Vid länets öfriga stapelstäder hafva under perioden tull- och inregistreringsafgifterna för införda varor uppgått:

i *Linköping*: år 1881 till 126,993 kronor; år 1882 till 124,298 kronor; år 1883 till 138,306 kronor; år 1884 till 121,352 kronor och år 1885 till 115,927 kronor;

i *Söderköping med Mem* år 1881 till 7,417 kronor; år 1882 till 7,335 kronor; år 1883 till 7,549 kronor; år 1884 till 15,397 kronor och år 1885 till 13,569 kronor; och

i *Vadstena* år 1881 till 6,190 kronor; år 1882 till 8,480 kronor; år 1883 till 7,546 kronor; år 1884 till 5,472 kronor och år 1885 till 7,540 kronor.

Till dessa städer hafva från främmande ort inklarats såväl främmande som svenska segel- och ångfartyg:

till *Linköping*: år 1881 1 främmande om 137 tons; år 1882 1 svenskt och 5 främmande om tillsammans 214 tons; år 1883 2 främmande om 115 tons; och år 1884 1 främmande om 42 tons;

till *Söderköping och Mem* år 1881 30 svenska och 29 främmande om tillsammans 8,680 tons; år 1882 36 svenska och 35

främmande om tillsammans 12,524 tons; år 1883 49 svenska och 22 främmande om tillsammans 12,006 tons; år 1884 59 svenska och 40 främmande om tillsammans 18,909 tons; och år 1885 30 svenska och 31 främmande om tillsammans 8,970 tons; samt till *Vadstena* år 1885 1 svenskt om 159 tons;

samt till främmande orter utklarats:

från *Linköping*: år 1881 1 främmande om 137 tons; år 1882 2 främmande om tillsammans 53 tons; år 1883 1 främmande om 44 tons; och år 1884 2 främmande om tillsammans 96 tons.

från *Söderköping och Mem*: år 1881 53 svenska och 43 främmande om tillsammans 15,913 tons; år 1882 50 svenska och 53 främmande om tillsammans 20,053 tons; år 1883 59 svenska och 31 främmande om tillsammans 17,794 tons; år 1884 66 svenska och 53 främmande om tillsammans 23,640 tons; och år 1885 43 svenska och 50 främmande om tillsammans 19,150 tons.

För utrikes sjöfart användes från *Norrköping* hvar och ett af åren 1881, 1882, 1884 och 1885 1 ångfartyg om 80 hästkrafter och 280 tons; samt år 1883 2 segelfartyg om 244 tons samt 2 ångfartyg om tillsammans 466 tons och 140 hästkrafter; från *Söderköping* år 1885 2 segelfartyg om tillsammans 181 tons;

från *Valdemarsviks köping* år 1881 2 segelfartyg om tillsammans 258 tons; hvartera af åren 1883 och 1884 3 segelfartyg om tillsammans 350 tons samt hvartera af åren 1884 och 1885 4 segelfartyg om tillsammans 436 tons;

samt från *Östergötlands öfriga landsbygd* år 1881 1 segelfartyg om 80 tons; år 1883 5 segelfartyg om tillsammans 553 tons och år 1884 ett segelfartyg om 138 tons.

Uppbörden af lastpenningar för in- och utgående fartyg till eller från utrikes ort uppgick till

	i Norrköping.	i Linköping.	i Söderköping med Mem.	i Vadstena.
år 1881.....	9,814 kr.	38 kr.	1,564 kr.	—
» 1882.....	10,476 »	32 »	1,798 »	—
» 1883.....	12,814 »	16 »	1,681 »	—
» 1884.....	12,641 »	20 »	3,033 »	—
» 1885.....	14,013 »	—	1,415 »	22 kr.

För utrikes sjöfart med svenska fartyg voro inskrifna å sjömanshusen

	i Norrköping.	i Linköping.	i Söderköping.	i Vadstena.
år 1881.....	7 skeppare 103 man	2 man	8 skeppare 114 man	—
» 1882.....	6 » 109 »	—	5 » 143 »	1 man
» 1883.....	5 » 96 »	—	8 » 135 »	—
» 1884.....	5 » 99 »	—	9 » 93 »	2 »
» 1885.....	7 » 92 »	—	5 » 88 »	1 skepp. 1 »

Äfven under nu ifrågavarande period hafva uppköp af isynnerhet hafre för export i större skala, egt rum icke allenast vid Hästholmen, Vadstena, Motala, Husbyfjöl, Berg, Norsholm, Linköping och Norrköping utan äfven vid Mem i Täby och Ring i Å, Mauritzberg och Skenäs i Ö. Husby, Gottenvik i Jonsbergs socken, vid Qvarsebo och Valdemarsvik, dock, efter hvad som uppgifvits, icke i den utsträckning som under föregående period.

Exporten af mejeriprodukter och hufvudsakligast smör har fortgått i högst betydlig grad såväl öfver Göteborg som, enär de fleste innehafvarne af mejerierna i länet varit danskar med förlagskapital från Köpenhamn, öfver Malmö. Ensamt från Sandbäckens mejeri i närheten af Linköping har årligen exporterats omkring 400,000 skålpund smör.

Äfven af gödkreatur har exporten varit högst betydlig, tack vare icke allenast de af Hushållningssällskapet vidtagna anordningar för gödkreatursutställningar å dertill särskildt inrättade platser i Linköping och Skeninge, der en jemn plan af ej mindre än 6 tunnland 4 kapplands rymd blifvit under perioden med linor, räcken och stallar, af ett för ändamålet bildadt stallbyggnadsbolag dertill lämpad, utan äfven de åtgärder, öfriga städer, isynnerhet Norrköping och Söderköping, vidtagit för att ordna och underlätta kreatursförsäljningarna vid de månadligen återkommande s. k. kreatursmötena. På gödboskapsutställningarna, för hvilka, på sätt ofvan är omförmäldt, icke obetydliga belopp varit anslagna till utdelande af pris, voro sålunda utställda: år 1881 i Linköping 882 djur, som betingade 3 å 3.75 och enstaka premierade till och med 4.50 å 5 kr. per 20 & lefvande vigt; år 1882 voro försäljningsprisen 3.50 å 4.50 samt för enstaka utmärktare djur ända till 5 kr. per 20 & lefvande vigt; år 1883, då i Linköping utställdes 916 djur, voro för bättre sådana försäljningsprisen ännu högre, men för mindre goda och vanliga voro prisen låga och otillfredsställande; år 1884, då i Linköping utställdes 860 och i Skeninge 1,015 djur, betingade blott utmärktare djur fortfarande högre priser, hvaremot vanliga voro svårsålda och blott till otillfredsställande pris kunde afyttras; år 1885 voro utställda i Linköping blott 641 och i Skeninge 886 djur, som dock i anseende till försämrad marknad på utlandet endast till tryckta pris kunde afyttras.

På sätt här ofvan under redogörelsen för jernvägarne blifvit anmärkt, har under periodens alla år trafiken med lefvande kreatur varit vid Linköpings station störst i hela landet.

Med undantag för ullmarknaden i Norrköping, hästmarknad i Linköping, 2 hästmarknader och en kreatursmarknad i Skeninge, höstmarknad i Vadstena samt en marknad i Byle by, en i Kisa, en i Ulrika och 2 i Österbymo, hafva marknaderna inom länet upphört; men i alla städerna blifvit ersatta af månadligen återkommande kreatursmöten, som jemväl ega rum i Horn, Kisa, Reijmyre, Hälla gästgifvaregård i Godegårds socken, hvarjemte s. k. torgdagar äro 1 å 2 gånger i månaden anordnade i

Kisa, Bqxholm, Mjölby, Ödeshög, Trehörna, Hästholmen, Motala verkstad, Tjellmo, Åtvidaberg, Finspång och Lilla Åby.

Vid Ö. Husby hafva de deremot upphört och för de fleste bland dem har på särskilda framställningar meddelats förbud att torgföra och försälja annat än matvaror, landtmannaprodukter i öfrigt och husslödjalster.

Försäljning af fisk från skärgården sker vanligen vid s. k. skärkarlsmarknader i sammanhang med kreatursmötena under juli månad i Linköping, Norrköping och Söderköping, men under sista åren lærer yttre skärgården fått under sommarmånaderna besök af en nybyggd ångfisksump för upphandling af såväl skärgårdsprodukter i allmänhet som isynnerhet fisk, hvilken lefvande föres till Stockholm.

Gårdfarihandeln lærer nu nästan alldeles hafva upphört; men olägenheterna deraf mera än fortfarit i form af den lika allmänt öfverklagade som desto mera sig ökande handeln i fasta bodar på landet eller den s. k. landthandeln.

Sådana handlande växa destovärre upp såsom svampar och hafva uti icke ringa mån bidragit till ökande af betrycket och fattigdomen på landsbygden, på samma gång de, genom att sjelfva icke kunna eller på många ställen icke ens förstå fullgöra sina förbindelser, ofördelaktigt återverkat på sina förlagsmän, städernas köpmän.

Vanligen uppsätts sådana handelsbodas af personer, som utan den ringaste underbyggnad i bokföring eller någon erfarenhet om ordentlig handelsrörelse anse detta sätt för utkomst lättare än det kroppsarbete, hvartill de blifvit uppfostrade. Bland deras väsentligaste inkomstkällor är ölförsäljning, ofta i förening med utskänkning, om hvilken de dock sällan kunna öfverbevisas. Såväl derigenom som genom den kredit på oftast usla öfverflödsvaror, som de för att blifva af dermed, måste bevilja, verka de både sedlighetsförderfvande och i ekonomiskt afseende ruinerande på kringliggande ort, och till slut torde blifva alldeles nödvändigt att, för stäffandet af denna landsplåga, stadga antingen vissa så vidt sig göra låter betryggande kvalifikationer eller åtminstone kommunalstyrelsernas medgifvande för erhållande af rättighet till sådan handel.

Under perioden hafva de i detta län ökats från 257 män och 16 kvinnor med en betjening af 107 män och 34 kvinnor, hvilka i bevillning erlagt tillsammans 1,896 kr. 36 öre år 1881, till 303 män och 30 kvinnor med en betjening af 119 män och 37 kvinnor samt en sammanlagd bevillning af 2,287 kr. 25 öre år 1885.

Hvad städerna i detta afseende beträffar, så utgjorde de handlande:

i Linköping år 1881 74 män och 6 kvinnor med 82 manliga och 32 qvinliga biträden samt en bevillning af 3,119 kr. 50 öre; men vid 1885 års slut 89 män och 12 kvinnor med 79 manliga och 40 qvinliga biträden samt en till 3,266 kr. 50 öre uppskattad bevillning;

i Norrköping år 1881 170 män och 30 kvinnor med 284 manliga och 63 qvinliga biträden samt en bevillning af 7,512 kr. 50 öre; men år 1885 163 män och 28 kvinnor med 300 manliga och 56 qvinliga biträden samt en bevillning af blott 6,372 kr. 50 öre;

i Motala år 1881 44 män och 9 kvinnor med 81 manliga och 12 qvinliga biträden samt en bevillning af 867 kr. 10 öre; men år 1885 blott 42 män och 4 kvinnor med 31 manliga och 14 qvinliga biträden samt en bevillning af 692 kr.;

i *Söderköping* år 1881 24 män och 3 kvinnor med 28 manliga och 4 qvinliga biträden samt en bevillning af 459 kr. 50 öre och år 1885 23 män och 5 kvinnor med 32 manliga och 8 qvinliga biträden samt en bevillning af 567 kr. 60 öre;

i *Vadstena* år 1881 22 män och 7 kvinnor med 24 manliga och 4 qvinliga biträden samt en bevillning af 699 kr.; och år 1885 20 män och 2 kvinnor med 22 manliga och 9 qvinliga biträden samt en till 723 kr. 5 öre uppskattad bevillning; samt

i *Skeninge* år 1881 27 män och 5 kvinnor med 9 manliga och 8 qvinliga biträden samt en bevillning af 287 kr. 50 öre, och år 1885 22 män och 4 kvinnor med 10 manliga och 5 qvinliga biträden samt en bevillning af 284 kr. 75 öre.

På sätt af följande tabeller närmare inhemtas har såväl minuthandeln med som utskänkingen af bränvin samt i följd deraf äfven afgifterna derfor varit i ständigt och icke obetydligt nedgående, hvilket under nu ifrågavarande period hufvudsakligen torde bero på den desto bättre alltmera aftagande smaken för rusdrycker hos ungdomen jemte den till allt vidare kretsar sig sträckande goodtemplarrörelsen, men äfven i någon mån på de under senare åren alltmera tryckta ekonomiska förhållanden, hvilka ej medgifvit den arbetande klassen att derpå offra mycket penningar.

Bränvinsförsäljningsafgifter efter kalenderår.

År.	Debiterade.						Fördelade till											
	I städerna.		Å landet.		Summa.		afkortning och anordning.		städerna.		socknarna.		hushållnings-sällskapet.		landstinget.		Summa.	
	K r o n o r.						K r o n o r.											
1881.....	250,541	21	34,447	11	284,988	32	2,497	73	151,880	83	21,575	59	59,662	47	32,692	69	268,309	31
1882.....	242,807	73	24,359	90	267,167	63	466	90	158,234	29	17,408	24	67,246	35	35,017	86	278,373	64
1883.....	230,667	96	25,970	67	256,638	63	444	64	151,128	35	14,592	73	61,113	40	29,982	16	257,261	28
1884.....	230,431	23	25,657	36	256,088	59	435	15	151,152	12	15,565	98	57,989	22	31,766	97	256,909	44
1885.....	222,592	21	24,305	58	246,897	79	48	81	132,352	39	15,540	99	45,332	33	31,618	38	224,892	90

Bränvinsförsäljningsafgifter efter försäljningsår.

År.	Debiterade.						Fördelade till												
	I städerna.		Å landet.		Summa.		landsting.		hushållnings-sällskap.		städerna.		landsbygden.		provisioner, m. m.		Summa.		
	K r o n o r.						K r o n o r.												
1881—1882.....	296,506	68	28,786	23	325,292	91	34,293	38	65,048	58	208,382	72	17,242	95	325	28	325,292	91	
1882—1883.....	284,504	87	23,879	90	308,384	77	31,905	25	61,553	69	200,009	88	14,299	28	616	77	308,384	77	
1883—1884.....	272,704	04	26,085	67	298,789	71	31,400	17	59,686	96	191,696	18	15,651	40	355	—	298,789	71	
1884—1885.....	267,837	49	25,622	36	293,459	85	29,865	63	58,595	20	189,170	35	15,344	92	483	75	293,459	85	
1885—1886.....	262,334	17	22,163	08	284,497	25	30,570	49	29,223	43	156,744	79	15,485	90	479	41	232,504	02	
Statskontoret																		51,993	23

Städernas behållna andelar af afgifterna hafva uppgått till:
 för *Linköping*: år 1880—81 30,859 kr. 37 öre; år 1881—82 42,321 kr. 32 öre; år 1882—83 41,434 kr. 36 öre; år 1883—84 41,282 kr. 28 öre och år 1884—85 36,742 kr. 94 öre;
 för *Norrköping*: år 1880—81 128,663 kr. 94 öre; år 1881—82 122,906 kr. 97 öre; år 1882—83 82,490 kr. 69 öre; år 1883—84 82,778 kr. 11 öre och år 1884—85 114,917 kr. 92 öre;
 för *Söderköping*: år 1880—81 12,283 kr. 85 öre; år 1881—82 11,894 kr. 83 öre; år 1882—83 11,779 kr. 14 öre; år 1883—84 12,084 kr. 90 öre och år 1884—85 10,358 kr. 93 öre;
 för *Vadstena*: år 1880—81 10,502 kr. 42 öre; år 1881—82 12,582 kr. 4 öre; år 1882—83 9,461 kr. 52 öre; år 1883—84 7,573 kr. 42 öre och år 1884—85 7,182 kr. 41 öre;

för *Skeninge*: år 1880—81 6,893 kr. 10 öre; år 1881—82 6,145 kr.; år 1882—83 5,993 kr. 28 öre; år 1883—84 5,936 kr. 70 öre och år 1884—85 6,099 kr. 52 öre; och

för *Motala*: år 1880—81 12,488 kr. 24 öre; år 1881—82 12,821 kr. 56 öre; år 1882—83 12,842 kr. 96 öre; år 1883—84 11,671 kr. 68 öre och år 1884—85 11,864 kr. 5 öre.

Och hafva *landskommunerna* under samma tid erhållit: år 1880—81 22,084 kr. 95 öre; år 1881—82 17,242 kr. 95 öre; år 1882—83 14,299 kr. 28 öre; år 1883—84 15,651 kr. 40 öre och år 1884—85 15,344 kr. 92 öre; samt

landstinget: år 1880—81 31,735 kr. 5 öre; år 1881—82 34,293 kr. 38 öre; år 1882—83 31,905 kr. 25 öre; år 1883—84 31,400 kr. 17 öre och år 1884—85 29,865 kr. 63 öre.

5. Kameralförhållanden.

För hemman och lägenheter samt stadsjordar m. m. under sista året af perioden lemnas summarisk redogörelse uti här efteråt intagna **tabell N:o 3.**

Från de i senaste femårsberättelsens tabell i ämnet förekommande slutsummorna ä oförmedlade och nuvarande mantalet skilja sig de derom nu angifna talen sätillvida, att summan

af det oförmedlade mantalet nu upptages till 14 514 lägre än år 1880 eller till 6,799 419 mot 6,813 933, under det att nuvarande eller förmedlade mantalet deremot med 0 013 öfverstiger slutsumman för år 1880.

Af de vid periodens början befintliga 517 st. skatteförsäljbara kronohemman och lägenheter inom länet, hafva följande under perioden blifvit från krono till skatte försålda:

Skattebrevets datum.	Myndighet, som utfärdat skattebrevet.	Härad.	Socken.	Den skatteköpta egendomens		
				nr.	mtl.	n a m n.
1883:						
Juli 11	Kon. Bef:de	Gullberg	Vreta kloster	1	—	Frubergsången, lägenh.
Febr. 15	"	Boberg	Elfvestad	2	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$ af Prestorp Lillgård, om $\frac{1}{2}$ mtl.
1884:						
Sept. 13	"	D:o	Lönsås	4	—	Ölstorp, en nyskattlagd lägenhet, Pantängen kallad.
1885:						
Jan. 24	"	Valkbo	Gammalkil	13	—	Krångestad, en ängshump, Snår benämnd.
1883:						
Juli 21	"	Åkerbo	Ö. Harg	1	—	Damkärret, en änglägenhet till Rogestad.
1881:						
Febr. 12	"	Baukekind	Vårdsberg	1	$\frac{1}{2}$	af Lilla Metajö Storgård.
" "	"	D:o	D:o	2	$\frac{1}{2}$	af ibm, stam.
Juli 16	"	D:o	Askeby	3	$\frac{1}{2}$	af Öljeby Uppgård.
1884:						
Dec. 20	"	D:o	D:o	5	—	2 tunnland 23 kappl. af Nartomta, en äng.
1881:						
Okt. 8	"	D:o	Åtvid	1	—	Frängsbo, en äng, Brängs- eller Brinkängen kallad.
Juli 16	"	D:o	Björnsäter	1	$\frac{1}{2}$	Frängsbo, stam.
Okt. 5	"	Hanekind	Skeda	3	—	Ånväga, en utjord.
Dec. 31	"	D:o	D:o	1	—	Dykälla, en äng.
" "	"	D:o	D:o	1	—	Häradsmåsen, en utjord.
Maj 7	"	D:o	Kärna	3	$\frac{1}{2}$	af Gärstad Karingegård.
Juni 11	"	D:o	D:o	3	$\frac{1}{2}$	af ibm.
1882:						
Nov. 11	"	D:o	St Lars	1	—	Apelbordet, en utjord.
1884:						
Sept. 13	"	Hammar-kind	V. Husby	2	—	Bryltsäter, en intaga på allmanningen Asveden.
" "	"	D:o	D:o	—	—	Bråtsäterskärret, en intaga på allmanningen Asveden.
" "	"	D:o	D:o	—	—	Sätrakärret, en intaga på allmanningen Asveden.
1883:						
Okt. 24	"	D:o	Drothem	1	—	$\frac{1}{2}$ af Gadderstads och Allerstads egor; $\frac{2}{3}$ af en utjord.
Nov. 3	"	D:o	D:o	1	—	$\frac{1}{2}$ af d:o d:o; d:o.
Okt. 24	"	D:o	D:o	1	—	Johannisborg ell. Stocken på Lilla Vispolen.
Aug. 25	"	D:o	D:o	1	—	Björksäter, en liten äng och hage å allmanningen Lilla Vispolen.

Skattebrevets datum.	Myndighet, som utfärdat skattebrevet.	Härad.	Socken.	Den skatteköpta egendomens		
				nr.	mtl.	n a m n.
1883:						
Aug. 25	Kon. Bef:de	Hammar-kind	Drothem	1	—	Mösnudet, en äng å allmanningen Lilla Vispolen.
" "	"	D:o	D:o	1	—	Dalkarlskärret, en äng å d:o.
Okt. 24	"	D:o	D:o	1	—	Stocken, en äng å d:o.
" "	"	D:o	D:o	2	—	Björksäter, en skattlagd mosse.
1881:						
Nov. 30	"	D:o	Riugarum	2	—	Frörum af Gräsdalen.
" "	"	D:o	D:o	3	—	Gusum af Messerum.
1884:						
Juni 21	"	D:o	Börnum	5	—	"Börnum af 2 stänger".
1885:						
Sept. 27	"	D:o	D:o	—	—	Lindeklef eller Lindelöf af 2 stänger.
1882:						
Okt. 11	"	Skärkind	Skärkind	2	$\frac{1}{2}$	Lundby, stam.
1883:						
Febr. 15	"	D:o	D:o	1	—	$\frac{2}{3}$ af Stubbetorp, 2 kärr på allmanningen Asveden.
1885:						
Nov. 28	"	D:o	D:o	1	—	$\frac{3}{4}$ af d:o d:o d:o.
1883:						
Okt. 24	"	D:o	Gårdeby	1	—	"Långsäter", ett ängstycke om 39 qv.-ref till Åkerby.
1881:						
Nov. 30	"	D:o	D:o	2	—	En äng till Göstorp.
1883:						
Okt. 24	"	D:o	D:o	—	—	En intaga om 56 qv.-ref till Åkerby No 3.
1884:						
Sept. 13	"	D:o	D:o	1	—	Adolfsberg eller "en mosse på Sjöstugu allmanning."
1883:						
Aug. 25	"	D:o	Ö. Ryd	1	—	$\frac{1}{2}$ af Krokmåsen, en äng å Kils allmanning.
1884:						
Sept. 13	"	D:o	D:o	1	—	$\frac{2}{3}$ af d:o.
" "	"	D:o	D:o	1	—	Björkmossen, en äng till Hällsta.
1883:						
Aug. 25	"	D:o	D:o	1	—	Lilla Stockkärret, en utjord.
1885:						
Mars 18	"	D:o	D:o	1	—	Hertzberga, en intaga på Boda allmanning.
1884:						
Sept. 13	"	D:o	D:o	1	—	Gisättersdalskärret, en intaga på Kulfalladals allmanning.
1883:						
Okt. 24	"	D:o	D:o	1	—	Kils intagor eller "af 2:ne kärr på Kulfalladals allmanning." 3.
" "	"	D:o	D:o	1	—	Muggkärret, ett kärr på d:o.
1881:						
Okt. 8	"	Bråbo	Ö. Eneby	1	$\frac{1}{4}$	af Pukesten, kallad Gröndalen.

Skattebrevets datum.	Myndighet, som utfärdat skattebrevet.	Härad.	Socken.	Den skatteköpta egendomens		
				St.	1/2	n a m n.
1881: Febr. 12	Kon. Bef:de	Bråbo	Ö. Eneby	1	—	Norra Lund, en byggnings- och trädgårdstomt.
1885: Febr. 11	"	Lösing	Styrestad	5	—	1/8 af Berga, en utjord till Berga Södergård.
1883: Okt. 24	"	D:o	S:t Johannes	1	1/8	Pålmosen.
1881: Sept. 10	"	D:o	Krokek	1	—	Kråkmossen och Krokbackskärret under Rothult, 1/4 mtl.
1885: Juli 25	"	D:o	D:o	1	—	Sågstugan med Kolsveds- och Sumpbyggekarren.
" "	"	D:o	D:o	2	—	Brännkärr, af åtskilliga intagor på allmännings Kolmården.
1883: Dec. 31	"	D:o	Tingstad	1	—	Svaltkärret, en äng på allmännings Ludden.
1885: Mars 18	"	D:o	D:o	1	—	1/8 af Bankemärken, ny-skattlagd lägenhet på allmännings Ludden.
1882: Maj 10	"	Björkekind	Kuddby	23	—	Ett allmänningskärr, 15 tunnland 2 kappland af Romåsen till 1/2 mtl Dalby N:o 1 i Å socken.
" "	"	D:o	Östra Ny	2	—	Olofstorps af Holkekärrens äng, stam.
1881: Febr. 12	"	Östkind	Häradshamar	—	—	Hult af Römåse äng till 1/2 mtl Hult.
Aug. 3	"	D:o	Qvarsebo	1	—	Lilla Säters mosse under hemmanet 1/4 mtl Säter.
1884: April 26	"	D:o	D:o	—	—	1/4 af Småängarne, utgör 1/4 af Knektbråtemossen på allmännings.
1881: Dec. 31	"	D:o	D:o	1	—	Fyraberg, en skattlagd lägenhet på allmännings Kolmården.
1884: April 14	"	Göstring	V. Skrukeby	4	1/8	af Haljö Vestergård, om 1 mtl.
1885: Jan. 31	"	D:o	Hogstad	7	1/8	af Hogstad Fogdegård, om 1 mtl.
" "	"	D:o	D:o	8	1/8	af ibm Lilla Fogdegården.
" "	"	D:o	D:o	2	—	1/2 af ibm, en utjord.
" "	"	D:o	D:o	2	—	1/5 af Finketorps utjord, utaf hvilken 1/3 är af krono natur.
1882: Juli 5	"	D:o	Jerstad	1	1/8	af Ullevid, om 1/2 mtl.

Skattebrevets datum.	Myndighet, som utfärdat skattebrevet.	Härad.	Socken.	Den skatteköpta egendomens		
				St.	1/2	n a m n.
1884: Nov. 8	Kon. Bef:de	Göstring	Jerstad	1	1/8	af Ullevid, om 1/2 mtl.
1885: Jan. 31	"	D:o	D:o	1	1/8	af ibm d:o.
1882: Jan. 28	"	D:o	D:o	4	3/4	Ullevid Mellangård.
" "	"	D:o	D:o	6	3/8	af ibm Östernorrgård, om 1/2 mtl.
" "	"	D:o	D:o	7	1/8	af ibm Källgården, om 1/2 mtl.
" "	"	D:o	D:o	1	—	2 1/2 af Olofstorps afhysta utjord.
Juli 5	"	D:o	D:o	1	—	1/8 af ibm.
1884: Nov. 8	"	D:o	D:o	1	—	1/8 af ibm.
1885: Jan. 31	"	D:o	D:o	1	—	1/8 af ibm.
1759: Nov. 27	Kamm. koll	Vifolka	Veta	6	1/2	af Ljunga Stora Norrgården ¹⁾ .
1883: Juni 21	Kon. Bef:de	D:o	Vesterlösa	2	1/8	af Sperringe Mellan Lillgård, om 1/2 mtl.
1884: Aug. 22	Kamm. koll.	D:o	D:o	4	—	Vesterlösa, en utjord ¹⁾ .
" "	"	D:o	D:o	5	—	Ibm d:o ¹⁾ .
1885: April 25	Kon. Bef:de	D:o	Härberga	17	—	Öjebro, en utjord.
1881: Mars 31	"	Aska	Vinnerstad	4	1/8	af Vedemö, om 1/2 mtl.
1885: Febr. 24	"	D:o	Motala	—	—	11 tunnland 6 kappland af Kråkstensängen på Charlottenborgs egor; hela arealen 32 tunnland 7 kappland.
1885: Nov. 19	Kamm. koll.	D:o	D:o	1	—	Källarhemmet, en hage ¹⁾ .
1881: Juni 22	Kon. Bef:de	Norrköpings stad		4	—	Qvarnen Nordantill, kallas Frans Finemans, med 4 par stenar.

¹⁾ Omförd till skatte på grund af äldre skattebref.

Under perioden äro sålunda inalles 22 st. hemmansdelar om tillsammans 5507 mantal samt 64 st. lägenheter omförfda från krono till skatte.

Jordafsöndringar, för hvilka afgäld blifvit af länsstyrelsen bestämd, hafva utgjort:

år 1881	43
" 1882	18
" 1883	34
" 1884	37
" 1885	63

Summa 195,

alla afsöndrade för alltid. Bland dessa afsöndringar hafva 16 st. varit af den betydighet, att andel i stamhemmanens mantal och ränta blifvit lägenheterna åsatta.

Genom särskilda nådiga beslut hafva från boställen och krono-jord mark för alltid *afsöndrats* för allmännyttiga ändamål, nemligen:

år 1881: 34 kvadratstänger från f. d. löjtnantsbostället Styrestad, i Styrestads socken, och 23 kvadratstänger från sistnämnda församlings kyrkoherdeboställe Gräsnäs till planteringsland för församlingens folkskola;

2 kvadratref 81 kvadratstänger från kyrkoherdebostället i Ekeby församling, tvenne jordrymder, afsedda till fattighus- och magasin stomter; samt

4 kvadratref 94 kvadratstänger från Appuna församlings komministersboställe för utvidgning af församlingens kyrkogård och plats till skolhusbyggnad;

år 1882: 78 kvadratstänger 53 kvadratfot från Landshöfdingen i länet på lön anslagna lägenheten Kungsträdgården, å Linköpings stads område, för byggnadstomt till gymnastikhus för Linköpings högre allmänna läroverk; samt

2 kvadratref 12 kvadratstänger från indragna fanjunkarebostället Appuna, Orregården, i Appuna socken, för plats till skolhus och skolträdgård;

år 1884: 1 kvadratref 36 kvadratstänger 23 kvadratfot från komministersbostället i Simonstorps socken för plats till skolhus och skolträdgård; och

12 ar 30 kvadratmeter från Bjälbo församling tillhörig tomt för plats till skolträdgård; samt

år 1885: 29 kappland från kyrkoherdebostället Prestgården i Skärkinds församling för plats till bostad åt församlingens ene skollärare.

Följande boställen och löningsjordar, hvilka varit på lön anslagna, hafva blifvit till statsverket *indragna* och för dess räkning *utarrenderade*, nemligen:

från den 14 mars 1881:

af Ladugårdsgärdet 75 kvadratref 22 kvadratstänger, Landssekreterarens i länet f. d. löningsjord, inom S:t Lars socken, Åkerbo härad;

af Ladugårdsgärdet 157 kvadratref 78 kvadratstänger, Landskamrerarens i länet f. d. löningsjord, i nyssnämnda socken och härad;

1 mantal Östra Helgestad, f. d. kronofogdeboställe, i Östra Husby socken, Östkindis härad;

1 mantal Vestra Helgestad N:o 1, f. d. häradsskrifvareboställe, inom Kuddby socken och Björkekinds härad;

$\frac{7}{8}$ mantal Varby N:o 2, f. d. häradsskrifvareboställe, i Drothems socken och Hammarkinds härad;

1 mantal Räcklunda, f. d. länsmansboställe, i Ekebyborna socken och Aska härad;

1 mantal Ånestad eller Ånestadlund, f. d. länsmansboställe, i Kärna socken och Hanekinds härad;

$\frac{1}{2}$ mantal Hanerik N:o 2, f. d. jägmästareboställe, i Östra Ryds socken och Skärkinds härad;

från den 14 mars 1883:

af Ladugårdsgärdet N:o 7, kronofogdens i Åkerbo m. fl. häradis fögderi f. d. löningsjord, i S:t Lars socken, Åkerbo härad;

$\frac{3}{4}$ mantal Bökestad Mellangård N:o 2, f. d. kronofogdeboställe, i Vårdsbergs socken och Bankekinds härad; samt

från den 14 mars 1884:

$\frac{1}{8}$ mantal Skogen, f. d. fjerdingmansboställe, inom Vånga socken och Finspånga läns härad.

Härförutom hafva dels f. d. kronojägarebostället Vestra Djurledet, i Vestra Tollstads socken och Lysings härad, från den 14 mars 1881 blifvit indraget och tillagdt kronoparken Omberg, dels f. d. skogvaktarebostället $\frac{1}{4}$ mantal Uppsalatorp i Malgesanda socken och Vifolka härad, blifvit afsatt till kronopark från den 14 mars 1885, från hvilken tid inegorna till denna egendom blifvit för skogsväsendets räkning på fem år utarrenderade emot ett årligt arrende af 250 kronor, som af vederbörande jägmästare uppbäres.

Följande *mindre kronoegendomar*, för hvilka årliga arrendefgiften icke öfverstigit 200 kronor, hafva i enlighet med derom meddelade nådiga bref blifvit till enskilde *försålda*:

Åsmestad eller Åsmestadshumpen, en äng om 16 kvadratref 80 kvadratstänger, f. d. hospitalslägenhet, inom Slaka socken, Hanekinds härad, enligt kungl. brefvet den 2 oktober 1880 och kungl. kammarkollegii köpebref den 23 mars 1882, med tillträde den 14 mars 1882, emot en betingad köpesumma 800 kr.

Gädderstads egor N:o 1, f. d. hospitalslägenhet, om 107 kvadratref 78²⁵ kvadratstänger, inom Drothems socken och Hammarkinds härad, enligt kungl. brefvet den 12 juli 1880 och kungl. kammarkollegii köpebref den 30 mars 1881, med tillträde den 14 mars 1881, emot en köpesumma 2,030 kr.

Skarpan N:o 1, ett torp om 45 kvadratref 93⁷⁵ kvadratstänger, f. d. hospitalslägenhet, inom S:t Lars socken, Hanekinds härad, enligt kungl. brefven den 20 augusti 1880 och den 22 januari 1881 samt kungl. kammarkollegii köpebref den 23 mars 1882, med tillträde den 14 mars 1882, emot 3,135 kr.

Bosätter, om $\frac{1}{16}$ mantal, f. d. skogvaktareboställe, inom Vånga socken och Finspånga läns härad, med en areal af 296 kvadratref, enligt kungl. brefvet den 7 juli 1882 och kungl. domänstyrelsens köpebref den 18 juli 1884, med tillträde den 14 mars 1884, emot 2,500 kr.

»En jord i Storgärdet vid Skeninge stad,» indragen hospitalslägenhet, om 2 kvadratref 62⁵⁰ kvadratstänger, enligt kungl. brefvet den 29 juli 1881 och kungl. domänstyrelsens köpebref den 30 mars 1883, med tillträde den 14 mars 1883 emot 210 kr.

Jordbron eller Joelstorp, om $\frac{1}{8}$ mantal, f. d. skogvaktareboställe, inom Vestra Hargs socken och Vifolka härad, med en areal af 35 tunnland 30⁴ kappland, enligt kungl. brefvet den 1 augusti 1884 och kungl. domänstyrelsens köpebref den 4 april 1885, med tillträde den 14 mars 1885, emot en köpeskilling af 4,210 kr.

Förenämnde 6 st. afyttrade kronoegendomar, hvilkas sammanlagda areal uppgår till 119⁷ tunnland och hvilka voro vid tiderna för de respektive försäljningarna åsatta taxeringsvärde af tillsammans 6,100 kronor, hafva sålunda försålts för en totalköpesumma af 12,885 kronor eller kronor 107⁶³ per tunnland. I och med försäljningarna af dessa egendomar hafva de uti jordeboken upptagits under titel »*allmänt frälse*».

Följande lägenheter hafva såsom *obefintliga* blifvit ur kronans jordebok och räkenskaper *uteslutna*, nemligen: skattelägenheterna Kärrhagen N:o 1, ett torp i Grebo socken, Bergstorp N:o 1 samt Sundsnäs N:o 1 i Atvids socken, Bankekinds härad, genom kungl. kammarkollegii skrifvelse den 19 november 1885.

Genom särskilda utslag, som understälts kungl. kammarkollegii pröfning och vunnit stadfästelse af Kungl. Maj:t genom nådiga bref den 15 juli 1881 och den 1 juli 1882, har Konungens Befallningshafvande förordnat om *rotering* den 6 mars 1880 af kronoskattehemmanet Dansbränna, om $\frac{1}{4}$ mantal, i Vestra Ny socken, Aska härad, samt den 21 februari 1881 af $\frac{1}{4}$ mantal Fjerdingsstad N:o 1 Oppegården, i Häradshammars socken och Östkinds härad, hvilka hemman fått sig rotemantal åsatt.

Vid början af den femårsperiod, denna berättelse omfattar, utgjorde antalet af de för statsverkets räkning utarrenderade kronoegendomar inom länet enligt landskontorets s. k. domänliggare 352 st., hvartill under perioden tillkommit till statsverket in-

dragna f. d. landtstats- och jägeristatsboställen och löningsjordar till ett antal af 11 st.,
363 st.,

med afdrag af här förut omnämnda afyttrade mindre kronoegendomar, tillsammans 6 st. samt de under domänstyrelsens omedelbara vård genom vederbörande jägmästare lagda f. d. skogvaktareboställen 2 st. 8 st.,

utgöra samtliga för statsverkets räkning utarrenderade och under lokalförvaltningens af statens domäner vård stående egendomar vid 1885 års slut ett antal af 355 st.

Med afseende å *landtmäteriförhållandena* inom länet åberopas följande tabell:

Laga skiften åren 1881—1885.

År.	Sökta skiftens antal.	A f s l u t a d e e g e n t l i g a l a g a s k i f t e n .																							
		Antal.	Skiftade mantal.		Qvarboende delegare.					Utflyttade delegare.					Summa skiften.	Skiftade hektar.						Utgifter till landtmätare och gode män.	Öfriga beräknade utgifter.		
			Oförmedlade.	Nuvärande.	Skiftesantal.					Skiftesantal.						Åker.	Äng.	Odlingsmark.	Afrösningsjord.	Impe-diment.	Summa.				
					1.	2.	3.	4.	Öfver 4.	Summa.	1.	2.	3.	4.										Öfver 4.	Summa.
1881 ...	9	5	—	8 870	7	7	8	—	—	22	1	2	2	—	—	5	56	395	203	—	1,121	95	1,814	17,334	11,194
1882 ...	14	13	—	12 000	19	11	1	—	—	31	7	5	1	—	—	13	64	491	378	—	1,288	14	2,171	11,099	3,937
1883 ...	5	7	—	11 500	20	10	1	—	—	31	7	9	—	—	—	16	68	422	213	15	1,378	116	2,144	12,997	8,236
1884 ...	8	5	—	4 933	17	1	—	—	—	18	8	—	—	—	—	8	27	309	117	43	642	16	1,127	5,905	1,372
1885 ...	6	4	—	5 625	10	4	—	—	—	14	4	7	—	—	—	11	36	178	214	3	571	19	985	5,545	4,993
Summa	42	34	—	42 928	73	33	10	—	—	116	27	23	3	—	—	53	251	1,795	1,125	61	5,000	260	8,241	52,880	20,732

Fideikommissen inom länet och närmare förhållandet med dem inhämtas af **tabellen N:o 4**.

Af *inhemska aktiebolag* innehades vid 1885 års slut de fastigheter, som upptagas i **tabellen N:o 5**.

Af *främmande magters undersåtar* egdes vid 1885 års slut fastigheter i länet på sätt uppgiften i **tab. N:o 6** närmare utvisar.

6. Politi.

A) **Landstinget** har under perioden hufvudsakligast egnat sin verksamhet åt sjukvården och veterinärväsendet, åt slöjd- och folkundervisningen samt anstalterna för vanvårdade och sinnesslöa barns uppfostran, jemte anvisande, på sätt ofvan är berördt, af medel till skottpremier för vissa rofdjurs utödande och till skjutsentreprenadbidrag, med afseende å hvilka förhållanden torde här särskildt få omförmålas:

beträffande *sjukvården*:

att — sedan år 1881 ett årligt anslag af 1,500 kronor anvisats att, så länge kommunerne och enskilde egendomsinnehafvare uppehöll ett sjukhus vid Reymyre, utgå till detta sjukhus, med vilkor att minst 10 sängar derstädes voro tillgängliga för patienter från Regna och Skedevi socknar, samt detta anslag år 1883 ökats till 2,000 kronor, med vilkor att revisorerne för länets lasarettsväsende skulle deltaga i revision jemväl af detta sjukhus' räkenskaper, — år 1884 till detta sjukhus eller, såsom det då benämnes, sjukstuga, beviljats ett årligt anslag af 2,500

kronor, med vilkor att af Medicinalstyrelsen antagen läkare samt medikamentsförråd der funnes, äfvensom materiel för minst 10 sängar åt patienter från Regna och Skedevi socknar der behöri-gen underhölles, äfvensom Landstingets revisorer för lasarettsväsendet finge deltaga i räkenskapernas granskning;

att för år 1883 till lasarettsdirektionens i Vadstena förfogande stälts 4,345 kr. 10 öre för förändring af södra vindsflygeln vid dervarande lasarett och kurhus till sjuksal och anordnande af särskilda klosettrum derstädes, samt för åtskilliga ändamål vid Söderköpings lasarett anvisats 5,500 kronor; hvarjemte till reparation af brunnslasarettet i Söderköping anslagits 1,800 kronor, mot vilkor att redogörelse för användandet till Landstinget inlemnades, samt till lasarettsdirektionens i Finspång förfogande stälts 400 kronor för uppsättande af telefonledning mellan lasarettet och läkarens bostad;

att år 1884 dels till lasarettets i Kisa försättande i tidsenligt skick anslagits 3,000 kronor, dels beslutats att å lasarettets

och kurhusets i Vadstena tomt skulle, för att sinnessjuka i afvaktan på plats å hospitalen ej skulle behöfva vårdas å öfriga lasarett i länet, uppföras en byggnad för tillfällig vård af sinnessjuka, hvartill anvisats 18,095 kr. 85 öre, dels ock åt Medevi brunnslasarett beviljats ett årligt anslag under fem år från och med år 1885 af 1,500 kronor, med vilkor att lasarettsvården såsom dittills uppehölls samt lasarettssafgiften för fattige sjuka från Östergötland icke sattes högre än 12 kronor, äfvensom redogörelse för lasarettets verksamhet under året till Landstinget insändes; och

år 1885: att dels anskaffats ett nytt pumpverk åt Söderköpings lasarett, dels tillåtelse meddelats de vid Landstingets sjukvårdsanstalter anstälde läkare att vid utomordentliga fall, då mera omfattande operationer skulle företagas, anskaffa nödigt biträde af annan läkare mot ersättning af lasarettssafgiften, att utgå i dagtraktamente och resekostnad lika med sådant för provinsialläkare, dels anslagits 2,000 kr. för anskaffande af utredningspersedlar till nya dårhusafdelningen i Vadstena, dels ock beviljats 500 kr. till kirurgiska instrument vid Kisa lasarett.

Dessutom hafva under perioden löneförbättringar beslutats för åtskillige bland läkarne och betjeningen vid sjukvårdsanstalterna, äfvensom ett lönebidrag, på samma vilkor som Landstinget förut i slika fall föreskrifvit, beviljats för veterinär i Hammar-kinds härads södra distrikt, med stadgande derjemte, att Landstingets bidrag till veterinärens aflöning finge utgå jemväl till dem, som utexaminerats från veterinärinrättningen i Skara.

Sjukvårdsafgiften har under hela perioden varit bestämd till 50 öre för man och 25 öre för qvinna.

Legosängsafgiften har varit bestämd till 75 öre per dag för sjuke af första betalningsklassen, 40 öre för andra klassen och 1 kr. 50 öre om dagen för vård i enskildt rum samt för vård af bemedlad sinnessjuk, men 75 öre för obemedlad sådan;

med afseende å *undervisningen:*

att *hvarje år* beviljats dels 400 kr., att utgå med 100 kr. till hvardera af 4 sådana examinerade småskolelärarinnor, som efter redan vunnen anställning vilja under hela sista terminen af läs-året begagna undervisning vid småskoleseminariet, dels 100 kr. att användas till premier, hvarje å 20 kronor, för ådagalagd flit i förening med utmärktare anlag å i torftiga omständigheter varande elever vid småskoleseminariet, dels ock 1,000 kr. för befordrande af qvinlig handaslöjd;

att *för åren 1881—1884* beviljats ett förslagsanslag af 1,000 kronor för anordnande och upprätthållande under en månads tid af en lärokurs i teckning för lärare och lärarinnor vid folkskolorna inom landstingsområdet, äfvensom 300 kronor till resekostnadsersättning åt de i kursen deltagande;

att *år 1882* för åren 1883—1887 beviljats ett förslagsanslag af 1,500 kr., till understöd å 50 kronor åt skolor för qvinlig hemslöjd, inrättade i förening med folk- eller småskolor inom landstingsområdet och ordnade efter af styrelsen för Landstingets småskoleseminarium godkända grunder;

att *år 1883*, i likhet med hvad som år 1878 skedde för derpå följande 5 år, åt länets folkhögskoleförening beviljats ett årligt anslag af 2,500 kronor, att från och med år 1884 utgå under fem år med vilkor att kostnadsfri undervisning vid folkhögskolan lemnades 3 obemedlade elever från länet; hvarjemte samma år åt länets folkhögskola för qvinnor anslogs 500 kronor om året under fem år från och med 1884;

att *år 1884* för fem år från och med år 1885 beviljats ett årligt anslag af 350 kronor för upprättande och underhållande af en permanent utställning af undervisningsmateriel för folkskolor;

att *år 1885*, dels i likhet med hvad år 1880 för då kommande fem år egde rum, ett förslagsanslag af 4,000 kronor för hvardera af åren 1886—1890 beviljats för upprätthållande af Landstingets seminarium för bildande af småskolelärarinnor och till bestridande af dermed förenade utgifter; dels stälts till seminariets styrelses förfogande ett anslag af 1,000 kronor för åstadkommande af en för folkskolans behof afsedd karta öfver Östergötland; dels anslagits högst 4,000 kronor att utdelas åt skolor inom länet, hvilka på lämpligt sätt anordnat slöjdundervisning åt gossar, med belopp af minst 50 och högst 150 kronor åt hvarje; dels beviljats ett förslagsanslag af högst 600 kronor för understödjande af de folkskolelärare, som ville genomgå en kurs vid Näs eller annat väl ordnadt slöjdseminarium, att utgå med 75 kronor åt hvarje; dels ock anslagits högst 600 kronor till rese- och traktamentsersättning åt en inspektör, som årligen besökte med landstingsmedel understödda slöjdskolor för att lemna råd och upplysningar samt årligen till styrelsen för småskoleseminariet afgåfve berättelse om de olika slöjdskolornas verksamhet och huruvida de med anslaget afsedda fordringar blifvit uppfyllda;

att *för hvarje år* af perioden beviljats ett anslag af 1,800 kronor till det vid *Folåsa inrättade räddningshem* för vanartiga gossar;

att *likaledes för hvarje år* beviljats ett förslagsanslag af högst 2,000 kronor, till understöd med högst 200 kr. åt hvarje behöfvande barn, som vore eller blefve i länets döfstumanstalter som betalande elev intaget;

att *jemväl för hvarje år* beviljats ett förslagsanslag af högst 1,500 kronor, att ställas till disposition af styrelsen för läroanstalten för öfveråriga döfstumma i Vadstena, för att med högst 100 kronor för hvarje understödjande från länet vid anstalten intagna behöfvande elever, hvilka af styrelsen pröfvades vara mest i behof af understöd; hvilket anslag år 1884 och 1885 ökats till 2,000 kronor, hvarjemte styrelsen sistnämnda år berättigats att, om det sålunda beviljade anslaget icke ginge åt för ändamålet, använda öfverskottet till understöd med högst 200 kronor åt hvarje af sådana behöfvande elever från länet, hvilka på grund af gällande åldersbestämmelser icke kunnat få del af det för anstalten beviljade statsanslag;

att *dels år 1881* beviljats länets *uppfostningsanstalt för sinnesslöa barn* vid Lilla Mariehof ett förslagsanslag af högst 15,000 kronor för 1882, för såväl de löpande utgifterna som för inredande af det nya idiothemmet och anbringande af en gångbana ditut från gamla lasarettstomten; dels ock hvarje af åren 1882 och 1883 beviljats 4,000 kronor, samt hvarje af åren 1884 och 1885 4,500 kronor för upprätthållande af denna uppfostningsanstalt;

att *åren 1883, 1884 och 1885* ett förslagsanslag, ej öfverstigande 1,000 kronor, stälts till Domkapitlets i Linköping förfogande, för att, med högst 250 kronor för hvarje, understödja sådana fattiga blinda barn från länet mellan 7 och 11 års ålder, som kunde blifva intagna i blindskolan vid Vexjö och för hvilka medellöshetsbetyg af församlingens fattigvårdsstyrelse och pastor meddelas;

att år 1881 bestämdes en skottpremie af 10 öre för hvarje inom länet skjuten kråka, för hvars utbekommande borde iakttagas samma förfarande som i fråga om skottpenningar för hök vore stadgadt, hvarjemte för bestridande af kostnaderna anvisats ett förslagsanslag af 500 kr.; och att år 1884 bestämdes att från och med påföljande års början skottpremierna skulle utgå med 2 kr. för hvarje mellan den 1 maj och den 1 november skjuten räf samt med 1 kr. för under öfriga delen af året dödad räf, räfung och höns- eller duvhök, med 50 öre för hvarje unge af sadan hök samt med 10 öre för kråka, hvarjemte till dessa premier förslagsvis anslagits 5,000 kr. och dessutom beviljats ett förslagsanslag af 200 kr. till betäckande af kostnaderna för anskaffande af lämplig plansch eller broschyr med jämförande teckningar, som tydligt visade hönshöken och dess olikheter med beslägtade roffoglar, för att kostnadsfritt öfverlemnas till hvarje kommunalordförande inom landstingsområdet.

Slutligen har Landstinget år 1885 beslutat att utan ersättning tillsvidare åt det genom löjtnant Anton Ridderstads nitiska åtgöranden under perioden tillkomna *Östergötlands museum* upplata den å Linköpings lasarettstomt befintliga s. k. Hospitalskyrkan mot skyldighet för museets styrelse att dels efter sex månader förut skedd uppsägning aflenna kyrkan i samma skick som den mottagits, dels ock att ordna tillträdet till densamma så, att de å lasarettet vardade sjuke ej stördes; och har detta beslut, som hos Kungl. Maj:t öfverklagats, blifvit i nader fastställt.

Landstingsskatten, som till och med 1882 utgick med 10 öre på bevilningskronan, höjdes för 1883 och följande åren till 15 öre för hvarje krona af den för året fastställda bevillning. Den har uppgått till

år 1881	kr. 12,785 ⁰⁹
» 1882	» 12,998 ²²
» 1883	» 13,331 ⁰⁰
» 1884	» 20,638 ²⁶
» 1885	» 20,880 ⁸⁴

Sjukvårdsafgiften har under perioden utgått med

år 1881	kr. 42,990 ¹⁸
» 1882	» 46,063 ⁷¹
» 1883	» 45,472 ⁴⁴
» 1884	» 45,337 ⁵⁴
» 1885	» 45,602 ⁵²

Utöfver hvad här ofvan blifvit angående

B) **Sjukvårdsförhållandena** anfördt, är med afseende dera hufvudsakligen att omförmåla följande:

Sedan Kungl. Maj:t fastställt ett af länets invånare fattadt beslut att till anordnande af ett *lasarett för östra delen* af länet använda en länet tillhörande fond, f. d. korrektions- eller arbetsinrättningens kassa, vid 1865 års slut uppgående till 39,957 kr. 46 öre, samt dertill kommit ej mindre frivilliga samman-skott till belopp af sammanlagdt 11,159 kr. 13 öre än ock bidrag af Söderköpings stad 1,500 kronor, inköptes för en del af dessa medel lägenheten Förmansgården invid nämnda stad och anordnades der ett provisoriskt sjukhus. Återstående beloppet 29,000 kronor öfverlemnades till lasarettsdirektionen såsom byggnadsfond för ett nytt sjukhus.

Den provisoriskt anordnade sjukinrättningen, som var beräknad för 31 sängar, deraf 12 på kurhusafdelningen, visade sig

emellertid snart alldeles otillräcklig för mängden af inträdes-sökande. Den för de intagne sjukas tillfrisknande och helsa vådliga alltför starka beläggningen af sängantalet framkallade anmärkning af Sundhetskolegii inspektör a anstalten och hade till följd att Landstinget 1873 beslöt indraga kurhusafdelningen och nedsätta sängarnas antal till 29.

Derigenom minskades emellertid olägenheterna blott ofullständigt och då dertill kom att sjukhusbyggnaden, en äldre två-våningars reveterad träbyggnad med små och jemförelsevis låga, tapetklädda rum, hvilkas luftvexling var högst ofullständig, på intet sätt motsvarade äfven ringa anspråk i hygieniskt afseende, gjorde lasarettsläkaren hos Direktionen framställning om vidtagande af åtgärder för uppförande af ett nytt ändamålsenligt sjukhus. Sedan af sadan anledning 1875 års Landsting bifallit Direktionens förslag om uppgörande af ritningar och kostnadsförslag till sådant sjukhus på byggnadskassans bekostnad och de sålunda uppgjorda ritningarna blifvit af Sundhetskolegium godkända, beslöt Landstinget 1876 att i öfverensstämmelse dermed låta på en låg kulle invid stadens sydvestra sida, 1,350 fot utanför dess planlagda område och 160 å 170 fot från den förbiflytande Söderköpingsån, uppföra det nya sjukhuset, hvartill grunden påföljande år började läggas.

Läget på den genom afschaktning till plata ombildade kullen, som på södra sidan föga skiljer sig från den närliggande, af åkerjord bestående markens nivå, på de andra stupar ned mot den ungefär 3 tunnland stora, nyanlagda parken och i nordvestra hörnet mot ån, är öppet utom mot vester och sydvest, derpå ett par hundra fots afstånd ligger en skogsbacke, men ändock, ehuru på längre afstånd, mot norr och söder skyddadt af skogsåsar. Två nyanlagda vägar föra upp till sjukhuset. Byggnaden, som helt och hållet hvilar på berg samt är uppförd af orappadt tegel med cementputsade fogar på huggen granitsockel och täckt med plåt, utgöres af ett större rektangulärt hufvudparti i norr och söder med framsidan mot öster. Den är 120 fot lång och delvis 29¹/₂, delvis 33 fot bred med en från mellersta delen af baksidan i rät vinkel utspringande utbyggnad af 67 fots längd. Byggnaden har två vaningars höjd med öfverallt 14 fots höga rum och dess hufvudparti är genom korridorer, som delvis ligga deruti och delvis inskjuta i mellanpartiet, skildt från den öfriga byggnaden.

Utom mottagnings- och expeditjonsrum, jemte rum för läkare och sköterskor, operationssal och två badrum, har det i sjukhusafdelningen två enskilda rum, fyra sjuksalar med 8 sängar i hvarje och 2 mindre sjukrum med tre sängar i hvarje; samt i kurhusafdelningen, som är förlagd i öfre våningen af byggnadens bakre parti, 2 rum, hvartdera för 6 sängar, jemte ett reservrum för 3 sängar. Å nedre botten af detta parti ligger ångpannerummet med värmeledning till kalorifererna i byggnaden samt derinnanför bostad för maskinisten, 1 rum och kök. Två ekonomibyggnader, den ena innehållande visthusbodar, kol- och materialbodar, likrum och afträden, inrättade för pudrettberedning och den andra innehållande tvättstuga, mangelrum, desinfektionsugn, bagarestuga samt bostäder för syssloman och dräng, äro uppförda sydvest om lasarettbyggnaden i samma linia. Kostnaden för detta lasarett, som öppnades år 1881, har uppgått till omkring 183,000 kronor, deraf lasarettbyggnadsfonden bidragit med 57,459¹⁷ kronor. Det öfriga har tillsläppts af Landstinget.

Samma år den 15 juli invigdes jemväl det storartade *nya lasarett och kurhus*, *Norrköpings stad* låtit i en äldre trädgårds-park, Strömbacken kallad, uppföra 300 meter utom stadens vestra tull på södra stranden af Motala ström mellan denna och den till Linköping ledande landsvägen. Sedan under en längre tid behovet af en större sjukhusbyggnad för staden gjort sig allt mera kännbart, beslöto Stadsfullmäktige i oktober 1875 uppföra en sådan efter en af sjukhusstyrelsen uppgjord och af Medicinalstyrelsen granskad och godkänd plan.

Arbetet dermed, som uppläts åt entreprenör, började 1877 och i juli 1881 var inredningsarbetet så färdigt, att sjukhuset kunde för sjukvården upplåtas den 26 i samma månad.

Sjukhusbyggnaden, som är afsedd att rymma 145 patienter, har kostat 366,964 kronor, utom till parkens planering och anläggning använda 5,448 kronor. Den är uppförd 11 meter öfver den förbiflytande strömmens nivå på en mot norr sluttande sandbacke, hvars lutning på byggnadens bredd utgör 1·92 meter. Den ligger ungefär midt i parken och består af en långsträckt rektangel med två i rät vinkel utskjutande flyglar och ett åt samma håll utskjutande midtelparti. Hufvudbyggnadens längd är 69·62 meter, dess bredd 10·98 meter; flyglarna hafva en längd af 22·86 meter samt bredd af 9·50 meter. Hela byggnaden är uppförd af hårdbrändt tegel med luftnät i ytterväggarna, på sockel af huggen granit, försedd med isoleringsskift; den har tak af valsad och målad jernplåt på bräder, är försedd med fullständig brandbotten och har trappor af sten på hvalf. Till följd af markens sluttning och nödig afschaktning har den tre våningar mot norr, men blott två mot söder. I jordvåningen, hvars hela längd genomlöpes af en korridor, ligga på dennes södra sida källare och på den norra i utsprången bostäder för syssloman, hushållerska, kökspigor, maskinist och dräng; samt dessutom i flyglarna fem rum för sinnessjuka i vestra och förrådsrum i östra flygeln, hvarjemte i midtutsprånget är dels ett hvälfdt ångkök jemte ett yttre kök för mottagning och rengörning af födoämnen, dels serveringskök jemte skafferi och dels trappa och hiss, som fortsättes genom alla våningarna. Utanför detta utsprång äro i en särskild mindre utbyggnad förlagda ångpannor med förvärmare samt desinfektionsrum. Sjukhusafdelningen är fördelad mellan båda könen så, att i första våningen ligga manliga och i andra våningen qvinliga patienter samt i vindsvåningen en kurhusafdelning för qvinnor. Operationsrummet är beläget i första våningen intill läkarens rum.

Utom badinrättningen, som är delad i två, genom en dörr skilda afdelningar, den större med fyra badkar för sjukhusafdelningen och den mindre med två badkar för kurhusafdelningen, finnes för hvarje sjuksal ett flyttbart badkar af koppar, placeradt i det invid sjuksalen belägna kök. Likhuset, byggt af sten i ett hörn af parken innehåller två rum, deraf ett för obduktioner.

På länets sjukinrättningar hafva under perioden vårdats:

år 1881: på *Linköpings lasarett* 317 patienter, deraf 34 affidit, med 9,839 underhållsdagar och en totalkostnad af 14,608 kr. 96 öre eller 1 kr. 48·4 öre för hvarje sjuk; på *Vadstena lasarett och kurhus* 165 lasarettspatienter, deraf 9 affidit, med 5,632 underhållsdagar samt 81 kurhuspatienter, deraf 1 affidit, med 4,675 underhållsdagar samt en totalkostnad af 12,343 kr. 80 öre eller 1 kr. 19·7 öre på hvarje patient; å *Söderköpings lasarett* 222 patienter, deraf 13 affidit, med 9,606 underhållsdagar och

en totalkostnad af 11,914·15 kronor eller 1 kr. 24 öre för hvarje patient; å *Kisa lasarett* 62 patienter, deraf 6 affidit, med 2,539 underhållsdagar samt en totalkostnad af 3,917·74 kronor eller 1 kr. 54·3 öre för hvarje sjuk; å *Finspångs lasarett* 127 patienter, deraf 13 affidit, med 3,670 underhållsdagar samt en totalkostnad af 6,067 kr. eller 1 kr. 65·3 öre på hvarje sjuk; samt i *Norrköpings stads sjuk- och kurhus* 512 patienter, deraf 47 affidit, med 19,485 underhållsdagar och en totalkostnad af 29,613·50 kr. eller 1 kr. 35·7 öre för hvarje sjuk;

år 1882: å *Linköpings lasarett* 361 patienter, deraf 34 affidit, med 10,726 underhållsdagar och en totalkostnad af 13,248·36 kr. eller 1 kr. 23·5 öre för hvarje sjuk; å *Vadstena lasarett och kurhus* 177 lasarettspatienter, deraf 16 affidit, med 6,122 underhållsdagar samt 51 kurhuspatienter, deraf 1 affidit, med 2,745 underhållsdagar och en totalkostnad af 12,923·55 kr. eller 1 kr. 45·7 öre för hvarje patient; å *Söderköpings lasarett och kurhus* 298 lasarettspatienter, deraf 16 affidit, med 12,136 underhållsdagar och 14 kurhuspatienter med 530 underhållsdagar samt en totalkostnad af 17,432·93 kr. eller 1 kr. 35·2 öre för hvarje sjuk; å *Kisa lasarett* 66 patienter, deraf 6 affidit, med 1,885 underhållsdagar samt en totalkostnad af 3,580·75 kr. eller 1 kr. 89·9 öre för hvarje sjuk; å *Finspångs lasarett* 105 patienter, deraf 8 affidit, med 4,012 underhållsdagar samt en totalkostnad af 6,132·45 kr. eller 1 kr. 52·6 öre för hvarje sjuk; samt å *Norrköpings sjuk- och kurhus* 662 lasarettspatienter, deraf 50 affidit, med 23,512 underhållsdagar och 161 kurhuspatienter, deraf 1 affidit, med 3,872 underhållsdagar samt en totalkostnad af 36,729·14 kr. eller 1 kr. 34·1 öre för hvarje sjuk;

år 1883: å *Linköpings lasarett* 335 patienter, deraf 37 affidit, med 9,748 underhållsdagar och en totalkostnad af 12,943·71 kr. eller 1 kr. 32·8 öre för hvarje sjuk; å *Vadstena lasarett och kurhus* 138 lasarettspatienter, deraf 15 affidit, med 5,212 underhållsdagar och 91 kurhuspatienter, deraf ingen affidit, med 5,971 underhållsdagar och en totalkostnad af 14,421·61 kr. eller 1 kr. 28·9 öre för hvarje sjuk; å *Söderköpings lasarett och kurhus* 346 lasarettspatienter, deraf 19 affidit, med 13,026 underhållsdagar och 29 kurhuspatienter, deraf 1 affidit, med 1,674 underhållsdagar samt en totalkostnad af 18,347·27 kr. eller 1 kr. 24·8 öre för hvarje sjuk; å *Kisa lasarett* 60 patienter, deraf 9 affidit, med 1,963 underhållsdagar samt en totalkostnad af 3,651·23 kr. eller 1 kr. 86 öre för hvarje sjuk; å *Finspångs lasarett* 113 patienter, deraf 5 affidit, med 4,017 underhållsdagar och en totalkostnad af 6,719·80 kr. eller 1 kr. 67·2 öre för hvarje sjuk; samt å *Norrköpings sjuk- och kurhus* 684 lasarettspatienter, deraf 48 affidit, med 25,924 underhållsdagar, och 152 kurhuspatienter, deraf ingen affidit, med 4,091 underhållsdagar, samt en totalkostnad af 40,379·42 kr. eller 1 kr. 34·5 öre för hvarje sjuk;

år 1884: å *Linköpings lasarett* 387 patienter, deraf 31 affidit, med 11,072 underhållsdagar samt en totalkostnad af 14,397·92 kr. eller 1 kr. 30 öre för hvarje sjuk; å *Vadstena lasarett och kurhus* med 146 lasarettspatienter, deraf 14 affidit, med 6,050 underhållsdagar samt 60 kurhuspatienter, deraf ingen affidit, med 4,195 underhållsdagar, samt en totalkostnad af 17,591·20 kr. eller 1 kr. 72·7 öre för hvarje sjuk; å *Söderköpings lasarett och kurhus* 317 lasarettspatienter, deraf 19 affidit, med 12,374 underhållsdagar, samt 24 kurhuspatienter deraf 1 affidit, med 1,412 underhållsdagar samt en totalkostnad af 17,432·64 kr. eller 1 kr. 26·4

öre för hvarje sjuk; å *Kisa lasarett* 72 patienter, deraf 3 affidit, med 2,175 underhållsdagar och en totalkostnad af 4,002·60 kr. eller 1 kr. 84 öre för hvarje sjuk; å *Finspångs lasarett* 97 patienter, deraf 5 affidit, med 3,452 underhållsdagar och en totalkostnad af 6,477·46 kr. eller 1 kr. 87·6 öre för hvarje sjuk; samt å *Norrköpings sjuk- och kurhus* 659 lasarettspatienter, deraf 51 affidit, med 24,662 underhållsdagar och 115 kurhuspatienter, deraf 1 affidit, med 3,150 underhållsdagar samt en totalkostnad af 40,667·18 kr. eller 1 kr. 46·2 öre för hvarje sjuk; och

år 1885: å *Linköpings lasarett* 359 patienter, deraf 38 affidit, med 11,684 underhållsdagar och en totalkostnad af 14,354·58 kr. eller 1 kr. 23·5 öre för hvarje sjuk; å *Vadstena lasarett och kurhus* 173 lasarettspatienter, deraf 13 affidit, med 5,860 underhållsdagar och 61 kurhuspatienter, deraf 2 affidit, med 3,669 underhållsdagar samt en totalkostnad af 15,179·60 kr. eller 1 kr. 59 öre för hvarje sjuk; å *Söderköpings lasarett och kurhus* 329 lasarettspatienter, deraf 20 affidit, med 13,830 underhållsdagar och 11 kurhuspatienter med 728 underhållsdagar samt en totalkostnad af 19,598·44 kr. eller 1 kr. 35 öre för hvarje sjuk; å *Kisa lasarett* 94 patienter, deraf 1 affidit, med 2,561 underhållsdagar och en totalkostnad af 4,825·65 kr. eller 1 kr. 88·4 öre för hvarje sjuk; å *Finspångs lasarett* med 101 patienter, deraf 4 affidit, med 3,261 underhållsdagar och en totalkostnad af 5,480·19 kr. eller 1 kr. 68 öre för hvarje sjuk; samt å *Norrköpings stads sjuk- och kurhus* 685 lasarettspatienter, deraf 52 affidit, med 23,334 underhållsdagar och 70 kurhuspatienter, deraf 1 affidit, med 1,973 underhållsdagar och en totalkostnad af 42,344·30 kr. eller 1 kr. 67 öre för hvarje sjuk.

Vid *Vadstena hospital*, som är inredt för mottagande af 360 patienter, har

år 1881, då nytt förrådshus för hospitalets persedelförråd uppfördes och till första klassens qvinnopaviljong gjorts en tillbyggnad innehållande bad- och afklädningsrum samt en cell, äfvensom alla stenhus försågos med brandmurar och brandbotten, vårdats 421 patienter med 128,916 underhållsdagar, en utspisningskostnad af 53,793·68 kr., en läkemedelskostnad af 1,158·07 kr. och en total sjukvårdskostnad af 114,690·82 kr., motsvarande en medelkostnad af 374 kr. 20 öre för hvarje person under året;

år 1882, då ett större förrådshus för ved, virke och halm uppförts samt fjerdje klassens å kvinnoafdelningen dagrum genom tillbyggnad utvidgats jemte det förut varande sköterskerummet anordnats till badrum, vårdats 417 patienter med 128,369 underhållsdagar, en utspisningskostnad af 63,144·82 kr., en läkemedelskostnad af 1,232·33 kr. samt en totalkostnad af 122,320·81 kr. motsvarande 347·77 kr. medelkostnad för hvarje sjuk under året;

år 1883 vårdats 409 personer med 128,974 underhållsdagar, en utspisningskostnad af 60,895·02 kr., en läkemedelskostnad af 1,248·79 kr. samt en totalkostnad af 128,855·35 kr., motsvarande 364·63 kr. för hvarje person under året;

år 1884 vårdats 419 personer med 129,183 underhållsdagar med en utspisningskostnad af 63,279·82 kr., en läkemedelskostnad af 1,398·08 kr. samt en totalkostnad af 141,129·42 kr., motsvarande 398·72 kr. för hvarje person under året; och

år 1885, då början med anläggandet af en större vattenledning gjordes och arbetet dermed så framskred, att vattentornet jemte ångpannehuset kommo under tak, ångpump med tillhörande maskin insattes, ångpannan inmurades samt yttre vatten- och aflöpsledningar fullbordades, och i sammanhang dermed

mansafdelningens park fullständigt dränerades, vårdats 420 patienter med 128,571 underhållsdagar, en utspisningskostnad af 48,278·85 kr., en läkemedelskostnad af 1,475·82 kr. samt en totalkostnad af 126,961·93 kr., motsvarande 360 kr. 48 öre för hvarje patient under året.

Genom nådigt bref den 22 januari 1881 har blifvit föreskrifvet, att hvad i Helsoverdsstadgan för riket den 5 september 1874 är anbefaldt i fråga om stad, skall i tillämpliga delar gälla äfven för Valdemarsviks köping.

Sedan år 1884 blifvit i Norrköping ytterligare anställd en stadsläkare, har de civile läkarnes antal i länet ökats till 22: eller 6 provinsialläkare, 7 distriktsläkare och 9 stadsläkare; och hafva provinsialläkarna i och för farsoters samt smittosamma sjukdomars hämmande gjort embetsresor: år 1881 29 resor med en kostnad för medicinalgonden af 735·16 kr. rese- samt 239·37 kr. läkemedelskostnad eller tillsammans 974·53 kr.; år 1882 52 resor med en resekostnad af 1,201·78 kr., läkemedelskostnad 304·22 kr. samt för biträden i sjukvården 500·54 kr. eller tillsammans 2,006 kr. 54 öre; år 1883 58 resor med en resekostnad af 2,371·81 kr., läkemedelskostnad af 380·46 kr. samt för biträde i sjukvården 691·18 kr. eller tillsammans kr. 3,443·45; år 1884 37 resor med en resekostnad af 1,234·20 kr., och en läkemedelskostnad af 390·44 kr. eller tillsammans 1,624·64 kr. och år 1885 28 resor med en resekostnad af 1,342·05 kr., en läkemedelskostnad af 297·81 kr. samt för biträde i sjukvården 926·51 kr. eller tillsammans 2,566·37 kr.

Helsobrunnarna och bad- samt kallvattenkuranstalterna i länet hafva under perioden varit besökta:

år 1881: Söderköping af 803 och Medevi af 1,121 kurgäster;

år 1882: Söderköping af 812 och Medevi af 1,204 kurgäster;

år 1883: Söderköping af 860, Medevi af 1,239 och Byle af 37 kurgäster;

år 1884: Söderköping af 843, Medevi af 1,172 och Byle af 79 kurgäster; och

år 1885: Söderköping af 770 och Medevi af 1,143 kurgäster.

Vid *beväringmönstringarna* i länet kasserades såsom oantagliga år 1881 af första klassen 17·12 % och af de öfriga klasserna 24·22 %; år 1882 af första klassen 23·04 % och af de öfriga 33·33 %; år 1883 af första klassen 15·16 % och af de öfriga 30·99 %; år 1884 af första klassen 15·32 % och af de öfriga 30 %; samt år 1885 af första klassen 16·72 % och af de öfriga 39·65 %.

Barnmorskorna, som år 1881 voro 117, minskades 1882 till 116, ökades 1884 till 122, men nedgingo år 1885 till 120.

De med framgång *vaccinerades* antal utgjorde år 1881: 6,834 på 7,324 lefvande födda barn; år 1882: 5,708 på 7,034 lefvande födda barn; år 1883: 6,189 på 7,259 lefvande födda barn; år 1884: 5,863 på 7,040 lefvande födda barn; och år 1885: 5,894 på 7,166 födda lefvande barn.

Sedan Medicinalstyrelsen genom bref den 23 november 1883 godkänt inrättandet af ett *medikamentsförråd* vid Reijmyre sjukhus, har apotekens antal inom länet växt från 15, som det utgjorde vid periodens början, till 16 vid dess slut.

Veterinärernas antal som år 1881 utgjorde 11, minskades 1882 till 10, men ökades 1883 till 13, som funnos vid periodens

slut. Af dem verkställdes embetsresor år 1882 7 med anledning af mjeltbrand och 8 för misstänkta fall af rots; år 1883 1 för mjeltbrand och 5 för rots; år 1884 2 för elakartad katarrhalfeber hos nötkreatur; och år 1885 5 i anledning af mjeltbrand.

Några svarare farsoter bland husdjuren hafva dock icke förekommit och uppgifvas fallen af smittosamma eller mera elakartade sjukdomar hafva inskränkt sig till tuberkulos hos nötkreaturen och rödsjuka hos svinen.

Beträffande härefter

C) **Undervisningsanstalterna** så har intresset för *folkskolorna* och deras utveckling fortfarande visat sig lifligt, såväl genom anskaffandet af ökad antal skolhus och allt bättre undervisningsmateriel som genom anställande af ökade lärarkrafter och förhöjning i lärares och lärarinnors aflöning äfvensom genom inrättande af flere småskolor samt på ett eller annat ställe äfven fortsättnings- och slöjdskolor.

Utgifterna till sådana ändamål i länets *landtkommuner* uppgingo år 1881 till 407,310 kr., år 1882 till 410,300 kr., år 1883 till 410,002 kr., men år 1884 till 445,536 kr. och år 1885 till 457,822 kr.; jemte det såsom statsbidrag för samma ändamål af dem erhöles år 1881 132,724 kr., år 1882 135,366 kr., år 1883 140,183 kr., år 1884 154,711 kr. och år 1885 158,631 kr.

Stadskommunernas å kyrkostämman beslutade utgifter för deras folkskoleväsen uppgingo år 1881 till 153,158 kr., deraf i Norrköping 119,286 kr.; år 1882 till 151,035 kr., deraf i Norrköping 122,423 kr.; år 1883 till 186,001 kr., deraf i Norrköping 134,152 och i Linköping 37,992 kr.; år 1884 till 216,603 kr., deraf i Norrköping 162,710 kr. och i Linköping 28,638 kr. samt år 1885 till 185,374 kr., deraf i Norrköping till 144,565 kr. och i Linköping till 25,891 kr. Under perioden har jemväl blifvit i Norrköping bygd, på sätt förut blifvit berördt, det s. k. södra folkskolehuset invid stadens sydvästra promenad för en kostnad af omkring 133,000 kr., innehållande, jemte slöjdsal och gymnastiklokal, 15 läsesalar; och i Linköping uppfördes år 1883, sedan staden för en del af sin goss-skola blifvit uppsagd från de lägenheter i den genom enskild donation tillkomna Ljungstedtska friskolan, som förut varit upplåtna till folkskoleundervisning för gossar, ett nytt folkskolehus för en kostnad af omkring 30,000 kronor.

År 1882, det enda för hvilket officiel berättelse om folkskolorna i riket under perioden hittills utkommit, funnos på länets landsbygd 151 skoldistrikt med 256 folkskolor, 40 mindre folkskolor, och 221 småskolor; med 350 egna skolhus, 115 hyrda lokaler och 154 skolträdgårdar, 252 ordinarie lärare, 28 ordinarie lärarinnor, 27 extra och biträdande lärare samt 16 extra och biträdande lärarinnor i folkskolorna; 14 lärare och 26 lärarinnor i de mindre skolorna samt 4 lärare och 102 lärarinnor i småskolorna; äfvensom 11 lärare och 15 lärarinnor i endast öfningsämnen eller slöjd.

Under samma år åtgick på landsbygden till lärares och lärarinnors aflöning 419,400⁴⁵ kr.; till skollokaler och inventarier 70,983⁵⁶ kr.; till undervisningsmateriel 14,285⁵⁶ kr. samt i öfrigt 99,689²¹ kr. eller tillsammans 604,358⁷⁸ kr.

Donationer till folkskoleväsendet uppgingo då till 418,668⁴⁰ kr. Samma år *undervisades* i landtkommunernas skolor 31,225 barn och i länets städers folkskolor 4,623 barn, deraf i Norrköpings 2,926 och i Linköpings 880 barn. Den 5 november

1885 medgaf Kungl. Maj:t, att de i Norrköping på enskilda donationer grundade Mobergska och Eggerska flickskolorna fingo förnas till en enda. Stadsfullmäktiges förslag att derefter skulle till elever derstädes hufvudsakligen emottagas flickor, som genomgått stadens folkskola, för att under en tvåårig kurs utbilda dem till dugliga tjenarinnor, har deremot ansetts strida mot donationernas ändamål och därför icke vunnit nådigt bifall. För uppförande af en gemensam byggnad för dessa skolor, som numera benämnas Moberg-Eggerska skolan, har staden i kvadraten Almen upplåtit en tomt af 44,284 kvadratfot och har förden skull den Eggerska skolans gamla tomt blifvit försäld.

På sätt i senaste femårsberättelsen omförmåles, hade fabriksidkaren John Lenning genom testamente den 16 december 1879 förordnat, att hvad som af hans efterlemnade förmögenhet blef öfver, sedan särskildt donerade 400,000 kr. jemte åtskilliga lifräntor utgått, skulle användas till för Norrköping och företrädesvis dess arbetarebefolkning nyttiga ändamål, som af utredningsmännen i sterbhuset jemte en annan särskildt utsedd person bestämdes. På grund deraf förordnade dessa, att 300,000 kr. skulle till Norrköpings fabriksförening öfverlemnas för inrättandet af en *våfnadsskola*, der grundlig undervisning i textilindustrien komme att meddelas; och hafva för en sådan skola blifvit under perioden vid stadens sydvästra promenad uppförda nödiga byggnader.

I Linköping har under perioden ett för ändamålet bildadt aktiebolag åt dervarande *elementarläroverk för flickor* uppfört en ändamålsenlig byggnad med läse- och gymnastiksalar samt bostad för föreståndarinna och betjening.

Den i förra berättelsen omförmålda *folkhögskolan* vid Lunnevad har med understöd af Landstinget under hela perioden fortgått; hvarjemte vid Samuelsberg i närheten af Motala har fortsatts en *folkhögskola* för qvinnor, som på sätt ofvan är berördt, jemväl åtnjutit understöd af Landstinget.

Den under förra perioden af Landstinget inrättade *uppfostningsanstalt för sinnesslöa barn* har under nu ifrågavarande tidskifte, sedan det nya lasarettet vid Söderköping blef färdigt, inrymmts i den gamla lasarettbyggnaden och, på sätt ofvan är nämnt, af Landstinget fortfarande omhuldats. År 1881 vördades der 15 elever, deraf två utskrefvos såsom under två år befunna oemottagliga för hvarje slags undervisning, men en flicka under treårigt vistande vid anstalten inhemtad rätt god färdighet i åtskilliga handarbeten och enklare köksgöromål, så att hon ansetts genom antagande af lättare tjänst hos lämpligt husbondfolk kunna försörja sig sjelf. Inberäknadt reparationskostnaden å gamla lasarettet för dess inredande till idiothem, 11,490⁸⁰ kr., uppgingo utgifterna för detta år till 17,500 kr.; och ansågs efter inflyttning i nya lägenheten 20 elever kunna antagas. År 1882 uppgingo kostnaderna till 6,700 kr., dertill 1,500 kr. erhöles såsom statsbidrag. År 1885 voro der intagna 24 elever eller 14 gossar och 10 flickor och åtnjöt då i statsanslag 2,200 kr. Då voro der anställda en föreståndarinna, 2 biträdande lärarinnor, 3 sköterskor, 1 kokerska med biträde af en f. d. elev, samt 1 trädgårdsmästare, som tillika undervisade i slöjd.

Den, på sätt i förra berättelsen omförmåles, den 1 oktober 1878 i Vadstena öppnade *läroanstalt för öfveråriga döfstumma* från Östergötland, Småland, Gotland, Skåne, Halland och Blekinge har jemväl under perioden fortgått och, på sätt ofvan är berördt, arligen erhölet bidrag af Landstinget.

Jemväl det vid Folåsa i Rappestads socken inrättade *räddningshem för vanartige gossar*, hvilka der sysselsättas med landtbruk, har fortfarande uppfyllt det med inrättningen afsedda ändamål. Räddningshemmet, som hufvudsakligen af Landstinget underhållits, öppnades i oktober 1865 och emottog då 10 gossar. Under åren 1869—1871 var elevernas antal 13, hvilket 1872 höjdes till 17 och har nu stigit till 18 å 19 om året. Under de första 20 åren vårdades der tillsammans 113 elever, hvaraf 19 år 1885 voro kvar.

Af de utgångne 94 voro 31 åkerbruksarbetare och hade anställning dels såsom drängar dels såsom statkarlar; 20 voro arbetare vid fabriker, qvarnar, jernverk, sågverk o. d., 6 hade blifvit grenadierer, deraf 2 hunnit befördran till korporaler, 5 voro sjömän, 3 ladugårdsskötare, 2 målare, 2 gårdfarihandlande, 1 kusk, 1 fjerdingsskarl, 1 schåare; 8 hade afrest till Amerika, 3 voro mindre vetande och 8 lösdrivare. Tre hade af lidit. Af de lefvande 91 ansågos 54 vara bra och samhällsnyttiga personer, men 17 hade mindre godt rykte om sig och 20 gåfvo icke godt hopp för framtiden, men kunde möjligen vid mognare ålder stadga sig. En del af de bättre hade både muntligen och skriftligen uttryckt sin erkänsla för hemmet och erkänt, att de icke blifvit ordentliga människor, om de ej blifvit der intagne.

Såsom belöning för välförhållande och uppmuntran hade under dessa 20 år till 60 flyttande elever vid 21 års ålder blifvit utbetalade sammanlagdt 1,233 kr. 29 öre eller i medeltal 20 kr. 55 öre till hvarje.

Under denna tid hade å egendomen gjorts icke obetydliga förbättringar. Så t. ex. hade stensprängning verkstälts för 916 kr. 17 öre och af denna sten, utom hvad som blifvit användt till uppförande af en större ladugårdsbyggnad, stenvägg i stängselnierna uppförts till en längd af 5,700 fot; hvarjemte nybyggnader såväl å man- som ladugård blifvit verkställda för 10,724 kr. 76 öre.

Högst sällan hafva rymningar under senare åren förekommit och de elever, som understundom tillåtits besöka sina ofta ganska aflägsna hemorter, hafva ordentligen och på bestämd tid återkommit.

Inom St: Johannis socken invid Norrköping finnas visserligen inrättade jemväl två räddningshem, af hvilka det ena vid *Mamre* på Vallby egor är afsedt att emottaga vanartiga flickor och det andra vid *Betesla* på Grymyrs egor skulle omhändertaga sjuka flickor, men dessa inrättningar, hvilka uppehållas endast genom frivilliga bidrag jemte afgifterna för de vid hemmen inackorderade, lära icke vara af någon betydenhet och vid Mamre funnos vid periodens slut 14 flickor.

Det år 1876 i Motala öppnade *privata elementarläroverket för gossar*, som vanligen haft omkring 50 lärjungar, har under perioden ytterligare utvidgats till femklassigt läroverk medelst ett till 2,000 kr. förhöjdt årligt anslag från staden och 500 kr. bidrag från Motala verkstad, hvarjemte Kungl. Maj:t meddelat nådigt tillstånd för de lärjungar, som under viss kontroll aflägga godkänd afgangsexamen från läroverkets femte klass, att utan vidare pröfning vinna inträde i 6:te klassens nedre afdelning vid statens elementarläroverk.

Andra *tillämpningsskolor* äro Tekniska skolan jemte den dermed förenade Ebersteinska söndags- och aftonskolan i Norrköping, landtbruksskolan, som, på sätt ofvan är berördt, år 1881

flyttats från Haddorp till Bjärka-Säby. och skogsskolan på Omberg.

Landtbruksskolan, som årligen varit besökt af 20 å 22 manlige och 4 å 5 qvinliga (mejeri-) elever, har år 1884 äfven haft två hästskötareelever, för hvilka Hushållningssällskapet lemnat särskildt anslag. Till de 10 lärlingsplatser, som år 1885 skulle tillsättas, hade ej mindre än 54 sökande anmält sig. Skolan, som så länge den var förlagd vid Haddorp, årligen lemnade förlust, hvilken år 1880 uppgick till 5,086.36 kr. och på följande år, då skolan den 1 november flyttades derifrån, till 2,878.12 kr., har efter förflyttningen icke medfört någon förlust för Hushållningssällskapet, utan har det årliga statsanslaget 4,000 kr. fullt räckt till.

Skogsskolan vid Omberg, som har till ändamål att utbilda duglige skogsbetjente, har under hela perioden haft icke allenast det ordinarie antalet 10 elever, hvilka samtliga åtnjutit stipendier af statsverket, utan dessutom år 1881 två, 1882 fyra, 1883 sex, 1884 fem och 1885 elfva extra lärlingar.

D) I fråga om **administrationen, rättsväsendet och fångvården** torde först böra omförmälas den genom kungl. brefvet den 18 november 1885 fastställda *nya organisationen af Rådstufvu-Rätten, Magistraten och Poliskammaren i Norrköping*, hvarigenom indragits den föräldrade politidivisionen af Magistraten, som numera består blott af lagfarne ledamöter. Vid nuvarande innehafvarnes afgang skola Magistratssekreterare- och Aktuarie-tjensterna indragas och dermed förenade göromål på Rådstufvurättens ledamöter och Notarier öfverflyttas. I sammanhang med denna organisation har ny aflöningsstat för Magistratens embets- och tjenstemän, äfvensom pensionsstat för Borgmästare, Rådmän och Polismästare blifvit fastställd.

I Vadstena har genom kungl. brefvet den 23 december 1885 lagfarna rådmanstjensten blifvit indragen samt Magistratssekreterare- och Notariipublici-befattningarna förenats med Borgmästarens embete både till besparing för stadskassan och ökning i Borgmästarens inkomster. I stället har en ny, icke lagfaren rådmanstjenst der blifvit inrättad.

På derom gjord framställning har Länsstyrelsen den 17 april 1882 kungjort den 31 förutgångne mars fastställda särskilda ordningsstadganden för Norrköpings stad.

Sedan Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 20 februari 1885 förordnat, att Ordningsstadgan, Byggnadsstadgan och Brandstadgan för rikets städer skulle i tillämpliga delar lända till efterrättelse inom de tätt bebyggda delar af Östra Eneby socken, som, bestående af kvarteren Fredriksdal, Sandby och Mariane-lund, med ett gemensamt namn kallas Norrköpings norra förstäder, hafva byggnads- och brandordningar blifvit för dem af Länsstyrelsen den 24 oktober 1885 fastställda och en särskild municipalstyrelse der inrättats, bestående af en af Konungens Befallningshafvande utsedd ordförande, kallad ordningsman, och två ledamöter, hvilka, jemte två suppleanter, för fyra år i sänder utses af samhällellens röstberättigade invånare. Med bidrag från anslaget till särskild polisstyrka å landet, der sådan af omständigheterna påkallas, hafva två polismän der blifvit anställda.

Likaså hafva vid Finspångs och Boxholms bruk med der-varande jernvägsstationer, vid Ladugårdsbacke utanför Linköping, vid Motala verkstad och kanalområde, vid Ätvidaberg, Mjölby

samt under sommarmånaderna jemväl Åby jernvägsstation och Malmslätts mötesplats sådana extra polismän blifvit anstälde.

För *gröfre brott* hafva under perioden varit i länet tilltalade:

år 1881: vid Häradsrätterna 31 män och 5 kvinnor, deraf 27 män och 4 kvinnor blifvit sakfælde, samt vid Rådstufvurätterna 59 män och 6 kvinnor, deraf 55 män och 5 kvinnor blifvit sakfælde; således i hela länet 90 män och 11 kvinnor, deraf 82 män och 9 kvinnor, af hvilka 65 män och 6 kvinnor voro i länet födda, blifvit sakfælde;

år 1882: vid Häradsrätterna 27 män och 7 kvinnor, deraf 24 män och 7 kvinnor blifvit sakfælde, samt vid Rådstufvurätterna 59 män och 9 kvinnor, deraf 57 män och 8 kvinnor blifvit sakfælde; således i hela länet 86 män och 16 kvinnor, deraf 81 män och 15 kvinnor, af hvilka 57 män och 11 kvinnor voro födda inom länet, blifvit sakfælde;

år 1883: vid Häradsrätterna 35 män och 8 kvinnor, deraf 31 män och 8 kvinnor blifvit sakfælde, samt vid Rådstufvurätterna 52 män och 18 kvinnor, deraf 48 män och 16 kvinnor blifvit sakfælde; således för hela länet 87 män och 26 kvinnor, deraf 79 män och 24 kvinnor, af hvilka 51 män och 19 kvinnor voro i länet födde, blifvit sakfælde;

år 1884: vid Häradsrätterna 38 män och 5 kvinnor, deraf 31 män och 5 kvinnor blifvit sakfælde samt vid Rådstufvurätterna 41 män och 11 kvinnor, deraf 38 män och 11 kvinnor blifvit sakfælde; således i hela länet 79 män och 16 kvinnor, deraf 69 män och 16 kvinnor, bland hvilka 47 män och 12 kvinnor voro i länet födda, blifvit sakfælde; och

år 1885: vid Häradsrätterna 38 män och 12 kvinnor, af hvilka 31 män och 10 kvinnor blifvit sakfælde samt vid Rådstufvurätterna 39 män och 6 kvinnor, af hvilka 34 män och 6 kvinnor blifvit sakfælde; således för hela länet 77 män och 18 kvinnor, deraf 65 män och 16 kvinnor, af hvilka 54 män och 14 kvinnor voro födda i länet, blifvit sakfælde.

För *försvarslöshet och obehörigt kringstrykande* hafva under perioden blifvit häktade:

år 1881: 266 män och 25 kvinnor, deraf 29 män och 12 kvinnor i brist af laga försvar samt 18 män på grund af fattigvårdsförordningen blifvit dömda till allmänt arbete;

år 1882: 261 män och 31 kvinnor, deraf blifvit till allmänt arbete dömda 20 män och 5 kvinnor i brist af laga försvar samt 19 män och 1 kvinna på grund af fattigvårdsförordningen;

år 1883: 188 män och 40 kvinnor, deraf blifvit till allmänt arbete dömda 18 män och 4 kvinnor i brist af laga försvar samt 13 män på grund af fattigvårdsförordningen;

år 1884: 182 män och 33 kvinnor, deraf blifvit till allmänt arbete dömda i brist af laga försvar 11 män och 3 kvinnor samt på grund af fattigvårdsförordningen 21 män och 1 kvinna.

år 1885: 195 män och 22 kvinnor, deraf blifvit till allmänt arbete dömda, i brist af laga försvar 8 män och 5 kvinnor, för lösdrefveri 17 män och 2 kvinnor samt på grund af fattigvårdsförordningen 10 män.

Omkostnaderna för fångvården i länet hafva uppgått för staten år 1881 till 48,139.08 kr.; år 1882 till 48,496.32 kr.; år 1883 till 44,873.55 kr.; år 1884 till 48,713.32 kr. och år 1885 till 45,509.04 kr.

Lagsökningarna hos Öfverexekutorerna inom länet, som för landsbygden jemte städerna Söderköping och Skeninge varit

Konungens Befallningshafvande, men för de öfriga städerna Magistraterna, hafva utgjort:

år 1881: 2,425, hvarigenom betalningsskyldighet för 250,914.35 kr. blifvit 641 personer ålagd;

år 1882: 2,026, deruti betalningsskyldighet för 245,576.55 kr. blifvit 582 personer ålagd;

år 1883: 2,162, deruti betalningsskyldighet för 230,252.22 kr. blifvit 748 personer ålagd;

år 1884: 2,175, deruti betalningsskyldighet för 302,171.70 kr. blifvit 731 personer ålagd; och

år 1885: 2,913, deruti betalningsskyldighet för 463,934.14 kr. blifvit 922 personer ålagd.

Hos *Härads-Rätterna* i länet hafva varit anhängiga:

år 1881: 1,053 tvistemål, 7,661 ansökningsmål och 485 brottmål;

år 1882: 952 tvistemål, 7,337 ansökningsärenden och 498 brottmål;

år 1883: 918 tvistemål, 7,294 ansökningsärenden och 503 brottmål;

år 1884: 861 tvistemål, 7,475 ansökningsärenden och 455 brottmål;

år 1885: 978 tvistemål, 7,951 ansökningsärenden och 481 brottmål.

samt vid *Stadsdomstolarne*

år 1881: 390 tvistemål, 2,023 ansökningsärenden och 773 brottmål;

år 1882: 478 tvistemål, 2,225 ansökningsärenden och 754 brottmål;

år 1883: 509 tvistemål, 2,179 ansökningsärenden och 738 brottmål;

år 1884: 606 tvistemål, 2,871 ansökningsärenden och 690 brottmål; och

år 1885: 694 tvistemål, 2,866 ansökningsärenden och 609 brottmål.

Konkurs- och urarfvamål i länet hafva utgjort

år 1881 å landet 225 och i städerna 125 eller tillsammans 350, deraf 6 blifvit uppgjorda enligt 94 § konkurslagen, 11 genom ackord och 7 afskrifvits enligt 126 § konkurslagen;

år 1882 på landet 166 och i städerna 115, deraf 5 förlikts enligt 94 § konkurslagen, 14 uppgjorts genom ackord och 9 afskrifvits enligt 126 § konkurslagen;

år 1883 på landet 171 och i städerna 115, deraf 5 blifvit förlikta, 13 uppgjorts genom ackord och 10 afskrifvits;

år 1884 204 på landet och 117 i städerna, deraf 9 blifvit förlikta, 11 uppgjorts genom ackord och 15 afskrifvits;

år 1885 på landet 271 och i städerna 120 eller tillsammans 391, deraf 10 förlikningsvis och 10 genom ackord blifvit uppgjorda samt 6 afskrifvits.

Hvad *lagfart* af fast egendom beträffar, så hafva

år 1881 lagfarits 1,367 fång för en sammanlagd summa af 9,008,373.75 kr., deraf 1,051,643.05 kr. för egendom, inköpt på konkurs- eller utmätningsauktion;

år 1882 lagfarits 1,331 fång för en sammanlagd summa af 6,314,678.19 kr., hvaribland 278,478.33 kr. för egendom, inköpt på utmätnings- eller konkursauktion;

år 1883 lagfarits 1,501 fång för en sammanlagd summa af 7,193,128.52 kr., deraf 370,673.33 kr. för på konkurs- eller utmätningsauktion inköpt egendom;

år 1884 lagfarits 1,521 fång för tillsammans 9,573,651⁹⁸ kr., deraf 596,828³⁴ kr. för egendom, inköpt på konkurs- eller utmätningsauktion; och

år 1885 lagfarits 1,661 fång för tillsammans 9,024,266⁴³ kr., deraf 500,073 för egendom, inköpt på konkurs- eller utmätningsauktion.

Inteckningar hafva under perioden

år 1881: beviljats *nya* till ett antal af 970 för 4,173,300⁸⁶ kr. och *förnyats* till antal af 1,307 för 8,050,666²⁹ kr., jemte 452 till belopp af 2,761,963⁰¹ kr. blifvit *dödade*;

år 1882: 901 *nya* beviljats för 3,761,115⁵⁴ kr.; 1,284 *förnyats* för 7,590,896⁹⁸ kr. och 270 *dödates* för 1,220,071²³ kr.;

år 1883: beviljats 869 *nya* för 3,877,413⁴⁹ kr.; 1,429 *förnyats* för 8,220,480³⁰ kr. och *dödates* 237 för 1,100,564²⁹ kr.;

år 1884: beviljats 1,079 *nya* å tillsammans 4,596,870³⁰ kr.; 1,299 *förnyats* för 8,959,725⁸⁷ kr. och 244 å 1,271,458³⁰ kr. *dödates*;

år 1885: beviljats 1,246 *nya* å tillsammans 5,684,115⁰⁴ kr.; 1,203 *förnyats* för 8,849,641⁶⁶ kr. och 352 *dödates* för 1,751,730⁹¹ kr.

E) **Bank- och låneinrättningarna** i länet hafva under perioden ökats dels med den afart af banker, som under namn af *folkbanks* tillåtits utan af myndigheter pröfvade och fastställda stadgar och utan någon offentlig kontroll drifva, näd undantag för sedelutgifningsrätt, fullständig bankrörelse, i Skeninge, hvilken folkbank dock redan blifvit satt under administration och antagligen kommer att förorsaka icke allenast de s. k. aktieegarne sjelfve utan troligen äfven bankens fordringsegare icke obetydliga förluster, dels ock med ej mindre än fem nya sockensparbanker, nemligen Skeppsås och Elfvestads, grundad 1882, Östra Ryds, inrättad 1883, Nykils 1884, Asby samma år och Törnevalla år 1885.

Vadstena enskilda bank, som, på sätt i förra femårsberättelsen omförmåles, i följd af stora förluster icke allenast genom verkställande direktörens tillgrepp och bedrägerier utan äfven på Vadstena sockerbruk, Mjölby—Motala—Hallsbergs jernvägsaktiebolag och två enskilda personer, måst ställas under utredning, har under perioden till fullo godtgjort sina fordringsegare och lemnat aktieegarne omkring 25 % utdelning på aktiebeloppen.

Östergötlands enskilda bank, som med en grundfond af 1,500,000 kr. och en reservfond af 200,000 kr. drifvit sin rörelse, hade

år 1881: en bruttoinkomst af 209,637⁹⁶ kr., derå efter omkostnader till belopp af 89,213³³ kr. och afskrifningar till belopp af 30,330³⁸ kr. uppstod en nettobehållning af 90,094²⁵ kr., hvaraf utdelades 6 % å aktiekapitalet med 90,000 kr.;

år 1882: en bruttoinkomst af 246,540⁷⁷ kr., derå efter bestridande af omkostnader 92,502⁹⁸ kr. och afskrifningar till belopp af 22,830⁰⁴ kr. uppstod en nettobehållning af 131,207⁷⁵ kr., hvaraf utdelades 8 % å aktiekapitalet med 120,000 kr.;

år 1883: en bruttoinkomst af 271,034⁴⁰ kr., derå efter omkostnadernas bestridande med 92,139³⁹ kr. och afskrifningar till belopp af 58,876⁴⁶ kr. uppstod en nettobehållning af 120,018⁵⁵ kr., hvaraf utdelades 8 % å aktiekapitalet med 120,000 kr.;

år 1884: en bruttoinkomst af 287,602⁵⁷ kr., deraf efter omkostnadernas bestridande med 84,249²² kr. och afskrifningar till

belopp af 76,494⁶⁴ kr. uppstod en nettobehållning af 126,858⁷¹ kr., hvaraf 8 % å aktiekapitalet utdelades med 120,000 kr.; och

år 1885: en bruttoinkomst af 256,682⁵⁸ kr., derå efter omkostnadernas bestridande med 90,747⁸⁹ kr. och afskrifningar till belopp af 60,249⁴⁹ kr. uppstod en nettobehållning af 105,685²⁰ kr., deraf 7 % å aktiekapitalet utdelades med 105,000 kr.

Norrköpings Enskilda bank, med en grundfond af 1,600,000 kr. och en reservfond af 500,000 kr., hade

år 1881: en bruttoinkomst af 257,733⁰⁶ kr., derå efter bestridande af omkostnader med 91,536²³ kr. och afskrifningar till belopp af 30,230⁴⁰ kr. uppstod en nettobehållning af 135,966⁴³ kr., hvaraf till aktieegarne utdelades 6 % med 96,000 kr. och till framtida användning i nytt vinst- och förlustkonto öfverfördes 39,966⁴³ kr.;

år 1882: en bruttoinkomst af 332,950⁷⁸ kr., derå, sedan omkostnader blifvit med 101,011¹⁷ kr. bestridda, till aktieegarne utdelades 8 % med 128,000 kr. och jemte förut för sådant ändamål reserverade medel till framtida disposition i nytt vinst- och förlustkonto öfverfördes 143,906⁰⁴ kr.;

år 1883: en bruttoinkomst af 322,928¹¹ kr., derå, sedan omkostnader blifvit bestridda med 104,932⁶² kr. och 7,960⁸⁸ kr. afskrifvits, uppstod en nettobehållning af 210,034⁶¹ kr., deraf till aktieegarne utdelades 8 % med 128,000 kr. och till nytt vinst- och förlustkonto öfverfördes inalles 225,960⁶⁵ kr.;

år 1884: en bruttoinkomst af 299,202⁵¹ kr., derå, sedan omkostnader blifvit bestridda med 105,115⁰⁹ och afskrifningar till belopp af 52,069²⁸ kr. egt rum, uppstod en nettobehållning af 142,018¹⁴ kr., deraf till aktieegarne utbetalades 8 % med 128,000 kr. på samma gång till nytt vinst- och förlustkonto öfverfördes 239,978⁷⁹ kr.; och

år 1885: en bruttoinkomst af 270,818⁰⁷ kr., derå, sedan omkostnader blifvit bestridda med 109,832³⁶ kr. och 63,828²⁰ kr. afskrifvits, uppstod en nettobehållning af 97,157⁵¹ kr., som jemte andel af till framtida användning förut afsatte medel till aktieegarne utdelades med 8 % å aktiekapitalet 128,000 kr., jemte det till nytt vinst- och förlustkonto öfverförde 209,136³⁰ kr.

Aktiebolaget *Norrköpings Folkbank*, som i olikhet med de öfriga folkbankerna i länet fått sin bolagsordning af Kungl. Maj:t fastställd och vid periodens början med ett aktiekapital af 50,710 kr. och en reservfond af 9,135⁶² kr., som växt till 54,030 kr. för aktiekapitalet och till 14,192²⁹ kr. för reservfonden, vid periodens slut, hade

år 1881: en bruttoinkomst af 14,367⁹⁷ kr., derå, sedan omkostnaderna blifvit bestridda med 9,280⁹⁴ kr., beräknades en nettobehållning af 5,087⁰³ kr., hvaraf till aktieegarne utdelades 6 % med 3,042⁶⁰ kr. samt till framtida disposition jemte förut till sådant ändamål afsatta medel öfverfördes 1,180⁰⁵ kr.;

år 1882: en bruttoinkomst af 16,837¹⁷ kr. derå efter omkostnaders bestridande med 9,658²⁸ kr. och afskrifning till belopp af 119⁵⁰ kr. uppstod en nettobehållning af 7,059³⁹ kr., hvaraf till aktieegarne utdelades 7 % med 3,553⁹⁰ kr. och till nytt vinst- och förlustkonto öfverfördes 3,500 kr.;

år 1883: en bruttoinkomst af 17,485⁵⁶ kr., derå, sedan omkostnader blifvit bestridda med 9,870⁴⁵ kr. och afskrifningar till belopp af 879 kr. egt rum, uppstått en nettobehållning af 6,736¹¹ kr., hvaraf till aktieegarne utdelades 7 % med 3,558⁹⁴ kr., och till framtida användning i nytt vinst- och förlustkonto öfverfördes 6,000 kr.;

år 1884: en bruttoinkomst af 21,317⁴⁰ kr., derå, sedan omkostnader blifvit bestridda med 11,319⁹⁹ kr. och afskrifna blifvit 298⁰⁹ kr., till aktieegarne utdelades 8 % med 4,071⁹⁴ kr. samt till framtida disposition öfverfördes 10,000 kr.; och

år 1885: en bruttoinkomst af 23,398²⁶ kr., derå, sedan omkostnader blifvit bestridda med 11,503⁶⁶ kr. samt 5,000 kr. afskrifvits, uppstod en nettobehållning af 6,894⁶⁰ kr., hvaraf till aktieegarne utdelades 7⁹ % med 4,253¹² kr. samt till framtida disposition jemte förutvarande öfverfördes 12,641⁴⁸ kr.

Östgöta Hypoteksförening, som den 15 december 1880 hade på sin första eller äldre afdelning 1,161 delegare med en ogulden amorteringsskuld af 6,859,566⁶⁷ kr. och en reservfond af 482,429⁸¹ kr., samt vid samma års slut på andra eller yngre afdelningen 5,849 delegare med ett utbetaldt lånebelopp af tillhopa 43,889,900 kr. på ett fastighetsvärde af 120,457,094 kr. jemte en reservfond af 329,233¹² kr., hade år 1885 i första afdelningen minskat delegarnes antal till 733 och den oguldna skulden till 3,902,733³⁴ kr. men ökat reservfonden till 538,912⁴⁷ kr. och i andra afdelningen ökat delegarnes antal till 6,851 och utbetalda lånebeloppet till 47,230,000 kr. på ett fastighetsvärde af 128,324,793⁰² kr., samt besparings- eller reservfonden till 516,186⁶⁴ kr.

Sparbankerna, hvilka under perioden ökats med fem, voro:

år 1881: 32 stycken med 78 filialkontor och 49,858 delegare, hvilka under året insatt 1,567,887 kr. och vid dess slut hade innestående en behållning af 8,707,844 kr., deraf i den största, Linköpings, 2,114,252 kr. och i den minsta, Östra Ny sockens, 8,420 kr.; jemte det sparbankernas egna fonder, som under året haft inkomst af 98,780 kr., men bestridit förvaltningskostnader m. m. till belopp af 48,243 kr., uppgingo till 730,304 kr., deraf Norrköpings stads störst med 233,552 kr. samt Borg och Löts socknars minst med 41 kr.;

år 1882: jemväl 32 med 77 filialkontor och 52,840 delegare, hvilka under årets lopp insatt 1,660,793 kr. och vid dess slut hade innestående en behållning af 9,382,405 kr., deraf Linköpings störst med 2,228,408 kr. och Östra Ny sockens minst med 12,763 kr., jemte det sparbankernas egna fonder, som under året haft en inkomst af 103,365 kr. och bestridit förvaltningskostnader m. m. till belopp af 45,037 kr., vuxit till 788,415 kr., deraf Norrköpings stads störst med 243,579 kr. samt Borg och Löts socknars minst med 34 kr.;

år 1883: 34 stycken med 85 filialkontor och 56,014 delegare, hvilka under året insatt 1,901,160 kr. och vid dess slut hade innestående en behållning af 10,296,508 kr., deraf Linköpings störst med 2,370,006 kr. och Östra Ryds sockens minst med 12,647 kr., jemte det sparbankernas egna fonder, som under året haft en inkomst af 115,601 kr., men bestridit utgifter till belopp af 79,616 kr., ökats till 823,603 kr., deraf Norrköpings stads störst med 254,269 kr. samt Borg och Löts socknars minst med 61 kr.;

år 1884: 36 stycken med 85 filialkontor och 58,929 delegare, hvilka under året insatt 1,891,832 kr. och vid dess slut hade en behållning af 11,012,781 kr., deraf Linköpings störst med 2,443,721 kr. och Håradshammars sockens minst med 15,441 kr., jemte det sparbankernas egna fonder, som under året i inkomst haft 126,704 kr. och bestridit utgifter till belopp af 66,789 kr., ökats till 883,454 kr., deraf Norrköpings stads störst med 264,044 kr. samt Borg och Löts socknars minst med 67 kr.; och

år 1885: 37 stycken med 84 filialkontor och 60,703 delegare, hvilka under året insatt 2,009,581 kr. och vid dess slut hade innestående en behållning af 11,643,694 kr., deraf Linköpings störst med 2,554,577 kr. och Håradshammars sockens minst med 14,835 kr., jemte det sparbankernes egna fonder, som under året i inkomst haft 128,469 kr. och bestridit utgifter till belopp af 86,779 kr., vuxit till 925,383 kr., deraf Norrköpings stads störst med 274,048 kr. samt Borg och Löts socknars minst med 13 kr. Under perioden har delegarnes behållning ökats med något öfver 3¹/₂ mill. kr. eller med nära 44 %, hvilket dock ej motsvarar den för riket i dess helhet samtidigt iakttagna tillväxten i detta hänseende (52 %).

Lifränte- och kapitalförsäkringsanstalten i Linköping hade:

år 1881: 13,258 delegare, bland dem 28 lifräsentare, hvilka under året i lifräntor utbetkommit 796⁵⁶ kr., samt, efter det förvaltningskostnaderna blifvit guldna med 2,175²⁹ kr. och återbetalningar till delegare egt rum med tillsammans 8,493¹⁸ kr., fonder af tillsammans 426,093⁰⁷ kr.;

år 1882: 13,798 delegare, bland dem 30 lifräsentare, hvilka under året utbetkommit 1,086²⁰ kr., samt efter det förvaltningskostnaderna blifvit guldna med 1,949⁴⁸ kr. och till delegare återbetalats tillsammans 8,130⁷⁹ kr., fonder om tillsammans 459,029⁹³ kr.;

år 1883: 14,226 delegare, bland hvilka 33 lifräsentare, som under året i lifräntor utbetkommit 849⁶⁵ kr., samt, efter det förvaltningskostnaderna blifvit guldna med 2,569³⁰ kr. och återbetalningar till delegare egt rum med 9,242⁵⁷ kr., fonder till belopp af 489,601³⁸ kr.;

år 1884: 14,954 delegare, bland hvilka 37 lifräsentare, som under året utbetkommit 1,029⁴⁰ kr. i lifräntor, samt, efter det förvaltningskostnaderna blifvit guldna med 2,668⁴⁸ kr. och återbetalningar till delegare egt rum med 7,105¹⁸ kr. och såsom konkursförluster afskrifvits 677⁶⁶ kr., fonder till belopp af 522,821³² kr.; och

år 1885: 15,367 delegare, bland hvilka 44 lifräsentare, som i lifräntor utbetkommit 1,331⁷¹ kr., samt, efter det förvaltningskostnader utgått med 3,369⁸⁷ kr., till delegare återbetalats 6,544⁵⁶ kr. och för öfrigt såsom arfsvinster, lifräntor m. m. till delegare 2,324³⁷ kr., fonder till sammanlagda belopp 556,599¹⁹ kr.

F) Försäkringsanstalterna i länet hafva under perioden varit

1. *Mot eldfara*: Brandstodsbolaget inom Östergötland till försäkring af åbyggnader och lösegendom, Östergötlands nya brandstodsbolag samt Ydre härads brandstodsbolag, omfattande Torpa, Asby, Sunds, Vestra Ryds, Svinhults, Norra Vi och Tirserums socknar; hvilkas verksamhet och ställning närmare inhemtas af **tabellen N:o 7**.

2. *Å kreatur* samt *mot hagelskada*:

Östergötlands kreatursförsäkringsbolag, omfattande hela länet; Heda kreatursförsäkringsbolag i Heda socken af Lysings härad; och

Vikbolands hästförsäkringsbolag, omfattande Björkekinds, Östkinds och Lösings härad, dock med undantag af Krokeks och Qvarsebo socknar;

samt Östergötlands hagelskadeförsäkringsbolag, omfattande hela länet.

Dessa bolags verksamhet och ställning under perioden utvisas af tabellen å följande sida.

G) Beträffande **fattigvården** är hufvudsakligen att omfattning, hurusom i hela länet funnos

år 1881: 156 fattigvårdssamhällen, af hvilka 16 landtsocknar voro indelade i rotar, med 227 fattighus eller sådana inrättningar, deribland *en fattiggård* i Veta församling, med utrymme för 3,575 personer och 15,864 understödstagare, deraf 11,325 direkta och 4,539 dem tillhörande barn, bland hvilka full fattigförsörjning erhöles af 2,902 personer med 244 barn, varande fattigvårdsutgifterna i hela länet beräknade till 561,722 kr.;

år 1882: 156 fattigvårdssamhällen, deraf 16 landtkommuner voro indelade i fattigvårdsrotar, med 225 fattighus eller dylika inrättningar, deribland *fattiggården* i Veta, med utrymme för 3,623 personer och 15,843 understödstagare, deraf 11,210 direkta och 4,633 dem tillhörande barn, bland hvilka 2,924 personer med 203 barn erhöles full fattigförsörjning; och beräknades då utgifterna för fattigvården till 534,750 kr.;

år 1883: 156 fattigvårdssamhällen, af hvilka 16 landtsocknar hade roteindelning, med 227 fattighus eller sådana inrättningar, deribland *fattiggårdar* i Veta och Qvillinge socknar, med utrymme för 3,685 personer och 15,818 understödstagare, deraf 11,255 direkta och 4,563 dem tillhörande barn, bland hvilka full fattigförsörjning erhöles af 2,876 personer med 242 dem tillhörande barn; och beräknades då utgifterna för fattigvården till 569,130 kr.;

år 1884: 156 fattigvårdssamhällen, deraf 16 landtkommuner hade rotefördelning, med 230 fattighus eller dylika inrättningar, deribland *fattiggårdar* i Veta, Qvillinge, Vestra Eneby och Nykils socknar, med utrymme för 3,705 personer, och 15,448 understödstagare, deraf 10,986 direkta och 4,462 dem tillhörande barn, bland hvilka full fattigförsörjning erhöles af 2,834 personer med 285 dem tillhörande barn; och beräknades då utgifterna till 577,775 kr.; och

år 1885: efter det Konungsunds församlings norr om Bråviken belägna Kolmårds-rote, som förut räknats såsom särskildt fattigvårdssamhälle, blifvit införlifvad med Krokeks socken, 155 fattigvårdssamhällen, deraf 14 landtkommuner hade roteindelning, med 232 fattighus eller dylika inrättningar, deribland *fattiggårdar* i Veta, Qvillinge, Nykils, Risinge, Vestra Eneby och Horns socknar, med utrymme för 3,768 personer och 15,462 understödstagare, deraf 11,129 direkta med 4,333 barn, bland hvilka full fattigförsörjning erhöles af 2,875 personer med 287 barn, och beräknades då fattigvårdsutgifterna för hela länet till 555,971 kr.

Med afseende å dessa förhållanden är för öfrigt att märka, det i *Asby* socken utom de understödstagare, som erhållit understöd af kommunen, 6 hushåll och 4 ensamma personer erhållit understöd hvarje år från den s. k. Fagerbergska stiftelsen i Stockholm;

att inom *Vreta klostets* socken är bland fattighusen inräknadt ett särskildt inrättadt *barnhem* för 20 barn;

att i *Åtvids* socken jemväl finnes ett på enskild donation grundadt fattighus för 20 personer och att Åtvidabergs kopparverks understödstagare ej äro bland öfrige understödstagare inräknade;

att i *St. Lars* socken är inrättadt ett särskildt arbetshus för 40 personer;

att i *Drothems* socken af den s. k. Forsemanska donationen ärligen utdelas till behöfvande icke-fattighjon 300 kub.-fot råg och 200 kr. penningar;

att i *Qvillinge* socken omkring 80 personer ärligen erhålla understöd af enskilda donationer, och således ej äro inräknade bland socknens understödstagare;

att i *Mjölby* socken hela perioden varit inrättadt ett arbetshus för 25 personer;

Kreaturs- och hagelskadeförsäkringsinrättningarnas verksamhet åren 1881—1885 i Östergötlands län.

Inrättningens namn och verksamhetsområde.	År, då verksamheten börjat.	Infutna försäkringsafgifter (eller utdebiterade belopp). 1881—1885.	Öfriga inkomster. 1881—1885.	Utbetalda skadeersättningar. 1881—1885.	Öfriga utgifter. 1881—1885.	Befintliga fonder eller tillgångar. 31/12 1885.	Försäkringsbelopp. 31/12 1885.	Utdebiteringsgrund. Utdebiterade öre för hvarje 100 kr. ansvarighetsbelopp.					Dödsfall ell. hagelskador, för hvilka under 1881—1885 ersättning utbetalts.
								1881.	1882.	1883.	1884.	1885.	
Östergötlands kreatursförsäkringsbolag, omfattande hela länet:		Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	Antal.
Hästar Nötkreatur.....	1877	182,237 ⁰⁰ 48,836 ⁰⁰	2,350 ⁰⁰ 1,117 ⁰⁰	148,625 ⁰⁰ 36,871 ⁰⁰	33,610 ⁰⁰ 11,964 ⁰⁰	5,040 ⁰⁰ 3,316 ⁰⁰	1,175,255 ⁰⁰ 272,120 ⁰⁰	250 186	218 208	293 190	242 190	241 172	550 396
Heda kreatursförsäkringsbolag:													
Hästar Nötkreatur	1881	1,392 ⁷⁵ 1,013 ³⁹	39 ⁰⁴ 73 ⁶⁵	1,209 ¹⁶ 703 ⁰⁵	19 ⁵⁸ 39 ¹⁷	180 ³⁰ 328 ¹⁰	19,285 ⁰⁰ 24,435 ⁰⁰	230 105	240 70	20 100	20 85	320 50	6 15
Vikbolands hästförsäkringsbolag, omfattande Björkekinds, Östkinds och Lösings härad, med undantag af Krokeks och Qvarsebo socknar:													
Hästar	1880	16,267 ⁶⁸	301 ⁴²	13,309 ⁶⁰	3,259 ⁵⁰	—	122,050 ⁰⁰	164	230	200	190	243	59
Östergötlands läns hagelskadeförsäkringsbolag, omfattande hela länet:													Hagelskador.
Gröda.....	1878	40,092 ⁰⁹	775 ²⁶	27,570 ²⁰	4,686 ³²	6,926 ⁴⁹	3,034,560 ⁰⁰	5 ⁵	102	22	10	20	41

att i *Fifvelstads* socken årligen till åldriga ej arbetsföra personer utdelas räntan af 14,000 kr., enskild donation, som förvaltas af särskild styrelse;

samt att i *Motala* fattighus och arbetsinrättning sedan år 1882 af inrättningens hjon och andra personer, som i saknad af arbetsförtjenst varit tillfälligtvis anställda, idkats tillverkning af borstbinderiarbeten, hvilkas värde, år 1882 uppgående till 2,842.71 kr., sedermera stigit år 1883 till 3,477.66 kr., år 1884 till 4,914.30 kr., och år 1885 till ej mindre än 9,772.31 kr.

De inrättade fattiggårdarne uppgifvas hafva, ehuru förenade med icke obetydliga utgifter under de första åren, visat synnerlig nytta och deras fördelar vinna alltmera erkännande.

H) Angående **fromma stiftelser och donationer** åberopas de tabellariskt uppställda meddelanden, som återfinnas i den här-
efter fogade **tabell n:o 8**, hvarförutom torde här få särskildt omförmälas:

att den i förra berättelsen omförmälda donationen af garfvareåldermannen Gustaf Sundbergs enka Vilhelmina Sundberg till inrättande af ett hem i staden *Linköping* för underhåll och uppfostran af värnlösa barn så tillväxt, att den vid periodens slut utgjorde 347,572 kr. 15 öre, deruti dock inberäknadt det fondens fastigheter åsatta värde 27,700 kr.;

att i *Norrköping*

dels f. kaptenen August Hjelm genom testamente den 18 augusti 1880 till Mobergska skolan, dit han förut donerat 21,000 kr., skänkt ytterligare 30,000 kr., hvars afkastning dock till största delen tillsvidare skall utgå i lifräntor till af honom uppgifna personer;

att, sedan fabrikssegaren John Lenning, på sätt i förra berättelsen omförmäles och äfven ofvan är berördt, föreskrifvit att, sedan de genom hans testamente den 16 december 1879 särskildt donerade 400,000 kr. först till de för dem bestämda ändamål

utgått, skulle hvad sedermera blefve öfver användas till för staden och företrädesvis dess arbetarebefolkning allmännyttiga ändamål, som af utredningsmännen i hans sterbhus jemte annat uppgifven person bestämdes, så hafva dessa förordnat, att af denna återstod 300,000 kr. skulle, på sätt ofvan är nämndt, öfverlemnas till fabriksföreningen i staden för inrättande af en väfskola, 15,000 kr. lemnas till arbetareföreningens sjuk- och begravningskassa, samt återstoden omkring 500,000 kr. användas till uppförande af ett hem för obemedlade obotligt sjuka tillhörande Norrköpings samhälle och med företrädesrätt för dess arbetarebefolkning;

att under perioden affidne grosshandlaren P. A. Enhörning genom testamente den 30 juni 1877 anslagit 10,000 kr. till stipendier åt två lärjungar vid Tekniska skolan, 10,000 kr. såsom bidrag till bildande af ett räddningshem för vanvårdade barn, 5,000 kr. till förstärkning af den s. k. Lagergrenska fonden för pensionering af fattiga enkor och barn efter stadens embets- och tjänstemän, 5,000 kr. till pauvres honteux och 5,000 kr. till understöd åt gamla tjenare.;

och att vid 1885 års slut till Stadsfullmäktiges förfogande funnos sex års afkastning af Lars Magnus Trozellis fond, som då uppgått till 61,148.12 kr. Af detta belopp bestämdes 26,650 kr. till sydvestra promenadens utsträckning till Linköpingsvägen, 11,000 kr. till åtgärder för fiskhandels underlättande, 5,000 kr. till inköp af den i elementarläroverkshuset förvarade Lundborgska fogelsamlingen samt återstoden 18,498.12 kr. till fortsättande af norra promenaden uppåt begravningskyrkogården; samt

att den vid 1 mtl *Ingelstad* i *Risinge* socken inrättade fattiggård grundar sig på en donation till socknens fattigförsörjning af framlidne kyrkoherden Matthias Stenhammar, hvar- till församlingen för gårdens apterande för ändamålet lagt omkring 65,000 kr.

Linköpings slott i Landskansliet och Landskontoret den 31 december 1887.

ROBERT DE LA GARDIE.

Adolf Wallenberg.

H. Joachimsson.

Tab. N:o 1.

FOLKMÄNGDEN I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅREN 1881—1885.

1.		2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
		Den 31 december, enligt presternas uppgifter.			Enligt de mantalslängder, som upprättats vid slutet af motstående år.						Bevärings- manskap af alla 5 klas- serna, enligt form. H. i nåd. förord. d. 9 febr. 1861.	Enligt årets mönster- rullor approbe- rade bevä- ringsplig- tige.
		Hela folkmängden.			Deraf fria från mantals- penningar.							
		Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Qvinkön.	Summa.		
Å landsbygden	år 1881	108,449	112,731	221,180	109,179	113,541	222,720	52,916	58,066	110,982	8,615	1,526
	» 1882	107,829	111,824	219,653	108,518	112,706	221,224	52,577	57,633	110,210	8,730	1,338
	» 1883	107,983	111,719	219,702	108,324	112,253	220,577	52,266	57,216	109,482	7,993	1,443
	» 1884	108,466	111,720	220,186	108,520	112,257	220,777	52,304	57,026	109,330	8,179	1,408
	» 1885	108,627	111,547	220,174	108,904	112,135	221,039	52,236	56,722	108,958	8,360	1,535
I städerna	år 1881	19,164	24,916	44,080	18,570	24,414	42,984	8,476	9,856	18,332	1,015	285
	» 1882	19,371	25,301	44,672	18,851	25,027	43,878	8,541	10,136	18,677	959	220
	» 1883	19,966	25,921	45,887	19,483	25,683	45,166	8,839	10,251	19,090	1,121	251
	» 1884	20,346	26,422	46,768	19,858	26,219	46,077	8,965	10,516	19,481	1,198	339
	» 1885	20,692	26,976	47,668	20,254	26,609	46,863	9,079	10,473	19,552	1,133	326
I Linköpings stad	år 1881	3,839	5,175	9,014	3,831	5,152	8,983	1,626	1,800	3,426	361	73
	» 1882	4,014	5,392	9,406	4,001	5,471	9,472	1,696	1,982	3,678	383	84
	» 1883	4,336	5,741	10,077	4,355	5,755	10,110	1,844	1,978	3,822	440	73
	» 1884	4,699	6,157	10,856	4,707	6,175	10,882	1,999	2,120	4,119	444	95
	» 1885	4,892	6,392	11,284	4,890	6,412	11,302	2,080	2,220	4,300	454	105
I Norrköpings stad	år 1881	11,978	15,253	27,231	11,430	14,860	26,290	5,415	6,323	11,738	447	180
	» 1882	12,043	15,453	27,496	11,532	15,090	26,622	5,423	6,372	11,795	349	99
	» 1883	12,285	15,676	27,961	11,824	15,412	27,236	5,541	6,481	12,022	438	140
	» 1884	12,286	15,828	28,114	11,843	15,602	27,445	5,508	6,602	12,110	525	204
	» 1885	12,406	16,097	28,503	11,994	15,684	27,678	5,518	6,454	11,972	442	183
I Söderköpings stad	år 1881	804	1,041	1,845	796	1,010	1,806	332	388	720	60	9
	» 1882	801	1,047	1,848	811	1,053	1,864	325	399	724	54	8
	» 1883	786	1,046	1,832	807	1,064	1,871	332	410	742	53	9
	» 1884	822	1,058	1,880	796	1,062	1,858	330	397	727	59	7
	» 1885	845	1,064	1,909	825	1,079	1,904	330	404	734	62	14
I Vadstena stad	år 1881	977	1,408	2,385	937	1,358	2,295	444	515	959	46	6
	» 1882	975	1,404	2,379	940	1,360	2,300	449	538	987	65	10
	» 1883	964	1,420	2,384	937	1,338	2,275	453	536	989	60	9
	» 1884	934	1,386	2,320	905	1,360	2,265	452	574	1,026	52	5
	» 1885	896	1,348	2,244	888	1,337	2,225	434	531	965	60	10
I Skeninge stad	år 1881	660	868	1,528	673	858	1,531	277	354	631	47	10
	» 1882	643	845	1,488	660	869	1,529	267	356	623	46	9
	» 1883	629	856	1,485	650	846	1,496	248	331	579	57	5
	» 1884	642	844	1,486	637	852	1,489	255	337	592	45	4
	» 1885	651	852	1,503	646	842	1,488	260	333	593	49	8
I Motala stad	år 1881	906	1,171	2,077	903	1,176	2,079	382	476	858	54	7
	» 1882	895	1,160	2,055	907	1,184	2,091	381	489	870	62	10
	» 1883	966	1,182	2,148	910	1,268	2,178	421	515	936	73	15
	» 1884	963	1,149	2,112	970	1,168	2,138	421	486	907	73	24
	» 1885	1,002	1,223	2,225	1,011	1,255	2,266	457	531	988	66	6
I hela länet	år 1881	127,613	137,647	265,260	127,749	137,955	265,704	61,392	67,922	129,314	9,630	1,811
	» 1882	127,200	137,125	264,325	127,369	137,733	265,102	61,118	67,769	128,887	9,689	1,558
	» 1883	127,949	137,640	265,589	127,807	137,936	265,743	61,105	67,467	128,572	9,114	1,694
	» 1884	128,812	138,142	266,954	128,378	138,476	266,854	61,269	67,542	128,811	9,377	1,747
	» 1885	129,319	138,523	267,842	129,158	138,744	267,902	61,315	67,195	128,510	9,493	1,861

Tab. N:o 2.

ALLMÄNNA VÄGAR OCH SKJUTSNING I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅREN 1881—1885.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	
Särskilda slag af vägar:	Längd af hvarje vägslag vid 1885 års slut.	Deraf under åren 1881—1885		Kostnad för under åren 1881—1885				Längd af indelade, med skjutsanstalter för sedda vägar vid 1885 års slut.	Skjutsanstalter (vid 1885 års slut)			
		fulländade och afly-nade nya vägar.	omlagda eller betydligt förbättrade vägsträckor.	fulländade nya vägar.		omlagda eller betydligt förbättrade vägsträckor.			med entreprenad.		utan entreprenad.	
				Af statsmedel.	Af Landstingets ell. kommuners medel.	Af statsmedel.	Af Landstingets ell. kommuners medel.		Gästgiverier.	Skjutsstationer.		
	Mil.	Mil.	Mil.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Mil.	Antal.	Antal.	Antal.	
Å landsbygden:												
allmänna landsvägar	105·20	0·2	1·40	—	—	26,330	18,550·48	105·40	37	19	—	
häradsvägar	104·45	—	3·20	—	—	18,000	12,310	65·72	—	—	—	
sockenvägar	99·21	0·9	3·70	—	—	—	17,000	22·30	—	—	—	
I städerna	4·01	—	0·36	—	—	—	1,414	1·27	—	5	—	
Summa	312·87	1·1	8·66	—	—	44,330	49,274·48	194·69	37	24	—	
<i>Skjutslegan per mil utgick vid 1885 års slut med:</i>												
1·80 kronor,	{ hvilket är <i>maximilega</i> , med entreprenadbidrag vid { hvilket är <i>maximilega</i> , utan entreprenadbidrag »								36	24	—	
									1	—	—	
	Summa (skjutsanstalter)								37	24	—	
									Kungs- och krono- skjuts.			
Antal utgångna hästar under år 1881	vid	26	8,087	8,619	—							
» » » » 1882	»	28	7,820	9,192	—							
» » » » 1883	»	13	8,051	8,837	—							
» » » » 1884	»	15	8,229	10,272	137							
» » » » 1885	»	11	7,973	10,426	72							
	Summa (hästar)	93	40,160	47,346	209							

Tab. N:o 3.

HEMMAN OCH LÄGENHETER SAMT STADSJORDAR M. M. I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅR 1885.

1.	2.		3.		5.	6.					11.		12.	
	Hemman och lägenheter, upptagna i jordeboken.					Antal brukningsdelar.	Antal lägenheter, verk och inrättningar, utom de i jordeboken särskildt upptagna (i kol. 2-4).					Taxeringsvärdet (i kronor)		
	Antal.	Mantal.		Antal brukningsdelar.			Jordtorp.	Ryttare-, soldat- och båtsmans-torp.	Backstugor.	Verk och inrättningar.	Hus i köpingar, villor, kyrkor m. m.	å jordbruksfastighet.		å annan fastighet.
Oförmedlade.		Nuvarande.	Oförmedlade.		Nuvarande.									
I. Landsbygden.														
A. Kronoegendomar.														
1) Under allmän disposition.														
a) Kungs- o. kungsladgårdar samt säterier	8	50 875	50 875	8	81	—	50	4	2	1 214,100	23,200			
b) Boställen: hemman	261	235 375	188 958	258	217	4	373	3	33	5,130,800	101,100			
lägenheter	101	—	—	40	17	—	5	—	—	243,600	7,000			
c) Hemman	273	244 762	193 854	267	241	2	477	4	42	4,914,400	142,200			
d) Jordlägenheter	186	—	—	118	9	—	43	2	7	764,700	429,300			
e) Fiskerier	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5,400			
f) Verk och inrättningar	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	360,000			
2) Under enskild disposition.														
a) Säterier	3	2 500	2 500	2	2	1	2	1	—	49,400	2,800			
b) Hemman	44	22 1263	15 0603	62	19	3	36	7	—	353,500	32,100			
c) Jordlägenheter	706	—	—	385	39	35	81	2	16	1,656,500	73,800			
d) Fiskerier	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	800			
e) Verk och inrättningar	15	—	—	—	—	—	—	2	1	—	4,900			
B. Skatteegendomar.														
a) Boställen: hemman	1	0 250	0 250	1	—	—	1	—	—	11,000	—			
lägenheter	6	—	—	2	—	—	—	—	—	15,100	6,000			
b) Säterier	167	173 750	150 875	102	276	57	263	17	11	5,535,100	254,400			
c) Hemman	4,084	3,580 8807	2,768 6927	7,185	2,881	1,332	7,533	234	246	75,395,233	5,021,500			
d) Jordlägenheter	1,548	—	—	1,166	51	2	168	22	186	4,109,700	1,939,200			
e) Fiskerier	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18,800			
f) Verk och inrättningar	131	—	—	—	—	—	—	14	—	—	1,210,400			
C. Frälseegendomar.														
a) Boställen: hemman	5	3 500	2 500	4	—	—	—	—	—	50,300	—			
lägenheter	4	—	—	2	—	—	—	—	—	5,700	—			
b) Säterier och ladngårdar	336	401 584	375 334	222	704	4	570	75	27	13,202,600	1,235,900			
c) Rå- och rörs- (insockne) hemman	99	63 375	52 250	67	32	2	26	5	1	1,369,867	56,400			
d) Hemman (utsockne)	2,565	2,020 441	1,689 978	3,124	1,908	497	2,560	157	242	48,652,100	3,445,300			
e) Jordlägenheter	581	—	—	309	15	62	36	8	20	1,908,100	359,900			
f) Fiskerier	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33,900			
g) Verk och inrättningar	101	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,837,400			
D. Andra fastigheter (som ej inräknats härofvän).														
Kyrkor och andra offentliga byggnader	—	—	—	—	—	—	—	—	484	—	7,657,400			
Frälseräntor	—	—	—	—	—	—	—	—	117	—	255,600			
Summa	11,298	6,799 419	5,491 127	13,324	6,492	2,001	12,224	557	1,435	164,581,800	25,514,700			
Deraf fri från bevillning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,613,800	7,558,700			
II. Städerna.														
Hela antalet nybygda boningshus 1881—1885.		Mantal.		Antal landerier, jordlotter eller andra brukningsdelar.	Tomter.		Befintliga boningshus 1885.	Verk och inrättningar.	Kyrkor o. andra offentliga byggnader.	Taxeringsvärdet				
		Oförmedlade.	Nuvarande.		Bebygda.	Obebygda.				å jordar.	å hus och tomter.			
Linköpings stad	84	—	18 25	102	414	92	807	3	21	623,400	11,896,000			
Norrköpings »	76	—	27 125	—	959	95	1,514	64	40	518,500	35,608,900			
Söderköpings »	5	—	13 438	—	135	11	129	6	12	227,500	1,669,200			
Vadstena »	—	—	21 25	46	259	123	271	—	9	381,500	3,299,000			
Skeninge »	1	—	21 75	46	136	29	223	4	4	412,300	91,400			
Motala »	18	—	—	—	179	58	224	2	4	—	2,158,100			
Summa	184	—	101 813	194	2,082	408	3,168	79	90	2,163,200	54,722,600			
Deraf fri från bevillning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	143,300	6,379,100			

Tab. N:o 4.

EGENDOMAR AF FIDEIKOMMISSNATUR I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅR 1885.

1. Fideikommissinnehafvarens namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. M a n t a l.				8. Summa.	9. Antal utjordar, ångar o. d. ej i mantal satt jord.	10. Antal verk och inrättningar (fastigheter i städer).	11. 12. 13. 14. Taxeringsvärdet (i kronor)				
			4. Krono.	5. Skatte.	6. F r ä l s e.					11. å jordbruksfastighet.	12. å annan fastighet.	13. å frälse-ränta.	14. S u m m a.	
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.								
Mosaiske trosbekännaren Jacob Marcus' arfvingar	N:is 2 och 3 i Strandquarteret, Quadraten Elden ..	Norrköping.	—	—	—	—	—	1	—	20,000	—	—	20,000	
Kammarherren m. m. greve Melcher Henrik Gustaf Falkenberg	Brokind	Vårdnäs.	—	1	5	15½	—	3	624,800	34,000	—	—	726,800	
	Törnevik	Tjärstad.	—	—	—	½	—	—	6,000	—	—	—		
	Skullebo N:o 1	Nykil.	—	—	—	1	—	—	60,000	—	—	—		
	Ulfsbergskärret (under Skullebo)	»	—	en intaga.	—	—	22½	1	—	2,000	—	—		
Kammarherren m. m. Carl Fredrik Ridderborg	Ribblingshof	Norra Vi.	—	—	2	2½	4½	1	86,200	500	1,300	88,000		
Kammarherren m. m. friherre August Theodor Adelswärd	Adelsnäs m. fl.	Åtvid.	—	18½	2	13½	—	3	1,043,600	304,300	1,100	—	2,249,600	
	Erikstad m. fl.	Svinstad.	—	2½	—	4½	—	2	143,600	11,000	3,000	—		
	Björnsbo m. fl.	Värna.	—	1½	—	1	—	1	107,000	125,000	—	—		
	Grönhög m. fl.	Björnsäter.	—	1½	—	—	—	1	87,000	5,000	—	—		
	Hedingstorp	Vist.	—	18½	—	—	—	—	—	41,400	—	—		—
	Fjersbo m. fl.	Kettilstad.	—	1	—	1½	—	—	—	243,400	—	—		—
	Södra Botorp	Åtvid.	—	½	—	1	—	—	—	67,000	—	—		—
	Bersebo	Tjärstad.	—	½	1	—	51,½	1	—	67,200	—	—		—
Förre Ryttmästaren greve Thure Bjelke	Sturefors m. fl.	Vist.	—	½	4½	10½	—	6	399,300	15,000	—	—	1,338,340	
	Tinnerö, en äng	St: Lars.	—	—	—	—	—	1	83,500	—	—	—		
	Bogestad m. fl.	Landeryd.	—	½	—	3	—	1	70,700	—	—	—		
	Slattefors m. fl.	»	—	2½	—	5½	—	1	156,300	12,800	—	—		
	Bölingstomta	Törnevalla.	—	—	—	1½	—	—	40,000	—	—	—		
	» (en utjord)	Askeby.	—	—	—	—	—	1	1,500	—	—	—		
	Linneberga m. fl.	Svinstad.	—	—	—	8½	—	3	189,800	—	—	—		
	Viggebyholm m. fl.	Grebo.	—	1½	2½	1½	—	2	160,400	—	—	—		
	Lilla Folåsa N:is 1 och 2 ..	Rappestad.	—	—	—	1½	—	—	32,000	—	—	—		
	Bestorp	Vårdnäs.	—	—	—	5½	—	—	162,000	—	—	—		
	Rumpebo	Kettilstad.	—	—	—	½	—	—	15,000	—	—	—		
	Frälseräntan af Holmtebo säg	Ringarum.	—	—	—	—	48½	—	—	—	—	40		
	Vice Kollegan John H. Theorell i Kungelf	Borkhults bruk m. fl.	Yxnerum.	—	3½	—	4½	—	7	255,700	68,000	—		—
Hemmingsbo m. fl.		Ringarum.	—	½	—	1½	—	2	110,000	2,500	—	—		
Solvik		Björnsäter.	—	½	—	—	—	—	40,000	—	—	—		
Salfvedal		Yxnerum.	—	½	—	½	10½	—	33,500	—	—	—		
Kapten m. m. greve Filip von Schwerin ..	Odensgöl m. fl.	Yxnerum.	—	—	1	1½	—	—	71,500	—	—	—	91,500	
	Solvik	Björnsäter.	—	1	—	—	1½	—	20,000	—	—	—		

Enkefrövinna Matilda von Schwerin Fyllingarum m. fl.		Ringarum.	—	3	5½	—	3	425,000	12,000	—	—	
K. Mia Befälsningsbefordras femårsberättelser 1881—1885. Östergötlands län.	Bresätter m. fl.	Skinberga.	{ en ut- } jord	1	½	1½	1	118,500	16,000	—	—	
	Hälla gästgifvaregård	Vestra Husby.	—	1	—	—	—	14,000	—	—	—	
	Stenkärstorp m. fl.	Drothem.	—	½	—	—	16	78,400	—	—	—	
	Brunneby m. fl.	Mogata.	—	3¼	3½	5¼	7	261,700	3,000	9,300	—	
	Hersebråta	Börum.	—	—	—	—	2	—	—	4,800	—	
	Spinkenäs m. fl.	Skällvik.	—	—	—	—	2	8,600	—	7,600	—	
	Ljuskön	Å.	—	—	—	{ en } { utjord }	1	10,000	—	—	—	
	Förre Underlöjtnanten m. m. greve Fredrik Knut Harald Strömfelt	Hylinge m. fl.	Vestra Husby.	—	—	1½	5½	9	163,600	8,700	—	—
		Sküggestad m. fl.	Drothem.	—	—	—	½	3	24,800	8,400	—	—
		Stora Berga m. fl.	Gårdeby.	—	—	—	2½	1	55,000	—	—	—
	Lycebo m. fl.	Östra Ryd.	—	½	—	½	—	18,700	—	—	—	
Grefve Carl Axel Spens	Engelholm m. fl.	S:t Anna.	—	1	2	15½	—	373,200	4,000	—	—	
	Norrum m. fl.	Börum.	—	2	—	1½	—	105,000	—	—	—	
	Emtö och Andrakö	Gryt.	—	—	—	4	—	78,000	—	—	—	
	Strand och Krogersbo	Ringarum.	—	1½	—	—	—	85,000	2,000	—	—	
	(Andel af Bosgårde)	Söderköping.	—	—	—	—	1	1,500	—	—	—	
Otto Fredrik Kuylenstjerna	Landsjö m. fl.	Kimstad.	—	¾	3¾	3½	2	190,000	5,200	—	—	
	Vesterby m. fl.	Skärkind.	—	½	—	2	6	82,000	—	—	—	
Stationsskrifvaren O. Erland Ekerman	Kättsätter	Borg och Löt.	—	1	—	—	—	25,000	—	—	—	
	Qvarntorps Borgargård	Qvillinge.	—	½	—	—	—	14,000	—	—	—	
	Mellantorp, en utjord, roterad för ¾ mtl, skatte	S:t Johannes.	—	—	—	—	—	8,500	—	—	—	
Fredrik Anton Edvard von Röök von Block	Broxvik m. fl.	Jonsberg.	—	5	—	6½	6	200,800	500	4,500	—	
	Yxnö m. fl.	Häradshammar.	—	¼	—	2	7	62,400	—	—	—	
	Amantorp m. fl.	Östra Husby.	—	¾	—	—	2	10,700	—	—	—	
	Bjärby m. fl.	Kuddby.	—	2	—	½	1	42,000	—	1,100	—	
	Hasselö m. fl.	Östra Ny.	—	—	—	3¼	—	45,500	—	—	—	
	Dalby m. fl.	Å.	—	—	—	½	1	7,000	—	—	—	
	Bjärka No 3	Tåby.	—	—	—	1	—	35,000	—	—	—	
M. F. Theodor Könsberg	Låstad med Trullstorpet	Faringstad.	—	—	2	—	2	50,000	—	—	—	
Erik Gustaf Axel Danckwardt-Lillieström	Solberga m. fl.	Sya.	—	½	1	½	—	69,500	3,000	—	—	
	Dikarekrog m. fl.	Vestra Harg.	—	¼	—	1	—	44,000	—	—	—	
	Måla, Grimstorp m. fl.	Veta.	—	—	1	4¼	—	98,100	4,000	—	—	
	Böttestadstorp m. fl.	Härberga.	—	½	—	½	2	38,400	300	—	—	
	Norra och Södra Berga m. fl.	Mjölby.	—	2	—	2¼	1	113,000	—	—	—	
	Furuåsa	Hof.	—	—	—	½	—	12,300	—	—	—	
	Sörby m. fl.	Hvarf.	—	3	—	—	5	79,400	—	4,000	—	
	Födekulla och Styra	Styra.	—	—	—	—	2	11,300	—	—	—	
	Ödeshögs Pilgård	Ödeshög.	—	—	—	1	—	21,000	—	—	—	
Förre Kaptenen m. m. greve Filip Otto Leonard Klingspor	Grönlund m. fl.	Åsbo.	—	2½	—	3½	3	187,500	4,500	—	—	
	Dala No: 1 och 3	Ekeby.	—	½	—	½	—	15,500	—	—	—	
Enkefriherrinnan Eva Sofia Charlotta Gripenstedt, född Anckarsvärd	Molina säteri m. fl., lydande under Bysta fideikommissegendomi Örebro län	Regna.	—	2½	2½	1¾	2	287,600	9,200	800	297,600	
		Summa	3½	67¾	36¼	162¾	269½	7,991,900	678,900	37,540	8,708,340	

Tab. No 5.

EGENDOMAR TILLHÖRANDE INHEMSKA AKTIEBOLAG I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅR 1885.

1. Aktiebolagets namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. M a n t a l.				8. Summa.	9. Antal utjordar, ängar o. d. ej i mantal satt jord.	10. Antal verk och inrättningar (fastigheter i städer).	11. 12. 13. 14. Taxeringsvärdet (i kronor)				
			Krono.	Skatte.	F r ä l s e.					Summa.	å jordbruks- fastighet.	å annan fastighet.	å frälse- ränta.	S u m m a.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.								
Hycklinge sågverks aktiebolag.....	Hycklinge	Hycklinge.	—	$\frac{1}{2}$	—	—	$\frac{1}{2}$	—	1	15,000	30,000	—	45,000	
Björkfors' aktiebolag	Knäppsvik och Drabo	Oppeby.	—	—	—	$\frac{3}{10}$	$\frac{3}{10}$	—	1	21,300	71,000	—	92,300	
Edsvalla d:o	Åby maskinsåg	Horn.	—	—	—	—	—	—	1	—	45,000	—	45,000	
Råby d:o	Råby oljeqvarn, färgeri och vadmalsstamp	Ljung.	—	—	—	—	—	—	3	—	25,000	—	25,000	
Göta kanalbolag	Slussinspektorsbostället vid Berg	Vreta kloster.	—	—	—	—	—	—	1	—	10,000	—	—	
	Slussinspektorsbostället vid Husbyfjöl	Brunneby.	—	—	—	—	—	—	1	—	8,000	—	—	
	Öfriga byggnader	"	—	—	—	—	—	—	2	—	9,000	—	—	
	Lilla Ludderhufvud el. Karls- borg	Drothem.	—	$\frac{2}{3}$	—	—	—	—	—	—	10,000	—	—	
	Hveta	Kimstad.	$\frac{7}{8}$	—	—	—	—	—	—	—	17,000	—	—	
	Härstorp	Motala.	—	—	—	$\frac{1}{10}$	—	—	—	—	24,000	—	—	
	Motala Backgård	"	—	$\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—	10,000	—	—	
	En äng i Sättran	"	—	—	—	—	—	1	—	—	500	—	—	
	Kronoparken Fålehagen	{Motala (o. V.) Stenby.}	—	—	—	—	—	?	—	—	13,900	—	—	
	I öfrigt jordområde, arkiv, tjenstemäns bostäder och magasin	—	—	—	—	—	—	—	?	—	40,000	50,000	—	
Del af Röknö i Vettern	Vestra Ny.	—	—	—	—	—	$2\frac{83}{100}$?	—	2,200	—	—	194,600	
Aktiebolaget Lunnevad	Lunnevad N:o 1	Sjögestad.	—	1	—	—	—	—	—	40,000	—	—	—	
	" qvarn	"	—	—	—	—	—	—	1	—	4,000	—	—	
	" folkhögskolehus	"	—	—	—	—	1	—	1	—	16,000	—	60,000	
Bloms aktiebolag	Nyqvarns fabriker	S:t Lars.	—	—	—	—	—	1	?	4,300	232,800	—	237,100	
Badhusbolaget Stångebro badhus.....	Stångebro badhus	"	—	—	—	—	—	—	—	—	2,000	—	2,000	
Linköpings badhusbolag	Ladugårdskällans d:o	"	—	—	—	—	—	—	—	—	8,000	—	8,000	
L. T. Brogrens bryggeriaktiebolag ...	Stångebro bryggeri m. m. ...	"	—	—	—	—	—	1	?	5,300	96,100	—	—	
	Restaurations & Malmen ...	Kärna.	—	—	—	—	—	—	1	—	4,100	—	105,500	
Tannefors qvarnaktiebolag	Tannefors qvarnar N:o 2 o. 3	S:t Lars.	—	—	—	—	—	—	2	—	89,700	—	89,700	
Linköpings vattenledningsbolag	" N:o 5 o. 6 m. m.	"	—	—	—	—	—	1	2	400	64,600	—	65,000	
Kinda kanalbolag	Tannefors: åbyggnader m. m.	"	—	—	—	—	—	—	—	1,500	1,500	—	—	
	Afsöndrad jord och sluss- vaktarebostäder m. m. ...	Vist.	—	—	—	—	—	—	—	2,000	8,000	—	13,000	
Gusums bruks- och fabriksaktiebolag	Alboga	Ringarum.	—	$\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	35,000	—	—	—	
	Gisletorp	"	—	$\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	35,000	—	—	—	
	Stora Gusum	"	—	1	—	—	—	—	—	85,000	—	—	—	
	Frörum	"	—	1	—	—	—	—	—	51,000	—	—	—	

	Åby	"	1						40,000			
	Åby gästgifvaregård	"	$\frac{1}{2}$						18,000			
	Åketorp	"	$\frac{1}{2}$						18,000			
	Messerums utjord	"						1	2,000			
	Gusums predikantsboställe	"						1		1,000		
	Alboga såg	"						1		2,500		
	Forssens mjölqvarn	"						1		1,500		
	Gusums "	"						1		12,000		
	" jernbruk	"						1		25,000		
	" messingsbruk	"						1		35,000		
	" tegelbruk	"						1		1,500		
	" garfveri	"						1		2,000		
	" benstamp	"						1		200		
	Ett magasin vid Valdemarsvik	"						4 $\frac{1}{2}$		4,000		371,700
Nartorps aktiebolag	Stora Hammartorp	Skällvik	1						30,000			
	Ormestorp	"	$\frac{1}{4}$						27,000			
	Tängelöt	"	$\frac{1}{10}$						1,200			
	Nartorps jerngrufvor	"								45,000		
	Malmlestarestuga & Tängelöts egor	"						1 $\frac{1}{2}$		1,200		104,400
Skyllbergs bruks aktiebolag	Skönarbo bruks- och landt-egendom	Godegård.					$\frac{1}{4}$		36,000			
		Hällestad.					$\frac{1}{4}$		10,000			
		Tjällmo.	2 $\frac{1}{2}$				1 $\frac{1}{2}$		197,000	84,000		327,000
		Skedevi.					$\frac{1}{2}$		30,000			30,000
Ramshytte bruks aktiebolag	Roltorp	Skedevi.					$\frac{1}{2}$					
Aktiebolaget Finspångs styckebruk	Finspångs bruks- och landt-egendom	Hällestad.	1				15 $\frac{1}{2}$		583,500	9,000		
		Stjernorp.					4		170,000			
		Risinge.	2 $\frac{1}{2}$	4 $\frac{1}{2}$			23 $\frac{8883}{11110}$		1,311,700			
		Regna.					4 $\frac{9}{10}$		201,500			
		Skedevi.	$\frac{1}{4}$						22,000			
		Vånga.	$\frac{1}{2}$				2 $\frac{1}{2}$		129,300			
		Qvillinge.	$\frac{1}{4}$				1 $\frac{1}{2}$		124,300			
		Simonstorp.	$\frac{1}{2}$	1 $\frac{1}{3}$			2		252,700			2,804,000
Reijmyre aktiebolag	Reijmyre glasbruk m. m.	Skedevi.	2 $\frac{1}{2}$				2		510,100	89,500		
		Simonstorp.								2,000		601,600
Fiskeby ångbåtsaktiebolag	Jord i Bergsätter och Nyalund	Östra Eneby.						1	100			
	Åbyggnader m. m.	Borg och Löt.						2		3,000		3,100
Fiskeby fabriksaktiebolag	Fiskeby pappersbruk m. m.	Östra Eneby.							11,400	290,800		
		Borg och Löt.								2,500		304,700
Kimstads qvarn- o. fabriksaktiebolag	Kimstads mjölqvarn	Kimstad.	$\frac{1}{2}$				$\frac{1}{2}$	1	16,000	89,000		105,000
Stockholms bomullspinneri- och väfveriaktiebolag	Torshags bomullspinneri	Qvillinge.	$\frac{1}{2}$							318,400		
	4 utjordar	"						$\frac{1}{2}$	41,600			360,000
Stafsjö aktiebolag	Erfrastekärr m. m.	Krokek.	$\frac{1}{2}$				$\frac{3}{4}$	7	38,100	2,000		
	Mörkhult med Nöden	Konungund.	$\frac{1}{4}$						3,000			
	Lögsjön	Östra Stenby.					$\frac{1}{4}$		6,000			
	Åtorp	Simonstorp.						1 $\frac{1}{2}$	5,500			54,600

Tab. N:o 5. (Forts.) EGENDOMAR TILLHÖRANDE INHEMSKA AKTIEBOLAG I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅR 1885.

1. Aktiebolagets namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. 8. M a n t a l.					9. Antal utjordar, ängar o. d. ej i mantal satt jord.	10. Antal verk och inrättningar (fastigheter i städer).	11. 12. 13. Taxeringsvärdet (i kronor)			14. S u m m a.
			Krono.	Skatte.	Frälse.		Summa.			å jordbruks- fastighet.	å annan fastighet.	å frälse- ränta.	
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
Aktiebolaget Mekaniska Verkstaden Vulcan.....	Mekaniska Verkstaden Vul- can	Östra Eneby.	—	—	—	—	—	—	?	—	200,000	—	200,000
Skärblacks aktiebolag	Skärblacks pappersfabrik	Kullerstad.	—	—	—	—	—	—	?	—	250,000	—	250,000
Kolmårdens Nya Marmorbruks aktie- bolag	Gusätter m. m.	Krokek.	—	¼	—	—	—	1	—	5,500	2,300	—	89,800
	Fagervik m. m.	Konungsund.	—	¾	—	—	1	1	—	16,000	66,000	—	
Boxholms aktiebolag	Boxholms jernbruk	Ekeby o. Blåvik.	—	4½	—	5½	—	10	—	397,700	144,000	—	1,505,200
	" "	Åsbo.	—	2¼	—	2¾	—	6	—	156,000	240,000	—	
	" "	Malgesanda.	—	1¼	1½	1½	—	—	—	227,500	8,500	—	
	" "	Ulrika.	—	¾	—	—	—	—	—	40,000	—	—	
	Malma	Vestra Ryd.	—	—	4½	—	—	—	—	129,500	1,500	—	
	Södra Målen	Asby.	—	¾	1	—	—	—	—	60,000	—	—	
	Börshult	Torpa.	—	—	—	1	—	—	—	23,500	—	—	
	Arnäs och Flanhult	Blåvik.	—	—	—	1½	—	—	—	37,000	—	—	
	Svärdstorp	Norra Vi.	—	—	—	½	28½	—	—	40,000	—	—	
Mjölby qvarnaktiebolag	Qvarn med tillhörande	Mjölby.	—	—	—	—	—	—	—	—	85,000	—	
Hästholmens hamnbolag	Magasin vid Hästholmen	Vestra Tollstad.	—	—	—	—	—	—	1	—	6,000	—	6,000
Bispmotala tegelbruksbolag	Bispmotala med tegelbruk	Motala.	—	½	—	—	½	—	—	24,000	20,000	—	44,000
Motala Mekaniska Verkstads bolag	Hårstorp	"	—	—	—	¼	—	—	—	27,000	—	—	1,764,800
	Motala mekaniska verkstad	"	—	—	—	—	—	—	—	—	1,500,000	—	
	Holm Norrgård	"	—	½	—	—	—	—	—	4,000	—	—	
	Mekanisk verkstad	Norrköping.	—	—	—	—	½	—	3	—	233,800	—	
Motala spikfabriksbolag	Motala spikfabrik	Motala.	—	—	—	—	—	—	—	—	25,000	—	25,000
Motala tändsticksfabriksbolag	" tändsticksfabrik	"	—	—	—	—	—	—	—	—	35,000	—	35,000
Medevi nya aktiebolag	Medevi helsobrunn	Vestra Ny.	—	—	—	—	—	—	—	—	100,000	—	137,200
	Stora Baggeby	"	—	—	—	½	—	—	—	27,000	—	—	
	Palby	"	—	—	—	¼	—	—	—	10,000	—	—	
	En jordlott i Brorustninge	"	—	—	—	—	¾	—	—	200	—	—	
Hotellaktiebolaget	—	Linköping.	—	—	—	—	—	—	2	—	227,900	—	227,900
Larssons bryggeriaktiebolag	—	"	—	—	—	—	—	—	2	—	48,100	—	67,900
	Malmen, restauration	Kärna.	—	—	—	—	—	—	1	—	19,800	—	
Gjuteri-aktiebolaget	—	Linköping.	—	—	—	—	—	—	1	—	38,100	—	38,100
Träförädlingsbolaget	—	"	—	—	—	—	—	—	1	—	20,000	—	20,000
Linköpings bryggeriaktiebolag	—	"	—	—	—	—	—	—	1	—	88,500	—	88,500
" bostadsaktiebolag	—	"	—	—	—	—	—	—	5	—	144,000	—	144,000
Mineralvattens-aktiebolaget	—	Norrköping.	—	—	—	—	—	—	1	—	3,000	—	3,000

Forsäkringsaktiebolaget Skandia	—	—	—	—	—	—	—	1	—	123,200	—	123,200
Norrköpings utskänkingsbolag	—	—	—	—	—	—	—	1	—	51,000	—	51,000
” pantaktiebank	—	—	—	—	—	—	—	1	—	32,500	—	32,500
” tändsticksfabriks aktiebolag	—	—	—	—	—	—	—	3	—	141,900	—	141,900
Gripens aktiebolag.....	—	—	—	—	—	—	—	4	—	248,700	—	248,700
Snickeri-aktiebolaget.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	18,700	—	18,700
Litografiska aktiebolaget	—	—	—	—	—	—	—	2	—	408,200	—	408,200
Gröndalens Torffabrik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5,000	6,200	—
En utjord.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—
Arbetare-aktiebolaget.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	419,500
Ströms aktiebolag.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	81,500	—	81,500
Bergs d:o.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63,000	—	144,500
Holmens bruks- och fabriksaktiebolag	—	—	—	—	—	—	—	—	—	649,000	—	649,000
Arbetarebostads-aktiebolaget	—	—	—	—	—	—	—	5	—	670,000	—	670,000
Bomullsväveri- ”	—	—	—	—	—	—	—	5	—	3,170,700	—	3,170,700
Bryggeri- ”	—	—	—	—	—	—	—	23	—	113,800	—	113,800
Ångtvätt- ”	—	—	—	—	—	—	—	6	—	1,102,100	—	1,102,100
Gamlebro aktiebolag.....	—	—	—	—	—	—	—	4	—	247,100	—	247,100
R. Wahrens ”	—	—	—	—	—	—	—	3	—	27,100	—	27,100
Asklund & C:i ”	—	—	—	—	—	—	—	1	—	157,300	—	157,300
Väfveriaktiebolaget Hallen	—	—	—	—	—	—	—	1	—	389,800	—	389,800
Bergsbro aktiebolag	—	—	—	—	—	—	—	1	—	233,200	—	233,200
Drags ”	—	—	—	—	—	—	—	1	—	120,000	—	120,000
Anderssons bryggeriaktiebolag.....	—	—	—	—	—	—	—	8	—	835,400	—	835,400
Skeninge ”	—	—	—	—	—	—	—	11	600	1,089,000	—	1,089,600
Söderköpings vattenkuranstalts aktiebolag	—	—	—	—	—	—	—	3	—	129,500	—	129,500
Arbetareföreningens byggnadsaktiebolag.....	—	—	—	—	—	—	—	2	—	42,100	—	42,100
Badhus-aktiebolaget.....	—	—	—	—	—	—	—	5	—	105,700	—	105,700
	—	—	—	—	—	—	—	1	—	32,300	—	32,300
	—	—	—	—	—	—	—	2	—	6,100	—	6,100
Summa	—	—	—	—	—	—	—	37	145	5,483,000	15,597,500	21,080,500

Tab. N:o 6.

EGENDOMAR TILLHÖRANDE FRÄMMANDE MAGTERS UNDERSÅTAR I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅR 1885.

1. Främmande magters och undersåtens namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. M a n t a l.				8. Summa.	9. Antal utjordar, ångar o. d. ej i mantal satt jord.	10. Antal verk och inrättningar (fastigheter i städer).	11. 12. 13. 14. Taxeringsvärdet (i kronor)					
			Krono.	Skatte.	Fr ä l s e.					Summa.	å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.	å frälse-ränta.	S u m m a.	
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.									
Danske undersåten Nils Juel v. Reedt's sterbhus	Hofgården	Hof.	—	7½	—	—	—	—	—	—	315,000	—	—	315,000	
Britiske undersåten J. Henry Johnson	Gården och tomterna N:o 102, Norra kvarteret, kvadraten Jungfrun	Norrköping.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	280,000	—	280,000	
Belgiska aktiebolaget Vieille Montagne	Knarkebo zinkgrufvor	Godegård.	—	—	—	—	—	—	p	—	—	26,000	—	26,000	
		Summa	—	7½	—	—	—	—	p	—	—	315,000	306,000	—	621,000

Tab. N:o 7.

BRANDFÖRSÄKRINGS-INRÄTTNINGARNES VERKSAMHET I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅREN 1881—1885.

1. Inrättningens namn och verksamhetsområde.	2. År, då verksamheten börjat.	3. Influtna försäkringsavgifter (eller utdebiterade belopp). 1881—1885.	4. Öfriga inkomster. 1881—1885.	5. Utbetalda brandskadeersättningar. 1881—1885.	6. Öfriga utgifter. 1881—1885.	7. Befintliga fonder eller tillgångar vid slutet af år 1885.	8. Försäkringsbelopp.		9. 10. Utdebiteringsgrund. Utdebiterade öre för hvarje 100 kr. ansvarighetsbelopp.					11. Eldsvådor, för hvilka under 1881—1885 utbetalts ersättning		12. Anmärkingar.
							tecknad under loppet af år 1885.	qvarstående vid slutet af år 1885.	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.	Antal.	Antal.	
1. Brandstodsbolaget inom Östergötlands län, till försäkring af åbyggnader och lösegendom å landet, omfattande Östergötlands län.	1841	Kr. 303,053·39	Kr. 14,122·68	Kr. 281,795·58	Kr. 33,418·52	200,000	Kr. 2,764,442·69	Kr. 99,843,080·09	6	5·7	5·6	4·8	9·4	—	378	1)
2. Östergötlands Nya Brandstodsbolag, omfattande Östergötlands län.	1876	Kr. 153,994·52	—	Kr. 133,166·38	Kr. 20,741·13	48,569·13	Kr. 809,780	Kr. 11,566,750	15	7	8	9	62	22	11	2)
3. Ydre härads brandstodsbolag, omfattande Torpa, Asby, Sunds, Vestra Ryds, Svinhults, Norra Vi och Tirserums socknar.	1867	Kr. 132·44	—	Kr. 85·85	—	47·66	Kr. 116,500	Kr. 1,322,000	—	—	—	—	10	1	—	—
Summa	—	Kr. 604,938·71	Kr. 49,952·99	Kr. 633,824·06	Kr. 106,305·49	248,616·79	Kr. 11,235,838·70	Kr. 209,473,885·87	—	—	—	—	—	40	389	—

Anmärkingar.

1) Räkenskapsåret omfattar tiden från och till den 1 april. — 2) Räkenskaps- och försäkringsåret omfattar tiden från och till den 14 mars.

Tab. N:o 8.

FROMMA STIFTELSE, STIPENDIIFONDER, PENSIONSANSTALTER, SJUKKASSOR OCH DERMED JEMFÖRLIGA INRÄTTNINGAR I ÖSTERGÖTLANDS LÄN ÅR 1885.

Tab. N:o 8.

Östergötlands län.

55

1. Stiftelsens namn.	2. Stiftelsens ändamål.	3. Stiftarens namn och yrke.	4. Stiftelsens år och dag.	5. Utdelning år 1885		6. Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	7. Stiftelsen förvaltas af:	9. Anmärkn.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
A. Å landsbygden.								
<i>Kinda och Ydre härads fögderi.</i>								
1. Segersteenska donationsfonden.	Kettilstads kyrkokassas framtida behof.	Major Joh. H. Segersteen.	1880 ²³ / ₃	—	—	1,338	Församlingens kyrkoråd.	1)
2. Bergmanska donationsfonden.	Kläder och föda åt fattiga skolbarn inom Tjärstads församling.	Fältkamrer S. J. Bergman.	1861 ¹⁴ / ₈	40	84	1,148	Församlingens skolråd.	
3. Göranssonska donationsfonden.	D:o d:o d:o	Kyrkovärden G. Göransson.	1879 ¹² / ₁₂	38	46	530	Detsamma.	
4. Kungl. sekter P. A. Reutersvärd donationsfond.	Understöd åt landbruks- och handverkslärlingar samt fattiga skolbarn inom socknens Yredel.	Kungl. sekter Per Adam Reutersvärd.	1853 ⁶ / ₁₂	52	287 ⁶⁴	4,795 ⁶⁰	Pastor och skolrådet i Malgesanda socken.	
5. Sara Maja Månsdotters fond.	Fotbeklädnad åt fattiga skolflickor.	Hemmansegarinnan Sara Maja Månsdotter.	1878 ²⁸ / ₁	9	30	535 ⁷⁵	Skolrådet i Vestra Ryd.	
6. Fagerbergiska stiftelsen.	Understöd åt fattige i församlingen och brudgåfvor åt väl vitsordade tjänarinnor i Asby.	Sadelmakareäldermannen Jakob Fagerberg.	1830 ³⁰ / ₆	20	1,150	26,001 ⁶⁰	Stiftets biskop, domprosten i Linköping samt en vald församlingsmedlem från Asby och en från Torpa.	
7. D:o d:o	D:o d:o d:o i Torpa församling.	Densamme.	"	20	1,129 ⁵⁰	26,000 ⁵²	Pastor och 13 hemmansegare i Torpa.	2)
8. Tranérska d:o	Lasarett- och läkarevärd m. m. i Torpa.	Professor Johannes Vindician Tranér.	1825 ¹¹ / ₃	—	2,106 ⁰¹	64,358 ⁸⁰	Församlingens båda prester samt en kyrkostämma för 4 år vald ledamot.	
9. Asby lifröntefond.	Beredande af lifränta vid 55 års ålder åt inom Asby församling af medellösa föräldrar födda barn.	Asby fruntimmersarbetsförening.	1873 ¹ / ₁	14	70	846 ⁰⁷	Malgesanda församlings pastor och kyrkoråd.	
10. Norrby d:o	D:o åt d:o, födda å Norrby egendoms egor.	Fru Gustafva Grapengiesser, född Duse.	1874 ¹ / ₁₂	1	5	112 ⁶⁷		
11. Noréuska donationsfonden.	Understöd till julhelgen åt de mest behöfvande.	Baukokamrer Jakob Norén.	1837 ²⁴ / ₆	15	64	1,131 ⁹⁴		
<i>Gullbergs, Bobergs och Valkebo härads fögderi.</i>								
12. Vreta Klosters barnhem.	Att fostra oäkta, i hemmet vanvårdade barn, tills de uppnått 15 års ålder.	Okänt.	—	17	1,136	960	Särskild direktion.	
13. Wedinska stiftelsen N:o 1.	För kommunens bästa inom Stjernorps socken.	Egendomsegaren C. G. Wedin.	1874 ³ / ₄	—	—	3,726 ¹⁷	Kommunalnämnden.	
14. D:o d:o N:o 2.	D:o d:o d:o	Förvaltaren C. E. Wedin.	1881 ⁵ / ₇	—	—	5,090 ²⁸	Densamme.	
15. Wibergska fonden.	Julpenningar åt 12 fattige inom Ljungs socken.	Fabrikör Aug. Wiberg.	1873 ¹ / ₁₁	12	60	1,000	Densamme.	
16. Möllerstenska d:o	Understöd, kvartalsvis, åt 3:ne fattiga inom Ljungs s:n.	Fabrikör C. M. Möllersten.	1859 ² / ₈	3	180	3,000	Ordföranden i kommunalnämnden.	
17. Grönberghska donationsfonden.	Understöd åt 3:ne fattiga enkor med barn inom Ljungs socken.	V. auditör Fredr. Grönbergh.	1853 ¹ / ₁₀	1	21	350	Pastor i församlingen.	3)
18. Pensionsfonden.	Till skolorna inom Ljungs socken.	Okänt.	1871 ³⁰ / ₁₀	—	50	1,043 ⁶⁸	Densamme.	
19. Premiefonden.	Årliga premier till förtjenta skolbarn inom Ljungs s:n.	Okänt.	Obekanta	—	—	253 ⁶⁷	Densamme.	
20. Ulanderska donationen.	Julgåfvor åt fattiga inom Flistads socken.	Enkefru Johanna Ulander.	1872 ¹¹ / ₇	12	18	300	Kommunalnämnden.	
21. Thollanderska d:o	Till fattiga, oförvilliga personer inom Flistads socken.	Enkefru Thollander.	1858 ¹⁹ / ₅	11	18	300	Densamme.	
22. Dalheimska d:o	Till Flistads sockens fattighjon.	Landtbrukaren C. Dalheim.	1876 ² / ₁₂	—	6	2 t:r råg och d:o korn	Densamme.	
23. Johanssonska fonden.	Utdelning åt fattighjonen i Vesterlösa.	Landtbrukaren P. A. Johansson.	1878 ⁸ / ₇	—	30	500	Densamme.	
24. Beväringskassans fond.	Åt beväring inom Vesterlösa, som i kronans tjänst förlorat helsa eller lemmar.	Kyrkoherden Wallenberg.	1814	—	—	339 ¹⁰	Densamme.	
25. Hultgrenska donationsfonden.	Till fattiga barns uppfostran eller lärdom inom Vesterlösa socken.	Inspektör J. Hultgren.	1870 ²⁷ / ₆	7	211 ⁹⁴	Fastighet	Densamme.	4)
26. Metzénska stiftelsen.	Utdelning till 6 de fattigaste och mest behöfvande äkta barn, 5 i Klockrike och 1 i Brunneby socken.	Kontraktsposten K. J. Metzén och hans fru, född Röhl.	1860 ¹³ / ₁₀	7	195	3,616 ⁶⁸	Kyrkovärden A. J. Petersson i Tororp.	

Tab. N:o 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.		7.	8.	9.
				Utdelning år 1885	Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885.			
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkn.
27. Grillska donationsfonden.	Till de fattige inom Brunneby socken.	Brukspatron J. W. Grill.	1863 ¹⁵ / ₇	4	15	250	Kommunalnämnden.	
28. Wallenstenska fonden.	Till 6 fattige inom do.	Sjökapten A. G. Wallensten.	1830 ²⁰ / ₈	6	180	3,405 ⁴¹	Kyrkovården A. J. Petersson i Tororp.	
29. Boijeska kassan.	Till den äldste fattige å Tornby säteris egor inom Fornåsa socken.	Kapten Boije.	Obekanta	1	7 ²⁰	120	Fattigvårdsstyrelsen.	
30. Hultgrenska donationsfonden.	Till fattiga barn inom Lönsås socken.	Landbrukaren And. Hultgren.	1807 ²⁰ / ₇	23	212 ⁸⁴	Fastighet	Kommunalstyrelsen.	4)
31. Letterstedtska fonden.	Premier åt skolbarn m. m. i Vallerstads socken.	Generalkonsul J. Letterstedt.	1860 ²² / ₁₀	37	200	Obekant	Kungl. Vetenskapsakademien.	
32. Victorinska d.o.	Understöd åt fattiga vid Elgmyra i Kristberg.	V. härads höfding C. H. Victorin.	Obekanta	5	25	500	Kommunalnämnden.	
33. Wertmüllerska d.o.	Utdelning till fattige inom Kristbergs socken.	Fru Krüger.	"	—	37 ⁵⁰	750	Densamma.	
34. Mellinska d.o.	Understöd åt fattige vid Nordsjö inom Kristbergs s:n.	Hushållerskan E. Mellin.	1866	7	100	2,000	Densamma.	
35. Norénska kassan.	Bidrag till folkskolan samt till fattige, som förlorat kreatur, och extra fattige inom Ulrika socken.	Bankkamrer J. Norén.	1832 ¹⁷ / ₅	36	142 ⁵⁰	3,418 ⁹³	Densamma.	
36. Lundska d.o.	Skolväsendets befrämjande inom do.	Kyrkoherden Birger Lund.	1779	—	30	930 ⁸⁶	Pastor och kyrkorådet.	
37. Holmströmska kassan.	Till fattiga barns uppfostran eller, i saknad af sådana, till gamla enkors underhåll i Vikingstad.	Lagman D. E. Holmström.	1833 ¹³ / ₁₂	21	89 ²⁵	1,590 ²⁵	Desamma.	
38. D:o d.o.	Underhåll af fattiga barn inom Ulrika socken.	Densamme.	"	—	70	1,273 ⁹⁰	Desamma.	
39. D:o d.o.	Till fattiga barns underhåll eller — se N:o 37 — inom Gammalkils socken.	Densamme.	"	—	90	1,500	Kommunalnämnden.	
40. D:o d.o.	Uppfostringsbidrag till fattiga barn i Rappestad.	Densamme.	"	3	138 ⁹⁹	2,120 ⁰⁹	Densamma.	
41. Andréeska d.o.	Att lemna hyresbidrag åt husvilla och behöfvande personer inom Rappestads socken.	Prosten C. Andréé.	1846 ²² / ₁	8	202	3,566 ⁹⁴	Densamma.	
42. Hultgrenska donationsfonden.	Fattiga barns underhåll och uppfostran inom Ledbergs socken.	Landbrukaren A. Hultgren.	1807 ²⁰ / ₇	20	296 ²⁰	Fastighet	S. J. Andersson i Löt.	4)
<i>Åkerbo, Bankekinds och Hanekinds härads fögderi.</i>								
43. Lillkyrke donationsfond.	Att bestrida särskilda tillfälliga utgifter för församlingens kyrka.	Major H. G. De Besche.	1800 ⁴ / ₅	—	—	1,854 ⁷²	Kyrkorådet.	
44. Värila-fonden.	Premier och understöd åt skolbarn i Östra Skrukeby socken.	Hemmansegaren Nils Andersson.	1865 ²⁹ / ₃	62	119 ⁷⁰	2,120	Skolorådet.	
45. Österlundska beklädnadsfonden.	Kläder åt fattiga barn och äldre personer, som, i brist derpå, ej kunna besöka skolan eller gudstjensten.	Hemmansegaren Joh. Österlund.	1859 ¹ / ₅	—	—	360	Pastor och fattigvårdsstyrelsen i Ö. Harg.	6)
46. Idingstads donationsfond.	Ursprungligen till pensioner åt vid stiftelsen levande personer; efter deras död till skolväsendet.	Okänt.	1834 ²¹ / ₈	—	100	3,508 ⁴²	Skoloråd och kommunalnämnd i Ö. Harg.	
47. Widegrenska gåfvomedlen.	Nytt orgelverk i Rystads kyrka.	F. d. kassören i statskontoret Gustaf Widegren.	1878 ²¹ / ₁₁	—	—	1,559 ⁵⁰	Pastor i Rystad.	
48. Lackströmska donationsfonden.	Understöd åt åtta fattiga, välartade nattvardsbarn.	Enkefru Maria Christina Luckström.	1872 ²⁵ / ₅	8	72	1,200	Pastor och kommunalnämnd i Rystad.	
49. Grefvinnan von Saltzas donation.	Till behöfvande gamla tjenare under Sörby.	Kabin.kammarherren greve Ph. von Saltza.	1860 ¹⁷ / ₇	6	80	1,540	Kyrkoherden i Örtomta.	
50. Banérska donationsfonden.	Understöd åt fattiga under Mauritzholm.	Friherre Carl Banér.	1859 ¹⁹ / ₃	6	30	500	Kommunalnämnden i Björsäter.	6)
51. Lidénska d.o.	Inköp af böcker åt Slaka församlings ungdom.	Kyrkoherden i Slaka Martinus Jakob Lidén.	Obekanta	28	30 ⁷⁵	660 ⁷⁶	Församlingens kyrkoråd.	
52. Gyllenramska grafkassan.	Underhåll af Gyllenramska grafven, hvarjemte ¹ / ₃ af behållna årsräntan utdelas bland Kaga sockens fattiga.	Godsegaren Natanael Gyllenram.	1740 ¹⁷ / ₁₁	16	38 ¹⁸	2,375 ⁹⁸	Församlingens pastor.	
53. Sandberg-Petréiska donationen.	Dels pensioner åt 9 fattiga gamla, dels ock till understöd åt fattiga skolbarn i Vists socken.	Inspektör Sandberg och herr Petré.	Obekanta	Skolbarn och äldre, 9	195	3,250	Kommunalnämnden.	
54. De fattiges sjuk- och begravningsfond.	Understöd åt sådana fattiga inom Törnevala socken, som ej åtnjuta fattigvård af socknen eller släktingar.	Okänt.	1886 ²⁸ / ₁	—	—	167 ⁹²	Kyrkorådet.	7)
55. S:t Lars' sjukhjälpförening.	Sjuk- och begravningshjälp till delegare.	—	—	18	455	1,281 ⁶⁶	Särskild styrelse af 8 personer.	8)
56. Gustaf Palmgrens testamente.	Till hjälp åt Rystads sockens fattigvård.	Landbrukaren Gust. Palmgren.	1849 ³⁰ / ₆	—	—	¹ / ₄ mtl Tift i Kärna	—	9)
57. Rosenstjerneriska donationsfonden.	Beklädnad af fattiga, flitiga, sediga och snälla skolbarn.	Friherrinnan Louise Rosenstjerua på Ekhult.	1870 ⁶ / ₄	15	18	300	Pastor i Björsäter.	
58. Södra skoldistriktets premiefond.	Understöd åt distriktets fattigaste, flitigaste skolbarn.	Enkan Inga Katarina Persdotter i Grünberg m. fl.	1876 ¹⁹ / ₂	39	69 ⁰⁵	1,288 ³⁶	Skolstyrelsen i Björsäter.	

59. Åtvidabergs bruksfolks pensionskassa.	Understöd åt äldre bruksarbetare samt deras enkor och barn.	Bruksarbetare vid Åtvidaberg.	1869 ²⁵ / ₄	93	2,225	32,234'98	Särskild styrelse.	
60. Vists och Landeryds sjukhjälpförening.	Understöd åt medlemmarne vid sjukdoms- och dödsfall.	J. T. Nilsson i Hamra.	1884 ²⁷ / ₁	11	168'56	617'81	Särskild styrelse.	10)
61. Svinstads och Vårdsbergs arbetareförenings sjuk- och begravningskassa.	Att lemna sjuk- och begravningshjälp åt föreningens medlemmar.	Svinstads och Vårdsbergs arbetareförening.	1881 ¹⁹ / ₆	4	51	152'62	Föreningens styrelse.	11)
62. Kärna församlings bibelkassa.	Biblars utdelande bland församlingens ungdom.	Biskopiinnan Maria Filenia.	1780 ³¹ / ₁₂	27	45'60	598'26	Kärna kyrko- och skolråd.	12)
<i>Hammarkinds och Skärkinds härads fögderi.</i>								
63. Backeska fonden.	Inköp af böcker åt Skärkinds sockens nattvardsbarn.	Kungl. hofpredikanten, prosten och kyrkoherden C. Backe.	Obekanta	5	9	150	Skärkinds kyrkoråd.	
64. Beurliagska d:o.	Inköp af premieböcker åt lärjungar i Skärkinds församlings folkskola.	Major F. Beurling och hans fru, Charlotte Beurling.	1853 ⁸ / ₆	3	3	50	Skärkinds skolråd.	
65. Blenmerska donationen.	Att lemna lön och bostad åt läraren vid en sockenskola i Skärkinds församling.	Enkefru Anna Ch. Bleumer.	1825 ⁹ / ₇	1	1,308'40	1,797'87 jemte ¹ / ₂ mtl Skäfvid; taxer.värde 23,000 kr.	Detsamma.	
66. Broman-Lindblomska fonden.	Insättning i lifränteanstalt för barn.	Kontr.prosten d:r A. J. Broman och hans fru, född Lindblom.	1873 ²³ / ₉	24	120	2,000	Skärkinds kyrkoråd.	
67. Lindbergska fonden.	Inköp af böcker åt nattvardsbarn.	Brukspatron Joh. Lindberg.	1857	11	18	300	Detsamma.	
68. von Schewenska fonden.	Till en skola vid Halleby egendom.	Öfverstelöjtnant Berndt von Schewen.	1790 ⁶ / ₁	—	120	2,000	Skärkinds skolråd.	
69. Wahlbergska magasinsfonden.	Utlåning af spanmål mot låg ränta.	Brukspatron Ax. Wahlberg.	1836	—	36	360	Östra Ryds fattigvårdsstyrelse.	13)
70. Cardonska fonden.	Till behöfvande fader- och moderlösa, eller enkors barn, födda i akta säng.	Trädgårdsmästaren Johan Henrik Cardon.	1871 ¹⁰ / ₃	—	—	1,709'85	Yxnerums kommunalstyrelse.	
71. Burensköldska donationen.	Till fattiges underhåll i Yxnerums socken.	General Jakob Burensköld och fröken Mariana Burensköld.	{1731 ¹⁴ / ₅ 1757 ⁸ / ₁₂ }	300	300	¹ / ₂ mtl Hesselkullajemte tvenne utjordar; tax.v. 8,500 kr.	Densamma samt innehafvaren af Borkhuts fideikommiss.	
72. D:o d:o.	Till Vestra Husby sockens fattige.	General Jakob Burensköld jemte fru och dotter.	{1736 ³⁰ / ₉ 1757 ³ / ₁₂ }	"	647'10	12,240 utgörande värde af fastighet 3,919'58	V. Husby fattigvårdsstyrelse.	
73. Mogata uppfostrings- och undervisningskassa.	Till fattiga, helst fader- och moderlösa skolbarns uppfostran, föda, beklädnad.	Jungfru Maja Lisa Bengtsdotter i Gotteten.	1864 ¹ / ₆	Ingen	utdelning		Mogata sockens skolråd.	
74. Strömfeltska fonden.	Till Vestra Husby sockens fattige.	Amiralen, greve F.G. Strömfelt.	1814 ²² / ₂	14	30	500	Fideikommissarien till Hylinge.	
75. Juringiska d:o.	Understöd åt fattiga enkor inom V. Husby socken.	Prosten Em. Juringius.	1809 ⁹ / ₃	6	12	200	V. Husby fattigvårdsstyrelse.	
76. Forsemanska donationen.	Understöd med hälften till fattige jordbruksarbetare och hälften till förtjenta ladugårdspigor.	Häradshöfding Em. Forseman.	1795 ¹ / ₄	101	394'25	12,878'83 jemte ² / ₂ mtl Grimstad; taxer.värde 27,000 kr.	Två å kommunalstämma valde ledamöter.	
77. Sjölanderska donationsfonden.	Att hvarje julafton utdelas till hjonen i Skinberga sockens fattighus.	Hyrkuskenkan Carolina U. C. Sjölander, född Thim.	1828 ²⁰ / ₄	9	22'50	375	Skinberga kommunalnämnd.	
78. Funckska donationsfonden.	Hälften till inköp af böcker och hälften till inköp af ljus och bakverk att å julafton utdelas till 20 å 30 fattiga barn under 13 år i Skinberga socken.	Kabinettakammarherren m. m. friherre Fredrik Alexander Funck och hans fru, född Funck.	1857 ¹¹ / ₁₂	30	30	500	Densamma.	
79. Hagbergska donationen.	Till folkskolan vid Fyllingarum och Skinberga.	Kamrer Fil. Th. Hagberg.	1865 ²⁸ / ₉	—	600	19,920	Skolrådet i Skinberga socken.	
80. Gullersbo donation.	Understöd åt Ringarums sockens fattige.	Generallöjtnant J. Burensköld med fru.	1724 ³⁰ / ₃	415	5,168	74,566	Kommunalnämnden, pastor o. kyrkovårdarne i Ringarum.	
81. Ollongrenska donationen.	Understöd åt 4 behöfvande män i Ringarum.	Protokollsekreteraren Paul Ollongren.	1824 ¹⁹ / ₈	4	72	1,200	Kommunalnämnden i d:o.	
82. Severinska testamentskassan.	Till böcker m. m. åt fattiga barn i Ringarum.	Bonden Severin.	1805 ^p	28	75'62	1,250	Ringarums kyrkoråd.	
83. Spaldencreutzska donationen.	Understöd åt de fattige vid Gusums bruk.	Bruksegaren, lagmannen Spaldencreutz o. hans fru.	{1767 ³¹ / ₁₂ 1770 ³¹ / ₁₂ }	5	10	166'67	Gusums bruks egare.	
84. Gerda Grolls donationsfond.	Räntan skall årligen insättas i ränte- och kapitalanstalten i Stockholm för 2 fattiga barn.	Ingeniör O. N. Groll.	1876 ³¹ / ₃	2	18	300	Prestmannen vid Gusums bruk.	14)
85. Enigheten (i Valdemarsvik).	Sjuk- och begravningshjälp.	Skräddaren O. J. Siem.	1863 ² / ₈	13	246	1,668'03	Särskild styrelse af 4 personer.	
86. Hummelhjemska donationsfonden.	Bidrag till fattigvården i Östra Ryd.	Enkefru Hummelhjelm.	1863	—	60	1,000	Fattigvårdsstyrelsen.	
87. Håkanssonska fonden.	»Grundläggning till en skolee Casseefond för Ö. Ryds församlings skoleinrättning.»	Hemmansegaren Håkan Håkansson i Långsätter.	1841 ²⁸ / ₇	1	6	100	Skolrådet i Östra Ryd.	

Tab. N:o 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1. Stiftelsens namn.	2. Stiftelsens ändamål.	3. Stiftarens namn och yrke.	4. Stiftelsens år och dag.	5. Utdelning år 1885		7. Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	8. Stiftelsen förvaltas af:	9. Anmärkn.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
88. Carlströmska donationsfonden.	Bildande af en skolkassa.	Prosten och kyrkoherden Jonas Fredrik Carlström.	1784 1/1	Ingen utdelning		1,200	Skolrådet i Gistad.	
89. Gusums arbetareförenings sjuk- och begravningskassa.	Att lemna ledamot vid behof 5 kr. sjukhjälp i veckan samt vid dödsfall 10 kr. begravningshjälp.	Gusums arbetareförening.	1876 1/1	9	224.16	1,634.09	Särskild styrelse af 3 personer.	
<i>Finspånge läns samt Bräbo och Memmings härads fögderi.</i>								
90. Östra Eneby arbetareförening.	Sjuk- och begravningshjälp.	Provisor A. P. Rundblom.	1870	90	2,036	5,992.49	Trädgårdsmäst. G. W. Spångberg.	15)
91. Östra Eneby arbetareförbunds sjuk- och begravningskassa.	Hjälp vid inträffande sjukdoms-, olycks- och dödsfall.	Östra Eneby arbetareförbund.	1881 11/9	22	270	1,605.88	Särskild styrelse af 10 personer.	16)
92. Godeniiska donationsfonden.	Att uppfostra fattiga, faderlösa barn.	Bruksegaren E. G. Godenius.	1845 22/1	9	627.50	7,054.51	Kommunalnämuden och pastor i Kullerstad samt egaren till Ribbingshof.	
93. Wallinska fonden.	Understöd till behöfvande inom Skedevi socken samt lifräntor åt skolbarn.	Fabrikören M. Wallin.	1880 2/8	5	425	25,557.10	Kommunalnämuden i Skedevi.	
94. Magasinsfonden.	Till fattiga barns undervisning i deras kristendom samt von Postka grafvens underhåll.	Majoren m. m. Ernst von Post.	1787 12/0	31	155	2,600	Skolrådet i Skedevi socken.	
95. Keijmyre sjuk- och begravningsfond.	Understöd vid sjukdoms- och dödsfall samt pensionering af enkör efter föreningens medlemmar.	A. F. Lindholm.	1877 2/4	88	558.76	2,364.94	Knut Björling.	17)
96. Qvillinge församlings von Leeseuska fond.	Fattiggårds inrättande i Qvillinge socken.	Brukspatron J. von Leesen.	1875 29/4	—	4,902.75	88,141.51	Särskild direktion.	18)
97. Fru von Aakens fond.	Understöd åt 2. ne, i fattighus icke intagne, fattige mellan 20 och 55 år i Qvillinge socken.	Carolina von Aaken.	1871 15/9	2	120	2,000	Fattigv. styrelsen i Qvillinge.	
98. Rederska donationen.	Understöd åt de fattige.	Brukspatron Didr. Reder.	1847 9/5	—	18	300	Densamma.	
99. Fru Helena Malmgreus donation.	D:o d:o.	Fru Helena Marg. Malmgren.	1826 9/8	—	6	100	Densamma.	
100. Liljehöökiska donationen.	D:o d:o.	Landshöfding Anders Liljehöök.	1682 2/12	—	22.80	380	Densamma.	
101. Reenstjernska d:o.	D:o d:o.	Riksrådet, greve Reenstjerna.	1753 1/5	—	9	150	Densamma.	
102. Gripenwaldtska d:o.	D:o d:o.	Öfverstelöjtnanten J. E. Gripenwaldt.	1814 11/6	3	54	900	Densamma.	
103. Juringska d:o.	D:o d:o.	Löjtnant Karl Juring.	1809 9/5	6	6	100	Densamma.	
104. Juringiska d:o.	D:o d:o.	Teol. doktor E. Juringius.	1809 9/3	3	6	100	Densamma.	
105. Jakob Philipsons donation.	D:o d:o.	Godsegaren Jakob Philipson.	1858 1/12	7	60	1,000	Densamma.	
106. Leidenfrostska fonden.	Understöd åt fattige, som uppnått 50 år.	Fabrikör G. Leidenfrost.	1855 20/10	73	3,232.60	59,250	Särskild direktion.	
107. Hallgrenska d:o.	Fattiga barns kristliga uppfostran.	Enkefru A. M. Hallgren.	1835 4/4	6	205	4,939.97	Skolrådet i Qvillinge församl.	
108. C. J. Nelins fond.	Premier till skolbarn i Simonstorps socken.	Handlanden C. J. Nelin.	1880 9/3	—	100	—	Drätselkammaren i Norrköping.	
109. Jakob Philipsons donation.	Understöd åt fattige i Östra Eneby socken.	Grosshandl. J. Philipson.	1858 1/12	52	120	2,000	Kyrkoherden i Östra Eneby.	
110. Qvillinge arbetareförenings sjuk- och begravningsfond.	Understöd vid medlemmars sjukdoms- och dödsfall.	Skolläraren A. P. Rehström m. fl.	1868	24	543	2,448.98	Särskild styrelse, bestående af 5 personer.	
111. Stens understödsfond.	Understöd vid sjukdoms-, olycks- och dödsfall.	Stens bruks förvaltning.	1875 9/6	55	834.46	6,981.41	Kassören vid Stens bruk.	
112. Hults bruks sjuk- och begravningskassa.	D:o d:o d:o.	Hults bruks egare.	1882 5/3	31	339.83	819.87	D:o vid Hults d:o.	
113. Godlundska testamentskassan.	Understöd åt utfattige backstugusittare och inhyeshjon.	Direktör Joh. Godlund.	1868 21/4	79	480	8,000	Pastor i Godegård samt 3 å församlingens kyrkostamma utsedde män.	
114. Bergenstråle-Skytteska fonden.	Lönstillskott åt Kristbergs komminister.	Godsegarne S. Bergenstråle och N. Skytte.	1876 12/4	1	7.50	125	Kyrkorådet i Kristbergs s:n.	
115. Hultgrenska donationsfonden.	Fattiga, helst föräldralösa barns uppfostran.	Inspektör Anders Hultgren.	1807 20/7	32	212.84	Fastighet	2 föreståndare och pastor i Tjällmo.	4)
116. Stenhammarska donationen till Risinge sockens fattigförsörjning.	Tillfälle till arbete och vård åt Risinge sockens fattige.	Kyrkoherden, teol. doktor Mathias Stenhammar.	{1830 12/9 } {1841 1/2 }	--	35 tr råg och 525	1 mtl Ingelstads Vestergård; tax.v. 25,000 kr.	Risinge sockens fattigvårdsstyrelse.	
117. Finspånge arbetares sjuk- och begravningskassa.	Understöd vid sjukdoms- och dödsfall.	Arbetare vid Finspång.	1844 1/1	Obekant	1,466.42	7,189.03	Särskild styrelse af 3 personer.	19)
118. Hammarsmedjans vid Finspånge hundramannaförenings sjukfond.	Understöd vid föreningsledamöters sjukdoms- o. dödsfall.	Valsverksarbetare vid Finspång.	1880 1/10	14	216	480	Valsverksarbetaren A. Björn.	20)

119. Finspångs mekaniska verkstads hundramannaförening.	D:o d:o d:o	Jernsvarfwaren J. Elmquist.	1876 ²⁰ / ₂	9	160:50	268	Inom föreningen vald styrelse af 2 personer.	21)
120. Grytgöls bruks sjuk- och begravningskassa.	D:o d:o d:o	Bruksegaren A. Burén.	—	3	95	18	Bruksegaren Adolf Burén.	
121. Sonstorp's arbetareförenings kassa.	Understöd åt medlemmar, som önska förkofran i kunskaper och bildning.	Arbetare vid Sonstorp.	1867 ⁹ / ₁	1	5	2,022:55	Särskild styrelse.	22)
122. Gyllenkrook'ska fonden.	Sjukvård åt personer inom Regna kommun.	Fröknarna Augusta o. Louise Gyllenkrook.	1874 ²⁰ / ₁₁	Ingen utdelning		544:32	Kommunalnämnden i Regna.	
123. D:o sjukvårdskassan.	Brunns- och sjukvård åt personer inom Regna kommun.	Desamma.	1874 ¹⁹ / ₁₂	1	12:24	397:68	Fattigvårdstyrelsen i Regna.	
124. Burénska fonden.	Understöd åt enkör och barn på det s. k. Grytgöls-godset inom Regna socken.	Brukspatron A. Burén.	—	4	90	1,800	Densamma.	
125. Lindenäs-fonden.	Understöd åt ordinarie fattighjon inom Regna socken.	Hemmansegaren E. Eriksson.	1875 ¹ / ₈	14	20	400	Kommunalnämnden i Regna.	
<i>Lösings, Björkekinds och Östkinds härads fögderi.</i>								
126. Hunterska skolkassan.	Inrättande och underhåll af en folkskola i Östra Stenby socken.	Arkiatern Benjamin Hunter och hans fru.	1784 ²⁸ / ₈	—	476:13	10,360	Östra Stenby kyrko- o. skolråd.	
127. Hunterska medikamentkassan.	Inköp af medicin för fattige sjuka i Östra Stenby.	Desamma.	—	—	264:72	7,000	Kyrkorådet i Östra Stenby.	
128. Hunterska fattigkassan.	Understöd åt de fattige i Östra Stenby.	Desamma.	—	—	360	5,890	Detsamma.	
129. Carl Johan Nelins donation.	Uppmuntran till skolbarn i Östra Stenby.	Handl. Carl Johan Nelin.	1880 ⁹ / ₃	16	300	—	Norrköpings skolråd.	
130. Östra Husby sockens beklädnadskassa.	Understöd till beklädnad åt fattiga nattvårdsbarn i Östra Husby socken.	Hemmansegarne Anders Jonsson och Anders Andersson.	1884 ¹² / ₈	—	—	976	Kyrkoherden i Östra Husby.	23)
131. Widénska premiefonden.	Premier till fattiga skolbarn i Östra Husby sockens folkskolor.	Mamsell Johanna Nystrand.	1883 ²⁰ / ₁	Ingen utdelning		4,000	Skolrådet i Östra Husby.	24)
132. Östra Husby skoldonation.	Bidrag till skolunderhållet i Östra Husby.	Ryttmästare Klingspor.	1799 ²⁷ / ₁	—	31:25	525	Detsamma.	25)
133. Erik Nilssons fond.	Bidrag till fattigförsörjningen i Östra Husby.	Hemmansegaren Erik Nilsson i Mysinge.	Obekanta	—	12	200	Kommunalnämnden i Östra Husby.	26)
134. Westerlindska fonden.	Lönförbättring åt skollärare i Jonsbergs socken.	Prosten P. U. Westerlind.	—	1	40	1,060	Skolrådet i Jonsbergs socken.	
135. Swartz'ska fonden.	Till postporton för afsändning af sparbanksinsättningar.	Ryttmästaren Carl Jakob Swartz.	—	—	9	150	Kommunalnämnden i Jonsbergs socken.	
136. Langeliiska donationen.	Lönförbättring åt skollärarne i Häradshammars s:n.	Prosten Langelius.	—	1	3	50	Skolrådet i Häradshammars.	
137. Ekekrantz'ska d:o.	Bidrag till lön åt skollärare.	Ekekrantz.	—	1	75	1,500	Detsamma.	
138. Östra Husby arbetareförenings sjukfond.	Understöd vid sjukdomsfall till medlemmar af föreningen.	Skolläraren Johan Alfred Widén.	1877 ⁷ / ₂	20	638	5,500	Föreningens styrelse.	
139. Lösings härads arbetareförenings sjuk- och begravningsfond.	Inbördes hjälp vid sjukdoms- och dödsfall.	Byggmästaren E. G. Djerf m. fl.	1874 ¹ / ₁	106	1,164	5,954:92	Särskild styrelse, bestående af 10 personer.	
<i>Göstrings och Vifolka härads fögderi.</i>								
140. Greta Lisa Jönssons premiefond.	Att såsom premier lemna kläder och böcker åt fattiga och flitiga barn i Väderstads folkskola.	Enkan Greta Lisa Jönsson i Vallsberg.	1877	24	72	1,200	Skolrådet i Väderstad.	
141. Wallenberg'ska donationsfonden.	D:o åt d:o i Hof's och Appuna folkskolor.	Prosten och kyrkoherden J. U. Wallenberg i Hof.	1861 ³⁰ / ₁₂	18	60	1,000	Pastor och skolråden.	
142. Hummelhjelm'ska donationsfonden.	Till fattiga skolbarns understödjande i Vestra Hargs folkskolor.	Lagmannen Fr. Hummelhjelm på Bo.	Okända	30	427:69	6,129	Pastor och skolrådet.	
143. Holmström'ska donationsfonden.	Till sådana barns underhåll, som icke hafva någon, den der vårdar sig om deras uppfostran.	Lagmannen D. E. Holmström.	1833 ¹³ / ₁₂	—	90	1,500	Fattigv. styrelsen i Ö. Tollstad.	
144. A. F. Anderssonska gåfvan.	Kläder och premier åt fattiga skolbarn i Sya socken.	Fjerdingsmannen A. F. Andersson i Hylinge.	1882 ⁴ / ₈	28	60	1,060	Kommunalnämnden i Sys s:n.	
145. D:o d:o	D:o d:o d:o i Veta s:n.	Densamma.	—	26	30	530	D:o i Veta s:n.	
146. Sandahl'ska kassan.	Fattiga barns kristliga undervisning.	Organistenkan Elisabet Sandahl.	1845 ¹⁶ / ₁	26	10	179:28	Densamma.	
147. Boxholms aktiebolags arbetares sjukhjelps- och begravningskassa.	Att bereda hjälp åt Boxholms aktiebolags arbetare under sjukdom samt vid dödsfall.	Boxholms aktiebolag o. dess arbetare.	1830 ¹ / ₃	73	1,733:70	1,436:23	Föreningens styrelse.	
148. Mjölby arbetareförenings sjukfond.	Sjukhjälp åt föreningens ledamöter.	Mjölby arbetareförening.	1875 ²⁸ / ₁₁	7	70	3,050	En för året vald styrelse.	
149. Mjölby arbetareförenings begravningsfond.	Begravningshjälp åt ledamöterna.	Densamma.	1884 ²⁸ / ₈	3	60	700	D:o d:o	
150. Mjölby arbetareförenings understödsfond.	Att lemna hjälp till ledamot, som är urståndsatt att betala sin årsafgift till sjukfonden.	Densamma.	1885 ¹³ / ₃	—	—	85	Föreningens styrelse.	
<i>Lysings, Dals och Aska härads fögderi.</i>								
151. S. G. Larssons och Maria Larssons donation.	Belöning åt tjenare för långvarig och trogen tienst.	Landtbrukaren S. G. Larsson och hans hustru.	1876 ² / ₁₁	6	112	2,730:34	Kyrkorådet i Röks socken.	

Tab. N:o 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1. Stiftelsens namn.	2. Stiftelsens äudamål.	3. Stiftarens namn och yrke.	4. Stiftelsens år och dag.	5. Utdelning år 1885		7. Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	8. Stiftelsen förvaltas af:	9. Anmärkn.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
152. Eekermanska tunnan.	Understöd åt fattiga enkör i Ödeshögs socken.	Presten Eckerman.	Obekanta	4	—	1 t:a korn	Pastor och kyrkovårdarne i Ödeshögs socken.	
153. Friedleifska fonden.	Understöd åt fattiga skolbarn i Ödeshögs socken.	Konsistorienotarien J. Friedleif.	1880 ²⁹ / ₉	80	405	5,103	Pastor o. skolrådet i Ödeshög.	
154. Erik Nilsons från Mjöla stiftelse.	Understöd åt fattiga i Strå socken.	Landtbrukaren E. Nilson.	1868 ¹ / ₁₂	10	50	1,379 ⁸⁵	Kommunalnämnden i Strå s:n.	
155. Godlundska donationsfonden.	Understöd åt fattiga i Fifvelstads socken.	J. Godlund.	1868 ²⁶ / ₄	54	840	14,000	Pastor och kyrkoråd i Fifvelstad.	
156. Svanhalska donationen.	Fattigunderhåll i V. Ny socken.	Postmästaren J. A. Svanhals.	1816 ⁵ / ₇	—	—	3,400	Kommunalnämnden i V:a Ny.	27)
157. G. Grills donationsfond.	Fattigunderstöd i V. Ny socken.	Brukspatron G. Grill.	1857 ¹ / ₂	—	—	1,716	Densamma.	27)
158. J. W. Grills d:o.	Understöd åt behöfvande i V. Ny socken, som ej åtnjuta fattigunderstöd.	Brukspatron J. W. Grill.	1865 ⁶ / ₃	3	30	500	Densamma.	
159. M. T. Berndes d:o.	Insättning i lifränteanstalten för fattiga barn inom Vestra Ny socken.	Brukspatron M. T. Berndes.	1877 ³¹ / ₉	3	45	600 ⁰¹	Densamma.	
160. Medevi pauvres-honteux-kassa.	Understöd åt pauvres honteux vid Medevi brunn.	Brunnsintendenten H. C. Keventer.	1823 ⁸ / ₇	5	411 ³⁴	8,779 ²¹	Brunnsintendenten och särskilde af brunussällskapet utsedde.	
161. H. M. Konungens hospital vid Medevi.	Allmän sjukvård.	H. Maj:t konung Carl XIV Johan.	1818	—	—	—	—	28)
162. Medevi lasarett.	D:o.	Urban Hjärne.	—	—	—	—	Länsstyrelsen.	29)
163. Arbetarnes vid Motala verkstad sjuk- och begravningshjelpkassa.	Utbetalning af sjuk- och begravningshjelp vid fall af behof.	Arbetare vid Motala mekaniska verkstad.	Ej uppgifna	126	4,021	2,000	7 utsedde styrelseledamöter.	
164. Sjukhjelpskåpet (vid Motala verkstad).	D:o d:o d:o.	D:o d:o.	"	60	1,770	346	15 d:o.	
165. Prins Oscar Fredriks fond.	Till behöfvande, icke fattighjon, vid juletid.	H. K. H. Prins Oscar Fredrik.	Förnyade föreskrifter år 1885	—	—	1,181 ⁶⁶	Kommunalnämnden i Motala socken.	
166. Berndes'ska donationen.	Understöd till 3 behöfvande å Säters egor.	M. T. Berndes med fru.	1852 ²¹ / ₉	3	30	680 ⁴⁴	Densamma.	
167. Maria Wahrgrens donation.	Understöd till behöfvande inom Motala socken.	Enkefru Maria Wahrgren, född Dahl.	1834 ¹⁷ / ₅	20	30	530	Densamma.	
168. Jungqvistska donationen.	D:o d:o d:o.	Verkmästaren C. Jungqvist.	1869 ¹⁹ / ₅	4	1,875	Fastighet, värderad till 36,500	Densamma.	30)
169. Motala verkstads fattigvårdsfond.	Understöd åt behöfvande verkstadsarbetare, i händelse verkstaden skulle upphöra.	Bolaget och dess arbetare.	1868 ¹³ / ₂	—	—	41,975 ⁹⁶	Densamma.	
170. Motalaverkstads pensionsfond.	Till pensioner åt tjänstemän och arbetare vid Motala verkstad.	Desamma.	Ej uppgifna	—	—	Omkr. 30,000	Motala mekaniska verkstads styrelse.	31)
171. Stenkilshvarfs donationsfond.	Bidrag till fattiga barns uppfostran.	J. Persson och hans hustru.	1832 ⁹ / ₄	6	22 ⁵⁰	375	Pastor i Hvarfs socken.	
172. De Rogierska donationsfonden.	För Stora Åby sockens skolas behof.	J. K. De Rogier.	1804 ⁷ / ₁	—	—	1,693 ³⁵	Pastor o. skolråd i Stora Åby.	
173. Ek—De Rogierska donationsfonden.	D:o d:o.	Rektorskan Ek och J. K. De Rogier.	1804 ⁷ / ₁	—	—	804 ¹¹	Desamma.	
174. De Ronska kreditivkassan.	Att utlemna kreditiv för mindre jordbrukare.	Landtbrukaren Fredrik de Ron.	1868	9	2,175 ⁹³	3,931 ³⁹	Af donator tillsatt styrelse.	
175. Odencrantzka grafkassan.	Underhåll af den s. k. Odencrantzka grafven samt de fattige i Vestra Ny socken.	M. Odencrantz.	1872 ¹⁸ / ₁₀	—	7 ³¹	690 ⁹⁵	V. Ny församlings kyrkoråd.	
176. Hammarsonska donationen.	Understöd och premier åt skolbarn i Vinnerstad.	F. d. hushållerskan Anna Elisabet Hammarson.	1863 ²¹ / ₂	4	120	2,000	Skolrådet i Vinnerstad.	
Summa			—	2,915	57,830 ⁶¹	927,143 ⁹¹		
B. Linköpings stad.								
1. Handlandenäs i Linköping pensionskassa.	Att bispringa fattiga enkör och barn äfvensom hela familjer af handelsklassen.	Linköpings handelsförening.	1847 ¹¹ / ₆	9	1,190	27,773	F. handl. C. O. Fornander.	32)
2. Friherrliga Mörnerska stiftelsen.	Att gifva husrum och vedbrand åt fattiga, tillhörande Linköpings stad.	Friherre H. Mörner.	1812 ¹⁸ / ₃	21	—	22,390 ⁵¹	Teol. lektor A. von Engeström.	33)
3. Linköpings fabriks- och handtverksidkares enskilda pensionskassa.	Att lemna understöd till mindre bemedlade inom handtverksklassen.	Bokbindaremästaren Christian Hagrell.	1831	23	1,625	45,437 ³⁵	Styrelse af 5 personer.	34)

4. Enkefru Kristina Söderqvists donationsfond.	Understöd åt äldre, behöfvande borgarenskor eller borgaredöttrar.	Enkefru Maria Kristina Söderqvist.	1832 ²⁹ / ₃	6	531	14,953 ⁸⁸	Linköpings drätselkammare.
5. Enkefru Gustafva Åbergs donationsfond.	D:o d:o d:o.	Enkefru Gustafva Åberg.	1856 ⁴ / ₈	2	150	4,521 ⁶⁶	Densamma.
6. Målareälderman Anders Thorsellii donationsfond.	Understöd åt en vagnmakare, en klensmeds- och en snickeriarbetare i Linköping.	Målaren Anders Thorselius.	1852 ³¹ / ₁₂	3	256 ⁵⁰	11,303 ⁶⁸	Densamma.
7. Mamsell Matilda Roxéns donationsfond.	Understöd åt 3:ne i armod varande fruar eller ogifta ståndepersoner.	Mamsell Matilda Roxén.	1864 ¹⁰ / ₁	4	240	5,390 ¹⁹	Densamma.
8. Mamsell Sofia Kylanders donationsfond.	Understöd åt behöfvande enkör eller döttrar efter magistratspersoner, handlande eller handtverksidkare, samt ved åt de fattige.	Mamsell Sofia Kylander.	1869 ²⁶ / ₆	4	424 ⁹⁸	8,022 ⁸⁵	Densamma.
9. Handlanden A. G. Möllers donationsfond.	Understöd till 5 enkör eller döttrar efter i staden af lidna magistratspersoner, handlande eller andra idkare af fordom borgerliga näringar.	Handlanden A. G. Möller.	1869 ¹² / ₁₀	5	300	5,234 ⁸⁵	Densamma.
10. Auditör Grönberghs donationsfond.	Understöd åt tvenne äldre, ogifta, behöfvande döttrar af borgerlig klass.	V. auditör F. Grönbergh.	1853 ¹⁰ / ₄	2	60	1,003 ⁰⁷	Densamma.
11. Fröken Maria Sofia Westrings arbetshusfond.	Gården N:o 80 St Lars kvarter, af staden nu inköpt för bildande af fond till inrättande af arbetshus.	Fröken Maria Sofia Westring.	1868 ¹⁷ / ₈	—	—	32,269 ³⁴	Densamma.
12. Fröken Maria Sofia Westrings donationsfond.	Understöd åt 6 personer öfver 50 år af pauvres hontenx inom Linköping.	Densamma.	"	6	611 ²⁸	12,067 ⁵⁰	Densamma.
13. Rådmanen Claes Fredrik Lundmans lifräntefond.	Lifränta till stiftarens fosterson, färgaren A. P. Lundeman; dör denne utan laglig arfvinge, tillfaller af kapitalet dels ¹ / ₃ fattigvården, dels ¹ / ₃ stadens flickskola, dels och ¹ / ₃ staden, att användas till sjuke, fattige, äldre borgare och deras enkör samt skolorna.	Rådman Claes Fredr. Lundman.	1840 ⁵ / ₁₁	1	1,729 ⁶⁰	28,504 ⁶¹	Densamma.
14. Rådmanen A. F. Nordvalls och hans hustru Olivia Göhles sjukfond.	Understöd åt behöfvande, långvarigt sjuka, som minst 5 år tillhört Linköpings samhälle.	Bokhållaren A. F. Nordvall.	1874 ²⁹ / ₁₂	13	425	11,188 ⁸⁴	Densamma.
15. Enkefru Johanna Lindebergs pensionfond.	Understöd åt en inom staden boende fattig officersenka, åt fyra lika kvalificerade enkör efter andra än officerare samt till förplägning af de fattiga på Mörneraka stiftelsens fattighus.	Hotellförestånderskan Johanna Lindeberg.	1877 ²¹ / ₁₁	5	401 ⁹⁴	7,022 ⁵⁶	Densamma.
16. L. W. von Nackrejs fond.	Räntan tilldelas jungfru Kristina Hoffberg, men efter hennes död tilldelas densamma 3:ne fattiga, äldre fruntimmer inom staden, hvarvid enka efter handlande har företräde.	L. W. von Nackrej.	1877 ²⁶ / ₁₁	1	300	5,000	Densamma.
17. Rådmanen Claes Fredrik Lundmans donationsfond.	Understöd åt obemedlade, af ålderdomsbräcklighet och sjukdom hemsökte borgare i staden och i lika vilkor varande borgarenskor.	Rådman Claes Fredr. Lundman.	1840 ⁹ / ₁₁	4	213 ⁷⁶	4,474 ⁸⁶	Densamma.
18. Kyparen Johan Frans Oscar Dimbergs fond.	Räntan tilldelas stiftarens syster, Oscara Dimberg, men efter hennes död sammanslås det donerade kapitalet med Johanna Lindebergs fond, för bildande af ytterligare 4 pensioner i densamma.	Kyparen Johan Frans Oskar Dimberg.	1880 ²⁹ / ₁₂	1	190	4,000	Densamma.
19. Wedinska donationsfonden.	Räntan utdelas vid julen till 10 behöfvande, fattigvård ej åtnjutande personer af Linköpings stad, med företräde för stiftarens släktlingar.	Bokhållaren C. E. Wedin.	1881 ⁸ / ₇	10	542 ⁴⁰	10,870 ⁰¹	Densamma.
20. Doktor C. J. A. Wallins donationsfond.	Räntan tilldelas jungfru Johanna Matilda Carlsdotter i Linköping, men efter hennes död 2:ne äldre behöfvande tjenarinnor, som med trohet och ärlighet längre tid tjenat på samma ställe.	Stads- och bataljonsläkaren C. J. A. Wallin.	1881 ⁸ / ₁	1	100	2,562 ⁵⁰	Densamma.
21. Nymanssons stipendiifond.	Understöd till studerande vid Linköpings och Vadstena allmänna läroverk.	Kontraktsposten A. Nymansson.	1822 ¹ / ₃	4	277 ⁵⁰	3,825 ⁰⁹	Linköpings domkapitel.
22. Forskåls stipendiifond.	Understöd åt studerande vid Linköpings läroverk.	Sjökaptens Isak Forskål.	1853 ²⁶ / ₁₁	1	60	1,100 ⁴⁰	Densamma.
23. Kindbomska stipendii-inrättningen.	D:o d:o d:o.	Inspektör Jonas Kindbom.	1776 ¹⁶ / ₁₂	1	10	Frälseränta å 10	Densamma.
24. Lindorfs stipendiifond.	D:o d:o d:o.	Kyrkoherden A. Lindorf.	1783 ²⁶ / ₁₀	2	14	357 ⁶³	Densamma.
25. Nikolais d:o.	D:o d:o d:o.	Lektor R. Nikolai.	1797 ¹¹ / ₁	—	—	207 ⁸³	Densamma.
26. Nilsson-Aschans d:o.	D:o d:o d:o.	Bergsrådet J. L. Aschan.	1850 ³⁰ / ₃	1	235	4,458 ⁶⁸	Densamma.
27. Noréns d:o.	D:o d:o d:o.	Bankokamreraren J. Norén och hans fru.	1837 ²⁷ / ₅	1	60	1,869 ⁶⁶	Densamma.
28. Palmqvists d:o.	D:o d:o d:o.	Friherre C. M. N. Palmqvist.	1876 ² / ₆	1	100	2,045	Densamma.
29. Piperska stipendiifonden.	D:o d:o d:o.	Excellensen, greve Carl Piper.	1699 ¹ / ₁₁	10	190 ⁴⁵	4,569 ⁶²	Densamma.
30. De Rogiers stipendiifond.	D:o d:o d:o.	Medicine doktor G. H. De Rogier.	1813 ⁸ / ₁₁	2	90	1,614 ¹⁸	Densamma.
31. Ekenbergs d:o.	D:o d:o d:o.	Fredrika Ekenberg.	1826 ²¹ / ₉	—	—	467 ⁵⁹	Densamma.
32. Curmans d:o.	D:o d:o d:o.	Prosten Nils Curman.	1776 ⁴ / ₁₁	4	50	Frälseränta å 50	Densamma.
33. Falkenbergs d:o.	D:o d:o d:o.	Enkegrefvinnan Sparre, f. Falkenberg.	1732 ¹⁸ / ₄	3	30	775 ⁸³	Densamma.
34. Buréns d:o.	D:o d:o d:o.	Bruksegaren A. Burén.	1848 ¹⁷ / ₇	2	450	7,661 ⁶⁰	Densamma.
35. Sebalts d:o.	D:o d:o d:o.	Carolina Sebalt.	1866	1	46 ⁵⁰	1,060	Densamma.
36. Söderqvists d:o.	D:o d:o d:o.	Enkefru Maria Sofia Söderqvist.	1832 ²² / ₃	2	90	3,583 ⁸²	Densamma.

Tab. N:o 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1. Stiftelsens namn.	2. Stiftelsens ändamål.	3. Stiftarens namn och yrke.	4. Stiftelsens år och dag.	5. Utdelning år 1885		7. Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	8. Stiftelsen förvaltas af:	9. Anmärkn.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
37. Havtons stipendiifond.	Uppmuntran och understöd för studier åt lärjungar vid Linköpings läroverk.	Rådman E. Havton i Vestervik.	1853 ²⁷ / ₄	—	—	79·01	Läroverkets rektor.	39)
38. Koskulls d:o.	D:o d:o d:o	Löjtnant A. Koskull.	1729 ³⁰ / ₁₁	—	—	100	Densamme.	40)
39. M. Lenbergs d:o.	D:o d:o d:o	Sofv von Feilitzen och löjtnant Karl von Feilitzen.	1865 ⁴ / ₁₀	2	492·35	10,000	Densamme.	
40. Nisbeths stipendiifond.	Uppmuntran och understöd för studier åt lärjungar vid Linköpings läroverk.	Öfverstinnan M. Nisbeth.	1865 ²⁸ / ₂	4	220·65	6,000	Läroverkets rektor.	
41. Ebb. Nordvalls d:o.	D:o d:o d:o	Rådman A. F. Nordvall i Linköping.	1874 ¹⁰ / ₉	1	125	6,283·57	Densamme.	
42. Folkskolelärares d:o.	D:o d:o d:o	Kungl. resolution.	1876 ⁸ / ₁₀	1	250·63	4,110	Densamme.	
43. Kr. Stenhammars d:o.	D:o d:o d:o	Hedvig Stenhammar m. fl. arfvingar efter d:r Kr. Stenhammar.	1866 ²⁸ / ₁₁	2	39·86	550	Densamme.	
44. Westlings d:o.	D:o d:o d:o	Sekreteraren G. C. Westling.	1872 ¹⁹ / ₈	4	305·82	9,000	Densamme.	
45. Westmans d:o.	D:o d:o d:o	Bankdirektören G. R. Westman i Linköping.	1870 ⁷ / ₄	1	158·17	2,000	Densamme.	
46. Luthers d:o.	D:o d:o d:o	Biskop E. G. Bring.	1864 ¹⁰ / ₁₁	1	13·27	670	Densamme.	41)
47. Andrés d:o.	D:o d:o d:o	Kungl. resolution.	1838 ⁹ / ₃	—	—	2,300	Densamme.	
48. Wetterdals d:o.	D:o d:o d:o	Enkeprostinnan E. C. Wetterdal.	1859 ⁷ / ₂	1	391·30	1,500	Densamme.	
49. Ehrenborgs d:o.	D:o d:o d:o	Gösta Ehrenborg, baron G. Lagerfelt m. fl.	1872 ²⁸ / ₃	2	300	3,000	Densamme.	
50. Sällskapet N. N:s premiefond.	D:o d:o d:o	Sällskapet N. N.	1871 ²⁴ / ₃	—	—	85·88	Densamme.	42)
51. Walqvist-Karlstedts stipendiifond.	D:o d:o d:o	Fruarna Fredrique Wallenberg och Axeline Sundström.	1884 ²⁸ / ₆	1	60	2,000	Densamme.	
52. Rulanders stipendiifond.	Stipendier till studerande vid Linköpings läroverk.	Assessor N. M. Rulander.	1815 ¹ / ₇	2	87·98	1,525	Linköpings domkapitel.	
53. Carlströms premie- och stipendiifond.	Understöd och premier till studerande vid Linköpings läroverk.	Prosten och teol. d:r:n J. F. Carlström.	1809 ⁷ / ₁₁	27	240·14	4,018·15	Detsamma.	
54. Alreiks stipendiifond.	Uppmuntran för flit och framsteg i studier till lärjungarne vid Linköpings läroverk.	Öfveringenjör A. Alreik.	1863 ¹⁶ / ₆	7	819	—	Svinstads församlings kyrkoråd.	43)
55. Nilsson-Aschans premiefond.	Att befördra svenska språkets skrivfönd vid Linköpings läroverk.	Bergsrådet J. L. Aschan.	1852 ⁷ / ₁	3	180	3,415·54	Linköpings domkapitel.	
56. Musiksällskapets stipendiifond.	Uppmuntran till lärjungar vid Linköpings läroverk för färdighet och framsteg i musik.	Linköpings musiksällskap.	1870 ³¹ / ₅	—	—	518·46	Läroverkets rektor.	44)
57. Konstföreningens d:o.	D:o d:o d:o i teckning.	D:o konstförening.	1865 ⁸ / ₆	1	10·87	105·28	Densamme.	
58. Skarpskyttarnes d:o.	D:o d:o d:o i gymnastik och vapenföring.	D:o frivilliga skarpskyttekår.	1881 ¹ / ₁₁	1	25	726	Densamme.	
59. Andrés museifond.	Underhåll af läroverkets naturhistoriska föremål.	Prosten Karl André.	1876 ²⁴ / ₁	—	—	315·87	Densamme.	
60. Välskrifningsfonden.	Premier för välskrifning åt skolyuglingar vid Linköpings läroverk.	Erkebiskop J. A. Lindblom.	1806 ³⁰ / ₄	—	—	261·17	Linköpings domkapitel.	45)
61. Westerlindska stipendiifond.	Understöd till afgående studerande vid Linköpings läroverk.	Prosten P. O. Westerlind och hans fru.	1860 ¹³ / ₃	2	700	508 samt ¹ / ₂ hemman Gökstad; taxer värde 10,000 kr.	Detsamma.	
62. Elgeri stipendiifond.	D:o d:o d:o	Handlanden P. Elgerus.	1784 ¹ / ₁₁	1	252	Frälserrinta å 252	Detsamma.	
63. Scharffe d:o.	D:o d:o d:o	Prosten J. O. Scharff och hans fru.	1816 ²⁸ / ₉	—	—	1,983·47	Detsamma.	46)
64. Schedings d:o.	Understöd till studerande vid Linköpings läroverk och universiteten.	Enkefru Kristina von Scheding.	1672 ⁸ / ₉	5	170	3,538·67	Detsamma.	
65. Nordvalls d:o.	Understöd till studerande vid Linköpings läroverk och Uppsala universitet.	Kontr. prost O. J. Nordvall och hans fru.	1815 ²³ / ₉	2	452	701·51 jemte hemmanet Undstorp i Tjällmo s:n; tax. v. 17,000 kr.	Detsamma.	
66. Älfa d:o.	Stipendium åt teologie studerande vid något af universitetet.	Domprosten S. Älf.	1799 ¹ / ₁	1	180	1,205·82	Detsamma.	
67. Rederska donationen.	Stipendier åt studenter af Östgöta nation vid Uppsala universitet.	Bruksegaren D. Reder.	1857 ⁴ / ₁	4	1 200	27,697·65	Detsamma.	

68. Sjöstedtska d:o.	Uppfostringshjälp åt fattiga komministerpersoner af Linköpings stift.	Prosten N. J. Sjöstedt.	1856 $\frac{3}{4}$	2	180	3,000	Detsamma.
69. Kolmodinska fonden.	Understöd för fattiga komministerdöttrar.	Karin Kolmodin.	1864 $\frac{5}{1}$	2	90	1,500	Detsamma.
70. Friedlefska d:o.	Understöd till fattiga prästenkor.	—	1880 $\frac{20}{9}$	4	250	5,228.75	Detsamma.
71. Vorsterska d:o.	D:o d:o.	Maria Filenia, född Vorster.	1785 $\frac{14}{6}$	3	24	450	Detsamma.
72. Westerlindska pensionsstiftelsen.	D:o d:o.	Prosten P. O. Westerlind och hans fru.	1857 $\frac{17}{6}$	7	259	224.21	Detsamma.
73. Meurlingska fonden.	Understöd åt en behöfvande prästenka eller prestdotter.	Kyrkoherden C. Meurling.	1860 $\frac{14}{3}$	1	9	200	Detsamma.
74. Staańska d:o.	Understöd åt enkor och barn efter ecklesiastike tjänstemän.	Kyrkoherden A. Staal.	1863 $\frac{20}{1}$	—	—	72,867.50	Detsamma.
75. Biskop Brings stiftelse.	Understöd till vanlottade konfirmander.	Biskop E. G. Bring.	1867 $\frac{11}{9}$	—	—	1,746.16	Detsamma.
76. Cederhjelmiska stiftelsen.	Understöd åt adliga enkor och ogifta fruntimmer.	Excellensen G. L. Cederhjelm.	1824 $\frac{28}{7}$	21	1,853.65	—	Detsamma.
77. Sandbergiska d:o.	Understöd till döfstammeinstitutet i Hjorted.	Kungl. familjen.	1864 $\frac{9}{3}$	—	478.50	8,000	Detsamma.
78. Hagenbergiska stipendiefonden.	Understöd till studerande vid Söderköpings läroverk.	Maria Helena Hagenberg.	1863 $\frac{17}{3}$	—	75	1,500	Detsamma.
		Summa	—	272	20,913.10	531,443.76	

C. Norrköpings stad.

a) Stiftelser för egentlig fattigvård, för s. k. pauvres honteux, m. m. dylikt.

1. Sleincouriska testamentsfonden.	Understöd till 2 fattiga inom staden.	Professor Peter Sleincour.	1785 $\frac{19}{6}$	2	20	353.33	Drätselkammaren.
2. Maria Sofia Westrings legat.	D:o till 4 ogifta fruntimmer om minst 50 år.	Ogifta Maria Sofia Westring.	1868 $\frac{17}{8}$	4	360	6,000	Detsamma.
3. Norrköpings fabriksförnings fond.	D:o till behöfvande inom staden.	Fabriksföreningen.	—	141	4,506	74,256	Fabriksföreningen.
4. Soldins minnesfond.	D:o till fattiga fabriksarbetare.	Fabrikör A. L. Soldin.	1860 $\frac{23}{5}$	202	2,038	49,578	Detsamma.
5. Mauritz Philipsons fond.	D:o d:o.	Fabrikör Mauritz Philipsons sterbhus.	1862 $\frac{11}{11}$	38	570	10,296	Detsamma.
6. Titus o. Patrik Lundmarks donationsfond.	D:o d:o.	Mamsell Eleonora Lundmark.	1875 $\frac{23}{11}$	24	1,500	30,000	Detsamma.
7. Hoffmanska donationsfonden.	D:o d:o.	Klädesfabrikör C. Th. Hoffmann.	1876 $\frac{10}{10}$	22	148	3,186	Detsamma.
8. Litografiska aktiebolagets Senefelderfond.	D:o till fattiga stentryckare.	Litografiska aktiebolaget.	1861 $\frac{9}{11}$	1	50	4,587	Detsamma.
9. Norrhénska fonden.	D:o till en fattig, dygdig qvinna.	Enkan Carol. Norrhén.	1831 $\frac{8}{8}$	1	27.50	550	Fattigvårdsstyrelsen.
10. Enkefru Södervalls fond.	D:o till 6 fattiga fruntimmer.	Brita Maria Södervall.	1848 $\frac{24}{7}$	6	225	4,500	Detsamma.
11. Moelnars fond.	D:o till 2 fattiga, dygdiga borgarenkor.	Fru Vendla Moelvar.	1798 $\frac{16}{7}$	2	20	333.33	Detsamma.
12. Strömbergiska fonden.	D:o till 4 dygdiga, bättre fruntimmer.	Ogifta C. Margareta Strömberg.	1846 $\frac{24}{11}$	4	90	1,500	Detsamma.
13. Okänd gifvares fond.	D:o till ett fattigt fruntimmer om 50 år.	—	1840 $\frac{12}{10}$	1	90	1,500	Detsamma.
14. D:o d:o.	Anskaffande af kläder åt fattiga skolbarn.	—	1846 $\frac{20}{10}$	6	60	1,000	Detsamma.
15. Enkefru Lemckes fond.	Understöd åt behöfvande borgarenkor.	Enkefru C. Lemcke.	1832 $\frac{8}{12}$	17	90	1,500	Detsamma.
16. David Svartz' d:o.	D:o vid jultiden till de mest behöfvande.	David Svartz.	1823 $\frac{11}{10}$	10	20	333.33	Detsamma.
17. Professor Lidéns d:o.	D:o till behöfvande.	Professor J. H. Lidén.	1798 $\frac{21}{7}$	1	6	100	Detsamma.
18. Lindgrenska fonden.	D:o till 30 mest behöfvande enkor af arbetsklassen.	Arbetaren Gust. E. Lindgren.	1852 $\frac{10}{4}$	30	525	10,526.93	Detsamma.
19. C. M. Edlunds fond.	Understöd åt fattiga enkor och döttrar efter borgare.	Fabrikör C. M. Edlund.	1867 $\frac{30}{12}$	41	4,200	71,566.37	Detsamma.
20. Carolina Gust. Svartz' fond.	D:o åt 4 personer bland s. k. pauvres honteux.	Enkefru Carolina Gustafva Svartz' sterbhus.	1872 $\frac{11}{11}$	4	600	12,000	Detsamma.
21. Kapten C. T. Strimbergers fond.	D:o åt de mest nödlidande och sjuka.	C. T. Strimberger.	1871 $\frac{27}{12}$	6	120	2,000	Detsamma.
22. Olof Lindvalls fond.	D:o åt en fattig sjömansenka.	Sjömannen O. Lindvall.	1877 $\frac{9}{4}$	1	106.71	1,778.51	Detsamma.
23. Gust. Eklunds donation.	D:o åt behöfvande inom Hedvigs församling.	Grosshandl. G. Eklund.	1851 $\frac{2}{4}$	67	180	3,000	Kyrkorådet i Hedvigs församling.
24. J. Moselii d:o.	D:o åt äldre eller sjukliga af medelklassen i Hedvigs församling.	D:o J. Moselius.	1866 $\frac{5}{7}$	6	300	5,000	Detsamma.
25. Enkefru v. Aakens d:o.	Understöd till de mest behöfvande inom Hedvigs församling.	Carolina Maria von Aaken.	1871 $\frac{15}{9}$	2	120	2,000	Detsamma.
26. Lärarepersonalens understöds-kassa.	Understöd åt folkskollärare vid tillfälligt behof.	En mängd personer.	1875 $\frac{25}{1}$	2	100	3,508.18	Skolrådet.
27. Fogelstrandiska donationen.	Anskaffande af ved till behöfvande.	J. A. Fogelstrand.	—	34	120	2,000	Kyrkorådet i Hedvigs församling.
28. Föreningen till understöd för pauvres honteux.	Understöd åt s. k. pauvres honteux.	En mängd personer.	—	53	1,500	96,000	Särskild styrelse.
29. Donationsfonden till behöfvande sjuka.	Understöd åt behöfvande, sjukliga personer.	Grosshandlanden C. D. Philipson.	1872	29	725	26,000	D:o.
30. Carl Johan Nelins donation.	Lindrande af nød hos behöfvande.	C. J. Nelin.	1880 $\frac{9}{3}$	60	6,280	289,194	D:o.

47)

48)

49)

50)

Tab. N:o 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1. Stiftelsens namn.	2. Stiftelsens ändamål.	3. Stiftarens namn och yrke.	4. Stiftelsens år och dag.	5. Utdelning år 1885		7. Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	8. Stiftelsen förvaltas af:	9. Anmärkn.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
b) Stiftelser och inrättningar för barnavård och undervisning.								
31. Mobergska flickbarnhuset.	Understöd åt fattiga skolbarn.	Handl. Jeremias Moberg.	1808 ^{8/5}	30	1,180	91,000	Drätselkammaren.	
32. Jakob v. Leesens donation.	Förbättrande af vanartiga barn.	Brukspatron J. v. Leesen.	1875 ^{8/4}	—	2,480 ⁶⁰	100,000	Densamma.	51)
33. F. V. Hjelm d:o.	Utvidgning af Mobergska flickbarnhuset.	F. d. kapten F. V. Hjelm.	1878 ^{24/9}	—	60	21,000	Densamma.	52)
34. Carl Johan Nelins d:o.	Premier till flickor i d:o.	Handlanden C. J. Nelin.	1875 ^{24/5}	—	—	1,681	Densamma.	53)
35. Tre värnlösa barns fond.	Uppfostran af 3 barn.	Ökänd.	1855 ^{7/5}	3	270	6,000	Fattigvårdsstyrelsen.	
36. Fru A. S. Reuterskölds d:o.	Vård och undervisning för en föräldralös flicka.	Fru A. S. Reutersköld.	1813 ^{20/1}	1	26	450	Densamma.	
37. Enkefru Törlings d:o.	Bidrag till lön åt en lärarinna.	Enkan C. Maria Törling.	1842 ^{22/9}	1	15	300	Direktionen för Moberg-Eggers'ska flickskolan.	
38. Enhörnings donationsfond.	Beredande af räddningshem för vanvårdade barn.	Handl. C. A. F. Enhörning.	—	—	—	11,062	Drätselkammaren.	
39. F. V. Hjelm's senare donation.	Utvidgning af Mobergska barnhuset.	F. d. kapten F. V. Hjelm.	1880 ^{18/8}	—	90	30,000	Densamma.	54)
40. Forsberg'ska donationen.	D:o d:o.	Bokbindaren C. C. Forsberg.	1866 ^{13/4}	—	60	1,000	Densamma.	
41. Gustavianska barnhuset.	Hem åt fattiga, värnlösa barn, i förening med undervisning.	Flere personer.	1772 ^{29/5}	32	5,268 ⁶⁴	122,422	Särskild direktion.	
42. Alreikska fonden.	Utvidgning af Gustavianska barnhuset.	Öfveringenjör And. Alreik.	1863 ^{15/9}	—	4,940 ²⁰	263,669 ⁰⁸	Direktion för Gustavianska barnhuset.	55)
43. Carl Johan Nelins donation.	Premier till afgående lärjungar vid d:o.	Handlanden C. J. Nelin.	1874 ^{25/11}	—	—	6,758 ²⁷	Densamma.	56)
44. Reutersköldska hittebarnhuset.	Uppfostran af värnlösa barn.	Öfverstelöjtnant C. G. Reutersköld.	1814 ^{16/7}	63	3,800	71,750	Särskild direktion.	
45. Carl XIV Johans fond.	För Eggerska läse- och arbetsskolan för flickor.	Hans Maj:t Carl XIV Johan.	1819 ^{11/8}	—	114	2,400	Direktionen för Moberg-Eggers'ska flickskolan.	
46. von Schewens d:o.	D:o d:o d:o.	Regeringsrådet S. von Schewen.	—	—	237	5,000		
47. Louis de Geers d:o.	Uppmuntran och understöd åt lärjungar vid stadens högre folkskolor.	Subskribenter.	1869 ^{16/1}	—	385	7,000	Skolrådet.	
48. Carl Johan Nelins donation.	Till premier åt lärjungar i folkskolorna.	Handl. Carl Johan Nelin.	1875 ^{20/7}	—	480	—	Detsamma.	57)
49. Eggers'ska läse- och arbetsskolan för flickor.	Undervisning i läsning och slöjd.	Rådmanen Johan Fredrik Eggers.	1829 ^{3/12}	—	—	23,100	—	58)
50. Konung Carl XV:s fond.	Premier åt fabriksarbetare i söndags- och aftonskolan.	H. M. konung Carl XV.	1861 ^{30/12}	—	60	1,073	Fabriksföreningen.	
51. Lenningskastipendiefonden.	Understöd åt fabriksarbetare för förvärfvande af skicklighet i yrket.	Fabrikör John Lenning.	1875 ^{2/4}	6	1,500	27,086	Densamma.	
52. John och Matilda Lennings väfvela.	Arbetarebefolkningens undervisande i textilindustrien.	Densamme.	—	—	—	300,000	Densamma.	59)
c) Begravnings- och sjuk-kassor.								
53. Bergsbro aktiebolags sjuk- och begravningskassa.	Till sjukhjälp och begravningskostnaders bestridande för bolagets arbetare.	Bergsbro aktiebolag.	1874	—	300	5,000	Bergsbro aktiebolags styrelse.	
54. von Leesenska fonden för obotligt sjuka.	Beredande af hem och vård åt obotligt sjuka.	Brukspatron J. von Leesen.	1876 ^{3/8}	—	1,528	50,000	Drätselkammaren.	60)
55. John och Matilda Lennings sjukhem.	Sjukhem åt obemdlade, obotligt sjuka.	Fabrikören John Lenning och hans fru.	1882 ^{22/4}	—	—	568,207	Särskild styrelse.	61)
56. Per Reinhold Svartz' fond.	Sjukhjälp åt fattig ungdom, lidande af kronisk åkomma.	Fabrikör John Svartz.	1852 ^{9/8}	8	750	15,000	Fattigvårdsstyrelsen.	
Anm. Dessutom finnas inom Norrköpings stad omkring ett hundratal sjelfhjulsföreningar till inbördes understöd vid sjukdomstillfällen; vid nästan hvarje fabrik hafva anordnats begravnings- och sjuk-kassor, till hvilka arbetarne lemna tillskott; uppkommer dervid brist, fyller denna i de flesta fall af fabriken egare.								
p) Pensionsanstalter.								
57. Lagergrenska fonden.	Beredande af pensioner åt fattiga enkor och barn efter embets- och tjänstemän.	Flere personer.	1856	6	2,100	57,249 ⁷⁴	Drätselkammaren.	
58. Lenningskaspensionsfonden.	Beredande af pensioner åt personer, som råkat i betryck.	Fabrikör John Lenning.	1879 ^{16/2}	22	2,300	300,000	Densamma.	62)
59. Enhörnings donationsfond till Lagergrenska fonden.	Beredande af pensioner åt embets- och tjänstemäns enkor och barn.	Grosshandlanden m. m. P. A. Enhörning.	1877 ^{30/2}	—	—	5,531	Densamma.	

60. Bergsbro aktiebolags pensionsfond.	Pensioner åt bolagets arbetare.	Bergsbro aktiebolag.	1874	5	337	17,549	Bolagets Styrelse.
61. Jean Longgrens fond.	D:o åt ogifta f. d. tjänarinnor.	Färgaren J. Longgren.	1880	6	275	50,000	Fattigvårdsstyrelsen.
62. Wadströmska pensionsfonden.	D:o åt enkör och barn efter tjänstemän o. borgare.	Mamsell Agnes Maria Wadström.	1859 ³⁰ / ₃	11	1,650	21,950	Särskild styrelse.
63. Systrarne Lundmarks pensionsfond.	D:o d:o d:o.	Mamsell El. Corona Lundmark.	1871 ¹ / ₆	2	1,000	21,900	Samma d:o.
64. Sjöbergska pensionsfonden.	D:o åt fattiga gamla tjänarinnor.	Hushållerskan Johanna Matilda Sjöberg.	1871 ¹⁰ / ₆	2	120	2,000	Särskild styrelse.
65. Enhörnings donationsfond.	D:o åt äldre personer af tjensteklassen.	P. A. Enhörning.	1877 ³⁰ / ₆	2	200	5,106 ⁶⁵	D:o.
66. D:o d:o.	D:o åt pauvres honteux.	Densamme.	"	2	200	5,106 ⁶⁵	D:o.

e) Andra stiftelser och dermed jämförliga inrättningar.

67. Lars Magnus Trozellis fond.	Till Norrköpings stad, som hvart sjetta år använder afkastningen till nyttiga ändamål.	Brukspatronen m. m. Henning Trozelli.	1877 ²⁸ / ₃	—	68,148	368,610	Drätselkammaren.
68. F. d. frivilliga brandkårens fond.	Till belöningar åt personer, som utmärka sig vid släckning af eldsvådor.	F. d. fria brandkåren.	1877 ⁷ / ₇	—	—	3,410 ⁰⁵	Densamma.
Summa			—	1,022	124,571 ⁶⁵	3,413,518 ⁴⁹	

D. Söderköpings stad.

1. Forsemanska kassan.	Att understödja inom staden bosatte, behöfvande idkare af borgerliga yrken samt deras enkör och barn.	Häradshöfding J. Forseman.	{ 1794 ²⁰ / ₆ } 1795 ¹⁷ / ₄ }	13	520	10,255 ⁰⁸	Drätselkammaren.
2. Mulachska fonden.	Att lemna bidrag till stadens folkskola.	Med. doktor G. Mulach.	1827 ²⁰ / ₂	—	692	15,438 ⁶²	Kyrko- och skolrådet.
3. Rydbergska d:o.	Att understödja fattiga bagareenkör.	Enkan Christina Rydberg och hennes arvingar.	1826 ⁵ / ₀	1	9	150	Fattigvårdsstyrelsen.
4. Lundvallska donationen.	Att lemna hyresfri bostad åt 3 å 4 fattiga.	Enkefru Helena Maria Lundvall, född Priman.	1850 ¹⁹ / ₃	—	—	—	Densamma.
5. Hagenbergska fonden.	Att understödja 2:ne s. k. pauvres honteux, en man och en kvinna.	Mamsell Helena Maria Hagenberg.	1863 ¹⁷ / ₆	2	60	1,006 ⁷⁰	Drätselkammaren.
6. Fonden till doktor J. O. Lagbergs minne.	Understöd och beklädnad åt fattiga barn.	Okändt.	1884	—	—	12,775 ⁹⁹	Kyrko- och skolrådet.
7. Louis De Geers fond.	Årliga räntan skall såsom stipendium tilldelas en vid vårterminens slut från stadens läroverk till annan läroanstalt afgående obemedlad lärjunge.	Åtskilliga samhällsmedlemmar, till minne af representationsförändringen.	1866	1	20	346 ⁷¹	Drätselkammaren.
Summa			—	17	1,301	39,973 ¹⁰	

E. Vadstena stad.

1. Fru Charlotte W. Dicksons stiftelse.	Uppfostringsanstalt för fattiga och värlösa flickor.	Godsegaren Axel Dickson.	1861 ¹⁰ / ₄	Ej uppgifvet	—	6,961 ¹¹	Särskild styrelse.
2. Vadstena borgerskaps enskilda pensionskassa.	Pensioner till behöfvande medlemmar inom borgerskapet.	Borgerskapet i Vadstena.	1835 ⁹ / ₂	11	300	5,783 ⁷²	Stadens drätselkammare.
3. Framlidne apotekaren Mathias Olof Kylanders stiftelse för behöfvande enkör och döttrar inom Vadstena stad.	Fyra pensioner åt för gudsfruktan, arbetsamhet och stilla vandel kända enkör eller döttrar i Vadstena.	Mamsell Sofie Kylander.	1871 ¹ / ₁	4	258	4,558	Densamma.
4. Skyttegillet och skarpskyttarnes fond.	Gymnastikstipendier vid stadens allmänna läroverk.	Vadstena skyttegille och skarpskytteförening.	{ 1873 ⁵ / ₆ } 1873 ¹⁷ / ₁₁ }	—	15	316 ⁰⁵	Läroverkets rektor och collegium.
5. Kyllinska stipendiifonden.	Stipendier vid d:o d:o d:o.	Enkefru Chr. Kylin.	1878 ¹³ / ₁₂	2	49	1,028 ⁶⁵	Desamma.
6. Invigningsfonden.	D:o d:o d:o.	Bildad genom sammanskott af en mängd personer.	1879 ⁷ / ₆	1	30	1,534 ⁴¹	Desamma.
7. Nyfeldtska donationen.	Understöd åt tvenne fattiga fruntimmer i staden.	Enkefru A. C. Nyfeldt.	1860 ²³ / ₁₁	2	180	3,000	Stadens fattigvårdsstyrelse.
8. Bergenstråleska donationen.	D:o åt 10 af stadens fattige.	Enkefru Marie Bergenstråle.	1861 ⁹ / ₉	10	60	1,000	Densamma.
9. Jungfru Hultgrens donation för blinda.	D:o till en blind person inom samhället.	Jungfru Sofia Hultgren.	1880 ³ / ₆	1	60	1,000	Densamma.
10. Mamsellerna Ulla o. Charlotta Norlings »understödsfond».	D:o åt trenne staden tillhörande fruntimmer.	Mamsellerna Ulla och Charlotta Norling.	1882	3	116 ⁸⁷	4,250	Kyrkorådet i Vadstena.
11. Konung Oscar II:s och drottning Sofias premiefond.	Till premier vid Vadstena folkskola.	—	1882 ¹ / ₇	Ej uppgifvet	—	300	Skolrådet i d:o.
12. Vadstena folkskolas premiefond.	D:o d:o.	—	—	—	—	800	Detsamma.
Summa			—	34	1,068 ⁸⁷	45,531 ⁹⁴	

Tab. N:o 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning år 1885		Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkn.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
F. Skeninge stad.								
1. Nanny Carlsons donationsfond.	Att med lika belopp tilldelas 3 mindre bemedlade, ogifta fruntimmer i staden, som fyllt 30 år, eller af sjuklighet äro oförmögne att sig sjelfva försörja, att af dem behållas så länge de lefva ogifta.	Fröken Nanny Carlson, dotter af förre handlanden i staden Johan Carlson.	1873 ²⁷ / ₄	2	165	6,000	Magistraten i staden.	66)
2. Carlsonska flickskolan.	Att uppfostra fattiga flickor, tillhörande dels staden, dels Allhelgona landsförsamling.	Matilda Carlson, enka efter handl. Frans Carlson.	1869 ²⁶ / ₇	31	676·17	11,305·39	Särskild styrelse af 8 personer.	67)
3. Folkskolans premiefond.	Att tilldela flitiga och välartade barn i folkskolan belöningar, som insättas i sparbank och ej få lyftas förrän belöningsstagaren blifver myndig eller gift.	V. komminister C. J. Nerman.	—	32	100	2,392·48	D:o d:o.	68)
4. Schenmarkska stipendii-medlen.	Att med årliga räntan å medlen, beräknade till 250 kronor, genom belöningar främja skolbarnens uppfostran och undervisning i kristendom.	Magistern, sedermera kyrkoherden Lars Schenmark.	1763 ¹⁵ / ₁₁	13	15	250	Skolrådet.	69)
5. Storkska donationen.	Till belöningar åt 2 behöfvande, flitige och välartade gossar i stadens publika skola.	Postsekreter Johan Stork.	1820 ⁶ / ₃	6	6·50	154	Detsamma.	70)
6. Lindgrenska d:o.	Till understöd åt fattiga, värlösa, i lagligt äktenskap födda barn i staden.	V. rector scholæ, magister Lars Erik Lindgren.	1837 ³¹ / ₃	4	6	156·50	Detsamma.	71)
7. Janzonska d:o.	Till belöningar åt flitiga, välartade, fattiga barn i stadens småskola.	Magister J. P. Janzon.	1866 ⁴ / ₁₂	3	3	132·87	Detsamma.	
8. Salanderska d:o.	Afkastningen delas lika mellan Skeninge stad och Normlösa församling och tilldelas fattiga, föräldralösa barn eller gamla orkeslösa personer.	Rektor Olof Salander och hans hustru.	1792 ²² / ₂	2	6 ² / ₃ t:r råg och 3 ¹ / ₃ t:r korn	6 tld 23 kpld åker, taxer till 1,400	Pastor, borgmästaren och ordföranden i fattigvårdsstyrelsen.	
9. F. d. borgerskapets i Skeninge sjuk- och begravningskassa.	Att lemna understöd åt behöfvande medlemmar af f. d. borgerskapet samt deras enkor och barn vid sjukdomsfall och begravingar.	Medlemmar af stadens f. d. handels- och handtverksförening.	1869 ¹⁸ / ₁	3	37	1,692·77	3 bland medlemmarne utsedda personer.	
		Summa	—	96	1,008·67	23,483·96		
G. Motala stad.								
1. Motala hundramannaförening.	Understöd åt föreningens medlemmar vid sjukdoms- och dödsfall.	Ett flertal arbetare.	1881 ⁶ / ₂	6	190	761·32	Särskild styrelse af 8 personer.	72)
2. Bisamhället.	Sjuk- och begravningshjelp åt medlemmar af stadens Goodtemplarorden.	Motala Goodtemplars.	1883 ²⁶ / ₃	3	36·90	121·24	D:o 3 d:o.	
3. Motala sjukhjelps- och begravningsförening.	Lemnande af sjuk- och begravningshjelp.	Ett antal af stadens handtverkare.	1869 ⁷ / ₂	3	87	2,305·44	D:o 7 d:o.	73)
4. Dubergska flickskolan.	Undervisning i skolämnen och handarbeten för fattiga flickor.	Enkefru Didrika Duberg.	1859 ¹⁸ / ₆	—	—	35,899·31	D:o 10 d:o, hvaraf 5 manliga och 5 kvinnliga.	74)
		Summa	—	12	343·90	39,087·31		

A n m ä r k n i n g a r .

1) Ingen utdelning under 50 år. — 2) Förvaltningen kontrolleras af domkapitlet. — 3) Röntan tilldelas årligen enkan Hedda Grönlund i Ljung under hennes lifstid. — 4) De fyra Hultgrenska donationerna grunda sig på afkastningen af 1 mtl Ledberg Nedre Bossgården N:o 2, taxeringsvärderadt till 16,500 kronor. — 5) Under år 1885 röntan lagd till kapitalet. — 6) Stiftelsen förvaltas under hennes lifstid af stiftarens enka. — 7) Under år 1885 ingen utdelning. — 8) Hvarje delegare erlägger 50 öre per månad. — 9) Disponeras af stiftarens enka under hennes lifstid. Fastigheten var år 1885 taxerad till 3,900 kr. — 10) Årsafgift 6 kr. för hvarje medlem. — 11) Årsafgift 3 kr. för hvarje medlem. — 12) Extra gåfvor inflyta understundom. — 13) Fonden utgöres af 30 tunnor råg. — 14) Inträdesafgift 2.50 kr., årsafgift 2 kr. — 15) Hvarje delegare insätter 5.50 kr. per år. — 16) Hvarje delegare insätter 5 kr. årligen. — 17) Hvarje delegare insätter 50 öre per månad samt vid inträdet 1 krona. — 18) Fattiggård numera inrättad å 1/2 mantal Jurela. — 19) Månadsafgift 50 öre. — 20) Månadsafgift 50 öre samt vid inträdet 1 krona. — 21) Månadsafgift 25 öre, förutom extra taxering vid dödsfall. — 22) Årsafgift 1 kr. och inträdesafgift 2 kr. — 23) Understöd börjar utgå år 1886. — 24) Premieutdelningen börjar år 1888. — 25) Röntan användes till utgifter för socknens skolor. — 26) Röntesafkomsten användes till fattigvården. — 27) Röntan ingår till fattigkassan. — 28) Åttnjuter understöd af konungens hofförvaltning. — 29) Understöd af staten och landstinget. — 30) Afkastningen utgår ännu till fyra af testator utsedda personer. — 31) Ej ännu i verksamhet. — 32) Hvarje delegare inbetalar årligen ett belopp af 4 kronor. — 33) Till stiftelsen hör jemväl gården N:o 64 S:t Pers kvarter, taxerad till 3,700 kr. samt 8 tld 12 kpld åker. — 34) Inträdesafgift 15 kr.; årlig afgift 1 kr. Uraktlåter någon inbetalning under 3:ne år, vare han från kassan skild. — 35) Genom fondens tillväxt har sedan 1880 en ytterligare person tilldelats pension. — 36) Derjemte utdelades ved för 25 kronor. — 37), 38), 39), 40), 41), 42) Under år 1885 ingen utdelning. — 43) Stipendiefonden utgör årligen lösen efter länets markegångspris för 220.5 kubikfot span-

mål, hälften råg och hälften korn. — 44), 45), 46) Under år 1885 ingen utdelning. — 47) Röntan uppbäres af stiftarens syster under hennes lifstid. — 48) Under år 1885 ingen utdelning. — 49) Stiftelsen utgöres af 150 tunnor säd årligen. — 50) Pensioner utgå tillsvidare af en del utaf fonden. — 51) Af fonden utgå tillsvidare äfven pensioner. — 52) Af fonden utgår under ett fruntimmers lifstid en årlig pension, motsvarande röntan å 20,000 kronor. — 53) Utdelning af fonden får ej ske, förrän den vuxit till 4,800 kronor. — 54) Af fonden utgå tillsvidare lifräntor till åtskilliga personer. — 55) 3,906 kronor af afkastningen utgå tillsvidare för andra legat. — 56) Premierna utgå först 20 år efter det lärjungen lemnat barnhuset. — 57) Fonden utgöres af egendomen Säby, 23/4 mtl m. m., taxerad till omkr. 100,000 kronor, hvarur jemväl andra legat utgå. — 58) Fonden består af fastighet. — 59) Hus för väfskolan är uppfördt, men ännu ej fullt färdigt. — 60) Lifräntor utgå tillsvidare af denna fond; 2 sjuksängar å sjukhuset. — 61) Byggnad för sjukhemmet är under uppförande. — 62) Lifräntor utgå tillsvidare af fonden åt andra personer. — 63) Af fonden utgå tillsvidare hvarjehanda anslag för andra ändamål. — 64) Röntan får användas först efter 1889 års slut. — 65) Har fast egendom, taxerad till 15,000 kr. — 66) Tillsvidare utgår röntan till 2 af stiftarinnan utsedde pensionstagare. — 67) Församlingarna bidraga till lärarinnans aföning med 50 kr. årligen hvardera. — 68) Stiftelsen, tillkommen genom insamlingar och tillställningar och ämnad till bildande af en småskola, förvandlades, när sådan påbjöds öfver hela riket, till premiefond åt folkskolan. — 69) Enligt Kungl. Maj:ts bref den 10 sept. 1870 får årliga röntan komma folkskolan till godo och utdelas såsom premier i småskolan. — 70) Röntan af fonden får numera komma stadens folkskola till godo och utdelas för fit m. m. — 71) Röntan användes till belöningar i småskolan. — 72) Delaktighet grundar sig på insättning af årsafgiften, 4 kr. — 73) Delaktighet grundar sig på erläggande af inträdesafgift, 3 kr., och årsafgift, 3 kr. — 74) I skolans fond är jemväl iaberäknad dess fastighet, bokförd till 6,499.31 kronor.

